NEW YORK TIMES ÇOK SATAN

DEMOKRASİLER NASIL ÖLÜR?

STEVEN LEVITSKY & DANIEL ZIBLATT

SALON
yayınları

NEW YORK TIMES BOOK REVIEW EDİTÖRÜN SEÇİMİ
NEWSWEEK "ŞİMDİYE KADAR SENENİN EN İYİ 50 KİTABI!"

"2018 senesinin en tanımlayıcı siyasi kitabı."
— *The Philadelphia Inquirer*

"Levitsky ve Ziblatt demokrasilerin başka yerlerde nasıl çöktüğünü gösteriyorlar; sadece şiddetli darbelerle değil fakat daha sıradan (ve sinsi) bir şekilde otokratlığa kayarak... *Demokrasiler Nasıl Ölür* ABD'de ne olabileceğine dair net ve önemli bir rehber."
— *New York Times*

"Çoktan halkın öfkesi ile karşı karşıyayız – çaresizce ihtiyaç duyduğumuz şey ilişkilerin şu an ki durumuna ciddi ve tarafsız bir bakış. Demokratik çalışmalar alanında en saygı duyulan iki akademisyen olan Steven Levitsky ve Daniel Ziblatt tam olarak da bunu sunuyor."
— *The Washington Post*

"Bu sene boyunca tek bir kitap okuyacaksınız bu *Demokrasiler Nasıl Ölür* olmalı..."
— Michael Morrell, eski CIA Müdür Vekili (*Twitter* üzerinden)

"Dünya çapındaki düzinelerce ülkede demokrasinin nasıl baltalandığını ve bunun nasıl yasal bir şekilde gerçekleştirildiğini anlatan zekice ve oldukça bilgili bir kitap."
— Fareed Zakaria, *CNN*

"Dikkatle araştırılmış ve ikna edici..."
— *USA Today*

"Bilimsel ve okunması kolay, endişe verici ve sağduyulu..."
— *The Guardian*

"*Demokrasiler Nasıl Ölür* görünüşte sağlıklı demokrasilerin otokratlığa kayışını ele alan modern bir tarih çalışması."
— Jonathan Chait, *New York Magazine*

"Levitsky ve Ziblatt'ın *Demokrasiler Nasıl Ölür* kitabının en güçlü yanı, ABD demokrasisinin istisna olduğunu reddetmesi."
— *Financial Times*

"Güçlü bir uyanış çağrısı!"
— *Foreign Affairs*

"Levitsky ve Ziblatt demokratik siyasetçilerin tehlikeli demagogları gücün merkezine getirerek yaptıkları hataları göstererek kullanışlı global ve tarihsel bir içerik sunuyorlar..."
— *The Sunday Times*

"Bu kitap kurgu olsaydı *1984, It Can't Happen Here, The Plot Against America* ve *Damızlık Kızın Öyküsü* kitaplarını okuduğunuzda hissettiğiniz heyecanı hissederdiniz. Eğer bu bir kurgu olsaydı, kuma uzanıp okurken eğlenebilirdiniz. Fakat bu bir kurgu kitabı değil. Ve bu kitap sadece geçmişten bahsetmiyor. Ve bu kitap sadece diğer ülkeler hakkında da değil. Bu yaz için okuma listenizde olmalı."
— *Tufts Now*

"Yazarlar sundukları iyi kanıtların ışığında demokrasilerin tek bir adamın dürtüleri nedeniyle çökmediğini, bunun yerine bir partinin öldürücü vuruşu yapacak bir açıklık görene kadar, zaman içinde standartların çürütmesine yol açan partiler arası kısasa kısas dinamiği nedeniyle çöktüğünü gösteriyorlar."
— *Wall Street Journal*

"Bu keskin zekalı ve tarihi sentezde Levitsky ve Ziblatt dünya çapındaki seçilmiş liderlerin hareketlerinin demokrasinin çöküşüne giden yolu nasıl döşediğini ve ABD'nin şimdi aynı şekilde bir düşüşe karşı nasıl savunmasız olduğunu gösteriyorlar."
— Larry Diamond, *The Spirit of Democracy* kitabının yazarı

"*Demokrasiler Nasıl Ölür,* bir devrimin ya da askeri bir darbenin draması olmadan özgürlüklerimizi adım adım çökertebilecek günlük sapanları ve okları gösteriyor."
— *The Philadelphia Inquirer*

DEMOKRASİLER NASIL ÖLÜR?
© 2018, Salon Yayınları

Özgün Adı: HOW DEMOCRACIES DIE
© 2018, Crown Publishing Group
© Steven Levitsky & Daniel Ziblatt

Kitabın Türkçe yayın hakları Nurcihan Kesim Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Salon Yayınları markasına aittir. Salon Yayınları, ® Eğitim Yayınevi'nin tescilli markasıdır. Yayınevinden izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, kopyalanamaz, yayımlanamaz ve çoğaltılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan
Genel Yayın Koordinatörü/Editör: Yusuf Yavuz
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Çeviren: Derya Dinç

Baskı Cilt: Dizgi Ofset Matbaacılık
Matbaacılar Sit. 10451. Sk. No: 4 Karatay/KONYA
0 (332) 342 07 42

ISBN: 978-605-9530-66-8

1. Baskı, Temmuz 2018

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 14824

SALON YAYINLARI
Şükran Mah. Rampalı İş Merkezi Kat: 1 No: 113 Meram/Konya
Merkez Tel: 0 (332) 351 92 85
E-Posta: bilgi@salonyayinlari.com
www.salonyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

■

Giriş 7

1: Can Alıcı Müttefikler 19

2: Amerika'da Demokrasi Bekçiliği 45

3: Cumhuriyetçilerin Büyük Feragati 69

4: Demokrasiyi Yıkmak 93

5: Demokrasinin Korkulukları 123

6: Amerika Siyasetinin Yazılı Olmayan Kuralları 147

7: Çözülme 179

8: Korkuluklara Karşı Trump 215

9: Demokrasiyi Kurtarmak 249

Teşekkürler 281

Son Notlar 283

İndeks 346

Giriş

Demokrasimiz tehlike altında mı? Bu, soracağımızı hiç düşünmediğimiz bir soruydu. Biz 15 yıldır düşünen, yazan ve öğrencilere diğer yer ve zamanlarda demokrasinin çöküşünü (Karanlık 1930'larda Avrupa, 1970'lerin baskılayıcı Latin Amerika'sı) anlatan iş arkadaşlarıyız. Tüm dünyada ortaya çıkan otoriter rejimleri araştırarak yıllar geçirdik. Demokrasilerin nasıl ve neden öldüğü bizim için mesleki bir takıntıdır.

Fakat şimdi kendimizi, kendi ülkemize bakar halde bulduk. Son iki yılda politikacıların daha önce Amerika Birleşik Devletleri'nde örneği görülmemiş ancak diğer yerlerde demokratik krizin ayak sesleri sayılan şeyler söyleyip yaptıklarına şahit olduk. Diğer pek çok Amerikalı gibi, biz de bir yandan *burada işler bu kadar kötü olamaz* diye kendimizi teselli etmeye çalışırken bir yandan da çok büyük bir korku hissettik. Sonuçta demokrasilerin her zaman kırılgan olduğunu bilmemize rağmen, bizim demokrasimiz bir şekilde yerçekimine karşı koymayı başarıyordu. Anayasamız, ulusal özgürlük ve eşitlik

inancımız, tarihi güçlü orta sınıfımız eğitim ve sağlıktaki yüksek seviyelerimiz ve büyük, farklı alanlara yönelmiş özel sektörümüz – bunların hepsi bizi diğer yerlerde gerçekleşen demokrasi çöküşlerine karşı koruyordu.

Buna rağmen endişeleniyoruz. Amerikan siyasetçileri artık rakiplerine düşmanlarmış gibi davranıyor, özgür basını korkutuyor ve seçim sonuçlarını reddetmekle tehdit ediyorlar. Mahkemeler, istihbarat teşkilatları ve etik büroları dahil demokrasimizin kurumsal korumalarını zayıflatmayı deniyorlar. Bir zamanlar büyük hukukçu Louis Brandei tarafından "demokrasinin laboratuvarları" olarak adlandırılan Amerika'nın eyaletleri güce sahip olanlar seçim kurallarını yeniden yazar, seçim bölgelerini baştan çizer ve hatta kaybetmemelerini garanti altına almak için oy verme haklarını geçersiz kılarken otoriter rejimin laboratuvarları haline gelme tehlikesi altında. 2016 yılında, Amerika Birleşik Devletleri tarihinde bir ilk olacak şekilde, daha önce resmi makamlarda hiç deneyimi bulunmayan, anayasal haklara gözlemlenebilir bağımlılığı çok az olan ve açıkça otokrat eğilimlere sahip biri başkan seçildi.

Bunların hepsi ne anlama geliyor? Dünyanın en eski ve en başarılı demokrasilerinden birinin düşüşü ve çöküşünü mü yaşıyoruz?

11 Eylül 1973 tarihinde, gün ortasında Şili, Santiago'nun sokaklarında aylardır yükselmekte olan tansiyonun gölgesinde, İngiliz yapımı Hawker Hunter jetleri gökyüzünden geçti ve şehrin merkezindeki neoklâsik başkanlık sarayı La Moneda'ya bombalar yağdırdı. Bombalar düşmeye devam ederken La Moneda yanıyordu. Üç yıl önce solcu koalisyonun başındayken seçilen Salvador

Allende, içerideki barikatların arkasındaydı. Şili onun yönetimi boyunca sosyal huzursuzluk, ekonomik kriz ve politik felç ile çalkalanmıştı. Allende, işini bitirene kadar makamından istifa etmeyeceğini söylemişti fakat şimdi doğruluk anı gelip çatmıştı. General Augusto Pinochet'in yönetimi altındaki Şili silahlı kuvvetleri ülkenin kontrolünü ele geçirmekteydi. O uğursuz günün erken saatlerinde Allende, demokrasiyi savunan destekçilerinin sokaklara dökületeceği umuduyla ulusal radyo yayınında isyankar bir konuşma yapmıştı. Fakat bu direniş asla gerçekleşmedi. Sarayı korumakla görevli askeri polis onu terk etmiş, yaptığı yayın sessizlikle karşılaşmıştı. Saatler içinde Başkan Allende ve onunla birlikte de Şili'nin demokrasisi ölmüştü.

Demokrasilerin ölümünün silahlı adamların elinden olduğunu düşünmeye yatkınız. Soğuk Savaş sırasında gerçekleşen darbeler, her dört demokrasi çöküşünün üçünden sorumluydu. Arjantin, Brezilya, Dominik Cumhuriyeti, Gana, Yunanistan, Guatemala, Nijerya, Pakistan, Peru, Tayland, Türkiye ve Uruguay'daki demokrasiler hep bu şekilde öldü. Daha yakın tarihte gerçekleşen askeri darbeler 2013 yılında Mısır başkanı Mohamed Morsi'yi, 2014 yılında ise Tayland başbakanı Yingluck Shinawatra'yı devirdi. Tüm bu olaylarda demokrasi muhteşem bir şekilde ordunun gücü ve zorlaması ile çöktü.

Fakat demokrasileri öldürmenin başka bir yolu daha var. Bu yöntem daha az dramatik olsa da aynı ölçüde yıkıcı. Demokrasiler sadece generallerin değil, onları başa getirmiş olan gücün kendisini bozan başkanlar ya da başbakanlar gibi seçilmiş liderlerin ellerinde de ölebilir.

Bu liderlerin bazıları Hitler'in Almanya'daki 1933 yılında gerçekleşen Reichstag yangınının ardından yaptığı gibi demokrasiyi hızlı bir şekilde bozar. Daha sık karşılaşılan versiyonu ise demokrasinin yavaşça erozyona uğrayarak, fark edilmesi zor adımlar sonucu yok edilmesidir.

Örneğin, Venezuela'da siyasi bir yabancı olan ve yozlaşmış devlet eliti adını verdiği gruba karşı kampanya yürüten Hugo Chávez, ülkenin zengin petrol kaynaklarını fakirlerin hayatlarını daha iyi hale getirmek için kullanarak daha otantik bir demokrasi kurma sözü vermişti. Pek çoğu mevcut siyasi partiler tarafından görmezden gelindiğini ve kötü davranıldığını düşünmekte olan sıradan Venezuelalıların öfkesini becerikli bir şekilde kullanan Chávez, 1998 yılında başkan seçildi. Chávez'in doğduğu bölge olan Barinas'da yaşayan bir kadının seçim gecesi yaptığı açıklama "Demokrasimiz enfeksiyonlu ve Chávez sahip olduğumuz tek antibiyotik.." durumu güzel anlatıyordu.

Chávez söz verdiği devrimi gerçekleştirdiğinde bunu demokratik yollardan yaptı. 1999 yılında yeni bir kurucu meclis için özgür bir seçim düzenledi ve müttefikleri ezici bir çoğunlukla bu seçimi kazandı. Bu da Chávez yanlılarının başka bir etki olmadan tek başlarına yeni bir anayasa yazmalarını sağladı. Gerçi bu demokratik bir anayasaydı ve meşruluğunu güçlendirmek için 2000 yılında yeni bir başkanlık ve yasama seçimi gerçekleştirildi. Chávez ve müttefikleri bu seçimi de kazandı. Chávez'in popülerliği yoğun bir muhalefete neden olmuştu ve Nisan 2002 tarihinde ordu tarafından kısa bir süreliğine güçten indirildi. Fakat bu darbe başarısız oldu ve muzaffer Chávez daha da demokratik bir meşruluk kazandı.

Chávez'in otoriter rejime doğru ilk adımları 2003 yılına kadar gerçekleşmedi. Düşüşe geçen halk desteği nedeniyle muhalefetin yürüttüğü ve makamını kaybetmesine neden olacak referandumu, yükselen petrol fiyatlarının pozisyonunu kazanacak kadar güçlü duruma getirdiği bir sene sonrasına kadar erteledi. Devlet 2004 yılında dilekçeyi tekrar gündeme almak için imza atanları kara listeye aldı ve Yargıtay üyelerinin sayısını arttırdı. Fakat Chávez'in 2006 yılında yeniden seçilmesi, onun demokratik görünüşünü korumasını sağladı. *Chavista* rejimi, 2006 yılından sonra büyük bir televizyon kanalını kapatarak, muhalefetteki siyasetçileri, yargıçları ve medya isimlerini tutuklayarak ya da sürgün ederek ve Chávez'in sınırsız süreyle gücünü koruması için başkanlık süre kısıtlamasını kaldırarak daha da baskıcı hale gelecekti. Kanserden ölmekte olan Chávez 2012 yılında tekrar seçildiğinde seçime giriş serbestti fakat seçim adil değildi. *Chavismo,* medyanın büyük bir kısmını kontrol ediyor ve devletin yaygın mekanizmasını kendi yararına kullanıyordu. Chávez'in bir yıl sonraki ölümünden sonra onun takipçisi olan Nicolás Madura başka bir şüpheli seçimi kazandı ve 2014 yılında onun kurduğu hükümet büyük bir muhalefet liderini hapse attı. Buna rağmen muhalefetin 2015 yılındaki yasama seçimini ezici bir şekilde kazanması, Venezuela'nın artık demokratik bir ülke olmadığını söyleyen eleştirmenlerin yorumlarını yalanlıyormuş gibi görünüyordu. Venezuela'nın yaygın bir şekilde otokrasi olarak tanınması ise Chávez'in ilk başkanlığını kazanmasının üzerinden 20 yıl geçtikten sonra, 2017 yılında yeni bir kurucu meclis partisinin tek başına Kongre'nin gücünü eline geçirmesi ile gerçekleşti.

Demokrasiler artık bu şekilde ölüyor. Faşizm, komünizm ya da ordunun yönetime el koyması şekillerinde bariz diktatörlük dünyanın büyük bir kısmında ortadan kalktı. Yönetimi askeri darbelere ve şiddete dayalı yöntemlerle ele geçirmelere nadiren rastlanıyor. Çoğu ülke, düzenli olarak seçimler düzenliyor. Demokrasiler hâlâ ölüyor, fakat farklı yöntemlerle. Soğuk Savaş'ın bitişinden bu yana çoğu demokrasi generaller ya da askerlerin değil, seçilmiş devlet yetkililerinin elinde çöküyor. Venezuela'daki Chávez örneğinde olduğu gibi Gürcistan, Macaristan, Nikaragua, Peru, Filipinler, Polonya, Rusya, Sri Lanka, Türkiye ve Ukrayna'da da seçilmiş olan liderler demokratik kurumları yıkıyorlar. Günümüzde, demokrasinin erozyonu seçim sandıklarında başlıyor.

Çöküşe giden seçim yolu tehlikeli bir şekilde aldatıcı. Pinochet'in Şili'sinde gerçekleşen klasik bir darbede demokrasinin ölümü hızlı ve herkesin gözleri önünde gerçekleşiyor. Başkanlık sarayı yanıyor. Başkan öldürülüyor, hapse atılıyor ya da sürgüne gönderiliyor. Anayasa askıya alınıyor ya da kaldırılıyor. Seçim yolunda ise bunların hiç biri gerçekleşmiyor. Sokaklarda gezen tanklar yok. Anayasalar ve diğer ismen demokratik olan kurumlar yerinde duruyor. İnsanlar hâlâ oy veriyorlar. Seçilen diktatörler ise demokrasiyi yok ederken demokratik bir görüntüyü koruyorlar.

Hükümetlerin demokrasiyi yıkmak için gösterdiği çabaların bir çoğu "yasal," yani yasama organları tarafından tanınıyor ya da mahkemelerce kabul ediliyorlar. Hatta bu çabalar yasamayı daha etkili kılarak, yozlaşma ile savaşarak ya da seçim süreçlerini temizleyerek demokrasiyi daha da *geliştiriyormuş* gibi bile gösterilebilirler. Gazeteler

yayın yapmaya devam eder fakat ya satın alınmışlardır ya da belli haberleri yayınlamamaları için zorbalıklarla karşılaşmaktadırlar. Halk, hükümeti eleştirmeye devam eder fakat çoğunlukla kendilerini vergiler ya da diğer yasal sorunlarla çevrili bulurlar. Bu da halkın kafa karışıklığına neden olur. İnsanlar ne olduğunu hemen fark etmezler. Pek çoğu hâlâ demokratik bir ülkede yaşamakta olduklarına inanmaya devam eder. 2011 yılında yapılan Latinobarómetro anketinde, Venezuelalılara kendi ülkelerine 1 ("hiç demokratik değil") ile 10 ("tamamen demokratik") arasında not vermeleri istendi. Ankete katılanların %51'i ülkeleri için sekiz ya da daha yüksek bir skor seçti.

Darbe, sıkıyönetim ilanı ya da anayasanın askıya alınması gibi hükümetin sınırı geçip diktatörlüğe döndüğünü gösteren belirli bir an olmadığı için halk arasında alarm zilleri çalmıyor olabilir. Hükümetin yozlaştığını iddia edenler abartıyor oldukları gerekçesi ile ciddiye alınmayabilir ya da yalan söyledikleri düşünülebilir. Demokrasinin erozyonu, gerçekleştiği çoğu seferde neredeyse anlaşılmazdır.

Amerikan demokrasisi bu tarz kötü bir dönüşüme karşı ne kadar hassas? Bizim demokrasimiz kesinlikle Venezuela, Türkiye ya da Macaristan'da olduğundan daha güçlü fakat yeterince güçlü mü?

Bu tarz bir soruyu cevaplamak için görüş açımızı genişletmek ve dünya ile tarihteki diğer demokrasilerin deneyimlerinden dersler çıkarmak amacıyla günlük haber başlıklarından ve son dakika haberlerinden uzaklaşmak gerekir. Kriz durumundaki diğer demokrasileri incelemek, kendi demokrasimizin karşılaştığı zorlukları daha iyi

anlamamızı sağlar. Örneğin, diğer ulusların tarih boyunca edindiği deneyimlere dayanarak ileride diktatör olacak kişileri, bu kişiler güce gelmeden önce tespit edecek bir test hazırladık. Geçmişteki demokratik liderlerin ileride diktatör olacak kişilere kapılarını açarak yaptıkları hatalardan ya da tam tersi diğer demokrasilerin bu tarz aşırı radikal kişileri güçten uzak tutuşlarından ders çıkarabiliriz. Karşılaştırmalı yöntem ayrıca dünyanın diğer kısımlarında oylama ile seçilen diktatörlerin, demokratik kurumları yıkmak için sıra dışı benzerlikte stratejiler kullandıklarını gösteriyor. Bu şablonlar görünür hale geldikçe çöküşe giden adımların belirsizliği azalıyor ve bunlara karşı savaşmak daha kolay hale geliyor. Diğer demokrasilerdeki halkın oylama ile başa gelmiş olan diktatörlere karşı nasıl başarılı bir şekilde direndiğini ya da bu direniş sırasında nasıl trajik bir biçimde başarısız olduklarını bilmek günümüzde Amerikan demokrasisini korumak isteyenler için çok önemlidir.

Radikal demagogların zaman zaman tüm ülkelerde, hatta sağlıklı demokrasilerde bile ortaya çıktığını biliyoruz. Amerika Birleşik Devletleri de Henry Ford, Huey Long, Joseph McCarthy ve George Wallace gibi isimlerle bundan payına düşeni almıştır. Demokrasiler için asıl sınav bu tarz insanların ortaya çıkması değil, politik liderlerin, özellikle de siyasi partilerin onları genel parti listelerinden uzak tutarak, onları desteklemeyi ya da onlarla müttefik olmayı reddederek ve gerekirse rakipleri ile demokratik adayları desteklemeyi ortak bir hedef haline getirerek en başta bu tarz insanların yönetime geçmesini engellemek için çalışmasıdır. Bu radikal insanları izole etmek siyasi cesaret gerektirir. Fakat korku, fırsatçılık ve yanlış hesaplar; güvenilir partilerin bu insanları aralarına kabul

etmelerine neden olduğunda, demokrasi tehlike altında demektir.

İleride diktatör olacak bir kişi güce ulaştığında demokrasiler ikinci bir kritik sınav ile karşılaşırlar: Otokrat lider demokratik kurumları yıkacak mı yoksa onlar tarafından sınırlandırılabilecek mi? Kurumlar, seçilmiş otokrat liderleri kontrol etmek için tek başlarına yetersizdir. Bu kurumların politik partiler, organize olmuş halk ve aynı zamanda demokratik standartlar ile korunmaları zorunludur. Anayasal denetim ve denge, sağlam standartlar olmadan bizim düşündüğümüz kadar güçlü bir demokrasi siperi oluşturmaz. Kurumlar, onları kontrol edenlerin diğerlerine karşı kullandığı siyasi silahlara dönüşürler. Seçilmiş diktatörler demokrasiyi işte bu şekilde, mahkemeleri ve diğer tarafsız kurumları kendi dostları ile doldurup silah haline getirerek, medyayı ve özel sektörü satın alarak ya da onları sessiz kalmaları için zorlayarak ve siyasi alanı kendi lehlerine çevirmek için kuralları baştan yazarak yıkarlar. Seçim ile sonuçlanan otoriter rejimlerin trajik paradoksu, demokrasi katillerinin demokrasiyi yıkmak için demokrasinin kendi kurumlarını adım adım, kurnazca ve hatta yasal olarak kullanmalarıdır.

Amerika, Kasım 2016 tarihinde, demokrasi standartlarına bağlılığı şüpheli olan bir başkan seçtiğinde ilk sınavdan kaldı. Donald Trump'ın sürpriz zaferinin tek nedeni halkın hoşnutsuzluğu değil, aynı zamanda Cumhuriyet Partisi'nin radikal bir demagogu arasına alarak adaylığı kazanmasını engellemekteki başarısızlığıydı.

Şimdi karşılaştığımız tehdit ne kadar ciddi? Pek çok gözlemci özellikle Donald Trump gibi demagogları

devirmek ve sınırlamak için tasarlanmış olan anayasamıza güveniyor. Madison modeli denetim ve denge sistemimiz iki yüzyıldır hayatta kalmayı başardı. İç Savaşı, Büyük Buhranı, Soğuk Savaşı ve Watergate'i atlattı. Bu nedenle tabi ki Trump'tan sonrada hayatta kalabilir.

Biz o kadar emin değiliz. Geçmişe bakılırsa denetim ve denge sistemimiz *gerçekten* de çok güzel çalıştı fakat tamamen kurucularımız tarafından tasarlanmış olan anayasal sistem nedeniyle değil. Demokrasilerin en iyi şekilde ve en uzun süre boyunca hayatta kalması anayasaların yazılı olmayan demokratik standartlar ile desteklenmesi sayesinde olur. Amerika'nın denetim ve denge sistemini bizim garanti olarak gördüğümüz iki temel standart ayakta tuttu: Karşılıklı tolerans, yani yarışan partilerin birbirlerini yasal rakipler olarak görmesi ve kendini tutma; yani siyasetçilerin kurumsal ayrıcalıklarını kullanmaları konusunda kendilerini kontrol edebilmeleri. Bu iki standart Amerika'nın demokrasisini yirminci yüzyıl boyunca güvenli bir şekilde korudu. İki büyük partinin liderleri birbirlerini yasal rakipler olarak kabul ettiler ve kurumlar üzerindeki geçici kontrollerini kendi partilerinin avantajına yönelik kullanmaya karşı koydular. Tolerans ve kısıtlama Amerikan demokrasisinin yumuşak korkulukları olarak görev yaptığı süre boyunca, 1930'lu yıllarda Avrupa'da ve 1960 ile 1970'lerde Güney Amerika olduğu gibi, parti taraftarlarının ölümüne kavga ederek demokrasiyi yok etmelerine engel oldu.

Ancak günümüzde Amerikan demokrasisinin bu korkulukları zayıflıyor. Demokratik standartlarımızın erozyonu 1980 ve 1990'larda başladı ve 2000'li yıllarda hızlandı. Barack Obama başkan olduğunda başta pek

çok Cumhuriyetçi olmak üzere siyasetçiler demokratik rakiplerinin meşruluğunu sorgulamaya başladılar ve kendilerini kısıtlamayı bırakarak kazanmak için her yolu kullanma stratejine gittiler. Donald Trump bu süreci hızlandırmış olabilir fakat buna o neden olmadı. Amerikan demokrasisinin karşılaştığı zorluklar daha derinde yatıyor. Demokratik standartlarımızın zayıflamasının temeli, partilerin politik görüş farklılıklarını ırk ve kültüre dayalı bir varoluşsal soruna dönüştürmeleri ile gerçekleşen aşırı kutuplaşmada. Tarihteki demokrasi çöküşlerini araştırmanın ortaya koyduğu en kesin neden, aşırı kutuplaşmanın demokrasileri öldürebileceğidir.

Bu nedenle alarma geçmek için gerekli nedenler mevcut. Amerikalılar 2016 yılında sadece bir demagogu seçim ile başa getirmekle kalmadılar, bunu zaten demokrasimizi koruyan standartların zayıfladığı bir zamanda gerçekleştirdiler. Diğer ülkelerin deneyimleri bize kutuplaşmanın demokrasileri öldürebileceğini gösteriyor olabilir fakat aynı zamanda bu çöküşün kaçınılmaz ya da geri dönülmez olmadığını da ortaya koyuyor. Kriz halindeki diğer demokrasilerden ders çıkaran bu kitap, vatandaşların demokrasimizi korumak için stratejik olarak ne yapması ve ne *yapmaması* gerektiğini gösteriyor.

Pek çok Amerikalı haklı olarak ülkemizde olanlardan ötürü korku içinde. Fakat demokrasimizi korumak, sadece dövüşmekten ya da öfkelenmekten daha fazlasını gerektiriyor. Hem alçak gönüllü *hem de* cesur olmalıyız. Uyarı işaretlerini görebilmek ve yanlış alarmları fark edebilmek için diğer ülkelerden ders çıkarmalıyız. Diğer demokrasileri yıkan talihsiz yanlış adımların farkında olmalıyız. Ve vatandaşların geçmişteki büyük

demokrasi krizleri sırasında nasıl ayaklandıklarını, derinlere işlemiş olan farklılıklarını geride bırakarak çöküşü nasıl engelledıklerini görmeliyiz. Tarih, kendini tekerrür etmez. Fakat kafiyelidir. Tarihin verdiği bir söz ve bu kitabın umduğu, çok geç olmadan kafiyeleri bulmayı başarmamızdır.

1

Can Alıcı Müttefikler

At ile Geyik arasında bir kavga çıkmış, bu yüzden At, Avcıya gelerek Geyikten intikam alması için ondan yardım istemiş. Avcı yardım edeceğini söylemiş fakat "Eğer Geyiği yenmek istiyorsan çenenin arasına bu demir parçasını koymama izin vermelisin ki seni bu dizginler ile yönlendirebileyim ve bu eyeri sırtına koymama izin vermelisin ki biz düşmanı takip ederken üzerinde sabit kalabileyim." At bu şartları onaylamış ve Avcı da onu eyerleyip dizginlerini takmış. Sonra Avcının da yardımı ile At kısa sürede Geyiği yenmiş ve Avcıya demiş ki, "Şimdi üzerimden in ve bu şeyleri ağzımdan ve sırtımdan çıkar." "O kadar hızlı değil dostum," demiş Avcı. "Şimdi seni eyerledim ve dizginledim ve seni şu an olduğun halinle tutmak isterim."

- "At, Geyik ve Avcı," *Ezop Masalları*

30 Ekim 1922 tarihinde saatler sabah 10:55'i gösterdiğinde Benito Mussolini Milan'dan bindiği tren ile Roma'ya geldi. Kral tarafından İtalya'nın başbakanlığını

kabul etmesi ve yeni bir kabine kurması için başkente davet edilmişti. Az sayıda bir grup korumanın eşlik ettiği Mussolini önce Hotel Savonia'da bir mola verdi. Sonra da siyah takım elbise ceketini, siyah gömleğini ve ona uyan siyah melon şapkasını takarak zafer dolu bir eda ile kralın Quirinal Sarayı'na geldi. Roma huzursuzluk dedikodu ile çalkalanmaktaydı. Çoğu birbirine uymayan üniformalar giymiş olan faşist grupları şehrin sokaklarında dolaşmaktaydı. Bu manzaranın gücünün farkında olan Mussolini kralın mermer döşeli sarayına girdi ve ona şu sözlerle selam verdi, "Kıyafetimin kusuruna bakmayın efendim. Savaş meydanından geliyorum."

Bu Mussolini'nin efsanevi "Roma'ya yürüyüşü"nün başlangıcıydı. Siyah üniformalı kalabalıkların İtalya'nın Liberal eyaletindeki gücü ele geçirmek için Rubicon'u geçişleri faşist bir ilke haline gelmişti ve 1920 ile 1930'lu yıllar boyunca ulusal tatillerde tekrar edilerek çocuk kitaplarında yer alacaktı. Mussolini de bu efsaneyi korumak için elinden geleni yaptı. O gün, Roma'ya girmeden önceki son tren istasyonunda trenden inmeyi ve şehre korumaları ile çevrili olarak at sırtında girmeyi düşünmüştü. Bu plan sonunda gerçekleşmemiş olsa bile, Mussolini güce kavuşmasının efsanesini büyütmek için elinden geleni yaptı ve yeni faşist dönemi kendi sözleri olan "devrim" ve "ayaklanma" kelimeleri ile başlattı.

Gerçekler ise daha sıradandı. Mussolini'nin siyah üniformalılarının büyük kısmı çoğunlukla yetersiz beslenmiş ve silahsızdı, sadece o başbakan olmak için saraya davet edildikten sonra bir araya gelmişti. Ülkedeki Faşist gruplar bir tehditti fakat Mussolini'nin kontrolü ele almak için yaptığı planlar bir devrim değildi.

Partisinin 535 oy içindeki 35 parlamento oyunu diğer siyasetçiler arasında bölünme yaratmak ve sosyalizm korkusu salmak için kullanmış, Mussolini'yi yükselen bir politik yıldız ve huzursuzluğun çözümü olarak gören Kral III. Victor Emmanuel'in dikkatini çekmek için 30.000 siyah üniformalının yaratabileceği şiddeti tehdit olarak kullanmıştı. Mussolini'nin atanması ile birlikte siyasi düzen sağlandı, sosyalizm geri çekildi ve İtalyan borsası yükselişe geçti. Liberal kurumların Giovanni Giolitti ve Antonio Salandra gibi devlet adamları kendilerini bu olayları alkışlarken buldular. Mussolini'yi yararlı bir müttefik olarak görüyorlardı. Fakat Ezop masallarındaki at gibi, İtalya da kendini kısa süre içinde "eyerlenmiş ve dizginlenmiş" olarak bulacaktı.

Bu hikayenin bazı farklı versiyonları son yüzyıl boyunca dünya çapında kendini tekrar etti. Almanya'da Adolf Hitler, Brezilya'da Getúlio Vargas, Peru'da Alberto Fujimori ve Venezuela'da Hugo Chávez aynı yolla güce ulaştı: İçeriden, seçimler sonucu ve güçlü politik isimlerle müttefik olarak. Her olayda elit kesim dışarıdan gelen bu kişilere güç vermenin onları *sınırlayacağına* ve ana akım politikacıların kontrol ettiği bir iyileşme dönemine yol açacağına inanmıştı. Fakat planları geri tepecekti. Hırs, korku ve yanlış hesaplardan oluşan ölümcül bir karışım onları aynı şanssız hata ile karşı karşıya bıraktı: Gücün anahtarını bile bile ileride diktatör olacak birinin ellerine bırakmak.

Deneyimli ve kıdemli devlet adamları neden bu hataya düşmüşlerdi? Adolf Hitler'in 1933 yılının Ocak ayındaki yükselişi ile ilgili pek çok ilgi çekici görsel bulunur. Onun şiddet dolu ayaklanmalara olan yatkınlığı 1923'de silahlı

taraftarlarının sürpriz bir akşam saldırısı ile birkaç devlet binasını ve Bavyeralı yetkililerin buluşmakta olduğu Münih birahanesini kontrol altına aldıkları Birahane Darbesi'nde bile görülebilir. Kötü planlanmış olan bu saldırı otoriteler tarafından engellenmiş ve Hitler dokuz ayını ünlü kişisel söylemi *Mein Kampf*'ı yazarak hapishanede geçirmiştir. Bu olaydan sonra Hitler alenen seçimler aracılığı ile güç kazanma yoluna gitmiştir. İlk olarak onun Ulusal Sosyalist hareketi çok az oy almıştır. Weimar politik sistemi 1919 yılında Katolikler, Liberaller ve Sosyal Demokratlar tarafından oluşturulan demokrasi yanlısı bir koalisyon ile kurulmuştu. Fakat 1930'lu yılların başlarında Almanya'da ekonominin düşüşe geçmesi ile merkez-sağ kendi içinde dövüşmeye kurban gitmiş, Komünist ve Naziler popülerlik kazanmıştı.

Seçilen hükümet, Büyük Buhranı takip eden 1930 yılının Mart ayında düştü. Siyasi olarak çıkmaza girmiş olan devlet harekete geçemiyordu ve sadece bir kukla olan başkan, I. Dünya Savaşı kahramanı Paul von Hindenburg yönetime geçecek çoğunluğun sağlanamadığı sıra dışarı şartlar ile karşılaşıldığında kendisine devletin başına yüksek mevkilerdeki resmi görevlileri atama izni veren anayasal maddeyi kendi çıkarı için kullandı. Seçim ile gelmemiş olan bu insanların ve başkanın görevi sadece ülkeyi yönetmek değil, aynı zamanda solcu ve sağcı radikalleri elemekti. Ekonomik büyümeyi sağlamayı ilk olarak Merkez Partisi ekonomisti Heinrich Brüning (daha sonra Almanya'dan kaçarak Harvard'da profesör olacaktı) denedi fakat başarısız oldu ve görevi kısa sürdü. Daha sonra Başkan von Hindenburg görevi sıradaki kişi olan asilzade Franz von Papen'e ve ondan sonrada artan çaresizliği nedeniyle eski savunma bakanı General

Kurt von Schleicher'a verdi. Fakat Reichstag'da meclis çoğunluğunu sağlayamadıkları için durgunluk devam etti. Liderler haklı olarak bir sonraki seçimden korkuyorlardı.

"Sonunda bir şey işe yaramak zorunda" görüşüne ikna olan rakip sağcılardan oluşan bir grup, 1933 yılının Ocak ayı sonlarına doğru bir araya geldi ve bir çözümde karar kıldılar: Devletin başına dışarıdan popüler biri getirilmeliydi. Onu küçümsüyorlardı fakat en azından onu takip eden bir kesim olduğunun farkındaydılar ve en önemlisi, onu kontrol edebileceklerini düşünüyorlardı.

30 Ocak 1933 tarihinde planın baş mimarlarından biri olan von Papen, Adolf Hitler'i başkan seçerek oynadıkları kumara dair endişeleri şu güven verici sözlerle geçiştirdi: "Onu kendimize bağlıyoruz... İki ay içinde onu o kadar fazla köşeye itmiş olacağız ki diz çökecek." Bundan daha büyük bir yanlış hesaplamayı hayal etmek zordur.

İtalya ve Almanya'nın bu deneyimleri, diktatörleri genelde güce getiren bu tür "can alıcı müttefikleri" gözler önüne seriyor. Tüm demokrasilerde, siyasetçiler kimi zaman ciddi zorluklarla karşılaşırlar. Ekonomik kriz, halkın yükselen memnuniyetsizliği ve ana akım siyasi partilerin popülaritesindeki düşüş, en deneyimli siyasetçilerin bile karar alma yeteneklerini zorlayabilir. O an ortaya çıkan karizmatik bir dış karakter eski düzene meydan okuyarak popülerlik kazanırsa, kontrolü kaybediyormuş gibi hisseden deneyimli siyasetçilerin bu kişiyi yandaşları olarak kendi taraflarına çekmeye çalışmaları çekici bir seçenektir. Eğer içeriden birisi ait olduğu gruptan ayrılır ve rakiplerinden önce bu asiyi kucaklarsa, onun enerjisini ve dayanaklarını kullanarak akranlarını alt edecek manevralar yapabilir. Ana akım siyasetçileri o zaman bu

asinin kendi programlarını desteklemek için manipüle edilebileceğini umabilirler.

Bu tarz bir şeytan pazarlığı ile oluşan ittifak, kendisine güç yarışında meşrutiyet kazandırmaya yetecek bir saygınlık verdiği için genelde asinin işine yarar. 1920'li yılların başlarında İtalya'daki eski Liberal düzen büyüyen saldırıların ve halk arasındaki huzursuzluğun sonucu olarak parçalanmaktaydı. Geleneksel partilerin meclis çoğunluğu çıkarmaktaki başarısızlığı, beş dönemdir hizmet veren deneyimli başbakan Giovanni Giolitti'yi çaresizliğe itti ve danışmanlarının tavsiyelerini görmezden gelerek 1921 yılının Mayıs ayında erken seçime gitti. Giolitti, Faşistlerin kitlesel çekiminden yararlanmak amacıyla Mussolini'nin sonradan görme akımına Ulusalcılar, Faşistler ve Liberallerden oluşan ve "burjuvazi bloğu" da denen seçim grubunda bir yer vermek için teklifte bulunmaya karar verdi. Bu strateji başarısız oldu, burjuvazi bloğu oyların %20'sinden azını kazanarak Giolitti'nin istifasına yol açtı. Fakat Mussolini'nin balatlarda sahip olduğu yer onun ayaktakımı grubuna yükselişi için gereken meşrutiyeti sağlamış oluyordu.

Bu tarz can alıcı müttefiklerin savaşlar arası Avrupa ile sınırlı kalmaları zordur. Bu durum aynı zamanda Hugo Chávez'in yükselişini de açıklar. Venezuela, 1958 yılından beri ayakta olan demokrasisi ile Güney Amerika'nın en eski demokrasisi olmakla övünürdü. Düşük rütbeli bir ordu subayı ve başarısız bir darbe lideri olan Chávez'in hiç resmi bir siyasi makamı olmamıştı ve kendisi siyasi sahnelere yabancıydı. Ona, güce ulaşma yolunda önemli bir güç kazandıran kişi ise içeriden biriydi: Venezuela demokrasisinin kurucularından biri olan eski başkan Rafael Caldera.

Venezuela siyaseti uzun süredir merkez-solcu Demokratik Hareket ve Caldera'nın merkez-sağcı Sosyal Hristiyan Partisi (COPEI olarak da bilinir) olmak üzere iki ana parti tarafından yönetiliyordu. Bu iki parti otuz yıl boyunca gücü barış içerisinde ve sırayla paylaşmıştı ve 1970'li yıllara gelindiğinde Venezuela darbeler ve diktatörlüklerle dolu bir bölgede örnek bir demokrasi olarak gösterilmekteydi. Ancak 1980'li yıllara gelindiğinde ülkenin petrole bağlı olan ekonomisi gecikmiş bir durgunluğun içerisine girdi ve on yıldan uzun süre boyunca devam eden bu kriz, yoksulluk oranını neredeyse ikiye katladı. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, Venezuelalılar durumdan hoşnut değillerdi. Şubat 1989'da çıkan büyük isyanlar, ana akım partilerinin başının belada olduğunu ortaya koyuyordu. Üç yıl sonra tarihler Şubat 1992'yi gösterdiğinde bir grup düşük rütbeli ordu subayı, Başkan Carlos Andrés Pérez'e karşı ayaklandı. Hugo Chávez tarafından yürütülen bu isyan grubu kendilerine saygı gören özgürlük kahramanı Simón Bolívar'dan dolayı "Bolivarcı" adını takmıştı. Darbe başarısız oldu. Fakat artık hapse atılmış olan Chávez televizyon kanallarında canlı yayına çıkarak destekçilerine silah bırakmalarını (görevlerinin "şimdilik" başarısız olduğuna dair söyledikleri efsane haline gelecekti) söylediğinde özellikle fakir olanlar dahil pek çok Venezuelalının gözünde kahraman olmuştu. Kasım 1992'de gerçekleşen ve başarısız olan ikinci bir darbenin ardından hapiste olan Chávez strateji değiştirdi ve gücü seçim yolu ile kovalamaya karar verdi. Bu yolda yardıma ihtiyacı olacaktı.

Eski başkan Caldera, oldukça saygı gören yaşlı bir devlet adamı olmasına rağmen siyasi kariyeri 1992 yılında düşüşe geçmişti. Dört yıl önce partisinin başkanlık adaylığı

pozisyonunu almakta başarısız olmuştu ve artık siyasi bir kalıntı olarak görülüyordu. Fakat 76 yaşındaki senatör hâlâ başkanlığa dönmenin hayallerini kurmaktaydı ve Chávez'in ortaya çıkışı ona bir cankurtaran halatı uzatmış oldu. Chávez'in ilk darbesinin gecesinde eski başkan kongrenin acil olarak düzenlediği ortak oturumda ayağa kalktı ve asinin davasını kucaklayacak şu sözleri söyledi:

> Demokrasi ve özgürlük insanlara yiyecek yemek sağlamakta ve geçim kaynağı fiyatlarının astronomik bir şekilde yükselmesini engellemekte ya da tüm dünyanın gözleri önünde her gün Venezuela'nın kurumlarını yiyip bitiren korkunç yozlaşma belasına kesin bir son vermekte başarısız olurken insanlardan kendilerini özgürlük ve demokrasi için feda etmelerini istemek zordur.

Bu nefes kesen konuşma Caldera'nın politik kariyerini hayata döndürdü. Chávez'in sistem karşıtı seçmenlerine ulaşan eski başkanın halk arasındaki desteği büyüdü ve 1993 yılında ona başarılı bir başkanlık adaylığı getirdi.

Caldera'nın Chávez ile halk önünde yaptığı flört sadece kendisinin oylarının artmasına neden olmakla kalmadı aynı zamanda Chávez'e de güvenilirlik kazandırdı. Chávez ve yandaşları ülkelerinin 34 yıldır ayakta kalmış olan demokrasisini yıkmanın yollarını arıyorlardı. Fakat eski başkan bu darbenin liderlerini aşırı radikal tehditler olarak tanımanın aksine, onlara halkın gözünde sempati kazandırmış ve ana akım siyasetin kapılarını açmıştı.

Caldera aynı zamanda Venezuela'nın ana akım partilerine ölümcül bir darbe indirerek Chávez'e başkanlık sarayının kapılarını açmakta yardımcı olmuştu. Baş döndüren 180 derecelik bir değişim ile neredeyse yarım yüzyıl önce kendi elleri ile kurduğu partisi COPEI'yi terk etti ve seçime bağımsız başkan adayı olarak girdi. O noktaya gelindiğinde partiler zaten krizin içindeydi. Fakat Caldera'nın ayrılışı ve ardından gelen kurum karşıtı kampanyası onların gömülmesini destekledi. Caldera'nın 1993 yılındaki seçime partilerden bağımsız bir aday olarak girmesi, gelecekteki yolu dışarıdan gelenlere açık hale getiriyordu. Beş yıl sonra sıra Chávez'e gelecekti.

Fakat 1993 yılında Chávez hâlâ büyük bir problem ile karşı karşıyaydı. Hapisteydi ve ihanet için yargılanmayı bekliyordu. Ancak 1994 yılında Başkan Caldera ona yönelik tüm suçlamaları affetti. Caldera'nın bu son hareketi Chávez için kelimenin tam anlamıyla (hapishane) kapıları açmak anlamına gelecekti. Chávez'in özgür kalmasının hemen ardından bir gazeteci ona nereye gittiğini sorduğunda Chávez "Güce," cevabını vermiştir. Chávez'i serbest bırakmak popüler bir hareketti ve Caldera kampanyası sırasında bunun sözünü vermişti. Pek çok Venezuelalı elit gibi o da Chávez'i bir sonraki seçim gelene kadar halkın gözünden düşecek, geçici bir heves olarak görüyordu. Fakat Chávez'in mahkemeye çıkması ve affedilmesi yerine suçlamaları düşüren Caldera onu yükseltmiş ve eski darbe liderini bir gecede geçerli bir başkan adayı konumuna getirmiş oluyordu. 6 Aralık 1998 tarihinde kurumların desteklemediği adayı kolayca yenen Chávez başkanlığı kazandı. Chávez'in göreve başlama tarihinde adet olduğu üzere ona yemin ettirme görevini taşıyan ve makamından ayrılmakta olan Caldera'nın gönlü

bu işi yapmaya elvermedi. Onun yerine suratını asarak bir kenarda durdu.

Büyük farklarına rağmen Hitler, Mussolini ve Chávez'in güce ulaşan rotaları dikkat çekici benzerlikler taşımaktadır. Hepsi de halkın dikkatini çekmeyi başarmış siyaset dışı insanlar olmakla kalmıyor, her biri uyarı işaretlerini görmezden gelen ve gücü onlara bizzat veren (Hitler ve Mussolini) ya da onlar için kapıyı açan (Chávez) ana akım politikacıları sayesinde güce erişiyordu.

Mevcut liderlerin siyasi sorumluluklarından el çekmesi genelde bir ulusun diktatörlüğe giden yolda ilk adımını oluşturur. Chávez'in başkanlık zaferinin üzerinden yıllar geçtikten sonra Rafael Caldera yaptığı yanlışları basitçe "Kimse Chávez Bey'in başkan olmasına en ufak bir ihtimal bile vermiyordu," şeklinde açıklayacaktı ve Hitler başa geçtikten sadece bir gün sonra ona yardım etmiş olan önemli bir muhafazakar "Hayatımın en büyük aptallığını yaptım; kendimi dünya tarihinin en büyük demagogu ile müttefik hale getirdim," diye itirafta bulunacaktır.

Tüm demokrasiler bu tuzağa düşmez. Belçika, İngiltere, Kosta Rika ve Finlandiya gibi bazıları da demagog tehlikesi ile yüzleşmiş fakat onları güçten uzak tutmayı başarmışlardır. Peki bunu nasıl yaptılar? Hayatta kalma içgüdüsünün seçmenlerin toplu zekasında yattığını düşünmek çekici olabilir. Belki de Belçikalılar ve Kosta Rikalılar, Almanya ya da İtalya'daki muadillerinden daha demokratiklerdi. Sonuçta hepimiz hükümetlerin kaderinin vatandaşların elinde olduğuna inanmayı severiz. Eğer insanlar demokratik değerleri korurlarsa, demokrasi güvendedir. Eğer vatandaşlar diktatörlerin çekiciliğine açıksa, o zaman er ya da geç demokrasi tehlike altına girecek demektir.

Bu düşünce yanlıştır. "İnsanlar" sahip olacakları hükümeti iradeleri ile şekillendirebileceklerini düşünerek demokrasiden çok fazla şey bekler. 1920'li yılların Almanya ya da İtalya'sında diktatörlük için büyük bir destek olduğunu gösteren kanıtlar bulmak zordur. Naziler ve Faşistler güce kavuşmadan önce nüfusun %2'sinden azı parti üyesiydi ve partilerin hiç biri açık ve adil seçimlerde fazla oy alamamıştı. Bunun yerine seçmenler her iki adam da kendi hırslarının yarattığı tehlikeye karşı kör olan ana akım siyasetçileri tarafından desteklenerek güce kavuşmadan önce Hitler ve Mussolini'ye karşıydılar.

Hugo Chávez oy çokluğu ile seçilmiş olabilir fakat Venezuelalıların güçlü bir adam aradıklarına dair çok az kanıt bulunmaktadır. O dönemde halkın demokrasiye olan desteği, o zamanda şimdide kararlı bir şekilde demokrasisini sürdüren Şili'de olduğundan daha yüksekti. 1998 yılında yapılan Latinobarómetro anketi Venezuelalıların %60'ının "Demokrasi her zaman en iyi yönetim şeklidir," ifadesine katıldığını, sadece %25'inin ise "bazı durumlar karşısında otokrat bir hükümet demokratik olana tercih edilebilir," ifadesini seçtiğini ortaya koyuyor. Şili'de ise ankete katılanların %53'ü "Demokrasi her zaman en iyi yönetim şeklidir," seçeneğini seçmiştir.

Potansiyel demagoglar tüm demokrasilerde yer alır ve nadiren bir ya da daha fazlası halkın ilgisini çekmek üzere saldırıya geçer. Fakat bazı demokrasilerde siyasi liderler uyarı işaretlerini görür ve otoriter rejimlerin gücün olduğu merkezden uzakta, uç noktalarda kalmasını sağlarlar. Radikal insanların ya da demagogların yükselişi ile karşılaşıldığında bu liderler onları yenmek ve izole etmek için toplu bir çaba sarf ederler. Bu radikal insanların

cazibesi önemli olsa da bundan daha da önemli olan ise politik elitlerin ve ana akım partilerinin bir filtre olarak çalışıp çalışmadığıdır. Basitçe anlatmak gerekirse siyasi partiler demokrasinin kapı bekçileridir.

Diktatörleri dışarıda tutabilmek için ilk olarak onları tanıyabilmek gerekir. Fakat ne yazık ki kesin olarak işe yarayan bir uyarı sistemi bulunmaz. Pek çok diktatörü onlar güce ulaşmadan önce tanımak oldukça kolaydır. Belli bir geçmişleri vardır: Hitler başarısız bir darbenin başındaydı, Chávez'in önderliğini yaptığı ordu tarafından gerçekleştirilen darbe başarısız olmuştu, Mussolini'nin siyah üniformalıları yarı askeri şiddete yol açmışlar ve yirminci yüzyılın ortalarında Arjantin'de Juan Perón başkanlık için yarışa girmeden iki buçuk yıl önce başarılı bir darbenin yönetilmesine yardım etmişti.

Fakat siyasetçiler güce ulaşmadan önce her zaman diktatörlüklerinin tüm boyutunu açığa vurmazlar. Bazıları kariyerlerinin başında demokratik standartlara bağlıdır ve demokrasiyi daha sonra terk ederler. Örneğin, Macaristan Başbakanı Viktor Orbán. Orbán ve onun Fidesz partisi 1980'li yılların sonunda Liberal Demokratlar olarak ortaya çıktılar ve Orbán, 1998 ile 2002 yılları arasındaki başbakanlığı süresince ülkeyi demokratik bir şekilde yönetti. Onun 2010 yılında tekrar güce kavuşmasını takip eden diktatörlüğe yaptığı 180 derecelik dönüş herkes için gerçek bir sürpriz olmuştu.

Peki demokrasi karşıtı geçmişi olmayan siyasetçiler arasındaki diktatörleri nasıl teşhis edebiliriz? Burada ünlü siyaset bilimcisi Juan Linz'e bakıyoruz. Almanya'nın Weimar şehrinde doğan ve İspanya'nın iç savaşı sırasında büyüyen Linz, demokrasiyi kaybetmenin yol açacaklarını

çok yakından biliyordu. Yale'de profesörlük yapan Linz, kariyerinin çoğunu demokrasilerin nasıl ve neden öldüklerine adamıştır. Linz'in çıkarımlarının bir çoğu ufak ama yeni ufuklar açan *The Breakdown of Democratic Regimes* adlı kitabında bulunabilir. 1978 yılında basılan bu kitap siyasetçilerin rolüne dikkat çekerek onların davranışlarının demokrasiyi nasıl güçlendireceğini ya da risk altına sokacağını gösteriyor. Kitabında aynı zamanda henüz geliştirilmesi bitmemiş olan ve demokrasi karşıtı siyasetçileri tespit etmeye yarayan bir "turnusol testi" öneriyor.

Linz'in çalışmalarını devam ettirerek diktatörleri gördüğümüz zaman tanımamıza yardımcı olacak dört set halinde davranışsal uyarı işaretleri geliştirdik. Bir siyasetçi: 1) hareket ya da sözleri ile oyunun demokratik kurallarını reddediyorsa, 2) rakiplerinin meşrutiyetini kabul etmiyorsa, 3) şiddete göz yumuyor ya da şiddet için cesaretlendiriyorsa veya 4) medya dahil muhalefetin sivil özgürlüklerini kısmak konusunda isteklilik gösteriyorsa endişelenmeliyiz. Tablo 1'de bir siyasetçiyi bu dört faktöre göre nasıl değerlendireceğinizi görebilirsiniz.

Bu kriterlerden birine bile sahip olan bir siyasetçi endişelenmek için yeterlidir. Ne tarz bir aday diktatörlük için yapılan bir testte pozitif sonuçlar alabilir? Cevap sıklıkla, popüler olan dışarıdan gelenlerdir. Popülistler, kurumlara karşı olan siyasetçilerdir ve "halkın" sesini temsil ettiklerini iddia ederek yozlaşmış ya da komplocu olarak tanımladıkları elit kesime karşı savaş açmışlardır. Popülistler genellikle ana akım partilerin meşrutiyetini kabul etmeye yatkınlardırlar, onlara demokratik ve hatta vatansever olmadıkları gerekçesi

ile saldırırlar. Seçmenlere mevcut sistemin gerçekte bir demokrasi olmadığını, sisteme elit kesim tarafından el koyulduğunu, sistemin yozlaştırıldığını ya da elit kesimin hile yaptığını anlatırlar ve elit kesimi gömüp "halkı" güce geri getireceklerinin sözünü verirler. Bu gidişat ciddiye alınmalıdır. Popülistler seçimi kazandıklarında genelde demokratik kurumlara saldırırlar. Örneğin, Latin Amerika ülkeleri olan Bolivya, Ekvador, Peru ve Venezuela'da 1990 ile 2012 yılları arasında seçilen 15 başkanın beşi dışarıdan gelen popülistlerdi: Alberto Fujimori, Hugo Chávez, Evo Morales, Lucio Gutiérrez ve Rafael Correa. Bu beş liderin hepsi demokratik kurumları zayıflattı.

Tablo 1: Diktatör Davranışın Dört Anahtar Göstergesi

1. Oyunun demokratik kurallarını reddetmek ya da onlara gösterilen bağlılığın zayıflığı	Anayasayı reddediyor ya da ona karşı çıkmaya hazır olduklarını mı dile getiriyorlar? Seçimleri iptal etmek, anayasaya karşı çıkmak ya da onu askıya almak, bazı organizasyonları yasaklamak ya da temel sivil ve siyasi hakları kısıtlamak gibi demokratik olmayan önlemlere ihtiyaç olduğunu mu öne sürüyorlar? Hükümet değişimini hedefleyen askeri darbeler, şiddet içeren isyanlar ya da toplu protestolar gibi anayasanın uç noktalarında yer alan yöntemleri kullanıyor ya da bu yöntemlerin kullanılmasını destekliyorlar mı? Güvenilir seçim sonuçlarını kabul etmeyi reddederek seçimlerin meşruluğunu baltalamaya mı çalışıyorlar?

2. Siyasi rakiplerin meşruluğunu reddetmek	Rakiplerini yıkıcı olarak tanımlıyor ya da mevcut anayasal düzene karşı mı çıkıyorlar? Rakiplerinin ulusal güvenlik ya da genel yaşam tarzı için anayasal bir varoluş tehdidi olduğunu mu öne sürüyorlar? Ellerinde hiçbir kanıt olmadan diğer parti rakiplerinin kanuna karşı çıktıklarını ya da karşı çıkma potansiyelleri olduğunu öne sürerek onları siyasi arenaya katılmaktan men edecek şekilde suçlu olarak mı gösteriyorlar? Hiçbir dayanakları olmadan rakiplerinin yabancı bir hükümet ile gizlice iş birliği içinde olduklarını ya da bu hükümetlerin çalışanı olacak şekilde başka (ve genelde düşman olan) ülkelerin ajanı olduğunu mu öne sürüyorlar?
3. Şiddeti görmezden gelmek ya da desteklemek	Yasadışı şiddete başvuran silahlı çeteler, yarı askeri kuvvetler, ordular, gerillalar ya da diğer organizasyonlar ile bağlantıları var mı? Onlar ya da parti müttefikleri rakiplerine yapılan saldırılara sponsor olup bu saldırıları cesaretlendirmiş mi? Açık olarak kınamak ya da cezalandırmak yerine, üstü kapalı olsa da taraftarlarının uyguladığı şiddeti desteklemiş mi? Geçmişte ya da dünyanın başka bir bölgesinde yaşanan önemli siyasi şiddet olaylarını övmüş ya da kınamayı reddetmiş mi?

4. Medya dahil muhalefetin sivil özgürlüklerini kısıtlamaya hazır olmak	Karalama, hükümeti protesto edip eleştirmeyi kısıtlayan ya da belirli sivil ve siyasi organizasyonları engelleyen kanunları genişletmek gibi sivil özgürlükleri kısıtlayıcı kanunları ve politikaları destekliyorlar mı? Rakip partilerdeki eleştirmenleri, sivil halkı ya da basını yasal ya da diğer cezalandırıcı yöntemlere başvurmakla tehdit ettiler mi? Geçmişte ya da dünyanın başka bir bölgesinde hükümetlerin aldığı baskılayıcı önlemleri övdüler mi?

Diktatör siyasetçileri güçten uzak tutmaktan bahsetmek, bunu gerçekten yapmaktan çok daha kolay. Sonuçta demokrasiler partileri engellememeli ya da adayların seçime girmesine mani olmamalı – biz böyle yöntemleri savunmuyoruz. Diktatörleri filtre etme görevi demokrasinin kapı bekçileri olan politik partilere ve parti liderlerine ait.

Kapıları başarılı bir şekilde korumak ana akım partilerinin radikal güçleri izole etmesini ve yenmesini gerektiriyor. Siyaset bilimcisi Nancy Bermeo buna "uzaklaştırma" adını veriyor. Demokrasi yanlısı partiler uzaklaştırmayı birkaç farklı yöntemle gerçekleştirebilir. Öncelikle ileride diktatör olacak kişileri seçim zamanlarında partilerinin oy pusulalarından uzak tutabilirler. Bu, radikal kişileri potansiyel olarak getirebilecekleri oylar karşılığında herhangi bir konum için aday yapmanın cazibesine karşı koymayı gerektirir.

İkinci olarak partiler kendi aralarındaki radikal düşünürleri ayıklayabilirler. Örneğin, tehlikeli bir iç savaş döneminden geçen İsveç Muhafazakar Partisi'ni (AVF) ele

alalım. AVF'nin İsveç Ulusalcı Gençlik Organizasyonu adlı gençlik grubu (oy verme yaşındaki eylemcilerden oluşan bir organizasyon) 1930'lu yılların başında oldukça radikal bir noktaya kayarak parlamentonun demokrasisini eleştirdi, açıkça Hitler'i destekledi ve hatta üniformalı askerlerden oluşan bir grup yarattı. AVF tüm bunlara 1933 yılında bu organizasyonu dağıtarak cevap verdi. 25.000 üyenin kaybı AVF'ye 1934 yılında gerçekleşen belediye seçimlerinde yansımış olabilir fakat partinin uzaklaştırma stratejisi İsveç'in en büyük merkez-sağ partisindeki demokrasi karşıtı güçlerin etkisini azaltmayı başarmıştır.

Üçüncü olarak demokrasi yanlısı partiler demokrasiye karşı olan partiler ya da adaylar ile müttefik olmaktan kaçınabilir. İtalya ve Almanya örneklerinde gördüğümüz gibi demokrasi yanlısı partiler kimi zaman oy kazanmak ya da meclis içinde hükümeti kurabilmek gibi nedenlerle ideolojilerinin bir kısmını paylaşıyor oldukları aşırı radikal kişiler ile müttefik olma tuzağına düşebilirler. Fakat bu ittifakların uzun dönem sonuçları yıkıcı olabilir. Linz'in yazdığı gibi pek çok demokrasinin düşüşü partilerin "ana akım partiler arasındaki rakipleri yerine siyasi yelpazenin uç noktasındaki radikal kişiler ile daha büyük bir yakınlıklar kurma" hatasında yatıyor.

Demokrasi yanlısı partilerin uygulayabileceği dördüncü seçenek ise radikalleri meşrulaştırmak yerine sistematik bir şekilde izole etmektir. Bu, politikacıların Almanya Muhafazakarlarının 1930'lu yılların başlarında Hitler ile güçlerini birleştirmesi ya da Caldera'nın Chávez yanlısı konuşması gibi, otokrat figürlere halk gözünde saygınlık kazandıracak ya da onları "normalleştirecek" hareketlerden kaçınmasını gerektirir.

Sonuç olarak radikaller ciddi seçim adayları olarak ortaya çıktıklarında, ana akım partileri onları yenmek için birlikte hareket etmelidir. Linz'i alıntılamak gerekirse siyasetçilerin "ideolojik olarak uzak oldukları rakipleri ile birleşerek kendilerini demokratik politik düzenin hayatta kalmasına adamayı" göze almaları gerekir. Sıradan durumlarda bu neredeyse hayal bile edilemez bir şeydir. Örneğin, senatör Edward Kennedy ve diğer Liberal Demokrat Ronald Reagan kampanyasına katıldıklarını ya da İngiliz İşçi Partisi ve diğer ticaret birliklerinin Margaret Thatcher'ı desteklerini düşünün. Her partinin takipçileri, ilkelerine yapılıyormuş gibi görünen bu ihanetten dolayı oldukça sinirlenir. Fakat sıra dışı zamanlarda parti liderlerinin cesareti, demokrasi ve ülkelerini partilerinden önce koyup seçmenlere neyin tehlikede olduğunu anlatabilmelerinde yatar. Diktatörlük testinde olumlu sonuç almış bir parti ya da siyasetçi ciddi bir seçim adayı olarak ortaya çıktığında çok az alternatif vardır. Demokratik yapılar bir araya gelip radikallerin güce ulaşmasını engelleyerek demokrasiyi kurtarabilirler.

Başarısızlıklar daha akılda kalıcı olsa da bazı Avrupa demokrasileri savaşlar arasında başarılı bir şekilde demokrasi bekçiliği yapmıştır. Ufak ülkelerden şaşırtıcı boyutlarda büyük dersler çıkarılabilir. Örneğin, Belçika ve Finlandiya'yı düşünün. Avrupa'nın 1920 ve 1930'lu yıllarda geçirdiği politik ve ekonomik kriz sırasında her iki ülkede demokrasinin çöküşünün erken uyarılarını ve sistem karşıtı radikallerin yükselişini yaşadı. Fakat İtalya ve Almanya'nın aksine, onlar birkaç yıl sonra gelecek olan Nazi işgaline kadar ülkenin demokratik kurumlarını koruyan politik elit kesim sayesinde kurtuldular.

İtalya ve Almanya'dan Avrupa boyunca yayılmakta olan bulaşıcı faşizm sırasında Belçika'nın gerçekleştirdiği 1936 genel seçimlerinde seçmenler sarsıcı bir sonuç ortaya koydu. Otokrat aşırı sağcı partiler olan Rex Partisi ve Flaman ulusalcı partisi ya da Vlaams Nationaal Verbond (VNV) anketlerde öne geçerek popüler oyların neredeyse %20'sini aldılar ve merkez-sağ Katolik Partisi, Sosyalistler ve Liberal Parti gibi ana akım partilerinin tarihi üstünlüğüne meydan okudular. Özellikle Katolik bir gazeteciyken Nazi işbirlikçisi olan Rex Partisinin lideri Léon Degrelle'nin yarattığı tehdit çok güçlüydü. Parlamenter demokrasinin acımasız bir eleştirmeni olan Degrelle, Katolik partinin sağcıları arasından ayrılmıştı ve şimdi bu partilerin liderlerinin yozlaşmış olduğunu öne sürmekteydi. Hem Hitler'den hem de Mussolini'den cesaret ve finansal destek alıyordu.

1936 seçimleri tüm merkez partileri sarsmış ve oy kaybetmelerine neden olmuştu. Yakınlardaki İtalya ve Almanya'da gerçekleşen demokrasi karşıtı hareketlerin farkında olan ve kendi yaşamları için korkan ana akım partileri bu tehdide nasıl cevap vereceklerinin korkutucu kararı ile karşı karşıya kalmışlardı. Özellikle Katolik Parti zor bir ikilemdeydi; ya uzun süreli rakipleri Sosyalist ve Liberal partiler ile işbirliği yapacak ya da bazı ideolojik fikirlerini paylaştıkları fakat demokrasi karşıtı politikalarını reddettikleri Rexistleri de içeren sağcı bir ittifak kuracaklardı.

İtalya ve Almanya'da güçlerini kaybetmekte olan ana akım partilerinin aksine Belçika Katolik partisi liderleri Rex yanlıları ile yapılacak herhangi bir işbirliğinin parti üyeliği ile uyumsuz olacağına karar verdiler ve bu hareket

ile savaşmak için iki uçlu bir stratejiyi takip ettiler. Katolik Parti liderleri parti içinde disiplini arttırarak Rex partisi sempatizanlarını belirlediler ve aşırı radikal görüşleri olanları partiden attılar. Buna ek olarak parti liderleri aşırı sağ ile yapılacak işbirliklerine karşı çıkan güçlü bir duruş sergilediler. Katolik Parti dışarıda ise Rex ile kendi alanında savaştı. Katolik Parti eskiden Rex partisinin temelini oluşturan daha genç Katolikleri hedefleyen yeni bir propaganda ve kampanya benimsedi. Aralık 1935 tarihinde Katolik Gençlik Cephesini yarattılar ve eski müttefikleri Degrelle'ye karşı aday oldular.

Rex'in etkili bir şekilde (Nazi işgaline kadar) kenara itilmesi ile sonuçlanan Rex ile Katolik Parti arasındaki son çarpışma, 1936 seçimlerinden sonra yeni hükümetin kurulumu sırasında gerçekleşti. Katolik Parti, görevdeki Katolik başbakan Paul van Zeeland'ı desteklemekteydi. Van Zeeland başbakanlığı kazandıktan sonra bir hükümet kurmak için önünde iki ana seçenek vardı: İlki rakibi Sosyalistler ile ittifak kurarak Fransa'nın "Popüler Cephesini" oluşturmaktı fakat van Zeeland ve diğer Katolik liderler mümkünse bundan kaçınmak istiyordu. İkinci seçenek ise Rex ve VNV ile sosyalist karşıtı bir sağ kanat ittifakı kurmaktı. Karar vermek kolay değildi; geleneksel gruplaşmayı içeren ikinci seçenek Katolikleri toplayıp organize ederek "Brüksel'e Yürüyüşü" gerçekleştirmeyi ve Rex lideri Degrelle'in van Zeeland'a karşı yarışıp kazanacağı bir ara seçime zorlayarak kırılgan van Zeeland kabinesini bozmayı hedefliyordu. Bu planlar 1937 yılında Degrelle'in seçimi kaybetmesi ile bozuldu. Bunun en büyük nedeni Katolik Parti'nin askeri inzibatlarının bir duruş sergilemesi oldu: Gelenekçilerin planlarını takip etmeyi reddederek van Zeeland'ın arkasından Liberaller

ve Sosyalistler ile birleştiler. Bu, Katolik Parti'nin en önemli demokrasi bekçiliği hareketiydi.

Katolik Partinin sağda sergilediği duruş aynı zamanda Belçika Kralı III. Leopold ve Sosyalist Parti tarafından mümkün kılınmıştı. 1936 seçimlerinden sonra Sosyalist Parti yasamadaki en büyük parti haline gelmiş ve bu da onlara hükümeti kurma ayrıcalığını kazandırmıştı. Ancak Sosyalistlerin gerekli meclis desteğini kazanamayacakları ortaya çıkınca, aşırı radikallere daha fazla koltuk kazandırması mümkün olan yeni bir seçim talep etmek yerine, kral büyük partilerin liderleri ile görüşüp onları güç paylaşımı yapacakları ve görevdeki van Zeeland'ın başbakan olacağı bir kabine kurmaya ikna etti. Bu kabine hem muhafazakar Katolikleri hem de Sosyalistleri içerecek ve her iki taraftaki sistem karşıtı partileri dışarıda bırakacaktı. Sosyalistler, bir Katolik Parti adamı olan van Zeeland'a güvenmiyor olsalar bile demokrasiyi kendi çıkarlarının önüne koyarak bu büyük koalisyonu desteklediler.

Benzeri bir dinamik aşırı radikal Lapua Hareketinin 1929 yılında politik sahneleri etkilediği ve ülkenin kırılgan demokrasisini tehdit ettiği Finlandiya'da da yaşandı. Bu hareket her türlü yolu kullanarak komünizmi yok etmeyi amaçlıyordu. İstekleri kabul edilmezse şiddet uygulamakla tehdit ediyor ve Sosyalistler ile bağı olduğunu iddia ettikleri ana akım politikacılara saldırıyorlardı. En başta yönetimdeki merkez-sağ partisi olan Agrarian Union, onların komünizm karşıtı politikasını kullanışlı bularak Lapua Hareketi ile flört etti. Komünistlere politik haklar verilmesini reddeden taleplerini kabul ettiler ve onların aşırı sağcı şiddetlerini görmezden geldiler. 1930

yılında Lapua Hareketinin liderlerinin "kendilerinden biri olarak" gördüğü muhafazakar P.E. Svinhufvud başbakan oldu ve onlara kabinede iki koltuk önerdi. Bir yıl sonra ise Svinhufvud devlet başkanı olmuştu. Buna rağmen Lapua Hareketi sıra dışı hareketlerine devam ediyordu. Komünistler yasaklanmış, Lapua Hareketi daha ılımlı olan Sosyal Demokrat Partisini hedef almaya başlamıştı. Lapua çeteleri sendika başkanları ve parlamento üyeleri gibi binden fazla Sosyal Demokratı kaçırdı. Lapua Hareketi aynı zamanda Helsinki'de, Roma'daki efsanevi yürüyüşü örnek alan, 12.000 kişilik bir yürüyüş organize etti ve 1932 yılında hükümeti "apolitik" ve "vatansever" bir hükümet ile değiştirmeyi amaçlayıp başarısız olan bir darbeyi desteklediler.

Lapua Hareketi daha da radikal hale geldikçe Finlandiya'nın geleneksel muhafazakar partileri ondan kararlı bir şekilde uzaklaşmaya başladılar. 1930'un sonlarına doğru Agrarian Union'ın büyük bir kısmı, Liberal İlerleme Partisi ve İsveç İnsanlar Partisinin büyük bir kısmı demokrasiyi şiddete yatkın aşırı radikallerden korumak için Lapua Hareketinin ideolojik rakipleri olan Sosyal Demokratlara katılarak ismen Yasallık Cephesini oluşturdular. Muhafazakar başkan Svinhufvud bile eski dostlarını güçlü bir şekilde reddetti ve sonunda onları yasakladı. Lapua Hareketi izole olmuş ve Finlandiya'nın kısa süreli faşizm hareketi sona ermişti.

Demokrasi bekçiliğinin başarılı örnekleri sadece uzak geçmişte kalmış tarihi olaylarda yatmıyor. 2016 yılında Avusturya'da ana akım merkez-sağ partisi (Avusturya İnsanlar Partisi, ÖVP) etkili bir şekilde radikal-sağcı Özgürlük Partisini (FPÖ) başkanlıktan uzak tutmayı

başardı. Avusturya'nın aşırı sağcı siyasetçiler ile dolu uzun bir tarihi var ve FPÖ, Avrupa'nın en güçlü radikal-sağcı partilerinden biri. Avusturya'nın siyasi sistemi savaş sonrasında gücü aralarında değişerek kullanmış olan iki parti, Sosyal Demokratik Parti (SPÖ) ve Hristiyan Demokratik Parti (ÖVP) nedeniyle zayıflamakta ve savunmasız hale gelmekteydi. 2016 yılında onların üstünlüğü iki sonradan görme tarafından tehdit edilecekti: Yeşil Parti'nin eski başkanı Alexander Van der Bellen ve aşırıcı FPÖ lideri Norbert Hofer.

Çoğu analisti şaşırtacak şekilde ilk yarıştan çıkan ve ikinci tura kalan iki isim Van der Bellen ve sağcıların arasına dışarıdan gelmiş olan Hofer oldu. Ekim 2016'da gerçekleşen bir prosedür hatası nedeniyle ikinci tur Aralık ayına ertelendi. Bu noktada muhafazakar ÖVP dahil olmak üzere pek çok siyasetçi, Hofer ve onun Özgürlük Partisi'nin yenilmesi gerektiğini düşünmekteydi. Hofer göçmenlere karşı şiddeti cesaretlendiriyormuş gibi görünüyordu ve pek çok kişi Hofer'in seçilmesi halinde devlet başkanının siyasi partilerin üzerinde olmasına dair uzun zamandır korunan standardı bozarak kendi partisine ayrıcalık geçip geçmeyeceğini sorguluyordu. Bu tehlike karşısında bazı önemli ÖVP liderleri Hofer'ı yenmek amacıyla onun ideolojik rakibi, sağa eğimli Yeşil Parti adayı Van der Bellen'i destekledi. ÖVP'nin başkanlık adayı Andreas Khol, başkan Reinhold Mitterlehnet, kabine bakanı Sophie Karmasin ve ÖVP'nin Avusturya kırsallarında sahip olduğu düzinelerce belediye başkanı Van der Bellen'i destekledi. Eski başkan Erhard Busek yazdığı bir mektupta Van der Bellen'i "tutku ile değil fakat dikkatli tartışmalardan sonra" desteklediğini belirtmiş ve daha da ötesi bu kararın altında yatan motivasyonu

"başkanlık seçimlerinden sonra Le Pen, Jobbik, Wilders ve AFD'den (ve diğer aşırı radikallerden) tebrik duymak istemiyoruz," şeklinde açıklamıştır. Sonuç olarak Van der Bellen sadece 300.000 oy ile kazanmıştır.

Bu duruş önemli bir siyasi cesaret gerektiriyordu. Viyana'nın dışında yer alan ufak bir şehrin belediye başkanı ve Katolik Parti üyesi olan Stefan Schmuckenschlager Yeşil Parti adayını desteklemiş ve bu kararı ailesinin bölünmesine neden olmuştur. Başka bir partinin lideri olan ikiz erkek kardeşi Hofer'ı destekliyordu. Schmuckenschlager'ın dediği gibi "kimi zaman doğru şeyi yapmak için güç politikasını bir yana bırakmak gerekiyor."

ÖVP'nin desteği yardımcı oldu mu? Kanıtlar olduğunu gösteriyor. Seçim çıkışında yapılan anketler kendilerini ÖVP taraftarı olarak belirtenlerin %55'inin Van der Bellen'e oy verdiğini ve Van der Bellen'e oy verenlerin %48'inin de bunu Hofer'ın kazanmasını engellemek için yaptıklarını ortaya koyuyor. Ek olarak Avusturya siyasetini her zaman etkilemiş olan güçlü şehir/kırsal bölünmesi (kırsal alanlar solcu, şehirleşmiş alanlar sağcı) Aralık 2016 tarihinde gerçekleşen ikinci turda dramatik bir şekilde azalmış ve şaşırtıcı sayıdaki gelenekçi, kırsal muhafazakar eyalet değişiklik yaparak Van der Bellen'e oy vermiştir.

Kısaca 2016 yılında ÖVP'nin sorumluluk sahibi liderleri kendi ideolojik alanlarında yer alan aşırı radikal parti ile ittifak kurmanın çekiciliğine direnmiş ve sonuçlar bu partilerin yenilgisi olmuştur. FPÖ'nün 2017 yılındaki parlamento seçimlerinde gösterdiği güçlü duruş onun yeni sağ-kanat hükümetinde küçük ortak olmasını sağlamış ve Avusturyalı muhafazakarların yüzleştiği ikilemi net bir

hale getirmiştir. Yine de onların aşırı radikalleri başkanlık pozisyonundan uzak tutmak için gösterdikleri bu çaba modern demokrasi bekçiliğinin kullanışlı bir örneğidir.

Amerika Birleşik Devletleri de tarihi boyunca etkileyici bir demokrasi bekçiliği kaydına sahiptir. Hem Demokratlar hem de Cumhuriyetçiler kendi alanlarındaki kimisi önemli bir halk desteğine sahip olan aşırı radikaller ile yüzleşmiştir. On yıllar boyunca her iki partide bu kişileri ana akımdan uzak tutmayı başarmıştır. Tabi ki 2016 yılına gelene kadar.

2

Amerika'da Demokrasi Bekçiliği

Amerikan romancı Philip Roth, *The Plot Against America* adlı romanında gerçek tarihi olaylardan yararlanarak savaş öncesi Amerika'sında faşizmin nasıl görüneceğini hayal etmiştir.

Erken Amerikan tarihinin büyük medya kahramanı Charles Lindbergh bu romanın ana kahramanıdır: 1927 yılında ilk kez Atlantik Okyanusunu uçakla tek başına geçerek hızlı bir üne kavuşmuş, sonra da soyutlama taraftarı ve Nazi sempatizanı olmuştur. İşte tam da bu noktada tarih Roth'un ellerinde inanılmaz bir dönüş yapar. Lindbergh belirsizliğe karışmak yerine uçağı ile 1940 yılında, sabah saat 03:14'de Philadelphia'da gerçekleşmekte olan Cumhuriyet Partisi toplantısına gelir. Tıka basa dolu olan salon yirminci oylamada kitlenmiştir. "Lindy! Lindy! Lindy!" tezahüratları kontrolsüz bir şekilde yarım saat boyunca kongreyi kaplar ve yoğun, toplu bir şevk içinde Lindbergh'in adı partinin başkanlık adaylığı için

önerilir, bu öneri desteklenir ve alkışlarla onaylanır. Hiç siyasi deneyimi bulunmayan fakat eşi benzeri olmayan bir medya bilgisine sahip Lindbergh danışmanlarının tüm tavsiyelerini reddederek kendi tek kişilik ünlü uçağı *Spirit of St. Louis* ile uçuş gözlükleri, yüksek botları ve tulumunu giyerek eyaletleri gezer.

Tersine dönmüş olan bu dünyada Lindbergh, görevdeki Franklin Delano Roosevelt'i yener ve başkan olur. Daha sonra kampanyasının Hitler ile olan bağı ortaya çıkacak olan Lindbergh Amerika'nın düşmanları ile barış anlaşmaları imzalamaya başlar. Amerika çapında Yahudi karşıtı vahşi bir dalga yayılmaya başlamıştır.

Pek çok Amerikalı 2016 yılında gerçekleşen başkanlık seçimi ile Roth'un bu kurgusal çalışması arasında benzerlikler bulmuştur. Şüpheli bir demokratik geçmişi olan ve dışarıdan gelen birinin yabancı bir ülkenin desteği ile güce ulaşması konusu elbette benzerlikler taşıyor. Fakat bu kitap ile 2016 seçimlerinin karşılaştırılması başka bir önemli soruyu daha ortaya çıkarıyor: 1930'lu yıllarda Amerika'daki ekonomik krizin ciddiyeti dikkate alınırsa, bu neden Amerika'da *gerçeğe dönüşmedi?*

2016 yılından önce hiçbir radikal demagogun başkanlığı kazanmamış olması bu tarz bir rolü dolduracak adayların yokluğundan ya da halkın onlara olan desteğinin eksikliğinden kaynaklanmıyor. Tam tersine, radikal isimler uzun süredir Amerikan siyasetinde mevcutlar. Sadece 1930'lu yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde sekiz yüz aşırı sağcı radikal grup mevcuttu. Bu dönemde ortaya çıkan en önemli isimlerden biri öfkeli ulusal radyo yayını her hafta 40 milyon dinleyiciye ulaşan Yahudi

karşıtı Katolik bir rahip olan Peder Charles Coughlin'di. Peder Coughlin demokrasiyi açıkça reddediyor, siyasi partilerin iptalini talep ediyor ve seçimlerin değerini sorguluyordu. Gazetesi *Social Justice* 1930'lu yıllarda faşist yanlısı bir pozisyon benimseyerek Mussolini'yi "Haftanın Adamı" seçmiş ve sıklıkla Nazi rejimini savunmuştur. Aşırı radikalliğine rağmen Peder Coughlin inanılmaz ölçüde popülerdi. *Fortune* dergisi onun için "radyo dünyasında gerçekleşen en büyük olay" demiştir. Ülke çapında şehirden şehire gezerek ağzına kadar dolu stadyumlarda ve konferans salonlarında konuşmalar yapıyor, onun geçişini görmek isteyen hayranları yolları dolduruyordu. Bazı çağdaş gözlemciler onun Amerika Birleşik Devletleri'nde Roosevelt'ten sonra gelen en etkili isim olduğunu söylemekteydi.

Buhran, aynı zamanda kendisine "Eşkina balığı" diyen Louisiana valisi ve senatör Huey Long'un da yükselişini sağlamıştı. Tarihçi Arthur M. Schlesinger Jr., Long'u "yaşadığı dönemin büyük bir demagogu, Latin Amerikalı diktatör Vargas ve Perón'a benzeyen bir adam" olarak tanımlıyordu. Eşkina balığı soruları ile şaşırtan yetenekli bir konuşmacıydı ve rutin olarak kanunları küçümserdi. Schlesinger, bir vali olan Long'un eyaletin yasama organlarını, yargıçlarını ve basını tehdit ve rüşvetten oluşan bir karışım kullanarak tehdit etmesini "Amerika Cumhuriyeti'nin gördüğü totaliter rejime en yakın girişim" olarak tanımlıyordu. Rakip bir meclis üyesi tarafından eyaletin anayasasını duyup duymadığı sorulduğunda Long "Şimdi anayasa benim," diye cevap vermiştir. Gazete editörü Hodding Carter, Long için "Amerika topraklarının ilk gerçek diktatörü" demiştir. Franklin Roosevelt'in kampanya müdürü James A. Farley, 1933 yılında Roma'da

Mussolini ile buluştuğunda İtalyan diktatörün kendisine "Huey Long'u hatırlattığını" yazmıştır.

Long zenginliği tekrar dağıtacağını söyleyerek inanılmaz sayıda takipçi kazanmıştır. 1934 yılında ona gelen postaların "diğer tüm senatörlerin toplamından ve hatta başkanın aldığından bile fazla" olduğu söylenir. O dönemde Long'un "Zenginliği Paylaşalım" hareketinin ülke çapında 27.000'den fazla hücresi vardı ve posta listeleri neredeyse sekiz milyon isimden oluşuyordu. Başkanlık için yarışmayı planlayan Long, bir *New York Times* gazetecisine "Bu Roosevelt'i yenebilirim... Ondan daha fazla şey için söz verebilirim ve o da bunu biliyor," demiştir. Roosevelt, Long'u ciddi bir tehlike olarak görüyordu fakat Long'un 1935 yılının Eylül ayında uğradığı suikast konunun kapanmasına neden olmuştur.

Amerika'nın otokratlara olanlara yatkınlığı II. Dünya Savaşı'ndan sonraki altın çağda da devam etmiştir. Amerika halkının geniş bir kesiminin desteğini alan senatör Joseph McCarthy, Soğuk Savaşın komünist yıkımını kara listeye alma, sansürleme ve kitap yasaklama gibi yöntemleri desteklemek için kullanmıştır. McCarthy'nin politik kariyerinin zirvesinde yapılan anketler Amerika halkının neredeyse yarısının onu onayladığını göstermektedir. senatonun onu sansürlediği 1954 yılı sonrasında bile McCarthy, Gallup anketlerinde %40 destek almıştır.

On yıl sonra ise Alabama valisi George Wallace'ın isyankar ve ayrımcı duruşu, ona ulusal bir önem kazandırmış ve 1968 ile 1972 yıllarında başkanlık için şaşırtıcı biçimde güçlü girişimler yapmasına neden olmuştur. Gazeteci Arthur Hadley, Wallace'ın yöntemi için "güçlü olandan nefret etmeye dayalı eski ve onurlu

bir Amerikan geleneği" demiştir. Hadley onun "eski Amerikan öfkesinden" yararlanmakta bir uzman olduğunu yazmıştı. Wallace çoğunlukla şiddeti destekliyor, anayasal standartlara karşı çıkan tavırlar sergileyerek şu tarz açıklamalarda bulunuyordu:

> Anayasadan daha güçlü olan tek bir şey vardır... Bu da insanların iradesidir. Zaten bir anayasa nedir ki? Anayasalar insanların ortaya koyduğu bir üründür, insanlar onun ilk güç kaynağıdır ve eğer isterlerse bu insanlar anayasayı yıkabilirler.

Wallace'ın ırkçılık ile popülistliği bir araya getirdiği bu mesajı, çalışan beyaz sınıfın mağduriyetine ve ekonomik öfkesine hitap ederek onun Demokratların geleneksel mavi yakalı tabanına ulaşmasını sağlıyordu. Anketler, Amerikalıların %40'ının Wallace'in 1968 yılında gerçekleştirdiği üçüncü parti adaylığını onayladığını gösteriyor. Wallace 1972 yılında Demokratik partinin ön seçimlerinde ciddi bir aday olarak yer aldığında kurumları şaşırtmıştı. Wallace'in kampanyası 1972 yılının Mayıs ayında gerçekleşen bir suikast girişimi nedeniyle yoldan çıktığında, Wallace ön seçimlerde George McGovern'dan bir milyon oydan daha büyük bir fark ile ilerdeydi.

Kısacası Amerika'nın uzun bir otokrat siyasetçi geçmişi var. Couglin, Long, McCarthy ve Wallace gibi isimlerin ülkenin %30'u ila %40'ını oluşturan geniş bir azınlığın desteğini çekmesi şaşırtıcı değil. Genellikle kendi kendimize Amerika'nın ulusal siyasi kültürünün bizi bu tarz şeyleri çekici bulmaktan uzak tuttuğunu söyleriz

fakat bu, tarihi gül rengi gözlüklerle okumayı gerektirir. İleride diktatör olacak kişilere karşı gerçek koruma, Amerikalıların demokrasiye olan sağlam bağlılıkları değil, siyasi partilerimizin demokrasi bekçiliği yapmalarında yatmaktadır.

8 Haziran 1920'de Woodrow Wilson'un başkanlığı düşüşe geçtiğinde Cumhuriyetçi delegeler adaylarını seçmek için bayraklarla bezenmiş fakat yeterince havalandırılmadığı için sıcaklığın 37 dereceye ulaştığı Chicago Coliseum'da bir araya geldiler. Dört gün boyunca gerçekleşen dokuz oylamadan sonra kongre kararsız kaldı. Cuma akşamı yakınlardaki Blackstone Hotel'in on üçüncü katında yer alan 404 numaralı süitte, Cumhuriyet Ulusal Komitesi Başkanı Will Hays ve *Harvey's Weekly*'in güçlü yayıncısı George Harvey orijinal "sigara dumanı dolu arka odada" senatör ve parti liderlerinden oluşan grupları sırasıyla ağırladılar. Gazetecilerin onlara verdiği isimle Eski Gardiyanlar kendilerine içki koyuyor, sigara içiyor ve gecenin ilerleyen saatlerine kadar 493 delegenin aday çıkarmak için ihtiyaç duyduğu çıkmazdan kurtulmanın çaresini arıyorlardı.

Kongredeki lider aday Theodore Roosevelt'in eski bir dostu olan ve ön seçimlerde popüler bir heyecan yaratıp hafta başında oyunu aldığı 287 delege ile birinci olan Tümgeneral Leonard Wood'du. Onu Illinois valisi Frank Lowden, Kaliforniya senatörü Hiram Johnson ve en sonda ise sadece 65½ delege ile uzak bir dördüncü olan Ohio senatörü Warren G. Harding takip ediyordu. Kongre zeminindeki gazeteciler "Kimse Harding hakkında konuşmuyor... (O) en umut verici siyah atlar arasında

bile düşünülmüyor," şeklinde haberler yazıyorlardı. Fakat gazeteciler Blackstone'da gerçekleşen görüşmeler hakkında dedikodular duyduklarında, aralarındaki en motive olmuş gazeteci otelin on üçüncü katına ulaştı ve 404 numaralı süitin dışındaki koridorda öndeki senatörleri görebilmek için sessizce beklemeye başladı. Massachusetts'ten Henry Cabot Lodge, Illinois'den McCormick, Colorado'dan Phipps, New York'dan Calder ve Massachusetts'ten eski senatör Crane ve diğerleri gelip gittiler.

404 numaralı süitte her adayın olumlu ve olumsuz yanları dikkatle gözden geçiriliyor ve tartışılıyordu (Knox çok yaşlıydı, Lodge ise Coolidge'dan hoşlanmıyordu). Sabahın birinde, Eski Gardiyanların yedi üyesi odada kaldı ve ayakta kalarak oy kullandılar. Sabahın 02:11'inde George Harvey tarafından çağrılan şaşkınlık içindeki Harding'e *kendisinin* seçildiği söylendi. Haber yayıldı. Ertesi akşam gerçekleşen onuncu oylamada sıcaktan bunalan delegeleri rahatlatacak bir şekilde Warren G. Harding kongre delegelerinden yükselen tezahüratlar eşliğinde, ezici bir üstünlükle 692½ oy aldı. İlk oylamada oyların sadece %4'ünü almış olmasına rağmen şimdi Cumhuriyet Partisinin 1920 yılı başkanlık adayıydı.

Günümüzde kimse sigara dumanı ile dolu odaları sevmiyor ve bunun için de iyi nedenleri var. Bu odalar pek demokratik değil. Adaylar genellikle ne partiye ne de sıradan halka karşı sorumlu olan güç simsarlarından oluşan ufak bir grup tarafından seçiliyor ve sigara dumanı dolu odalar her zaman güzel başkanlar ortaya çıkarmıyorlar. Sonuçta Harding'in başkanlığı bir skandal ile lekelendi. Fakat arka odada gerçekleşen aday seçimi,

günümüzde unutulmuş olan bir erdeme sahip: Bu yöntem aday olmaya uygun olmadığı kanıtlanmış isimleri oylamadan ve ofisten uzak tutarak demokrasi bekçiliği olarak görev yapıyordu. Tabi ki bu olayda bunun nedeni parti liderlerinin asil gönüllülükleri değildi. Bunun yerine rakipleri tarafından parti "patronları" olarak isimlendirilen bu kişiler kazanacak en güvenli adayı seçmeye çalışıyorlardı. Sonuçta onları aşırı radikallerden uzak tutan riskten kaçma istekleri olacaktı.

Demokrasi bekçiliği yapan kurumların tarihi Amerika'nın kuruluşuna kadar uzanır. 1787 Anayasası dünyanın ilk başkanlık sistemini yaratmıştır. Başkanlık sistemi, demokrasi bekçiliği için belli zorluklar içerir. Parlamento demokrasilerinde başbakan meclisin bir üyesidir ve meclisin önde gelen partileri tarafından seçilmesi siyasi isimlere karşı kabul edilebilir olmasını garanti altına alır. Hükümetin oluşturulması sistemi ise bir filtre görevi görür. Başkanlar ise başbakanların aksine kongre üyeleri değildir ya da kongre tarafından seçilmezler. En azından teoride, halkın kendisi tarafından seçilirler ve herkes kazanmak için yeterli desteğe sahipse başkan olmak için adaylığını koyabilir.

Kurucularımız demokrasi bekçiliği konusunda derin endişeler içindeydi. Anayasayı ve seçim sistemini tasarlarken günümüzde bile pek çok açıdan bizimle olan bir ikilemle boğuştular. Bir yandan bir hükümdar değil, seçimle başa gelmiş, halkın iradesini yansıtan ve onların Cumhuriyetçi popüler devlet anlayışına uyan bir başkanın peşindeydiler. Diğer yandan ise kurucular halkın ofise uygun olacak başkanlık adaylarını seçmekteki yeteneklerine tamamen güvenmiyorlardı. Alexander

Hamilton popülerlik nedeniyle seçilecek olan başkanlığın pozisyonunun insanların korku ya da cehaletini kullanacak kişiler tarafından kolaylıkla kazanılmasından ve bu kişilerin bir tirana dönüşmesinden korkuyordu. Hamilton, *Federalist Papers*'a "Tarih bize Cumhuriyetlerin özgürlüğünü tersine çeviren, insanlara yalakalık yaparak kariyerine başlayan yeni demagog ve tiranların sonunu getirmeyi öğretecektir," yazmıştır. Hamilton ve iş arkadaşları için seçimlerin kendisinde bir tarama cihazı olmalıydı.

Kurucuların bulduğu tarama yöntemi seçiciler kuruluydu. Anayasanın ikinci maddesi, Hamilton'ın Federalist 68'de yer alan düşüncelerini yansıtarak dolaylı bir seçim sistemi yaratıyordu:

> Önümüzdeki seçim, müzakereye en uygun şartlar altında, bağlayıcı olan tüm nedenlerin ve teşviklerin makul bir birleşimine ulaşmak için hareket eden ve görev için uyarlanmış nitelikleri analiz etme becerisi en yüksek olan kişiler tarafından yapılmalıdır.

Her eyaletteki belirgin kişilerin bir araya gelmesi ile oluşan Seçiciler Kurulu başkanı seçmekten sorumlu olacaktı. Hamilton, bu düzenleme karşısında "başkanlık ofisi nadiren gerekli niteliklere seçkin derecelerle sahip olmayan birine düşecektir," mantığını kurmuştur. "Düşük entrikalara ve küçük popülarite sanatına" sahip kişiler böylece elenecekti. Bu sayede Seçiciler Kurulu Amerika'nın ilk demokrasi bekçisi olmuştu.

Ancak bu sistem kurucuların tasarımındaki iki eksiklikten ötürü başarısız oldu. İlk olarak, anayasa başkanlık adaylarının nasıl seçileceği konusunda sessiz kalıyordu. Seçiciler Kurulu, insanlar oy verdikten *sonra* harekete geçiyor ve en başta başkanlığa kimin adaylığını koyacağı konusunda hiçbir rol oynamıyordu. İkinci olarak anayasa asla politik partilerden bahsetmiyordu. Thomas Jefferson ve James Madison iki partili sistemimizin kurucuları olacak olsalar da, kurucular ciddi olarak partilerin varlığını düşünmemişlerdi.

Partilerin 1880'li yıllardaki yükselişleri seçim sistemimizin işleyişini değiştirdi. Kurucuların planladığı gibi yerel önemli kişilerin Seçiciler Kurulunu oluşturmak için seçilmesi yerine, her eyalet partilere sadık kişiler arasından seçim yapmaya başladı. Seçmenler partilerin bir temsilcisi haline geldi, böylece Seçiciler Kurulu demokrasi bekçiliğini partilere devretmiş oluyordu. O dönemden bu yana partiler demokrasi bekçiliğine devam etti.

O dönemde partiler Amerikan demokrasisinin bakıcıları haline geldiler. Başkanlık adaylarını onlar seçtiği için partilerin tehlikeli kişileri Beyaz Saray'dan uzak tutma yetenekleri ve eklememiz gerekir ki, sorumlulukları bulunmaktadır. Bu nedenle onlar iki farklı rol arasında dengeyi kurmak zorundadır: Partinin seçmenlerini en iyi şekilde temsil edecek olan adayı seçmeyi içeren demokratik rol ve demokrasiye karşı tehlike olabilecek kişileri ya da başka nedenlerle bu göreve uygun olmayanları eledikleri, siyaset bilimcisi James Ceaser'ın verdiği isimle "filtreleme" rolü.

Popüler bir aday seçmek ve demagogları dışarıda tutmaktan oluşan bu iki zorunluluk pek çok zaman

birbiriyle çelişebilir. Peki ya insanlar bir demagogu seçerse? Bu, kurucuların döneminden günümüze kadar başkanlık adaylarının seçim sürecinde bulunan ve tekrarlayan gerginliğin merkezini oluşturuyor. Aşırı bir şekilde demokrasi bekçiliğine yönelmek, kendi içinde demokratik bir hareket değil. Bu, partinin aşağı tabakalarını görmezden gelen bir parti patronları sınıfı oluşturabilir ve insanları temsil etmekte başarısız bir aday çıkarabilir. Fakat "insanların iradesine" gösterilen aşırı güven de aynı zamanda tehlikeli olabilir çünkü bu demokrasinin kendisini tehdit eden bir demagogun seçimi kazanmasına yol açabilir. Bu tansiyondan kaçış yoktur. Her zaman pazarlıklar bulunur.

Amerika tarihinin çoğu boyunca siyasi partiler demokrasi bekçiliğini açıklığa tercih ettiler. Sigara dumanı dolu odaların her zaman bir versiyonu vardı. 19. yüzyılın başlarında başkanlık adayları belli bir siyasi partinin ya da hareketin destekçileri ya da üyelerinin oluşturacağı kongre toplantısı olarak bilinen yöntem ile, Washington'daki bir grup kongre üyesi tarafından seçilirdi. Ancak bu sistem çok kapalı olması nedeniyle eleştirildi. Bu yüzden 1830'lu yılların başlarında adaylar her eyaletten gelen delegelerin bulunduğu ulusal parti kongrelerinde aday gösterilmeye başladılar. Delegeler popüler seçimlerle başa gelmiyordu, eyalet ve yerel siyasi parti komiteleri tarafından seçiliyorlardı ve belli bir adayı desteklemek zorunda değillerdi. Genelde onları kongreye gönderen eyaletin parti liderlerinin yönergelerini takip ediyorlardı. Bu sistem parti içinden çıkan ya da delegeleri kontrol eden parti liderlerinin desteklediği isimlere öncelik veriyordu.

Kendi eyalet parti ağlarında destekçileri olmayan yerel siyasetçilerin başarı şansı yoktu.

Kongre sistemi de çok kapalı ve demokratik olmadığı gerekçesi ile eleştirildi ve onu reform etmek için çok çaba gösterildi. İlerici dönemde tanıtılan ön seçimler ilk olarak 1901 yılında Wisconsin'de, sonra da 1916 yılında bir düzine eyalette gerçekleşti. Yine de bunlar çok az değişiklik getirmişti çünkü seçilen delegeler, ön seçimleri kazanmış olan adayları desteklemek zorunda olmadıkları için pek çok eyalet bunları kullanmıyordu. Kongre salonunda oyları için pazarlık yapmak amacıyla bağımsız kalmayı tercih ediyorlardı. Hükümet görevleri, avantajları ve diğer yararları kontrolü altında tutan parti liderleri bu anlaşmalar sırasında iyi pozisyon almış simsarlardı. Böylece başkanlığın bekçileri olarak kalmaya devam ettiler. Ön seçimler, başkanlık adayları konusunda bağlayıcı bir etkiye sahip olmadıkları için bir güzellik yarışmasından fazlası değillerdi. Gerçek güç partinin içindeki isimlerde ya da çağdaşların deyimiyle "organize olmuş adamlarda" yatmaktaydı. Olası adaylar için bu adamların desteğini kazanmak adaylığa giden tek geçerli yoldu.

Eski kongre sistemi demokrasi bekçiliği amacıyla yapılan pazarlıkları ön plana çıkarıyordu. Bir tarafta sistem pek demokratik değildi. Organize olmuş adamların Amerikan halkını yansıttığı söylenemezdi. Gerçekten de onlar "eski çocuklar" ağının tam karşılığıydı. Çoğu düşük rütbeli parti üyesi, özellikle de fakir ve siyasi bağlantılara sahip olmayanlar, kadınlar ve azınlıklar sigara dumanı kaplı odalarda temsil edilmiyor ve bu yüzden başkanlık aday süreçlerinde dışarıda kalıyorlardı.

Diğer taraftan ise kongre sistemi, tehlikeli adayları sistematik bir şekilde filtrelediği için etkili bir demokrasi bekçisiydi. Partinin içindekiler siyaset bilimcilerinin deyişiyle "emsal değerlendirmesi" sunuyorlardı. Valiler, senatörler ve kongre temsilcileri adayları kişisel olarak tanıyorlardı. Onlarla farklı şartlar altında ve yıllar boyunca çalışmışlardı ve bu yüzden onların karakterini, yargı yeteneğini ve stres altında çalışma yeteneklerini analiz etmek için iyi bir pozisyondaydılar. Bu yüzden sigara dumanı dolu odalar bir eleme mekanizması olarak görev yaptı ve dünyanın diğer kesimlerinde demokrasiyi yoldan çıkarabilecek olan demagoglar ile aşırı radikallerin dışarıda tutulmasına yardımcı oldu. Amerikan partilerinin demokrasi bekçiliği o kadar iyiydi ki dışarıdan gelen çoğu isim basitçe kazanamazdı. Sonuç olarak çoğu denemeye bile kalkışmadı.

Ford Motor Şirketi'nin kurucusu olan Henry Ford'u düşünün. Yirminci yüzyılın başlarında dünyanın en zengin adamlarından biri olan Ford, Hamilton'un uyarılarında yer alan aşırı radikal demagogların modern bir örneğiydi. Kendisine ait olan *Dearborn Independent*'ı bir megafon olarak kullanan Ford, bankacılara, Yahudilere ve Bolşeviklere karşı kampanyalar yürüttü ve Yahudi banka faizlerinin Amerika karşıtı bir komplo olduğunu öne süren gazete makaleleri yayınladı. Onun görüşleri, dünya çapındaki ırkçılardan olumlu tepkiler alacaktı. Adolf Hitler, *Mein Kampf* eserinde ondan övgüyle bahsediyor ve geleceğin Nazi lideri Heinrich Himller onu "en değerli, önemli ve zeki savaşçılarımızdan biri" olarak tanımlıyordu. 1938 yılında Nazi hükümeti onu Alman Kartalının Büyük Haçı ödülü ile onurlandırdı.

Yine de Ford geniş çapta takdir görüyor ve Amerika Birleşik Devletleri'nde özellikle de orta batıda seviliyordu. "Başarıya ulaşan fakir çiftçi çocuğu" açık sözlü bir iş adamıydı. Washington ve Lincoln dahil, kırsal alanda yaşayan pek çok Amerikalı tarafından bir halk kahramanı olarak görülmekteydi.

Ford'un durmak bilmez çabaları sonunda onu kaçınılmaz olarak siyasete çekti. İlk olarak I. Dünya Savaşı karşısında bir muhalefet olarak ortaya çıktı ve düzenlediği Avrupa "barış görevi" amatör olmasına rağmen yüksek bir profile sahipti. Büyük Savaş sonrasında da siyasete girip çıkmaya devam etti ve 1918 yılında neredeyse bir senato koltuğu kazandı. Daha sonra 1924 yılında bir Demokrat olarak başkanlık yarışına girme fikri ile bir süre flört etti. Bu fikir, özellikle de ülkenin kırsal kesimlerinde hızla büyük bir heyecana neden oldu. Başkanlık için Ford kulüpleri 1923 yılında yayıldı ve basın "Ford Çılgınlığından" bahseder oldu.

O yaz popüler bir dergi olan *Collier's* okuyucuları arasında haftalık ulusal anketlere başlamıştı. Sonuçlar Ford'un ününün, işe yönelik sezgisel itibarının ve sahip olduğu aralıksız medya ilgisinin popüler bir başkanlık adaylığına dönüşebileceği yönündeydi. Her hafta gelen sonuçlar gittikçe daha da saygılı hale gelen başlıklara yol açıyordu: "Ford'un Oyları Artarken Siyaset Kaosa Sürükleniyor" ve "Ford Başkanlık Meydan Savaşını Önde Götürüyor." 250.000 okuyucuya yapılan iki aylık önemsiz anketlerin sonucunda Henry Ford, Başkan Warren Harding ve geleceğin başkanı Herbert Hoover gibi diğer on iki adayın hepsini geride bırakarak yarışmadan kaçtı. Ortadaki bilgilerden yola çıkan *Collier's* editörleri şu

sonuca ulaşacaktı, "Henry Ford Amerika siyasetinin asıl sorunu haline geldi."

Fakat Ford'un içinde başkanlık hırsı varsa, bir yüzyıl erken doğmuştu. Halkın görüşünden daha önemli olan şey parti liderlerinin görüşüydü ve parti liderleri onu katı bir şekilde reddetmişti. *Collier's* tarafından paylaşılan okuyucular arası anket sonuçlarından bir hafta sonra "Siyasetçiler Başkan Seçti" gibi başlıklar içeren bir dizi makalenin yayınlanması, tamamen içeride olan kişilerin anket sonuçlarını yansıtıyordu. Bu anket sonuçlarında Cumhuriyet ve Demokratik Parti Ulusal Komitelerinin tüm üyeleri dahil olmak üzere, her iki partiden de 116 parti lideri, başta gelen 14 vali, senatörler ve meclis üyeleri yer alıyordu. Bu kural yapıcıların anketlerinde Ford başkanlık için beşinci sıradaydı. *Collier's* editörleri bu düşüşü inceledi:

> Demokratik Parti'nin liderlerine "Peki ya Ford?" diye sorulduğunda hepsi omuzlarını silkiyorlar. Her eyalette genellikle "organizasyon" olarak bilinen bu adamların hepsi istisnasız olarak Ford'a karşılar. Ön seçimlerin olduğu eyaletler haricinde diğer tüm eyaletlerde bu adamlar ulusal kongrelerde aday olacak kişileri elleri ile seçiyorlar... Kimse ister Demokrat ister Cumhuriyetçi olsun halkın büyük bir çoğunun Ford'a karşı duyarlı olduğunu reddetmiyor. Her demokrat lider kendi eyaletlerinin bu kişilerle dolu olduğunu biliyor ve bundan korkuyorlar. Ancak delegelerin seçim

> sistemi nedeniyle Ford'un fazla gölge yapmasına pek de yüksek bir ihtimal bulunmuyor.

Adaylığına yönelik popüler bir heyecan olsa da, Ford yarışmadan etkili bir şekilde atılmıştı. Senatör James Couzens, onun adaylığını saçmalık olarak niteliyordu. "Nasıl olurda hiçbir eğitimi ve deneyimi olmayan 60 yaşının üzerinde bir adam böyle bir ofise özenebilir?" diye soruyordu. "Bu duyduğum en saçma şey."

Bu nedenle o uzun yazın ardından *Collier's* ile röportaj yapan Ford'un kişisel hırslarında azalma olması hiç de şaşırtıcı değildi:

> Bugün kendimi hiçbir adaylığı kabul ederken göremiyorum. Tabi ki yarın ne yapacağımı söyleyemem. Yasallığın, anayasacılığın ve bunların hepsinin çözemeyeceği, savaş ya da kriz gibi bir şey olabilir ve insanlar hızla harekete geçecek birine ihtiyaç duyabilir.

Ford'un burada söylediği, onun sadece önünü kapatan demokrasi bekçiliği sistemi bir şekilde kaldırılırsa aday olmayı düşüneceğidir. Yani gerçekte hiçbir zaman şansı olmamıştı.

Huey Long başkanlık sularını test edecek kadar uzun süre yaşamamış olabilir fakat onun olağanüstü siyasi yetenekleri, popülaritesi ve hırslarına rağmen onunda demokrasi bekçileri tarafından durdurulacağını düşünmek için iyi nedenlerimiz var. 1932 yılında senatoya seçildiğinde Long, standartları kıran davranışları

nedeniyle akranlarından hızla izole oldu. 1936 kongresinde Demokratik Parti liderleri arasında desteği olmadığı için Roosevelt'i yenme şansı bulunmuyordu. Adaylığını bağımsız olarak sürdürmek zorundaydı ve bu da çok zordu. Anketler Long'un adaylığının demokratik oyları bölerek 1936 seçimlerinin Cumhuriyetçilere gidebileceğini söylüyordu fakat Long'un kendisi kazanmak için çok düşük bir şansa sahipti.

Partilerin gerçekleştirdiği demokrasi bekçiliği aynı zamanda George Wallace'ı de siyasetin kenarlarında tutmayı başarmıştı. Ayrımcı vali 1964 yılında birkaç Demokrat ön seçime katılmış ve şaşırtıcı olarak oldukça iyi sonuçlara ulaşmıştı. Sivil haklara karşı çıkan ve "Amerika İçin Ayağa Kalkın" sloganı ile yarışan Wallace, Wisconsin ve Indiana'daki oyların neredeyse üçte birini alarak ve Maryland'de inanılmaz bir şekilde %43 başarı göstererek uzmanları şaşırtmıştır. Fakat 1964 yılında ön seçimlerin değeri çok azdı ve Wallace kısa bir süre sonra kaçınılmaz Lyndon Johnson adaylığı karşısında geri çekilecekti. Ancak Wallace sonraki dört yıl boyunca 1968 yılındaki başkanlık yarışının beklentisi ile ülke çapındaki kampanyalarına devam etti. Onun beyaz ulusalcılık ve halkçılık karışımı mesajı çalışan beyaz sınıf arasında güçlü bir desteğe sahipti. 1968 yılında Amerikalıların neredeyse %40'ı onu onaylıyordu. Diğer bir deyişle, Wallace, 1968 yılında Trump benzeri bir çıkış yapmış ve Trump ile aynı şekilde halkın desteğini almıştı.

Fakat Wallace farklı bir siyasi dünyada çalışıyordu. Demokratik Parti kuruluşlarının onun adaylığını hiçbir zaman desteklemeyeceklerini bildiği için Amerikan Bağımsız Partisi'nden adaylığını koydu ve bu da onun sonu oldu. Wallace'ın oyların %13,5'ini alan performansı

onu güçlü bir üçüncü parti adayı yapıyor fakat Beyaz Saray'dan uzak tutuyordu.

Artık Philip Roth'un *The Plot Against America* adlı romanında yaptığı hayali sıçramayı daha iyi anlayabiliriz. Lindbergh, tamamen Roth'un hayal gücünün oluşturduğu bir fenomen değildi. 1936 yılında Nazi Almanya'sını turlamış olan, "ırksal saflığı" savunan ve Hermann Göring onur madalyası ile ödüllendirilmiş olan Lindbergh, 1939 ile 1940 yılları arasında Amerika'nın en öne çıkan izolasyon taraftarıydı ve Amerika Birinci Komitesi'ni savunarak ülke boyunca konuşmalar yapmıştı. İnanılmaz bir popülariteye sahipti. Konuşmaları geniş kalabalıkları çekiyordu ve 1939 yılında *Reader's Digest* editörü Paul Palmer'e göre radyo adresi Amerika'da yaşayan diğer tüm insanlardan daha fazla posta yaratmaktaydı. Tarihçilerin deyişiyle "Geleneksel bilgelik, Lindbergh'ün eninde sonunda resmi makamlar için yarışa gireceğini gösteriyordu," ve 1939 yılında Idaho senatörü William Borah, Lindbergh'in iyi bir başkanlık adayı olacağını öne sürmüştü. Fakat gerçekliğe döndüğümüz nokta burasıdır. Cumhuriyet Partisi'nin 1940 kongresi, *The Plot Against America*'da anlatılan kurgusal versiyonu ile en ufak bir benzerlik göstermez. Lindbergh kongreye gelmemekle kalmamış, adı da hiç geçmemiştir. Demokrasi bekçiliği işe yaramıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde radikal-sağ siyasetinin tarihini anlatan kitapları *The Politics of Unreason*'ın son bölümünde Seymour Martin Lipset ve Earl Raab, Amerikan partilerini radikallere karşı *"baş pratik siper"* olarak tanımlamışlardı. Haklıydılar. Fakat Lipset ve Raab'ın kitabı 1970 yılında, partilerin adaylık sistemlerinde bir yüzyıldır görülmüş olan en dramatik

değişikliği yapmakta oldukları dönemde yayınlanmıştı. Her şey değişmek üzereydi ve bunun kimsenin hayal bile edemeyeceği sonuçları olacaktı.

Dönüş noktası 1968 yılında geldi. Bu, Amerikalılar için kalp burkan bir yıldı. Başkan Lyndon Johnson, Vietnam ile olan savaşı tırmandırıyordu ve savaş kontrolden çıkmaktaydı. Sadece 1968 yılında Vietnam'da 16.592 Amerikalı ölecekti ve bu sayı önceki yıllardan çok daha fazlaydı. Amerikan aileleri her akşam televizyon başında oturuyor ve akşam haberlerini izlerken gittikçe daha fazla grafik savaş sahnelerine maruz kalıyorlardı. Nisan 1968 tarihinde Martin Luther King Jr. suikastı gerçekleşti. Haziran ayı geldiğinde ise Kaliforniya'daki Demokrat Partisi'nin başkanlık ön seçimlerini kazanan Robert F. Kennedy'nin, Johnson'ın tırmanan savaşına karşı çıkmaya odaklanmış olan başkanlık kampanyası başka bir suikast nedeniyle ani bir duraksamaya uğradı. O gece Los Angeles'ta bulunan Ambassador Hotel'in balo odasından umutsuzluk çığlıkları yükselmekteydi ve romancı John Updike hislerini "Tanrı kutsamasını Amerika'nın üzerinden çekmiş görünüyor," şeklinde yazacaktı.

Bu arada Demokratlar Johnson'ın yabancı politikalarını desteklemek ile Robert Kennedy'nin savaş karşıtı pozisyonunu benimsemiş olanlar tarafından ikiye bölünmüştü. Bu bölünme, özellikle Chicago'da gerçekleşen Demokratik kongrede yıkıcı bir hale gelecekti. Kennedy'nin trajik gidişi, geleneksel parti organizasyonunu bir çıkmaza sokmuştu. Kongre alanında baskın olan parti isimleri, Başkan Yardımcısı Hubert Humphrey'i öne çıkarıyorlardı fakat Humphrey, Başkan Johnson'ın Vietnam politikalarına

olan bağı nedeniyle savaş karşıtı delegeler arasında hiç de popüler değildi. Dahası Humphrey hiçbir ön seçimde yarışmamıştı. Kampanyası bir analistin yazdığı gibi "parti liderleri, sendika patronları ve içerideki diğer isimler" ile sınırlıydı. Yine de güçlü Chicago valisi Richard Daley dahil, bilinen parti isimlerinin desteği ile ilk oylamada adaylığı kazanacaktı.

Humphrey ön seçimlerde yarışmadığı halde başkanlık adaylığını kazanan ilk kişi değildi ancak son olacaktı. Chicago'da gerçekleşen ve ülke boyunca televizyonlara yansıyan olay partinin içindeki isimlerin başkanlık adaylarını seçme sistemini ölümcül bir şekilde yaralamıştı. Kongre daha başlamadan önce bile Robert Kennedy suikastı, Vietnam'da artan karışıklıklar ve Chicago'daki Grant Park'ta yer alan savaş karşıtı protestolar eski sisteme inanmaya devam eden halkın güvenini baltalamıştı. 28 Ağustos tarihinde protestocular kongreye doğru ilerlemeye başladılar: Mavi kasklı polisler protestoculara ve olayı izleyen masumlara saldırdılar ve kana bulanmış erkek, kadın ve çocuklar yakındaki otellere sığınmaya çalıştılar. Michigan Meydan Savaşı adı verilen bu olay kongre salonuna da yansımıştı. George McGovern'in savaş karşıtı adaylığı hakkında konuşma yapmakta olan Connecticut senatörü Abraham Ribicoff, Chicago polisinin "gestapo taktiklerini" kınamış ve canlı televizyon yayını sırasında doğrudan Vali Daley'e bakmıştır. Kongre salonu yüzleşmeler nedeniyle birbirine girmişken üniformalı polis memurları bir çok delegeyi sürükleyerek salondan çıkarmıştır. Olayları şok içinde izlemekte olan NBC sunucusu Chet Huntley "Bu kesinlikle polisin bir kongre salonuna ilk girişi," yorumunu yapmıştır. Yardımcı

sunucusu David Brinkley ise yorgun bir şekilde "Amerika Birleşik Devletleri'nde," diye eklemiştir.

Chicago'da yaşanan olaylar çok uzaklara erişen reformlara yol açacaktı. 1968 seçimlerinde Humphrey'in yenilgisini takip eden dönemde Demokratik Parti McGovern-Fraser Komisyonu'nu oluşturdu. Bu komisyonun görevi adaylık sistemini baştan düşünmekti. Komisyonun 1971 yılında yayınlanan son raporu eski bir ata sözünü alıntılıyordu: "Demokrasideki hastalıkların çaresi daha fazla demokrasidir." Konu siyasi sistemin meşruluğu olduğundan, parti liderleri başkanlık adaylarının seçim sürecini dışarıya açmak için inanılmaz bir baskı altındaydılar. George McGovern durumu şöyle anlatıyordu; "Değişiklikler yapılmazsa bir sonraki kongre Pazar günü yapılan okul pikniklerine benzemeyecek." McGovern-Fraser raporu eğer insanlara gerçekten bir söz hakkı verilmezse halkın sokakların anti-politikasına yöneleceği konusunda karanlık uyarılar ile doluydu.

McGovern-Fraser Komisyonu iki partinin de 1972 yılında gerçekleşecek olan seçimlerden önce benimsemesi gereken bir dizi tavsiyede bulunuyordu. Ortaya çıkan sonuç ise başkanlık ön seçimlerinin bağlayıcı olmasıydı. 1972 yılından itibaren hem Demokratik hem de Cumhuriyetçi partilerin kongrelerine katılacak olan delegeler eyalet çapında yapılan ön seçimler tarafından ve siyasi partilerinin destekçileri ya da üyeleri tarafından gerçekleştirilecek toplantılar sırasında seçilecekti. Delegelerin ön seçimi kendilerinin sadakatinden emin olmak isteyen adaylar tarafından yapılacaktı. Bu da ilk kez partilerin başkanlık adaylarını seçen insanların ne parti liderlerine borçlu kişiler olmaları ne de kongrenin arka odalarında

anlaşmalar yapmaya özgür oldukları anlamına geliyordu. Bunun yerine tamamen kendi eyaletlerinin seçmenlerinin iradesini yansıtıyor olacaklardı. Demokratların kadın ve azınlıkların adaylığını artırmak için pek çok eyalette uyguladığı orantı kuralları ve mekanizmalar gibi iki parti arasında farklar bulunuyordu. Fakat ön seçimleri bağlayıcı hale getiren her iki partide, etkili olarak parti liderlerinin aday seçim sürecine olan etkisini azaltıyor ve bu gücü seçmenlere açıyordu. Demokratik Ulusal Komitesi başkanı Larry O'Brien bu reformları "Parti sisteminden en büyük lanet olası değişiklik," olarak tanımlayacaktı. 1972 Demokratik adaylığı beklenmedik bir şekilde kazanan George McGovern ise yeni ön seçim sistemin hakkında "Ulusumuzun tarihindeki en açık siyasi sistem," açıklamasını yapacaktı.

McGovern haklıydı. Adaylık yolu artık parti kurumlarından geçmek zorunda değildi. Partilerin demokrasi bekçiliği ilk kez atlatılabilir ve yenilebilir hale gelmişti.

Ön seçim süreçleri değişken ve ayrımcılıklara neden olan Demokratlar, 1980'li yılların başlarında geriye giderek seçilmiş olan ulusal delegelerin bir kısmının valiler, büyük şehirlerin belediye başkanları, senatörler ve kongre temsilcileri gibi halk tarafından seçilmiş görevliler olması gerektiğine karar verdiler. Bunlar ön seçimler ile seçilmek yerine eyalet partileri tarafından atanıyordu. Bu "süper delegeler" ulusal delegelerin %15 ila 20'sini oluşturuyor, ön seçim seçmenlerine karşı bir denge görevi görüyor ve parti liderlerinin onaylamadıkları adayları savuşturacak bir mekanizma olarak çalışıyorlardı. Buna karşın Cumhuriyetçiler ise 1980'li yıllarda Ronald Reagan'ın

altında yüksekten uçmaktaydılar. Süper delegelere ihtiyaç duymayan Cumhuriyet Partisi ise sadık bir şekilde daha demokratik bir adaylık sistemine uyum sağlamıştı.

Bu yeni sistem bazı siyaset bilimcileri endişelendiriyordu. Ön seçimlerin bağlayıcı olması kesinlikle daha demokratikti. Fakat çok demokratik olması mümkün olabilir miydi? Başkanlık adaylarını seçmenlerin eline bırakıp ön seçim sonuçlarını bağlayıcı hale getirmek partilerin demokrasi bekçiliği gücünü zayıflatıyor, adayların emsalleri tarafından değerlendirilmesi süreçlerini eliyor ve kapıyı dışarıdan gelenlere açık hale getiriyordu. McGovern-Fraser Komisyonu çalışmaya başlamadan hemen önce, önde gelen iki siyaset bilimci ön seçimlerin partilere bağlılıkları olmadığı için sınırlandırılmayan "geniş kitlelerin nefretini ayaklandırabilecek ve saçma sözler verebilecek radikal ve demagog adayların ortaya çıkışına neden olabileceği" konusunda uyarılarda bulunmuştu.

Sonuçta bu korkular abartılmış görünüyordu. Dışarıdan gelenler gerçekten de ortaya çıktılar: Sivil haklar lideri Jesse Jackson 1984 ve 1988 yıllarında Demokrat Parti adayı olmak için yarışırken Güney Baptist lideri Pat Robertson (1988), televizyon yorumcusu Pat Buchanan (1992, 1996, 2000) ve *Forbes* dergisinin yayıncısı Steve Forbes (1996) ise Cumhuriyetçi adaylığı için yarıştılar.

Ancak parti kurumlarını atlatmak teoride kolay gözüküyor olsa da pratikte zordu. Tüm ülke çapındaki delegelerden oluşan bir çoğunluğu yakalayarak ön seçimleri kazanmak para, olumlu basın yorumları ve en önemlisi tüm eyaletlerde bizzat çalışan insanların varlığını gerektiriyordu. Amerika Birleşik Devletleri

ön seçimlerini kazanmakta yatan zorlu engelli parkuru tamamlamak isteyen tüm adayların bağışçılar, gazete editörleri, ilgi grupları, eylemciler ve valiler, belediye başkanları ve senatörlerden oluşan eyalet seviyesindeki politikacılar tarafından desteklenmeye ihtiyaçları vardı. 1976 yılında Arthur Hadley bu zorlu süreci "görünmez ön seçim" olarak adlandıracak, ön seçim sezonu başlamadan önce gerçekleşen bu dönemin "kazanan adayın gerçekten seçildiği" an olduğunu söyleyecekti. Seçilmiş yetkililer, eylemciler ve müttefik ilgi grupları gibi parti kurumlarının üyeleri bu nedenle oyunun dışında kalmıyordu. Hadley onların desteği olmadan iki partiden de adaylık kazanmanın imkansız olduğunu savunuyordu.

Yüzyılın çeyreği boyunca Hadley haklıydı.

3

Cumhuriyetçilerin Büyük Feragati

15 Haziran 2015 tarihinde gayrimenkul geliştiricisi ve televizyon yıldızı Donald Trump bir açıklama yapmak üzere kendi binası Trump Tower'da asansör ile lobiye indi: Trump başkanlık yarışına adaylığını koymaktaydı. O dönemde Trump zenginliği ve ünü sayesinde bir şans elde edebilecek olan ya da en azından birkaç ay boyunca sahne ışıklarının keyfini çıkaracakmış gibi görünen fakat yarışı kazanmasının uzak bir ihtimal olarak görüldüğü adaylardan biriydi. Bir yüzyıl önce yaşamış olan Trump benzeri iş adamı Henry Ford gibi Trump'ın da bazı radikal görüşleri mevcuttu ve en yakın siyasi deneyimi Başkan Barack Obama'nın Amerika Birleşik Devletleri'nde doğup doğmadığını sorgulamaktı. Önde gelen basın ve siyasi figürlerin onu ciddiye almasının tek nedeni onu kınadıklarını göstermek içindi.

Fakat ön seçim sistemi başkan adaylığı sürecini Amerika tarihinde hiç olmadığı kadar açık hale getirmişti

ve açıklık her zaman iki ucu keskin bir kılıç gibidir. Bu yeni çevrede George McGovern'dan Barack Obama'ya kadar daha geniş bir siyasetçi kitlesi başkanlık için ciddi olarak yarışa girebilmekteydi. Fakat kapılar artık gerçekten dışarıdan gelenlere, yani daha önce hiç seçimle görev almamış kişilere de açılmıştı. Eski kongre sisteminin hüküm sürdüğü 1945 ile 1968 arasındaki 23 senede dışarıdan gelen sadece tek bir kişi (Dwight Eisenhower) her iki partiden de alenen adaylık aramıştı. Fakat ön seçim sisteminin geçerli olduğu 1972 ile 1992 tarihleri arasındaki ilk yirmi yılda beşi Demokrat üçü Cumhuriyetçi olmak üzere dışarıdan gelen sekiz kişi yarışa girecekti. Bunun seçimlere göre ortalaması ise 1,25'di. 1996 ile 2016 yılları arasında ise iki partinin ön seçimlerinde dışarıdan gelen 18 kişi yer aldı ve seçim başına ortalama üçe yükseldi. Bunların on üçü Cumhuriyetçiydi.

1972 sonrası ön seçim sistemi dışarıdan gelmiş olan belli bir tür kişiye karşı özellikle savunmasızdı: "görünmez ön seçimleri" atlatabilecek kadar fazla parası ya da ünü olanlar. Diğer bir deyişle, ünlüler. Dışarıdan gelen muhafazakarlar Pat Robertson, Pat Buchanan ve Steve Forbes 1980 ile 1990'lı yıllarda görünmez ön seçim engelini aşamamış olsalar bile onların görece başarısı bunun nasıl yapılabileceğini öne koyan ipuçları içeriyordu. Oldukça zengin bir iş adamı olan Forbes parası ile tanınırlık satın almışken Hristiyan Yayın Ağını kurmuş olan televizyon yıldızı rahip Robertson ve televizyon yorumcusu (ve beyaz ulusalcılığın ilk Cumhuriyetçi yanlılarından biri) olan Buchanan medyaya özel erişimi olan renkli figürlerdi. Hiç biri adaylığı kazanamamış olsa da devasa servetlerini ve ünlerini yarışa girmek için kullanmışlardı.

Fakat sonunda dışarıdan gelen ünlüler her zaman yarışın dışında kalmıştı. Bu yüzden Trump Tower'ın parlak lobisindeki o yaz başı akşamında da farklı bir sonucun ortaya çıkacağını düşünmek için herhangi bir neden yoktu. Trump'ın adaylığı kazanabilmek için siyasi partilerin üyeleri ya da destekçilerinden oluşan toplantıların yarattığı karmaşık ağda yarışması ve diğer on altı üyenin katıldığı ön seçimleri geçmesi gerekiyordu. Rakiplerinin pek çoğu geçmişteki başarılı adayların sahip olduğu parlak özgeçmişler ile donanmışlardı. Yarışın başında eski başkanların oğlu ve abisi olan Florida valisi Jeb Bush vardı. Yarışta Wisconsin'den Scott Walker, Louisiana'dan Bobby Jindal, New Jersey'den Chris Christie ve Ohio'dan John Kasich gibi pek çok valinin yanı sıra Barack Obama'nın başkanlığa hızlı tırmanışını taklit etmeyi uman senatörler Marco Rubio ve Rand Paul gibi daha genç ve medya uzmanı siyasetçiler vardı. Son sekiz başkandan üçünü çıkarmış olan Texas iki aday öne sürmüştü: Senatör Ted Cruz ve eski vali Rick Perry. Trump'ın yanı sıra dışarıdan gelen iki aday daha şapkalarını ringe atmıştı; iş kadını Carly Fiorina ve beyin cerrahı Ben Carson.

Trump'ın kurumun desteğini kazanmasına dair hiçbir umut yoktu. Sadece siyasi olarak deneyimsiz değildi, aynı zamanda uzun süreli bir Cumhuriyetçi bile sayılmazdı. Bush, Rubio, Cruz, Christie, Walker ve Kasich gibi adayların hepsinin derinlere uzanan Cumhuriyetçi kökleri varken Trump pek çok kez bağlı olduğu parti kaydını değiştirmiş ve hatta Hillary Clinton'ın ABD Senatosu için yaptığı kampanyayı bile desteklemişti.

Trump anketlerde yükselmeye başladıktan sonra bile onun adaylığını çok az kişi ciddiye aldı. Ağustos

2015 tarihinde, Trump adaylığını açıkladıktan iki ay sonra Las Vegas'daki bahisçiler onun Beyaz Saray'a ulaşmasına yüzde bir şans veriyorlardı. Kasım 2015'de Trump, Cumhuriyetçi anketlerin tepesinde otururken *FiveThirtyEight* bloğunun kurucusu olan ve 2008 ile 2012 seçimlerinde kazananları esrarengiz bir şekilde doğru tahmin etmiş olmasının getirdiği ün ve prestijden yararlanan Nate Silver "Sevgili Basın: Donald Trump'ın Anket Sonuçları Nedeniyle Endişelenmekten Vazgeçin" adlı bir makale yazdı. Bu makale Trump'ın partinin iç isimleri arasında destek sahibi olmamasının onun sonunu getireceğini ön görüyordu. Trump büyük bir farkla önde olmasına rağmen Silver bize onun adaylığı kazanma şansının "%20'den oldukça az" olduğunun garantisini veriyordu.

Fakat dünya değişmişti. Partilerin demokrasi bekçileri iki nedenden ötürü bir zamanlar oldukları kişilerin gölgesi haline gelmişlerdi. Bunlardan biri anayasa Mahkemesi'nin 2010 yılında getirdiği Birleşik Vatandaşlar kuralı nedeniyle dışarıdan ulaşılabilen paranın dramatik bir şekilde yükselmiş olmasıydı. Artık Michele Bachmann, Herman Cain, Howard Dean, Bernie Sanders gibi marjinal başkanlık adayları bile ya kendi milyarder finansörlerini bularak ya da internetten topladıkları ufak bağışlar ile büyük miktarlar elde edebiliyorlardı. İyi finanse olmuş özel adayların çoğalması daha açık ve akıcı bir siyasi çevre anlamına gelmekteydi.

Geleneksel demokrasi bekçilerinin güçlerini azaltmış olan bir diğer önemli etken ise kablolu haber ağı ve sosyal medya gibi alternatif medyaların patlama yapmasıydı. Eskiden ulusal alanda bir ismi tanınır hale getirmenin

yolu tanınan siyasetçileri radikallere tercih eden birkaç ana akım kanaldan geçerken yeni medya seçenekleri ünlülerin pratik olarak bir gecede tanınır hale gelmesini ve halkın desteğini almasını sağlıyordu. Bu özellikle Fox News ve siyasi yorumcu David Frum'un deyişiyle "muhafazakar eğlence kompleksi" sayılan, etkili radyo sohbet programı karakterlerinin ortaya çıkması sayesinde radikalleşmiş muhafazakar seçmenleri ideolojik olarak aşırı radikal adayların tarafına çekmesi nedeniyle Cumhuriyet Partisi tarafını etkiliyordu. Bu durum, eski Godfather Pizza CEO'su ve radyo konuşmacısı olan ve bir skandal tarafından yarış dışı kalmadan önce 2011 yılının sonlarında Cumhuriyet anketlerinde en üste tırmanan Herman Cain gibi fenomenlere yükselme şansı tanımıştı.

Seçim süreci artık sonuna kadar açıktı. Oyunun kuralları Trump-benzeri bir figürün yükselişini garanti etmese bile artık buna engel de olamıyordu. Bu Rus ruleti oynamaya benziyordu: Dışarıdan gelen radikallerin başkanlık adaylığını yakalama şansları tarihte hiç olmadığı kadar yüksekti.

Donald Trump'ın baş döndüren siyasi başarısının altında yatan pek çok faktör olmasına rağmen onun başkanlığa yükselişi demokrasi bekçiliğinin başarısız olmasında yatmaktadır. Partilerin demokrasi bekçileri üç ana noktada başarısız olmuşlardı: "görünmez ön seçim", ön seçimlerin kendisi ve genel seçim.

Trump görünmez ön seçimleri sonuncu sırada bitirmişti. 1 Şubat 2016 tarihinde gerçek ön seçim sezonu başladığında ise Iowa'da gerçekleşen parti toplantısında yer alan Cumhuriyetçi güç simsarları arasında hiç destekçisi yoktu. Valilerin, ABD senatörlerinin ve kongre

temsilcilerinin desteği ile ölçülen Iowa Toplantısında Jeb Bush görünmez ön seçimleri 31 destekçi ile kazanmıştı. Marco Rubio 27 destekçi ile ikinci sırada, Ted Cruz 18 destekçi ile üçüncü sıradaydı ve Rand Paul 11 destekçiye sahipti. Chris Christie, John Kasich, Mike Huckabee, Scott Walker, Rick Perry ve Carly Fiorina adaylarının hepsi de Trump'dan daha fazla destekçi toplamıştı. Standart düşünce o dönemde Trump'ın adaylığının başarı şansı olmadığını ortaya koyuyordu. Eğer tarih bir ipucu sunuyorsa Trump'ın ön seçimlerdeki liderliği sonunda sönecekti.

Trump'ın ilk eyalet yarışı olan Iowa'da ona ikinciliği kazandıran %24'lük başarısı da bu beklentileri değiştirmeye yetmedi. Sonuçta dışarıdan gelen Pat Robertson (1988'de %25), Pat Buchanan (1996'da %23) ve Steve Forbes (2000'de %31) gibi isimlerin hepsi Iowa yarışını ikincilikle bitirmiş fakat kısa süre sonra sönüp gitmişti.

Fakat Trump bu noktada dışarıdan gelen hiç kimsenin yapmadığı bir başarıya imza attı: New Hampshire ve Güney Carolina'da gerçekleşen ön seçimleri kolaylıkla kazandı. Yine de parti tarafından dışlanıyordu. Güney Carolina'da gerçekleşen ön seçim gününde Trump'ın toplantıdaki Cumhuriyetçi vali, senatör ya da meclis üyelerinden aldığı tek bir destek bile yoktu. Trump ancak Güney Carolina'yı kazandıktan sonra ilk destekçilerine kavuşacaktı: meclisin kıdemsiz üyesi Duncan Hunter (California) ve Chris Collins (New York). Trump Cumhuriyetçi rakiplerini anketlerde kolaylıkla saf dışı bırakırken bile önemli miktarda destekçi toplayamamıştı ancak ön seçim sezonu bittiğinde 46 desteği vardı. Bu sayı Marco Rubio'nun

toplam destekçilerinin üçte birinden azdı ve uzun süre önce bitmiş olan Bush kampanyası ile ucu ucuna eşitti.

Trump 1 Mart'taki Süper Salı ön seçimlerinden zafer ile çıktığında görünmez ön seçimleri haksız çıkardığını ve onların alakasız olduğunu ortaya koymuştu. Şüphesiz Trump'ın bir ünlü olmasının da bunda payı vardı. Fakat aynı ölçüde önemli olan değişmiş olan medya manzarasıydı. Trump kampanyasının başından bu yana Sean Hannity, Ann Coulter, Mark Levin ve Michael Savage gibi sağ kanadın medyatik kişilerinin ve onların yanı sıra *Breitbart News*'ün gittikçe etkisi artan sempatisine ve desteğine sahipti. Trump en başta Fox News ile çekişmeli bir ilişkiye sahip olsa bile sonunda onun kutuplaşmış medya manzarasından yararlanacaktı.

Trump aynı zamanda eski basını, parti destekçilerinin ve geleneksel kampanya harcamalarının yerine koyacak yeni yöntemler bulmuştu. "Dijital çağa benzersiz uyum sağlamış yeteneklere sahip bir adam" olan Trump tartışmalar yaratarak ücretsiz ana akım yayınlarının dikkatini çekiyordu. Bir çalışmaya göre kimsenin Trump yanlısı olmakla suçlayamayacağı dört medya kanalı MSNBC, CNN, CBS ve NBS'nin Twitter hesaplarında Trump'ın adı genel seçimdeki rakibi Hillary Clinton'dan iki kat daha fazla geçiyordu. Başka bir çalışma ise Trump'ın ön seçim döneminde aldığı ücretsiz medya kapsamının değerinin 2 milyar dolar olduğunu gösteriyor. Ücretsiz ana akım medya kapsamının tartışmasız birincisi ve alternatif sağ kanat basın ağının favorisi olan Trump'ın Cumhuriyetçi güç simsarlarına ihtiyacı yoktu. Görünmez ön seçimin demokrasi bekçileri sadece görünmez değildi, 2016 yılına gelindiğinde binayı tamamen terk etmişlerdi.

Trump'ın Süper Salı zaferinin ardından Cumhuriyet Partisi'ni panik sardı. Öne çıkan parti isimleri ve muhafazakar görüş liderleri Trump karşıtı açıklamalar yapmaya başladılar. Mart 2016'da eski Cumhuriyet Partisi başkanlık adayı Mitt Romney, Hickley Institute of Politics'de Trump'ı hem Cumhuriyet Partisi hem de ülke için bir tehdit olarak gösteren yüksek profilli bir konuşma yaptı. Ronald Reagen'ın 1964 yılında gerçekleştirdiği "Artık Seçim Zamanı" konuşmasından ilham alan Romney, Trump'ın "başkan olmak için ne gerekli huya ne de yargı yeteneğine" sahip olan bir "düzenbaz" olduğunu öne sürüyordu. 2008 başkanlık adayı John McCain ve senatör Lindsey Graham gibi diğer rütbeli parti üyeleri de Trump'a karşı insanları uyarmaktaydı. *National Review* ve *Weekly Standard* gibi başta gelen muhafazakar yayınlar ise Trump'ı azarlayan söylemlerle reddetmekteydiler. Fakat #NeverTrump hareketi her zaman harekete geçmek yerine sözde kalacaktı. Gerçekte ön seçim sistemi Cumhuriyetçi liderleri Trump'ın yükselişi karşısında fiilen silahsız bırakmıştı. Yapılan saldırıların etkisi çok azdı ve işe yarayan noktada da ters tepecekti: oy sandıklarında.

Cumhuriyetçi liderlerin dişsizliği Temmuz 2016'da Cleveland'da gerçekleşen Cumhuriyetçi Ulusal Kongresinde gözler önündeydi. Kongre öncesinde oylamayı çıkmaza sokmaktan ya da kendini Trump'a adamış delegelerin oylarını başka adaylara vermeleri konusunda ikna edilmesinden bahsediliyordu. Haziran sonlarında Bağımsız Delegeler adlı bir grup, ulusal televizyon reklamlarına çıkarak Cumhuriyetçi delegelere açıkça yasal olarak Trump'a bağlı olmadıklarını söylüyorlar ve Trump'ı terk etmelerini teşvik ediyorlardı. Delegeleri Özgür Bırakın, Cesur Muhafazakarlar ve Partimizi

Kurtarın gibi gruplar Cumhuriyetçi Ulusal Kongre'nin 112 üyelik Kurallar Panelinde yer alan ve delegeleri adaylara bağlayan kuralda değişiklikler yapılması ve delegelerin 1972 reformundan önceki gibi özgürce oy verebilmesi için kampanyalar yürütüyordu. Tüm bu çabalar sonuçsuz kaldı ve hiç biri gerçekleşmedi.

Adaylığın kongre sırasında Trump'tan alınabileceği düşüncesi sadece bir hüsnükuruntuydu. Şimdi sahip olduğumuz ön seçim sisteminde oylar kolayca görmezden gelinemeyecek ya da engellenemeyecek bir meşruluk yaratıyordu ve Donald Trump da bu oylara sahipti – neredeyse 14 milyon oya. Güney Carolina'dan Cumhuriyet Ulusal Komitesi üyesi olan Cindy Costa'nın deyişiyle Trump "seçimi adil ve dürüstçe kazanmıştı". Adaylığı başkasına vermek "inanılmaz boyda bir kaos" yaratılmasına neden olacaktı. Cumhuriyetçi liderler gerçek ile yüzleşmek zorunda kaldılar: Partilerinin başkanlık adayı için ellerinde tuttukları anahtarları kaybetmişlerdi.

Savaş meydanı genel seçime kayarken bunun sıradan bir yarış olmadığı netlik kazandı. Basitçe söylemek gerekirse, Donald Trump sıradan bir aday değildi. Sadece inanılmaz bir şekilde deneyimsiz değildi (başarılı bir general olmayan tüm ABD başkanlarının seçimle geldiği bir ofisi ya da kabine görevi mevcuttu) aynı zamanda göçmenler ve Müslümanlar konusundaki demagog benzeri, aşırı radikal görüşleri, sivil standartları ihlal etmeye olan yatkınlığı, Vladimir Putin ve diğer diktatörleri övmesi, medya ve siyasi kurumlarda rahatsızlığa neden oluyordu. Cumhuriyetçilerin adayı geleceğin diktatörü müydü? Bunu kesin olarak bilmek mümkün değildi. Pek

çok Cumhuriyetçi bu söyleme takılı kalmışken Trump eleştirmenleri onun sözlerini harfi harfine yorumluyor fakat onu ciddiye almıyordu, destekçileri ise onu ciddiye alıyor fakat sözlerine harfi harfine inanmıyorlardı. Bu görüşe göre onun kampanya konuşmaları sadece kelimelerden oluşuyordu.

Hiç siyasi geçmişi olmayan birinin görev sırasında nasıl davranacağı konusunda her zaman bir belirsizlik mevcuttu fakat daha önce de dikkat çektiğimiz gibi demokrasi karşıtı liderler genelde güce ulaşmadan önce de ayırt edilebilirler. Trump başkanlık görevini devralmadan önce bile diktatörlük testinin her dört kısmında da pozitif sonuçlara sahipti.

İlk işaret, oyunun demokratik kurallarına gösterdiği zayıf bağımlılıktı. Trump seçim süreçlerinin meşruluğunu sorguladığında ve daha önce hiç örneği olmayan bir şekilde 2016 seçimlerinin sonuçlarını kabul etmeyebileceğini söylediğinde bu maddeden pozitif sonuç almış oluyordu. Amerika Birleşik Devletleri'nde seçmen hilelerinin seviyesi çok düşüktü ve seçimler eyaletler ve yerel yönetimler tarafından gerçekleştirildiği için ulusal çapta bir seçim hilesi düzenlemek mümkün değildi. Yine de Trump, 2016 kampanyası boyunca seçmen kayıtlarında bulunan milyonlarca yasadışı göçmenin ve ölü insanların seçimi Clinton lehine çevirebileceğini savundu. Aylar boyunca kampanyası için kurulmuş olan internet sitesinin başlığı "Sahtekar Hillary'nin Bu Seçimde Hile Yapmasını Engellememde Bana Yardımcı Olun" idi. Ağustos ayı geldiğinde Trump Sean Hannity'e "Dikkatli olsak iyi olur çünkü bu seçimde hile yapacaklar... Umarım Cumhuriyetçiler olanları yakından izliyordur yoksa bu

seçim bizden alınacak," demişti. Ekim ayında ise "Tabi ki seçim gününde ve öncesinde gerçekleşen büyük ölçekli bir seçmen hilesi mevcut," şeklinde bir Tweet atacaktı. Son başkanlık tartışmaları sırasında Trump eğer seçimi kaybederse seçim sonuçlarını kabul edeceğini söylemeyi reddetti.

Tarihçi Douglas Brinkley'e göre 1860 yılından bu yana demokratik sisteme bu kadar şüphe düşüren bir başkanlık adayı olmamıştı. Sadece İç Savaş'a yaklaştığımız dönemde önemli siyasetçilerin "federal hükümeti gayri meşru hale getirmeye" çalıştıklarına şahit olduk. Brinkley'in deyişiyle "Bu ayrılıkçı ve devrimci bir motiftir. Bu, birinin elma arabasını tamamen devirmeye çalışmasıdır." Trump'ın sözleri önemliydi, hem de çok. Ekim ortasında yapılan Politico/Morning Consult anketleri Amerikalıların %41'inin ve Cumhuriyetçilerin %73'ünün seçimin Trump'tan çalınabileceğine inandığını ortaya koyuyor. Diğer bir deyişle her dört Cumhuriyetçinin üçü artık özgür seçimlerin gerçekleştiği demokratik bir sistemde yaşadıklarından emin değillerdi.

Diktatörlük testimizin ikinci kategorisini rakiplerin meşruluğunu reddetmek oluşturuyor. Diktatör siyasetçiler rakiplerini vatansever olmamakla, suçlu ve huzur bozucu olmakla suçlar ve onların ulusal güvenliğe ya da hayat tarzlarına karşı bir tehdit olduğunu öne sürerler. Trump bu kategoride de olumlu sonuç alıyordu. İlk olarak Barack Obama'nın Kenya'da doğduğunu ve onun Müslüman olduğunu iddia ederek onun meşruluğunu sorguluyordu ve bu, onun destekçilerinin gözünde "Amerikalı olmamak" ile eşdeğerdi. Trump 2016 kampanyası sırasında da Clinton'ın meşruluğunu reddetmek için onu "suçlu" olarak

damgalamış ve defalarca "hapse atılması gerektiğini" öne sürmüştür. Kampanya mitingleri sırasında "Onu hapse at!" diye tezahürat yapan destekçilerini alkışlamıştır.

Üçüncü kategori ise şiddeti desteklemek ya da görmezden gelmektir. Parti destekçilerinin uyguladığı şiddet genele demokrasinin yıkılışının ön adımlarını oluşturur. Bunun en öne çıkan örneklerini İtalya'daki siyah üniformalılarda, Almanya'daki kahverengi üniformalılarda, Uruguay'da türeyen solcu gerillalarda ve 1960'lı yılların başlarında Brezilya'da ortaya çıkan sol ve sağcı yarı askeri gruplarda görebiliriz. Son yüzyıl boyunca hiçbir büyük parti başkanlık adayı şiddeti desteklememiştir (1968 yılında George Wallace desteklemiş olsa bile o bir üçüncü parti adayıydı). Trump bu düzeni de kırdı. Kampanyası sırasında Trump sadece destekçileri arasındaki şiddeti görmezden gelmekle kalmadı aynı zamanda bazı dönemlerde bundan zevk alıyormuş gibi de göründü. Trump, destekçilerinin kendisini protesto edenlere fiziksel olarak saldırmasını benimsemiş ve hatta cesaretlendirmişti. Kuzey Carolina, Fayetteville'de düzenlenen bir eylem sırasında bir protestocuya yumruk atan ve onu öldürmekle tehdit eden destekçisinin yasal ücretlerini ödemeyi teklif etmiştir. Başka bir olay sırasında ise mitingini protesto edenlere karşı destekçilerini şiddete teşvik etmiştir. İşte *Vox* tarafından derlenen birkaç örnek:

> "Eğer birisinin domates fırlatmaya hazırlandığını görürseniz onları bayıltana kadar dövün, olur mu? Gerçekten. Sadece onları dövün. Size söz veriyorum yasal masraflarınızı ben karşılayacağım. Size söz veriyorum." (1 Şubat 2016, Iowa)

"Eski dönemleri çok seviyorum. Eskiden bu gibi yerlerde bu tarz insanlara ne yaptıklarını biliyor musunuz? Onları sedye ile taşırlardı millet. Bu bir gerçek... Onu yüzünden yumruklamak isterim, size söylüyorum." (22 Şubat 2016, Nevada)

"Eski güzel günlerde onu o koltuktan söküp alırlardı. Fakat günümüzde herkes siyasi olarak haklı. Siyasi doğruluk ülkemizi cehenneme götürüyor." (26 Şubat 2016, Oklahoma)

"Defolun. Defolun. Dışarı! Bu harika. Çok eğlenceli. Bunu seviyorum. Seviyorum. İyi zaman geçiriyor muyuz? ABD, ABD, ABD! Peki, onu dışarı atın. Zarar vermemeye çalışın ama eğer verirseniz sizi mahkemede ben savunurum. Bu konuda endişelenmeyin... Dört adamımız vardı, onların üzerine saldırdılar, vuruyor ve vuruyorlardı. Sonraki gün çok sert olduğumuzu öne süren basın onları çarmıha gerdi. Bir mola verin. Biliyorsunuz değil mi? Doğru değil mi? Biz artık siyasi olarak haklı olmak istemiyoruz. Değil mi millet?" (4 Mart 2016, Michigan)

> "Bazı sert üyelerimiz var, tıpkı burada olduğu gibi. Ve onlar şiddetle karşılık veriyorlar. Bu güzel bir şey. Demek istediğim şu ki onlar yumrukları ile cevap veriyorlar. Eski güzel günlerde bu olmazdı çünkü onlara çok, çok sert davranırlardı. Ve bir kere protesto ettiklerinde bir daha kolay kolay aynı şeyi yapmayacaklarından emin olurdunuz. Fakat günümüzde içeri giriyor, ellerini havaya kaldırıyor ve herkese yanlış parmaklarını gösteriyor ve biz zayıfladığımız için cinayetten paçayı yırtıyorlar." (9 Mart 2016, Kuzey Carolina)

Ağustos 2016 tarihinde Trump destekçilerini üstü kapalı bir şekilde Hillary Clinton'a şiddet uygulamaları için kışkırttı. Kuzey Carolina'daki Wilmington'da gerçekleşen mitingde, Clinton'ın Anayasa Mahkemesine atadığı kişinin silah taşıma hakkını kaldırması ile sonuçlanabileceğini söyledi. Sözlerinin devamı ise şu şekildeydi, "Eğer o hakimlerini seçerse sizin yapabileceğiniz hiçbir şey kalmaz... Belki de İkinci Yasa Değişikliği – belki de yapabileceğiniz bir şey vardır, bilmiyorum."

Son uyarı işareti ise rakiplerinin ve eleştirmenlerinin sivil haklarını kısıtlamaya karşı isteklilik göstermekti. Çağdaş diktatörleri demokratik liderlerden ayıran şey onların eleştiriye karşı gösterdikleri hoşgörüsüzlük ve güçlerini onları eleştiren muhalefeti, basını ya da halkı cezalandırmak amacıyla kullanmak için hazır olmalarıdır.

Donald Trump bu istekliliği 2016 yılında sergiledi. Seçimden sonra Hillary Clinton'ı araştıracak özel bir savcı atayacağını açıklayarak Clinton'ın hapse atılması gerektiğini savundu. Trump ayrıca sık sık dostu olmayan basını da cezalandırmakla tehdit etti. Örneğin, Texas, Fort Worth'de gerçekleşen bir mitingde *Washington Post*'un sahibi Jeff Bezos'a saldırarak "Eğer ben başkan olursam ah, sorunlarla karşılaşacaklar. Çok büyük sorunları olacak," dedi. Medyayı "Tanıştığım en sahtekar insanlardan oluşan grup," olarak tanımlayan Trump şu açıklamada bulundu:

Onlar bilerek olumsuz, korkunç ya da yanlış makaleler yazdıklarında onları dava edebilmek ve çok para kazanabilmek için karalama kanunlarını açık hale getireceğim. *New York Times* ya da *Washington Post* utanç kaynağı olan popüler bir makale yazdığı zaman onları dava edebileceğiz...

Richard Nixon haricinde hiçbir büyük partinin başkanlık adayı son yüzyıl boyunca bu dört kriterin birini bile karşılamamıştı. Donald Trump Tablo 2'de görebileceğiniz gibi tüm bu kriterleri karşılıyordu. Nixon dahil modern ABD tarihinin hiçbir büyük başkan adayı anayasal haklara ve demokratik standartlara halka açık şekilde bu kadar zayıf bir bağımlılık göstermemişti. Trump, Amerikan başkanlık sistemini kuran Hamilton ve diğer kurucuların gördüğü kabusların tam karşılığıydı.

Tablo 2: Donald Trump ve Diktatör Davranışın Dört Anahtar Göstergesi

1. Oyunun demokratik kurallarını reddetmek ya da onlara gösterilen bağlılığın zayıflığı	Anayasayı reddediyor ya da ona karşı çıkmaya hazır olduklarını mı dile getiriyorlar? Seçimleri iptal etmek, anayasaya karşı çıkmak ya da onu askıya almak, bazı organizasyonları yasaklamak ya da temel sivil ve siyasi hakları kısıtlamak gibi demokratik olmayan önlemlere ihtiyaç olduğunu mu öne sürüyorlar? Hükümet değişimini hedefleyen askeri darbeler, şiddet içeren isyanlar ya da toplu protestolar gibi anayasanın uç noktalarında yer alan yöntemleri kullanıyor ya da bu yöntemlerin kullanılmasını destekliyorlar mı? **Güvenilir seçim sonuçlarını kabul etmeyi reddederek seçimlerin meşruluğunu baltalamaya mı çalışıyorlar?**
2. Siyasi rakiplerin meşruluğunu reddetmek	Rakiplerini yıkıcı olarak tanımlıyor ya da mevcut anayasal düzene karşı mı çıkıyorlar? Rakiplerinin ulusal güvenlik ya da genel yaşam tarzı için anayasal bir varoluş tehdidi olduğunu mu öne sürüyorlar? **Ellerinde hiçbir kanıt olmadan diğer parti rakiplerinin kanuna karşı çıktıklarını ya da karşı çıkma potansiyelleri olduğunu öne sürerek onları siyasi arenaya katılmaktan men edecek şekilde suçlu olarak mı gösteriyorlar?** Hiçbir dayanakları olmadan rakiplerinin yabancı bir hükümet ile gizlice iş birliği içinde olduklarını ya da bu hükümetlerin çalışanı olacak şekilde başka (ve genelde düşman olan) ülkelerin ajanı olduğunu mu öne sürüyorlar?

3. Şiddeti görmezden gelmek ya da desteklemek	Yasadışı şiddete başvuran silahlı çeteler, yarı askeri kuvvetler, ordular, gerillalar ya da diğer organizasyonlar ile bağlantıları var mı? Onlar ya da parti müttefikleri rakiplerine yapılan saldırılara sponsor olup bu saldırıları cesaretlendirmiş mi? **Açık olarak kınamak ya da cezalandırmak yerine, üstü kapalı olsa da taraftarlarının uyguladığı şiddeti desteklemiş mi?** **Geçmişte ya da dünyanın başka bir bölgesinde yaşanan önemli siyasi şiddet olaylarını övmüş ya da kınamayı reddetmiş mi?**
4. Medya dahil muhalefetin sivil özgürlüklerini kısıtlamaya hazır olmak	**Karalama, hükümeti protesto edip eleştirmeyi kısıtlayan ya da belirli sivil ve siyasi organizasyonları engelleyen kanunları genişletmek gibi sivil özgürlükleri kısıtlayıcı kanunları ve politikaları destekliyorlar mı?** **Rakip partilerdeki eleştirmenleri, sivil halkı ya da basını yasal ya da diğer cezalandırıcı yöntemlere başvurmakla tehdit ettiler mi?** **Geçmişte ya da dünyanın başka bir bölgesinde hükümetlerin aldığı baskılayıcı önlemleri övdüler mi?**

Bunların hepsi alarm zillerinin çalmasına neden olmalıydı. Ön seçim süreci demokrasi bekçiliği rolünde başarısız olmuş ve başkanlığa uygun olmayan birinin ana akım partisi adayı olarak seçime girmesine yol açmıştı. Fakat Cumhuriyetçiler bu noktada nasıl bir cevap verebilirdi? 1930'lu yılların Avrupa'sında ya da 1960 ve 1970'li yılların Güney Amerika'sında yıkılan demokrasilerden öğrendiğimiz dersleri hatırlayın: Demokrasi bekçiliği yapan kurumlar başarısız olduğunda

ana akım siyasetçileri tehlikeli kişileri gücün merkezinden uzak tutmak için mümkün olan her şeyi yapmalıdır.

Demokrasiyi tehdit eden bir lidere güç aktarımını içeren toplu feragat, genelde bir ya da iki kaynaktan ortaya çıkar. Bunların ilki, diktatörün kontrol edilebileceği ya da evcilleştirebileceğine yönelik yanlış düşüncedir. İkincisi ise diktatörün gündeminin, ana akım siyasetçilerinin güçten feragat etmesine ya da bu seçeneği diğer alternatiflere karşı tercih etmelerine yol açacak kadar kendi gündemleri ile örtüştüğü ve sosyolog Ivan Ermakoff'ın "ideolojik hile" adını verdiği nedendir. Fakat ileride diktatör olacak biri ile karşılaşıldığında kurumların siyasetçileri hırslarına yenik düşmeden onu reddetmeli ve rakipleri ile geçici olarak birleşmeleri anlamına gelse dahi demokratik kurumları savunmak için mümkün olan her şeyi yapmalıdır.

2016 genel seçimlerine giren Cumhuriyetçiler için sonuçlar ortadaydı. Eğer Trump basit demokratik ilkeleri tehdit ediyorsa onu durdurmak zorundaydılar. Başka bir şey yapmak demokrasiyi riske atmak anlamına geliyordu ve demokrasinin kaybı bir seçimi kaybetmekten çok daha kötüydü. Bu, pek çokları için imkansız olanı yapmak ve başkanlık için Hillary Clinton'ı desteklemek anlamına geliyordu. Amerika Birleşik Devletleri iki partili bir sisteme sahiptir: 2016 seçimlerini sadece bu iki adaydan biri kazanabilirdi ve bunlardan biri bir demagogdu. Bu durum Cumhuriyetçilerin siyasi cesaretini ölçüyordu. Ülkenin iyiliği için kısa dönem siyasi fedakarlığı göze alabilecekler miydi?

Daha önce de gösterdiğimiz gibi bu tarz davranışın örnekleri mevcut. 2016 yılında Avusturya muhafazakarları

Yeşil Parti adayı Alexander Van der Bellen'i destekleyerek radikal aşırı sağcı Norbert Hofer'ın seçimleri kazanmasına engel oldular. 2017 yılında ise yenilmiş Fransız muhafazakar adayı François Fillon, aşırı sağcı aday Marine Le Pen'i güçten uzak tutmak için parti üyelerinden merkez-solcu Emmanuel Macron'a oy vermelerini istedi. Bu iki örnekte de sağ kanat siyasetçileri ideolojik rakiplerini desteklediler. Bu parti tabanlarını öfkelendirmiş olabilir fakat önemli sayıda seçmenin oylarını tekrar yönlendirerek aşırı radikallerin güçten uzak tutulmasını sağladı.

Bazı Cumhuriyetçiler gerçekten de Donald Trump'ın başkanlık için tehlikeli bir şekilde yetersiz olduğu düşüncesi ile Hillary Clinton'ı desteklediler. Tıpkı Avusturya ve Fransız muhafazakar muadilleri gibi onlar da demokrasiye gösterdikleri paylaşılan bağlılıkları için partilerinin iyiliğini bir kenara koymanın daha önemli olduğunu kabul ettiler. Üçünün yaptığı açıklamalar aşağıdaki gibidir:

> Cumhuriyetçi 1: *"Bu seçim için tercihimiz daha net olamaz – Hillary Clinton Amerikan demokrasisini net bir şekilde destekleyen güçlü bir aday....Donald Trump demokrasimiz için bir tehlikedir."*
>
> Cumhuriyetçi 2: *"Ülkemizi partiden öne koymanın ve Bakan Clinton'a oy vermenin vaktidir. Trump, ülkemizin en yüksek makamı için çok tehlikeli ve kesinlikle uygun değil."*

> Cumhuriyetçi 3: *"Bu ciddi bir konu ve ben oyumu karşı çıkan bir adaya harcamayacağım. Ülkemizin geleceği Donald Trump'ın başkan olmasını engellemekten geçiyor. Bu Kasım benim oyum Clinton'a ve Cumhuriyetçileri de bana katılmaya çağırıyorum."*

Bu açıklamalar Beyaz Saray sözcüsü Paul Ryan, senato Çoğunluk Lideri Mitch McConnell ve eski başkan George W. Bush ya da John McCain, Marco Rubio ve Ted Cruz gibi önde gelen senatörler tarafından yapılmış olsaydı 2016 seçimlerinin kaderi dramatik bir şekilde değişebilirdi. Ancak bu açıklamalar emekli Maine senatörü Olympia Snowe'un eski basın sekreteri (Cumhuriyetçi 1), Pennsylvania'nın eski eyalet senatörü Jack McGregor (Cumhuriyetçi 2) ve Denver'dan Cumhuriyetçi bir bankacı olan Rick Stoddard (Cumhuriyetçi 3) tarafından yapılmıştı.

Paul Ryan, Mitch McConnell, Marco Rubio ve Ted Cruz gibi önde gelen ulusal Cumhuriyetçiler Donald Trump'ı destekledi. Hillary Clinton'ı destekleyen önemli Cumhuriyetçiler sadece gelecekteki seçimlerde yarışmayı planlamadıkları için kaybedecek bir şeyleri olmayan emekli siyasetçiler ve eski yönetim yetkilileriydi. Seçim arifesinde *Washington Post* açık olarak Clinton'ı destekleyen 78 Cumhuriyetçinin listesini yayınladı. Bunların arasında sadece bir kişi, New York kongre üyesi Richard Hanna seçilmiş bir yetkiliydi ve o da emekli oluyordu. Listede hiçbir Cumhuriyetçi vali yer almadı. senatörler yoktu. Sadece bir tane emekli olmak üzere olan kongre üyesi bulunmaktaydı.

Senatörler McCain, Mark Kirk, Susan Collins, Kelly Ayotte, Mike Lee, Lise Murkowski ve Ben Sasse, valiler John Kasich ve Charlie Baker ve eski valiler Jeb Bush ile Mitt Romney gibi bir grup aktif Cumhuriyetçi lider Trump'ı desteklemeyi reddettiler. Eski başkan George W. Bush sessiz kalmıştı. Ancak hiç biri Clinton'ı desteklemeyi kabul etmedi.

Kısaca çoğu Cumhuriyetçi lider partilerine bağlı kalmayı tercih etti. Eğer kararlı bir şekilde Trump'tan ayrılsalar ve Amerikalılara yüksek sesle, net bir şekilde onun ülkemizin önemli kurumları için bir tehdit oluşturduğunu açıklayıp bu nedenlerle Hillary Clinton'ı desteklediklerini açıklasalardı Donald Trump asla başkanlığa yükselemeyebilirdi. Fransa'da François Fillon'ın muhafazakar Cumhuriyet Partisi seçmenlerinin neredeyse yarısı onun Macron'a verdiği şaşırtıcı desteği takip etmiştir. Diğer üçte bir ise çekimser kalmış ve Fillon'ın takipçilerinin sadece altıda biri Le Pen'e oy vermiştir. Bu da tartışmaya açık olarak ülkenin seçimlerinde büyük bir değişime yol açmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise Cumhuriyetçi seçmenlerin nasıl bölüneceğini bilmemiz mümkün değil. Bazıları, belki de çoğu yine Trump'a oy verebilirdi. Fakat yeterince seçmen her iki partinin Trump'ın yenilgisi için birleşmesi ile oyunu farklı bir şekilde kullanabilirdi.

Ancak trajik bir şekilde olanlar bundan farklıydı. Kem küm eden pek çok Cumhuriyetçi lider Trump'ın arkasında toplanarak birleşik bir parti imajı oluşturdular. Bu da seçimi normal hale getirdi. Seçim, bir kriz anı yerine Demokratların kendi adaylarını, Cumhuriyetçilerin de kendi adaylarını destekledikleri standart iki partili bir yarışına dönmüştü.

Bu değişimin önemli sonuçları oldu. Seçim sıradan bir yarış olduğunda basit bir yazı turaya döner ve bunun iki nedeni vardır. İlki partiler arası kutuplaşmanın artmasının son yıllarda seçmeni daha katı hale getirmiş olmasıydı. Ülke sadece birkaç gerçek bağımsız ya da değişken seçmen barındıracak şekilde gittikçe Demokratlar ve Cumhuriyetçiler arasında ikiye ayrılmakla kalmıyor aynı zamanda Cumhuriyetçiler ve Demokratların partilerine olan sadakatleri, birbirlerine olan düşmanlıkları da artıyordu. Seçmenleri hareket ettirmek daha zordu ve bu da 1964 ya da 1972 yıllarındaki seçimlerin bir benzerini yaşamayı daha zor hale getiriyordu. 2000'li yıllarda adayların kim olduğundan bağımsız olarak başkanlık seçimleri yakındı.

İkinci olarak ekonominin dengesiz durumu ve Başkan Obama'nın orta seviyedeki onay derecelendirmeleri nedeniyle tüm siyaset bilimi modelleri seçimlerden yakın sonuçların çıkacağını ön görüyordu. Hepsi popüler oylamada Clinton'ın ucu ucuna kazanmasını bekliyordu fakat bazıları da Trump'ın seçimden az bir farkla lider olarak çıkabileceğini savunuyordu. Her iki durumda da modeller birbirine yakın sonuçlar ön görerek birleşiyordu. Yazı-tura seçimleri her iki tarafa da kayabilir. Rastlantısal olaylara ve tarihi kazalara bağlıdırlar. Bu durumda "Ekim sürprizleri" ağır bir etki yaratabilirdi. Bir adayı olumsuz ışıkta gösteren yeni bir video yayınlandığında ya da FBI direktöründen bir diğer adayın güvenilirliğine gölge düşüren bir mektup çıktığında bunlar büyük bir fark yaratabiliyordu.

Cumhuriyetçi liderler açık bir şekilde Trump'a karşı çıkmış olsalardı son dört seçimde yaşanan sıkı rekabet ve

kırmızıya karşı mavi dinamiği bozulabilirdi. Cumhuriyetçi seçmenler ikiye bölünürdü; bazıları parti liderlerinin uyarılarını dikkate alırken diğerleri Trump ile kalırdı. Yine de Trump'ın yenilmesi sadece ufak bir Cumhuriyetçi seçmen kesiminin taraf değiştirmesine bağlıydı. Bunun yerine seçimler normalleştirildi. Yarış daraldı ve Trump kazandı.

4

Demokrasiyi Yıkmak

Peru'nun Alberto Fujimori'si bir diktatör olmayı planlamamıştı. Planlarında başkan olmak bile yer almıyordu. Japon kökenli ve az bilinen bir üniversitenin rektörü olan Fujimori, 1990 yılında bir senato koltuğu için yarışmayı umuyordu. Onu aday olarak gösterecek bir parti bulamayınca o da kendi partisini kurup kendini aday gösterdi. Para kaynağı az olan Fujimori'nin başkanlık yarışına katılmasının tek nedeni senato kampanyası için reklam yapmaktı. Fakat 1990 şiddetli bir kriz senesiydi. Peru'nun ekonomisi hiperenflasyon batağındaydı ve 1980 yılındaki kuruluşlarından bu yana vahşi isyanları nedeniyle on binlerce kişinin ölümüne yol açan Shining Path isimli Maoist gerilla grupları başkent Lima'ya yaklaşmaktaydı. Perulular ana akım partilerinden iğrenir hale gelmişlerdi. Pek çoğu onları protesto etmek amacıyla siyasi olarak hiç tanınmamış olan ve kampanya sloganı olarak "Sizin Gibi Bir Başkan" deyişini kullanan Fujimori'ye yöneldi. Fujimori'nin anket sonuçları beklenmedik bir şekilde

yükselişe geçti. Yarışı ikinci sırada bitirip ülkenin en önde gelen romancısı Mario Vargas Llosa'ya karşı yarışmak için gerekli nitelikleri kazandığında Peru'nun siyasi dünyasını şoka uğratmıştı. Perulular daha sonra edebiyat alanında Nobel Ödülü kazanacak olan Vargas Llosa'yı takdir ediyorlardı. Siyasetçiler, basın ve iş dünyasının liderleri gibi tüm kurumlar fiilen Vargas Llosa'yı desteklemekteydi fakat sıradan Perululların gözünde Vargas Llosa halkın endişelerine karşı sağır olan elitler ile fazlasıyla yakın görünüyordu. Popülist söylemleri öfkesinden ilham alan Fujimori ise halkın çoğunun gözünde gerçek bir değişim şansıydı. Böylece Fujimori seçimleri kazandı.

Başkanlık görevinin açılış konuşmasında Fujimori Peru'nun "cumhuriyet tarihinin en derin krizi" ile karşı karşıya olduğunu söyledi. Onun deyişi ile ekonomi "yıkılmanın eşiğindeydi" ve Peru toplumu "şiddet, yozlaşma, terör ve uyuşturucu ticareti nedeniyle parçalara bölünmüştü." Fujimori "Peru'yu içinde bulunduğu durumdan kurtarmaya ve onu daha iyi bir geleceğe yönlendirmeye" yemin etmişti. Ülkenin sert ekonomik reformlara ihtiyacı olduğuna ve terör ile savaşmak için ayaklanması gerektiğine ikna olmuştu. Fakat bunları nasıl başaracağı konusunda sadece belirsiz fikirleri vardı. Ayrıca yıldırıcı engellerle karşı karşıyaydı. Siyasete dışarıdan gelmiş biri olarak Fujimori'nin Peru'nun geleneksel güç simsarları arasında çok az dostu bulunuyordu. Kongreyi muhalefet partileri yönetiyordu ve anayasa mahkemesinde de onların atadığı kişiler vardı. Çoğu Vargas Llosa'yı desteklemiş olan geleneksel basın ona güvenmiyordu. Fujimori siyasi elitlere yaptığı saldırılarda kimseyi ayrı tutmamış ve onları ülkeyi mahveden yozlaşmış bir oligarşi olarak tanımlamıştı. Şimdi ise kampanyası sırasında

saldırıp seçimlerde yendiği kişilerin hâlâ gücün pek çok seviyesinde kontrol sahibi olduklarını keşfetmişti.

Fujimori zorlu bir başlangıç yapmıştı. Onun ofiste olduğu ilk aylar boyunca kongreden hiçbir yasa geçmedi ve mahkemeler gittikçe artan terör tehditlerine cevap vermeye hazır görünmüyordu. Fujimori sadece yasama siyasetinin ince detayları konusunda deneyimsiz değildi, aynı zamanda bunun için gerekli sabra da sahip bulunmuyordu. Yardımcılarından birinin deyişiyle Fujimori "Kongrenin bir kanunu onaylamasını istediği her seferde Senato Başkanını başkanlık sarayına davet etme fikrine katlanamıyordu." Kimi zaman övündüğü gibi Peru'yu tek başına ve bilgisayarından yönetmeyi tercih ediyordu.

Bu yüzden Fujimori kongrenin liderleri ile müzakereler yapmak yerine onlara saldırıyor ve onlara "verimsiz şarlatanlar" diyordu. İşbirliğine yanaşmayan hakimlere "çakallar" ve "alçaklar" diye saldırıyordu. Bundan daha da vahim olanı ise kongreyi atlamaya ve yönetici kararnamelerine başvurmaya başlamış olmasıydı. Hükümet yetkilileri Peru'nun anayasasının "sert" ve "bağlayıcı" olduğundan şikayet ediyor ve Fujimori'nin demokratik kurumlara karşı olan bağlılığının zayıf olduğuna duyulan korkuyu destekliyorlardı. Fujimori iş sektörünün liderlerine yaptığı bir konuşma sırasında onlara şu soruyu soracaktı, "Biz gerçekten bir demokrasi miyiz?....Buna evet demekte zorlanıyorum. Biz gerçekte her zaman güçlü azınlıklar, oligopoller, klişeler ve lobiler tarafından yönetilmiş olan bir ülkeyiz...."

Peru'nun alarma geçen kurumları karşılık vermeye başladılar. Fujimori, teröristlere yer açmak amacıyla

küçük suçlardan hapiste yatan binlerce mahkumu serbest bırakmak için mahkemelerden kaçındığında Ulusal Yargıçlar Derneği onu "demokrasi karşıtı kabul edilemez diktatörlük" ile suçladı. Gerçekten de mahkemeler Fujimori'nin pek çok kararnamesini anayasaya aykırı bulmuştu. Kısa süre içinde onu eleştirenler sıklıkla onun "otokrat" olduğunu söylüyorlardı ve medya onu Japonya İmparatoru olarak tasvir etmeye başlamıştı. 1991'in başlarında onu mahkemeye verme konuşmaları vardı. Mart ayında haber dergisi *Caretas* kapağında Fujimori'yi bir tüfeğin kadrajında gösteren bir fotoğraf yayınlayarak "Fujimori görevden alınabilir mi? Bazıları şimdiden anayasa üzerinde çalışmaya başladı," yazdı.

Çevresinin kuşatıldığını hisseden Fujimori işleri büyüttü. İş sektörünün liderlerine yaptığı bir konuşmada "Kalan tüm tabuları yıkmadan durmayacağım, tek tek hepsi düşecekler; bu ülkeyi geride tutan tüm eski duvarları yıkana kadar daha cesur olacağız," demiştir. Fujimori 1991 Kasım'ında 126 kararnameden oluşan devasa bir paketi kongrenin onayına gönderdi. Sivil özgürlükleri tehdit eden terör karşıtı maddeler içeren bu kararnameler çok kapsamlıydı. Kongre itiraz etti. Sadece en önemli kararnameleri geri çevirmek ya da etkilerini azaltmakla kalmadılar aynı zamanda Fujimori'nin gücünü azaltan bir yasamayı da meclisten geçirdiler. Çatışma büyüdü. Fujimori kongreyi uyuşturucu kaçakçılarının kontrolünde olmakla suçladı ve buna cevaben senato Fujimori'nin "ahlaki yetersizliği" nedeniyle başkanlığı "boşaltmasına" dair önergeyi meclise sundu. Bu önerge Vekil Bölümünde çok az oy eksikliği nedeniyle başarısız olmuş olsa bile, çatışma bir hükümet görevlisinin şu açıklamayı yapacağı noktaya ulaşmıştı; "Ya Kongre Başkanı, ya da Başkan Kongreyi öldürecek."

Sonuçta başkan kongreyi öldürdü. 5 Nisan 1992 tarihinde televizyona çıkan Fujimori kongreyi ve anayasayı feshettiğini açıkladı. Şaşırtıcı bir şekilde seçimi kazanmasının üstünden iki sene bile geçmeden, başa gelmesi bile beklenmeyen siyaset dışı bu isim bir tiran olmuştu.

Seçilmiş demagogların bir kısmı otoriterliğin planları ile makama kavuşmuş olsalar da, Fujimori gibi pek çoğu için durum bu değil. Demokratik çöküşlerin bir plana ihtiyacı yok. Bunun yerine Peru'nun deneyiminin de ortaya koyduğu gibi bu çöküş standartları yıkan demagog bir lider ile kendini tehlikede hisseden siyasi kurumların dişe diş kapışmasının yükselişinden oluşan beklenmeyen bir dizi olayın sonucu olabilir.

Bu süreç genelde laflarla başlar. Demagoglar kendilerini eleştiren kişilere onlar sanki düşman, huzur bozucu ve hatta teröristmiş gibi sert ve kışkırtıcı söylemlerle saldırırlar. Hugo Chávez başkanlık için ilk yarışında rakiplerini "kokuşmuş domuzlar" ve "sefil oligarklar" olarak tanımlamıştır. Başkan olduğunda ise kendisini eleştirenlere "düşman" ve "vatan haini" demiştir. Fujimori ise rakiplerini terör ve uyuşturucu kaçakçıları ile ilişkilendirmiş, İtalyan Başbakanı Silvio Berlusconi ona karşı karar veren hakimler için "komünist" demiştir. Gazeteciler de hedef haline gelir. Ekvatorlu Başkan Rafael Correa basın için "yenilmesi gereken en önemli siyasi düşman" demiştir. Türkiye'nin Recep Tayyip Erdoğan'ı ise gazetecileri "terörizm" propagandası yapmakla suçlamıştır. Bu saldırıların ciddi sonuçları olabilir: Eğer halk, rakiplerin terör ile bağlantılı olduğu ya da basının

yalanlar yaydığı görüşlerini paylaşırsa onlara karşı harekete geçmeyi mantıklı hale getirmek kolaylaşır.

Saldırı nadiren bu noktada son bulur. Gözlemciler bize demagogların "sadece laftan ibaret" olduğunu ve onların söylediklerinin çok da ciddiye alınmaması gerektiğini söyleseler bile dünya çevresindeki demagog liderlere baktığınızda bir çoğunun sonunda sözlerden hareketlere geçtiğini görebilirsiniz. Bunun nedeni demagogun güce yükselişinin halkı kutuplara bölmesinde ve panik, düşmanlık ve karşılıklı güvensizlik ortamı yaratmasında yatar. Eğer basın kendisini tehdit altında hissederse hükümeti zayıflatmak için yapılan umutsuz çabalar nedeniyle kısıtlamayı ve profesyonel standartları bir kenara bırakabilir. Muhalefet ise hükümetin mahkemeye verilerek, toplu protestolarla ve hatta darbe ile görevden alınmasının ülkenin iyiliği için olduğuna karar verebilir.

Juan Perón 1946 yılında Arjantin'de ilk seçildiğinde, rakiplerinin çoğu onu bir faşist olarak görmekteydi. Muhalefet Radikal Sivil Birliği partisinin üyeleri kendilerini "Nazi akımı ile savaşıyor" olarak görüyor ve Perón'un göreve başlamasını boykot ediyorlardı. Perón'un göreve başladığı ilk günden beri onun kongredeki rakipleri "baş kaldırma, engelleme ve provokasyon" stratejisini benimsemişler ve hatta anayasa mahkemesinden ülkenin kontrolüne el koymasını istemişlerdir. Benzer bir şekilde Venezuelalı muhalefet ise anayasa mahkemesinin Chávez'in "zihinsel yetersizlik" yüzünden makamından indirilip indirilemeyeceğinin araştırılması için bir grup psikiyatrist atamasını talep etmiştir. Önde gelen gazeteler ve televizyon kanalları ise onu devirmek için anayasanın uç noktalarında yer alan çabaları desteklemişlerdir. Tabi ki geleceğin diktatörleri

bu saldırıları ciddi tehlikeler olarak görür ve karşılığında daha da düşmanca tavırlar takınırlar.

Bu adımı başka bir nedenle daha atabilirler: Demokrasi yorucu bir iştir. Aile şirketleri ve ordu bölükleri emirlerle yönetilebilir fakat demokrasilerin müzakerelere, taviz vermeye ve imtiyazlara ihtiyaçları vardır. Gerilemeler kaçınılmazdır ve zaferler her zaman kısmidir. Başkanların girişimleri kongrede ölebilir ya da mahkemeler tarafından engellenebilir. Tüm siyasetçiler bu sınırlamaları yıldırıcı bulur fakat demokratik olanlar bunları kabul etmek zorunda olduklarını bilirler. Sürekli üstlerine gelen eleştiri dalgasına dayanabilirler. Fakat dışarıdan gelenler ve özellikle de demagoglar için demokratik siyaset genellikle kaldıramayacakları kadar yıldırıcıdır. Onlar için kontrol mekanizmaları bir deli ceketine benzer. Başkan Fujimori gibi bir yasayı meclisten geçirmeleri gereken her seferde senato liderleri ile öğle yemeği yemeyi midesi kaldırmayanlar, demokrasinin günlük siyaseti için gerekli sabrı olmayan sözde diktatörlerdir ve Fujimori gibi özgür kalmak isterler.

Seçilmiş otokratlar onları kısıtlaması gereken demokratik kurumları nasıl yıkarlar? Bazısı bunu tek bir hareket ile yapar fakat daha sık karşılaşılan yöntem ise demokrasiye yapılan saldırının yavaşça başlamasıdır. Bu, en başta pek çok vatandaş için fark edilemez olabilir. Sonuçta seçimler yapılmaya devam etmektedir. Muhalefet siyasetçileri halen kongrede oturmaktadır. Bağımsız gazeteler hâlâ satılmaktadır. Demokrasinin erozyonu genelde parça parça ve bebek adımları ile ilerler. Her adım tek başına ufak görünüyor olabilir ve hiç biri tek olarak ele alındıklarında

demokrasiyi tehdit ediyormuş gibi görünmez. Gerçekten de demokrasiyi yıkmak isteyen hükümet genellikle yasal sınırlarda kalır: Hareketleri parlamento tarafından onaylanmış ya da anayasa mahkemesi tarafından anayasaya uygun bulunmuştur. Pek çoğu yozlaşma ile savaşmak, seçim süreçlerini "temizlemek", demokrasinin kalitesini artırmak ve ulusal güvenliği daha sağlam hale getirmek gibi halka açık, övgüye değer ve yasal kılıflara bürünür.

Seçilmiş yetkililerin nasıl gizlice kurumları yıktıklarını anlamak için bir futbol maçı hayal edin. Gücü pekiştirmek isteyen sözde otokratlar hakemleri ele geçirmeli, diğer tarafın yıldız oyuncularından en azından bazılarını oyun dışı bırakmalı ve oyunun kurallarını kendi avantajlarına olacak şekilde baştan yazarak oyun sahasını rakiplerinin aleyhine dönecek şekilde ayarlamalıdır.

Hakemlerin sizin tarafınızda olması her zaman yardımcı olur. Günümüz eyaletlerinde hem kamu yetkililerinin hem de özel vatandaşların yanlışlarını araştıracak ve cezalandıracak pek çok kurum bulunur. Bunlar yargı sistemi, kolluk kuvvetleri, istihbarat, vergi ve düzenleme ajanslarından oluşurlar. Demokrasilerde bu tarz kurumlar tarafsız hakemler olarak görevlendirilir. Bu nedenle yargı ve kolluk kuvvetleri sözde otokratlar için hem bir tehdit teşkil ederler hem de bir avantaj sunarlar. Eğer bu kurumlar bağımsız kalırsa görevi kötü kullanmayı açığa çıkarabilir ve cezalandırabilirler. Sonuçta hile yapmayı engellemek bir hakemin görevidir. Fakat eğer bu kurumlar sadık kişilerin kontrolündeyse sözde diktatörün amaçlarına hizmet edebilir, hükümeti sonunda güçten düşmesine neden

olabilecek soruşturma ve suçlamalardan koruyabilirler. Başkan, hareketlerinin incelenip kısıtlanmasından dolayı endişelenmeden kanunlara karşı gelebilir, vatandaşların haklarını tehdit edebilir ve hatta anayasaya karşı çıkabilir. Mahkemeleri kendi adamları ile doldurmuş ve kolluk kuvvetlerini yıldırmış olan hükümetler cezadan muaf olarak hareket edebilir.

Hakemleri ele geçirmek hükümete bir kalkandan daha fazlasını sağlar. Bu aynı zamanda hükümetin kanunları sadece seçtikleri kişilere uygulamaları ve dostlarını korurken düşmanlarını cezalandırmalarını sağlayacak güçlü bir silahtır. Vergi kurumları rakip siyasetçileri, iş adamlarını ve basın kanallarını hedef almak için kullanılabilir. Polis, hükümet yanlısı çetelerin şiddetine göz yumarken karşı tarafın protestolarını engelleyebilir. İstihbarat ajansları eleştirmenleri gözetlemekte ve şantaj yapmak için malzeme üretmekte kullanılabilir.

Hakemleri ele geçirmek çoğunlukla devlet memurlarının ve parti üyesi olmayan diğer yetkililerin sessizce kovulması ve yerlerini hükümete sadık kişilerin alması ile gerçekleştirilir. Örneğin Macaristan'da Başbakan Viktor Orbán 2010 yılında göreve döndükten sonra sözde bağımsız olan Kovuşturma Servisi, Devlet Denetim Bürosu, Kamu Denetçileri ofisleri, Merkez İstatistik Ofisi ve Anayasa Mahkemesini kendi partisinin taraftarları ile doldurmuştur.

Bu kadar kolay bir şekilde ele geçirilemeyecek olan kurumlar başka yöntemlerle kaçırılabilir. Çok az insan bunu Alberto Fujimori'nin "istihbarat danışmanı" Vladimiro Montesinos kadar iyi başarmıştır. Montesinos'un yönetimi altındaki Peru'nun Ulusal İstihbarat Servisi karşı taraftan

yüzlerce siyasetçi, yargıç, meclis üyesi, iş adamı, gazeteci ve editörü rüşvet alırken, genelevlere girerken ve diğer yasadışı aktiviteleri gerçekleştirirken kayıt altına almış ve bu kayıtları onlara şantaj yapmakta kullanmıştır. Ayrıca üç anayasa hakimini, Anayasal Yargıç Kürsüsünün iki üyesini ve baş döndürücü sayıda hakim ile savcıyı maaşa bağlamış ve aylık nakit ödemelerinin her ay evlerine ulaşmasını sağlamıştır. Bunların hepsi gizlice yapılıyordu ve yüzeyde Peru'nun adalet sistemi diğer ülkelerde olduğu gibi işlemekteydi. Fakat Montesinos gölgelerde Fujimori'nin gücü pekiştirmesine yardım ediyordu.

Satın alınamayan yargıçlar görevden uzaklaştırılmak için hedef haline gelebilir. Perón 1946 yılında başkanlığı üstlendiğinde Arjantin'in beş kişilik anayasa mahkemesinin dört üyesi muhafazakar rakiplerdi ve biri ona faşist demişti. Mahkemenin genelde işçi yanlısı yasaları reddediyor olmasından endişelenen Perón'un kongredeki yandaşları yargıçlardan üçünü görevi kötüye kullandıkları gerekçesi ile görevden aldılar (dördüncü kişi ise görevden alınamadan istifa etti). Perón daha sonra bu pozisyonlara kendisine sadık olan dört kişiyi atadı ve mahkeme bir daha ona karşı çıkmadı. Benzer bir şekilde Peru'nun Anayasa Mahkemesi de Başkan Fujimori'yi 1997 yılında üçüncü kez yarışmasını engellemekle tehdit ediyordu. Fujimori'nin kongredeki yandaşları yedi hakimden oluşan kurumun üç üyesini görevden aldılar. Gerekçeleri ise Fujimori'nin anayasal görev sürelerinden kaçınma çabasını "anayasaya aykırı" bulmakla kendilerinin anayasaya karşı gelmiş olmalarıydı.

Bağımsız yargıçları görevden alamayan hükümetler, mahkemeleri kendi adamları ile doldurabilir. Örneğin,

Macaristan'da Orbán hükümeti Anayasa Mahkemesinin üye sayısını sekizden on beşe çıkarmış ve adaylık kurallarını değiştirerek Fidesz partisinin tek başına yeni yargıçlar atamasını sağlamışlardı. Böylece yeni pozisyonları Fidesz partisine sadık olan kişiler ile doldurdular. Polonya'da ise yönetimdeki Yasa ve Adalet Partisinin 2005 ile 2007 yılları arasındaki pek çok girişimi ülkenin anayasa konularında en yüksek otoritesi olan Anayasa Mahkemesi tarafından engellenmişti. Parti 2015 yılında tekrar başa geçtiğinde benzer kayıpların gelecekte yaşanmamasını garanti altına aldı. O zaman on beş üyeli Anayasa Mahkemesinde iki boşluk vardı ve son meclis tarafından onaylanmış olan üç yargıç henüz yemin ederek göreve başlamamıştı. Anayasaya uygunluğu şüpheli olan bir hareket ile yeni Yasa ve Adalet Partisi hükümeti bu üç yargıcın yeminlerini kabul etmedi ve kendi seçtiği beş yeni yargıçta ısrar etti. Sonuçtan iyice emin olmak için Anayasa Mahkemesi kararlarının üçte ikilik çoğunluk ile alınması gerektiğine dair yeni bir yasayı meclisten geçirdiler. Bu, hükümet yandaşlarına anayasa mahkemesi içinde etkili bir veto gücü veriyor ve kurumun hükümetin gücünü bağımsız bir şekilde denetlemesi yeteneğini kısıtlıyordu.

Hakemleri ele geçirmenin en uç yöntemi ile mahkemeleri tamamen kaldırmak ve yenilerini kurmaktır. 1999 yılında Chávez hükümeti daha önceki anayasa mahkemesi kararına karşı çıkarak kendilerine mahkemeler dahil tüm kamu kurumlarını feshetme gücü veren bir kurucu meclis oylaması gerçekleştirdiler. Varlığının sona ermesinden korkan anayasa mahkemesi boyun eğdi ve anayasal hareket yönünde karar kıldı. Anayasa mahkemesi başkanı Cecilia Sosa, mahkemenin "suikasta uğramaktan korkarak intihar ettiğini fakat sonuçların değişmediğini

ve mahkemenin öldüğünü," açıklayarak istifa etti. İki ay sonra anayasa mahkemesi dağıtıldı ve yerini yeni Adalet Divanı aldı. Ancak bu bile uysal bir yargı sürecini garanti etmiyordu ve bu yüzden 2004 yılında Chávez hükümeti Adalet Divanı üyelerinin sayısını yirmiden otuz ikiye çıkararak yeni pozisyonları "devrimci" sadık üyeler ile doldurdular. Bu istedikleri sonuçları elde etmelerini sağladı. Sonraki dokuz yıl boyunca Adalet Divanının aldığı tek bir karar bile hükümet karşıtı değildi.

Bu örneklerin hepsinde demokratik oyunun hakemleri hükümet tarafına geçirilerek hem görevdekiler için anayasal zorluklara karşı bir kalkan oluşturur hem de düşmanlarına saldırmakta kullanacakları güçlü ve "yasal" bir silah haline gelirler.

Hakemler ele geçirildiğinde seçilmiş otokratlar artık dikkatlerini rakiplerine yöneltebilirler. En çağdaş otokratlar Mussolini'nin faşist İtalya'da ya da Fidel Castro'nun komünist Küba'da yaptıkları gibi muhalefete dair tüm izleri silmezler. Fakat pek çoğu hükümeti gerçekten incitebilecek olan anahtar oyuncuların kenara itildiğinden, kösteklendiğinden ya da oyunda şike yapacak şekilde rüşvet aldığından emin olmak için çaba gösterir. Anahtar oyuncular muhalefet siyasetçileri, karşı tarafı destekleyen lider iş adamları, büyük medya kanalları ve bazı durumlarda kamu ahlakını temsil eden dini ya da diğer kültürel figürler olabilir.

Potansiyel rakiplerle baş etmenin en kolay yolu onları satın almaktır. Seçilmiş pek çok otokrat desteklerini kendilerine çekmek ya da en azından tarafsız bir şekilde sessiz kalmalarını sağlamak için önde gelen siyasetçilere,

iş adamlarına ve medya isimlerine kamuda pozisyonlar, iyilikler, avantajlar ya da doğrudan rüşvet teklif ederler. Taraftar medya kanalları başkana özel erişim hakkına sahip olurken dost iş adamları karlı imtiyazlara kavuşabilir ya da devlet kontratlarını alabilir. Fujimori hükümeti özellikle de medyadaki eleştirmenleri satın almak konusunda oldukça başarılıydı. 1990'lı yılların sonunda her büyük televizyon kanalı, birkaç günlük gazete ve popüler magazin gazeteleri hükümetin maaş bordrosundaydı. Vladimiro Montesinos Channel 4'ün sahiplerine Montesinos'un kanalın haber programı üzerinde kontrol sahibi olmasını sağlayacak bir "kontrat" imzalamaları karşılığında 12 milyon dolar ödemişti. Channel 5'in ana hissedarı Montesinos'tan 9 milyon dolar almıştı ve Channel 9'un ana hissedarına önde gelen iki araştırmacı muhabirini kovması için 50.000 dolar verilmişti. 1999 yılının sonunda gerçekleşen ve kayda alınan bir konuşmada Montesinos televizyon kanallarının başkanları hakkında şu açıklamayı yapıyordu; "hepsi artık sıraya geçti... Hepsine kağıt imzalattık....Hepsi, hepsi sırada. Her gün saat 12:30'da akşam haberlerini planladığımız bir toplantım var...."

Medyadaki isimler Montesinos'tan en büyük rüşvetleri almış olabilirler fakat Montesinos aynı zamanda siyasetçileri de satın almıştı. 1998 yılında muhalefet grupları Fujimori'nin 2000 seçimine katılıp katılamayacağını soracak bir referanduma zorlayacak kadar imza topladıklarında konu kongreye iletildi. Kanunlar gereği burada yasamanın %40 desteğini alması gerekiyordu. Teoride muhalefet referandumu onaylamaları için gerekli 48 oya sahipti. Fakat Montesinos oylamayı kaçırmaları için üç meclis üyesine rüşvet verdi. Bunlardan biri olan Luis Chu istihbarat ajansı rüşvet fonundan bir

daire için 130.000 dolarlık ödeme aldı. Bir diğeri Miguel Ciccia işletmelerinden birini ilgilendiren yasal bir davada yardım aldı. Üçüncü isim Susy Díaz ise "kişisel nedenlerle" evde kalmayı kabul etti. Oylama başarısız oldu ve Fujimori'nin 2000 yılında yasadışı olarak üçüncü dönemi için yarışmasını ve kazanmasını mümkün kıldı. Seçmenler Fujimori'ye meclis çoğunluğu kazandırmakta başarısız olunca, Montesinos karşı taraftan on sekiz üyenin rüşvet ile taraf değiştirmesini sağladı.

Satın alınamayan oyuncuların başka yöntemlerle zayıflatılması gerekir. Eski tarz diktatörler genelde rakiplerini hapse atar, sürgüne gönderir ve hatta öldürtürken modern otokratlar baskılamalarını yasal bir görüntü altında saklamayı tercih ediyorlar. Hakemleri ele geçirmek bu yüzden bu kadar önemli. Perón'un karşısında yer alan muhalefet lideri Ricardo Balbín seçim kampanyası sırasında başkana "saygısızlık" yaptığı için hapse atılmıştı. Balbín anayasa mahkemesine başvurmuş olsa da Perón'un adamları ile dolu olan mahkeme karşısında hiç şansı yoktu. Malezya'da Başbakan Mahathir Mohamad siyasete sadık olan polis gücünü ve kendi adamları ile doldurduğu yargı sistemini önde gelen rakibi Anwar Ibrahim'i soruşturmak, 1990'lı yılların sonunda cinsel sapıklık suçundan tutuklatmak ve hapse attırmak için kullanmıştır. Venezuela'da muhalefet lideri Leopoldo López 2014 yılında gerçekleşen hükümet karşıtı protestolar sırasında "şiddete teşvik etmek" suçundan tutuklanmış ve yargılanmıştır. Elinde teşvik etmeye dair bir kanıt bulunmayan hükümet yetkilileri bir noktada bu teşvikin "bilinçaltı" olduğunu iddia etmişlerdir.

Hükümetler ayrıca hakemler üzerindeki kontrollerini kendilerine karşı çıkan medyayı genellikle karalama

davaları ile "yasal" olarak kenara itmek için de kullanabilirler. Ekvatorlu Başkan Rafael Correa bu işin uzmanıydı. 2011 yılında büyük bir gazete olan ve bir makalede onu "diktatör" olarak etiketleyen *El Universo*'nun sahibi ve editörlerine karşı açtığı karalama davasında 40 milyon dolar kazanmıştır. Correa bu dava için "Amerika kıtasını en büyük ve en çok cezasız kalan güçten yani yozlaşmış medyadan kurtarmak için atılmış büyük bir adım," demiştir. Daha sonra gazete sahiplerini affetmiş olsa bile bu davanın basın üzerinde güçlü bir etkisi olmuştur.

Erdoğan ve Putin hükümetleri de yasayı korkunç sonuçlar doğuracak şekilde kullanmışlardır. Türkiye'nin en büyük kurbanı, ülkenin en çok okunan gazetesi *Hürriyet* ve pek çok televizyon kanalı dahil Türk medyasının neredeyse %50'sini kontrol etmekte olan güçlü Doğan Yayın medya grubuydu. Doğan grup medya ailesinin pek çok üyesi laik ve Liberaldi ve bu da onları AKP hükümeti ile karşı karşıya getiriyordu. 2009 yılında hükümet karşı saldırıya geçti ve Doğan'a vergi kaçırma nedeniyle neredeyse 2,5 milyar dolarlık bir ceza kesti. Bu, neredeyse şirketin net değerini aşmaktaydı. Sakatlanan Doğan iki büyük gazete ve televizyon kanalı olmak üzere imparatorluğunun büyük bir kısmını satmak zorunda kaldı. Bunlar hükümet yanlısı iş adamları tarafından satın alındı. Rusya'da ise Vladimir Gusinsky'ın bağımsız NTV televizyon kanalı "baş ağrısı" olarak ün kazanmıştı. Putin hükümeti vergi yetkililerini Gusinsky'ın üzerine salarak onun "finansal güveni kötüye kullanma" suçundan tutuklanmasını sağladı. Gusinsky'e "tamamen kötü bir Mafya filminden alınmış bir anlaşma sunuldu: özgürlüğün karşısında NTV'den vazgeç." Anlaşmayı kabul eden Gusinsky, NTV'yi hükümetin kontrol

ettiği dev bir enerji şirketi olan Gazprom'a devrederek ülkeden kaçtı. Venezuela'da ise Chávez hükümeti Globovisión televizyonun kanalı sahibi Guillermo Zuloaga'ya yönelik finansal düzensizlikler nedeniyle bir araştırma başlattılar ve onu tutuklanmaması için ülkeden kaçmak zorunda bıraktılar. Aşırı finansal baskı altında kalan Zuloaga sonunda Globovisión'ı hükümet dostu bir iş adamına sattı.

Medya kanalları saldırıya uğradıkça diğerleri de daha ihtiyatlı olmak amacıyla kendilerini sansürlemeye başlıyorlar. Chávez hükümeti 2000'li yılların ortalarında saldırılarını arttırınca, ülkenin en büyük televizyon kanalı olan Venevisión siyasi içerikler sunmaktan vazgeçti. Sabah sohbet programlarının yerini astroloji programları aldı ve akşam haberlerinin yerine pembe diziler geçti. Bir zamanların muhalefet destekçisi kanalı Venevisión 2006 seçimlerinde muhalefeti neredeyse hiç konu almadı ve Başkan Chávez'e rakiplerine göre beş kat daha fazla yayın zamanı tanıdı.

Seçilmiş otokratlar ayrıca muhalefeti destekleyen iş adamlarını da zayıflatmanın yollarını ararlar. Bu, Putin'in Rusya'da gücü pekiştirmesinin en önemli yollarından biriydi. Temmuz 2000 tarihinde, başkanlığının daha üç ayı bile dolmadan Putin, Rusya'nın en zengin yirmi bir iş adamını Kremlin'e çağırdı. Burada onlara siyasetten uzak kaldıkları sürece kendisinin gözetimi altında para kazanmakta özgür olduklarını söyledi. Sözde oligarkların bir çoğu onun bu uyarısını dinlediler. ORT televizyon kanalının ana hissedarı olan milyarder Boris Berezovsky ise dinlemedi. ORT haberleri eleştirel hale gelince, hükümet uzun süredir unutulmuş olan bir sahtekarlık

davasını ortaya atarak Berezovsky'ın tutuklanmasını emretti. Berezovsky sürgüne kaçtı ve medya malvarlıklarını "nazikçe Putin'in hizmetine sunan" küçük ortağının ellerine bıraktı. Putin'in uyarılarını görmezden gelen bir diğer oligark ise Yukos yağ şirketinin başı olan Mikhail Khodorkovsky idi. Rusya'nın en zengin adamı (*Forbes*'a göre değeri 15 milyar dolar) olan Khodorkovsky dokunulmaz olduğuna inanıyordu. Fakat gücünü fazla abartmıştı. Putin'i sevmeyen bir Liberal olan Khodorkovsky batı yanlısı Yabloko dahil Putin'in rakiplerini cömert bir şekilde finansal olarak desteklemeye başladı. Bir noktada yüz Duma (parlamento) üyesi onun isteklerini yapar hale geldi. Tehdit altındaki Putin 2003 yılında vergi kaçakçılığı, zimmetine para geçirme ve dolandırıcılık suçları ile Khodorkovsky'nin tutuklanmasını sağladı. Khodorkovsky neredeyse on yıl boyunca hapiste kaldı. Oligarklara iletilen mesaj netti: Siyasetten uzak durun. Neredeyse hepsi söz dinledi. Kaynakları tükenen muhalefet partileri zayıfladı ve neredeyse hepsi tükenme noktasına geldi.

Erdoğan hükümeti de iş adamlarını siyasetin sınırlarına itti. 2004 yılında ciddi bir rakip olarak ortaya çıkan zengin iş adamı Cem Uzan, Genç Partiyi kurarak finanse ettiğinde finansal kurumlar Uzan'ın iş imparatorluğuna el koydular ve onu para koparma ile suçladılar. Uzan'ın Fransa'ya kaçması ile GP kısa sürede yıkıldı. Birkaç yıl sonra Türkiye'nin en büyük endüstriyel holdingi olan Koç Grup 2013 yılındaki devasa Gezi Parkı protestolarını desteklemekle (Koç Grup'un park yakınlarında sahip olduğu bir otel polis baskısına karşı sığınak ve geçici bir hastane olarak kullanılmıştı) suçlandı. O sene vergi yetkilileri bir çok Koç şirketini denetledi ve şirketin yan kuruluşunun sahip olduğu devasa bir

savunma bakanlığı kontratı iptal edildi. Koç ailesi dersini almıştı. 2013 yılından sonra muhalefet ile olan mesafesini korudular.

Seçilmiş otokratlar son olarak popülerlikleri ve ahlaki duruşları nedeniyle potansiyel bir tehdit haline gelen sanatçılar, entelektüeller, pop yıldızları ve sporcular gibi kültürel figürleri susturmaya çalışırlar. Arjantinli edebiyat ikonu Jorge Luis Borges yüksek profilli bir Perón eleştirmeni olarak ortaya çıkınca (arkadaşı olan bir yazar Borges için "bir çeşit Anti-Perón" demişti) hükümet yetkilileri onu belediye kütüphanesindeki görevinden, Borges'un deyişiyle "kümes hayvanları ve tavşan müfettişliğine" transfer ettiler. Borges istifa etti ve aylar boyunca işsiz kaldı.

Ancak hükümetler genelde popüler kültür figürlerini kendi lehlerine çevirmeyi ya da onlarla ortak bir uzlaşma sağlayarak siyasetten uzak kaldıkları sürece işlerini yapmalarına izin vermeyi tercih ederler. Bolivarcı Senfoni Orkestrasının ve Los Angeles Filarmoniğin uluslararası çapta tanınmış orkestra şefi Venezuelalı Gustavo Dudamel iyi bir örnektir. Dudamel Venezuela'nın dünyaca ünlü müzik eğitim programı olan ve yüz binlerce fakir Venezuelalı gencin yararlandığı El Sistema'nın en önde gelen birincisiydi. El Sistema'nın hükümet finansmanına duyduğu ihtiyaçtan dolayı kurucuları katı bir şekilde siyasi tarafsızlıklarını korumaktaydı. Dudamel ise bu adete uyarak gittikçe otoriter bir hale gelen Chávez hükümetini eleştirmekten kaçınıyordu. Dudamel 2012 yılında Chávez'in cenazesinde Bolivarcı Senfoni Orkestrasını yönetiyordu ve 2015 yılında en önde gelen muhalefet figürleri hapisteyken bile *Los Angeles*

Times'daki köşesinde tarafsızlığını savunan ve Maduro hükümetine saygı duyduğunu belirten bir mektup yazmıştı. Karşılığında El Sistema'nın hükümet fonu gittikçe arttı ve 2015 yılında, üç yıl önce 500.000 çocuğa ulaşan eğitimini 700.000 çocuğa ulaştırmaya başladı. Ancak işler Mayıs 2017 tarihinde değişecekti. El Sistema mezunu genç bir kemancı hükümet karşıtı protestolar sırasında güvenlik güçleri tarafından öldürüldü. O zaman Dudamel siyasi sessizliğini bozdu ve *New York Times*'daki bir köşe yazısında hükümet baskısını ve Venezuela'nın diktatörlüğe kayışını lanetledi. Bunun bedelini ödedi, hükümet bir sonraki ay onun ABD'ye gerçekleştireceği Ulusal Gençlik Orkestrası turunu iptal etti.

Etkili seslerin gerek yandaş hale getirilerek gerekse de kabadayılık ile susturulmasının muhalefet için etkili sonuçları olabilir. Rusya'daki Khodorkovsky gibi güçlü iş adamları hapse atıldığında ya da ekonomik olarak çöküşe sürüklendiklerinde diğer iş adamları siyasetten tamamen çekilmenin en zekice iş olduğu sonucuna ulaşırlar. Venezuela'da olduğu gibi muhalefet siyasetçileri tutuklandığında ya da sürgün edildiğinde, diğer siyasetçiler vazgeçebilir ve emekli olabilir. Pek çok muhalif siyasete girmek yerine evde kalmayı tercih eder ve aktif olarak kalanların da cesareti kırılır. Hükümetlerin amacı da budur. Bir kere anahtar muhalefet oyuncuları olan basın ve iş adamları satın alındığında ya da kenara itildiğinde muhalefet söner. Hükümet kurallara karşı çıkmasına gerek kalmadan "kazanmıştır".

Ancak güce tutunmak isteyen hükümetlerin bundan fazlasını yapmaları gerekir: oyunun kurallarını değiştirmek

zorundadırlar. Otokratlar genellikle anayasada, seçim sisteminde ve diğer kurumlarda rakiplerinin dezavantajına olacak ya da onların zayıflamasına yol açacak şekilde reformlar yaparak oyun sahasını rakipleri aleyhine düzenleyip güçlerini pekiştirmek isterler. Bu reformlar işleri görevde olanın lehine çevirirken genelde halkın iyiliğine olacakmış gibi kılık değiştirilmiş halde gerçekleştirilir. Bu değişiklikler yasal ve hatta anayasal değişiklikler içerdiğinden otokratların bu avantajlardan yıllar ve hatta on yıllar boyunca yararlanmasını sağlar.

Seçim sisteminin tarihi olarak Malezyalıların çoğunlukta olduğu yönetimdeki UMNO partisine göre özelleştirildiği Malezya'yı düşünün. Malezyalıların nüfusun yarısından biraz daha fazlasını oluşturmasına rağmen, parlamento bölgeleri hile ile ayarlandığı için bu bölgelerin %70'ini Malezyalılar oluşturuyor ve bu da UMNO'nun ve yandaşlarının parlamento çoğunluğunu ezici bir üstünlükle kazanması anlamına geliyor. Ancak bu durum 1990'lı yıllarda ülkenin önde gelen muhafazakar partisi Malezyalı İslam Partisi'nin (PAS) ortaya çıkışı ile değişti. PAS da aynı zamanda Malezyalıların çoğunlukta olduğu bir partiydi. Bu yüzden 2002 yılında UMNO'nun sayıca üstün olduğu seçim yetkilileri yön değiştirdiler ve demografik trendlere karşı çıkarak seçim bölgelerini yeniden ayırmak suretiyle PAS'ın güçlü olduğu kırsal alanlardaki parlamento koltuk sayısını düşürdüler. Bu seçim hilesi UMNO'nun başı çektiği koalisyonun 2004 seçimlerinde parlamento koltuklarının %91'ini kazanması ile sonuçlandı.

Macaristan'daki Orbán hükümeti de buna benzer bir taktik uyguladı. 2010 yılında parlamento çoğunluğunun üçte ikisini kazandıktan sonra yönetimdeki Fidesz

partisi süper çoğunluğunu kullanarak anayasayı ve seçim kanunlarını kendi avantajına olacak biçimde yeniden yazdı. En büyük partinin (Fidesz) avantajına olacak yeni çoğunlukçu seçim kuralları benimsedi ve ülkenin seçim bölgelerini kazanacağı en yüksek koltuk sayısına göre saptırdı. Sonunda özel basındaki kampanya reklamlarını yasakladı ve televizyon kampanyalarını Fidesz destekçilerinin yürüttüğü kamu yayın istasyonu ile sınırladı. Bu yeni kurumsal avantajların etkisi 2014 yılında gerçekleşen parlamento seçimlerinde gözler önündeydi: Fidesz'in oy yüzdesi 2010 yılındaki %53'den %44,5'a belirgin bir şekilde düşüş göstermiş olsa bile yönetimdeki parti üçte ikilik çoğunluğunu korumayı başarmıştı.

Belki de kuralların otokratlara avantaj sağlaması için baştan yazıldığı en dikkat çekici örnek Amerika Birleşik Devletleri'nden gelir. 1870'lerdeki İç Savaş sonrası yeniden yapılanma döneminin bitmesinin ardından her Konfederasyon-sonrası eyaletinde tek partili otorite rejimleri ortaya çıktı. Tek parti kuralı iyi huylu bir tarihi kaza değildi; bunun yerine yüzsüzce demokrasi karşıtı olan bir anayasa mühendisliğinin eseriydi.

Yeniden Yapılanma dönemi boyunca Afrikalı Amerikalılara toplu olarak oy hakkı tanınması, güneyli beyazların siyaseti kontrol etmesi ve Demokratik Parti'nin siyasal baskınlığı üzerinde büyük bir tehdit oluşturuyordu. 1867 Yeniden Yapılanma Yasası ve ırka göre oy verme haklarını sınırlamanın yasaklandığı On Beşinci Yasa Değişikliği ile Afrikalı Amerikalılar aniden Mississippi, Güney Carolina ve Louisiana eyaletlerinde seçmen çoğunluğunu oluşturdular ve Alabama, Florida, Georgia ve Kuzey Carolina eyaletlerinde ise seçmen çoğunluğuna yaklaştılar. Federal askerler Güney boyunca siyah

seçmenlerin kayda alınmasını denetledi. Ulus çapında oy vermeye uygun siyah erkeklerin oranı 1866 yılında %0,5 iken iki yıl sonra %80,5'e ulaşmıştı. Güney eyaletlerinin çoğunda seçim kayıtlarındaki siyahların oranı %90'ı aşıyordu ve siyah vatandaşlar oy verdi. 1880 başkanlık yarışında sandığa giden siyahların oranı Kuzey ve Güney Carolina, Tennessee, Texas ve Virgina'da %65 civarlarında ya da daha yukarıdaydı. Oy hakkına sahip olmak Afrikalı Amerikalıları güçlendirmişti: on dördü meclis vekili ve ikisi ABD senatörü olmak üzere iki binden fazla özgürlüğünü kazanmış güneyli köle 1870'li yıllarda seçimleri kazandı. Bir noktada Louisiana ve Güney Carolina'nın yasama organı meclisini oluşturan üyelerin %40'dan fazlasını siyahlar oluşturuyordu. Afrikalı Amerikalılar ezici bir şekilde siyahları özgür bırakmayı canlandıran Cumhuriyetçilere oy verdikleri için bir zamanların üstün Demokrat Partisini zorluklar bekliyordu. Demokratlar 1880 ve 1890'lı yıllarda Kuzey Carolina, Tennessee ve Virginia'da güç kaybetmişlerdi ve Alabama, Arkansas, Florida, Georgia, Mississippi ve Texas'da ise güç kaybetmek üzereydiler. Demokratik seçimler devam etseydi siyaset bilimcisi V.O. Key'in gözlemlediği gibi "siyah kemerli beyazlar için ölümcül" olacaktı.

Bu yüzden kuralları değiştirdiler ve demokrasiyi tamamen kaldırdılar. Eski Georgia senatörü Robert Toombs Yeniden Yapılanma sona yaklaşırken "Bize anayasal bir kongre verin ve ben onu öyle bir ayarlayacağım ki....Zencilerden bir daha asla haber alamayacaksınız," şeklinde bir açıklama yaptı. 1885 ile 1908 yılları arasında onbir Konfederasyon eyaletinin hepsi anayasalarını ve seçim kanunlarını Afrikalı Amerikalıları haklarından mahrum bırakacak şekilde reformdan geçirdi. On Beşinci

Kanun Düzenlemesi nedeniyle hiçbir ırkın oy verme hakları kısıtlanamazdı bu yüzden eyaletler kanuna uyuyormuş gibi görünmek için sözde "tarafsız" anket vergileri, mülkiyet gereksinimleri, okur yazarlık testleri ve karışık yazılmış oy pusulaları getirdiler. Tarihçi Alex Keyssar'ın gözlemi ile "Tüm bu kısıtlamaların genel hedefi fakir ve okuma yazması olmayan siyahları seçimlerden uzak tutmaktı." Afrikalı Amerikalıların çoğu Cumhuriyetçi olduğu için onların seçimlerden uzaklaştırılması sayesinde Demokratların seçimdeki üstünlüklerini geri kazanması bekleniyordu. Kuzey Carolina'dan eyalet senatörünün deyişi ile hedefleri "her zaman demokratik çoğunluk ile sonuçlanacak iyi ve dürüst bir yasa" yazmaktı.

Nüfusun çoğunluğunun siyah olduğu Güney Carolina oy kısıtlamasında öncüydü. 1882'de çıkan "Sekiz Kutu Kanunu" okuma yazma bilmeyenlerin oy vermesini neredeyse imkansız kılan karışık bir oy pusulası yaratmıştı ve eyaletin siyah yerlilerinin çoğu okuma yazma bilmediği için siyah katılım oranı düştü. Fakat bu yeterli değildi. 1888 yılında Vali John Richardson şu açıklamayı yaptı: "Şimdi 600.000 siyahın çoğunluğu altında olan 400.000 beyaz azınlık olarak bugün bizimle onların başa gelmesi arasında duran tek şey çürük bir heykel – Sekiz Kutu Kanunu." Eyalet yedi yıl sonra seçim vergisi ve okur yazarlık testi getirdi. 1876 yılında %96'ya ulaşan siyah seçmenlerin katılım oranı 1898 yılında %11 ile sınırlı kaldı. Siyahların seçim haklarından mahrum edilmesi "Cumhuriyet Partisini yıkarak" onu eyalet meclisinden neredeyse bir yüz yıl boyunca uzak tuttu.

1888 yılında siyahların oy hakkına sahip olması Tennessee'de Cumhuriyetçileri o kadar rekabetçi hale getirdi ki Demokrat yanlısı *Avalanche* bir şeyler yapılmadığı takdirde bir sonraki seçimlerde "nefes kesici bir Cumhuriyetçi zaferi" ön görüyordu. Bir sonraki yıl Demokratik millet meclisi üyeleri seçim vergisini, katı kayıt gerekliliklerini ve okuma yazma gereken karışık oy pusulasını oluşturan Dortch Kanununu tanıttı. Meclis üyeleri tartışırken *Avalanche* "Dortch tasarısını bize verin yoksa yok olacağız," diye yazıyordu. Sonrasında ise *Memphis Daily Appeal*'ın manşetinde "Sonunda Güvendeyiz – Hoşça Kalın Cumhuriyetçiler, Hoşça Kalın," yazacaktı. Demokratlar 1890'da zafere imza atarken Cumhuriyetçiler "çökmüştü." *Daily Appeal* makalesi Dortch Kanununun etkisinin "takdire şayan" olduğunu söylüyordu. "Oylar acı ve harika bir şekilde kesildi fakat Demokratik çoğunlukların oranı en azından dört katına çıktı." 1896 yılında siyahların oylamaya katılım oranı sıfıra yakındı.

Demokratların 1892 yılında valiliği neredeyse bir popüliste kaybettikleri Alabama'da "zorluklardan kaçmak için oy verme haklarında sınırlandırmaya gittiler." Eyalet yasaması siyahların oylarını bastıracak bir tasarıyı onayladıktan sonra Vali Thomas Jones "Elim ya da kolum devamlı popülistleri ve tüm zencileri silip atmaktan felç olmadan önce hemen bu tasarıyı imzalamama izin verin," demiştir. Bu hikaye Arkansas, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, Kuzey Carolina, Texas ve Virginia'da da kendini tekrar etti.

Bu "reform" önlemleri Amerika'nın güneyindeki demokratları etkili bir şekilde öldürmüştü. Afrikalı Amerikalılar pek çok eyalette nüfusun çoğunluğunu

ya da çoğunluğa yakınını oluştursalar ve siyahların oy verme hakkı artık anayasada yer alıyor olsa bile "Güney seçmenlerinin neredeyse tamamen beyaz olmasını garanti altına almak" amacıyla "yasal" ya da tarafsızmış gibi görünen önlemler kullanılmıştı. Güneydeki siyahların seçimlere katılımı 1880 yılında %61'den 1912 yılında sadece %2'ye düşmüştü. Afrikalı Amerikalıların oy haklarının kısıtlanması Cumhuriyetçi Partiyi silip atmış ve beyaz üstünlüğünü ve tek partinin yönetimini neredeyse bir yüzyıl boyunca garanti altına almıştı. Siyah bir güneylinin gözlemlediği gibi, "Tüm güney, yani güneydeki tüm eyaletler bizi köle tutan adamların ellerine düştü."

Hakemleri ele geçiren, rakipleri satın alan ya da güçten düşüren ve oyunun kurallarını baştan yazan seçilmiş liderler kesin ve kalıcı olarak rakiplerine karşı avantaj kazanır. Bu yöntemler adım adım gerçekleştiği ve yasal göründükleri için otoriterliğe doğru kayış her zaman alarma neden olmaz. Vatandaşlar genelde gözlerinin önünde gerçekleşiyor olsa bile demokrasilerinin parçalandığını anlamakta geç kalırlar.

Demokrasilerin ölümündeki büyük ironilerden biri, genellikle demokrasilerin savunmalarının onu yıkmak için kullanılmasıdır. Sözde otokratlar genelde ekonomik krizleri, doğal afetleri ve özellikle savaş, silahlı isyankarlar ve terör saldırıları gibi güvenlik tehditlerini demokrasi karşıtı önlemleri haklı çıkarmak için kullanırlar. 1969 yılında Filipinler'de ikinci ve son başkanlığını kazanan Başkan Ferdinand Marcos, başkanlığını uzatmak için nasıl bir acil durumdan yararlanabileceğini düşünmeye başlamıştı. Marcos ikinci döneminin bittiği 1973 tarihinde

anayasanın yazdığı gibi makamını terk etmeliydi fakat bunu istemiyordu. Bu yüzden sıkıyönetim ilan edip anayasayı baştan yazmanın planlarını yaptı. Fakat bir nedene ihtiyacı vardı. Bu fırsat 1972 yılının Temmuz ayında, bir dizi gizemli bombalama Manila'yı sarstığında ortaya çıktı. Savunma Bakanı Juan Ponce Enrile'e yapılan bariz bir suikast girişiminin ardından komünist teröristleri suçlayan Marcos planını uygulamaya geçirdi. Ulusal televizyonda sıkıyönetime geçtiğini açıkladı ve kasvetli bir şekilde ısrar etti. "Vatandaşlarım... bu bir ordu darbesi değildir." "Demokratik bir hükümet çaresiz bir hükümet değildir," diyordu ve askıya almakta olduğu anayasanın isyanlar gibi tehlikeler karşısında "bilgece kendisini korumak için gerekli olanları sunduğunu" anlatıyordu. Marcos bu hareketi ile sonraki on dört yıl boyunca kendisini güce yerleştirmiş oldu.

Krizleri tahmin etmek zordur fakat onların siyasi sonuçlarını bilmek kolaydır. Gücün odaklanmasına ve sıklıkla kötüye kullanılmasına neden olurlar. Savaşlar ve terör saldırıları halkın hükümete desteğinin genelde büyük bir oranda arttığı "bayrak çevresinde toplanma" etkisini oluşturur. 11 Eylül saldırılarının ardından Başkan Bush'u onaylama oranları %53'den %90'a çıkmıştı ve bu Gallup tarafından kaydedilen en yüksek orandı. (Bundan önceki rekor 1991 yılında İran Körfezi Savaşı sırasında %89 ile Bush'un babası George H. W. Bush'a aitti.) Çok az siyasetçi ulusal bir güvenlik krizinin ortasında halkın %90 desteğine sahip olan bir başkana karşı gelmeyi göze aldığından, başkanlar fiilen denetimden uzak kalmışlardı. Ekim 2001 tarihinde George W. Bush tarafından imzalanan ABD VATANSEVER Yasası bir önceki ay gerçekleşen 11 Eylül saldırıları olmasaydı asla meclisten geçemezdi.

Ayrıca vatandaşlar güvenlik krizleri sırasında otoriter önlemleri görmezden gelmeye ve hatta desteklemeye daha yatkınlardır, özellikle de kendi güvenlikleri için korku içindeyseler. 11 Eylül saldırılarının ardından anket yapılan Amerikalıların %55'i terörizmi engellemek için bazı sivil haklardan vazgeçmenin gereklilik olduğuna inanıyordu. Bu oran 1997 yılında ise %29'du. Benzer bir şekilde Roosevelt'in Japon Amerikalıları göz altına alması da Pearl Harbor saldırısı nedeniyle ortaya çıkmış olan halkın korkusu olmadan düşünülemez bir durumdu. Pearl Harbor'dan sonra yapılan anket Amerikalıların %60'ı Japon Amerikalıları ülkeden sürgün etmeyi onaylıyordu ve bir yıl sonra bile Japon Amerikalılarının göz altına alınması halen önemli bir halk desteğine sahipti.

Çoğu anayasa kriz sırasında yönetici gücünün artmasına izin verir. Sonuç olarak demokratik süreçlerle seçilmiş başkanlar bile kolaylıkla odaklanmış güce sahip olabilir ve savaş sırasında sivil özgürlükleri tehdit edebilirler. Sözde otokratların elinde bu odaklanmış güç fazlasıyla tehlikelidir. Kritikler tarafından kuşatıldığını ve demokratik kurumlar tarafından zincirlendiğini düşünen bir demagog için kriz, kritikleri susturmak ve rakipleri zayıflatmak için bir fırsat penceresi açar. Gerçekten de seçilmiş diktatörler genellikle krize *ihtiyaç duyarlar* çünkü dışarıdan gelen tehditler onların hızlı ve çoğunlukla "yasal olarak" özgür kılmasını sağlar.

Sözde otokrat ve büyük bir krizin karışımı bu nedenle demokrasi için ölümcül olabilir. Bazı liderler krizle yüzleşerek makamlarına ulaşırlar. Örneğin, Fujimori ülkesinin hiperenflasyon ve artan gerilla asileri ile karşılaşmasının üzerine başa geçmiştir ve bu yüzden

1992 başkanlık darbesini gerekli bir şeytanlık olarak haklı çıkardığında Perululuların büyük bir kısmı ona katılmıştır. Fujimori'nin onaylanma oranları darbeden sonra %81'e yükselmiştir.

Diğer liderler ise kriz icat ederler. Ferdinand Marcos'un 1972 yılında sıkı yönetim ilan etmesinin arkasında bir hikaye var: Onun "krizi" büyük oranda sahnelenmişti. Anayasanın başkanlığını iki dönem ile kısıtlamasından kaçmak için bir bahaneye ihtiyacı olduğunun oldukça farkında olan Marcos bir "komünist tehdit" yaratmaya karar verdi. Sadece bir düzine gerçek asi ile karşılaşan Başkan Marcos halkın korkusunu kışkırtarak acil harekete geçmeyi haklı çıkardı. Marcos 1971 yılının başlarından beri sıkıyönetim ilan etmek istiyordu fakat planını satmak için halkın geniş kısmına korku yayacak olan terör saldırısı gibi bir şiddete ihtiyacı vardı. Bir sene sonraki Manila bombalamaları ona bu fırsatı verecekti. ABD istihbarat ofisleri bu bombalamanın ve Savunma Bakanı Enrile'e gerçekleşen suikast girişiminin hükümet güçleri tarafından gerçekleştirildiğine inanıyor. Enrile daha sonra bu suikast girişiminin "sahte" olduğunu kabul etmiştir. Aslında rapor edilen saldırı ile ilgili olarak "olay yerine yakın bir noktada bile olmadığını" söylemiştir.

Gerçek ya da değil sözde otokratlar gücü kapmalarını haklı çıkartmak için krizleri sömürürler. Bunun belki de en iyi bilinen örneği Adolf Hitler'in 27 Şubat 1933 tarihinde, başkan olarak yemininden sadece bir ay sonra gerçekleşen Reichstag yangınına verdiği cevaptır. Berlin parlamento binasındaki yangının gerçekten komünist sempatizanı olan genç bir Alman tarafından mı çıkarıldığı yoksa Nazi liderlerinin bunu kendilerinin mi yaptığı tarihçiler arasında hâlâ bir tartışma konusudur. Durum ne

olursa olsun Hitler, Hermann Göring ve Joseph Goebbels yanmakta olan Reichstag binasına gelmiş ve olanları hemen sivil özgürlükleri yürürlükten kaldırmak için gerekli acil önlemleri haklı çıkarmakta kullanmışlardır. Bu ve bir ay sonra gelen Harekete Geçme yasası tüm muhalefeti yok etmiş ve II. Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Nazilerin gücünü sağlamlaştırmıştır.

Vladimir Putin'in otoriter dönüşümünü de bir güvenlik krizi etkilemiştir. Eylül 1999 tarihinde, Putin başbakan seçildikten kısa bir süre sonra Moskova'da ve diğer şehirlerde Çeçen teröristler tarafından gerçekleştirildiği düşünülen bir dizi bombalama olayında üç yüz kişi hayatını kaybetti. Putin buna Çeçenistan'da bir savaş başlatarak ve büyük çapta bir baskı ile karşılık verdi. Nazi Almanya'sında olduğu gibi burada da bombalamanın gerçekten Çeçen teröristler tarafından mı yoksa Rusya hükümetinin kendi istihbarat servisi tarafından mı gerçekleştirildiği tartışma konusudur. Ancak açık olan Putin'in siyasi popülaritesinin bu bombalama olayları nedeniyle büyük bir destek kazanmış olmasıdır. Rusya halkı Putin'in arkasında toplandı ve sonraki aylar ve yıllar boyunca muhalefete yapılan tüm saldırıları desteklemese bile görmezden geldi.

En yakın dönemli örnek Türkiye'deki Erdoğan hükümetinin güvenlik krizini Erdoğan'ın güce daha sıkı sarılması için kullanmasıdır. AKP Haziran 2015 tarihinde meclisteki çoğunluğu kaybettikten sonra IŞİD tarafından gerçekleştirilen bir dizi terör saldırısı Erdoğan'ın bayrak çevresinde toplanma etkisini kullanarak hızlı bir seçim çağrısı yapmasına ve sadece beş ay sonra meclisin kontrolünü geri kazanmasına neden olmuştur. Daha da önemlisi ise Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen

darbe girişiminin geniş bir baskıyı haklı çıkarmak için kullanılmasıdır. Erdoğan bu darbeye OHAL ilan ettiği devasa bir baskı dalgası ile cevap vermiş ve 100.000 kamu memurunu tasfiye etmiş, birkaç gazeteyi kapatmış, yüzlerce hakim ile savcının, 144 gazetecinin ve hatta Anayasa Mahkemesinin iki yargıcının dahil olduğu 50.000 kişiyi tutuklatmıştır. Erdoğan ayrıca darbe girişimini geniş kapsamlı yeni yönetici güçleri edinmek için bir fırsat olarak kullanmıştır. Güç kapma Nisan 2017 tarihinde başkanlık otoritesini kontrol eden sistemi yıkan anayasal düzenleme ile zirve yapmıştır.

Anayasa ile sınırlanmış olan demagoglar için krizler demokratik siyaset ile gelen, rahatsız edici ve kimi zamanda tehdit edici olan denge ve denetim sistemini yıkmak için bir fırsat teşkil ederler. Krizler otokratların hareket alanını genişletir ve kendilerini düşman olduklarını düşündükleri kişilerden korumalarını sağlarlar. Fakat bir soru hâlâ yerinde durmaktadır: Demokratik kurumları yıkmak bu kadar kolay mıdır?

5

Demokrasinin Korkulukları

Amerikalılar nesiller boyunca Tanrı tarafından yönlendirilen, umudun ışığı olan ve dünyanın tüm olasılıklarını barındıran Amerika Birleşik Devletleri'nin en can alıcı bölümünü oluşturduğuna inandıkları anayasalarına karşı duydukları büyük inancı korudular. Bu büyük görüş düşüşe geçmiş olsa bile anayasaya olan güven hep yüksek kaldı. 1999 yılında yapılan anketler Amerikalıların %85'inin Anayasayı "Amerika'nın geçtiğimiz yüzyıl boyunca başarılı olmasının" en büyük nedeni olarak gördüğünü ortaya koyuyor. Gerçekten de anayasal denge ve denetim sistemimiz liderlerin gücü kendilerinde toplamasını ve suistimal etmesini engellemek için tasarlanmıştır ve Amerikan tarihinin büyük bir kısmı boyunca da bu görevinde başarılı olmuştur. Başkan Abraham Lincoln'nün İç Savaş sırasında gücü kendinde toplaması, savaşın sona ermesi ile Anayasa Mahkemesi tarafından tersine çevrilmiştir. Başkan Richard Nixon'ın 1972 yılında Watergate'e zorla girilmesinin ardından

ortaya çıkan yasa dışı dinlemeleri, yüksek profilli bir anayasa araştırmasının başlatılmasına neden olmuş ve iki partinin de üzerinde anlaştığı özel bir savcının atanması yönündeki baskılar ve görevden alınmasının kesin olması sonucunda başkan istifa etmiştir. Bu ve diğer benzeri durumlarda siyasi kurumlarımız otoriter eğilimlere karşı hayati önem taşıyan siperler olarak hizmet vermiştir.

Fakat anayasal korkuluklar kendi başlarına demokrasimizi güvene almak için yeterli mi? Biz, cevabın hayır olduğuna inanıyoruz. Kimi zaman güzel tasarlanmış anayasalar bile çöker. Almanya'nın 1919 Weimar anayasasını ülkenin en büyük hukuki isimleri hazırlamıştı. Pek çok kişi uzun süredir ayakta olan ve çok saygı gören *Rechtsstaat* ("hukukun üstünlüğü") kuralının hükümetin gücünü kötüye kullanmasını engellemek için yeterli olacağını düşünüyordu. Fakat hem anayasa hem de *Rechtsstaat,* Hitler'in 1933 yılında güce ulaşmasının ardından hızlı bir şekilde çöktü.

Ya da sömürgecilik sonrası Latin Amerika'sına bakın. Bölgenin özgürlüklerini yeni kazanan Cumhuriyetlerinden bir çoğu başkanlık sistemi, iki meclisli yasama, anayasa mahkemesi ve bazı durumlarda seçmenler kurulu ve federal sistemlerini doğrudan ABD yönetiminden kopyaladılar. Bazısı ABD Anayasasının neredeyse bir kopyası olan anayasalar yazdı. Yine de bölgenin gelişmemiş Cumhuriyetlerinin neredeyse çoğu iç savaş ve diktatörlükle karşılaştı. Örneğin, Arjantin'in 1853 anayasası bizimkine çok benzer: Metnin üçte ikisi doğrudan ABD Anayasasından alınmıştır. Fakat bu anayasal düzenlemeler 19. yüzyılın sonlarındaki seçimlerde yapılan hileleri, 1930 ve 1943 yıllarındaki askeri darbeleri ve Perón'un popülist diktatörlüğünü engellemekte yetersiz kalmıştır.

Benzer bir şekilde Filipinler'in 1935 anayasası da "ABD Anayasasının sadık bir kopyası" olarak tarif edilmiştir. ABD sömürgeciliğinin vasiliği altında yazılan ve ABD Kongresi tarafından onaylanan tüzük güç ayrılığı, insan hakları beyannamesi ve başkanlığa getirdiği iki dönem sınırlaması ile "Liberal demokrasilerin ders kitaplarında yer alabilecek bir örneğini" teşkil etmekteydi. Fakat ikinci döneminin sonunda makamından ayrılmaktan nefret eden Başkan Ferdinand Marcos, 1972 yılında sıkıyönetim ilan ettikten sonra bu anayasayı kolaylıkla yürürlükten kaldırmıştır.

Eğer anayasal kurallar yeterli olsaydı hepsi de kağıt üzerinde etkileyici bir denge ve denetim sistemi barındıran ABD tarzı anayasaların altında görev almış olan Perón, Marcos ve Brezilya'nın Getúlio Vargas'ı gibi figürler adı kötüye çıkmış olan otokratlar yerine bir veya iki dönemlik başkanlar olurlardı.

İyi bir şekilde tasarlanmış olan anayasalar bile kendi başlarına demokrasiyi garanti altına alamaz. İlk olarak anayasalar her zaman eksiktir. Her kural topluluğu gibi onlarda da sayısız boşluk ve belirsizlik bulunur. Ne kadar detaylı olursa olsun hiçbir kullanım kılavuzu olası tüm ihtimallere karşı hazırlıklı olamaz ya da tüm muhtemel durumlarda nasıl davranmanız gerektiğini belirtemez.

Anayasal kurallar aynı zamanda birbirleri ile çekişen yorumlara açıktır. Konu Anayasa Hakimleri atamasına geldiğinde ABD Senatosunun sahip olduğu "tavsiye ve rıza" yetkisi ne anlama gelir? Görevden alınma için bir eşik oluşturan "suçlar ve kabahatler" ne içerir? Amerikalılar bunlar ve diğer anayasal sorular üzerinde yüzyıllardır tartışıyorlar. Eğer anayasal güçler birden fazla yoruma

açıksa onları yaratan kişilerin beklemediği şekilde kullanılabilirler.

Son olarak anayasada yazanları kelimesi kelimesine takip etmek, o yasanın ruhunu baltalayabilir. İşçi protestolarının en rahatsız edici bölümlerinden biri, işçilerinden sadece ve sadece kontratlarında ya da iş tanımlarında bulunan görevleri yapmalarını içeren "çalışma kuralıdır". Diğer bir deyişle yazılı olan kuralı harfi harfine takip ederler. Sonuç neredeyse hiç değişmez ve iş yeri çalışamaz hale gelir.

Tüm yasal sistemlerde mevcut olan boşluklar ve belirsizlikler nedeniyle anayasaların demokrasiyi sözde diktatörlere karşı korumasına güvenemeyiz. Eski ABD başkanı Benjamin Harrison'ın yazdığı gibi; "Tanrı hiçbir devlet adamını ya da filozofu ya da onların herhangi bir temsilcisini herkesin çekip gidebileceği bir devlet sistemi yapılandıracak kadar donatmamıştır."

Buna bizim kendi siyasi sistemimiz de dahildir. ABD Anayasası çoğu yönü ile mükemmel bir dokümandır. Fakat sadece dört sayfa uzunluğunda olan orijinal Anayasadan pek çok farklı ve hatta birbiri ile çelişen görüş çıkarılabilir. Örneğin, FBI gibi sözde bağımsız olan ajansları belli birine sadık olan çalışanlar ile doldurmaya karşı çıkan birkaç anayasal korkuluğumuz var. Anayasa akademisyenleri Aziz Huq ve Tom Ginsburd'a göre Amerika başkanının hakemleri yakalamasının ve onları rakiplerine karşı kullanmasının önünde sadece "ince bir düzen dokusu" mevcut. Anayasa benzer bir şekilde başkanının gerek kararnameler gerekse de başkanlık emirleri ile tek taraflı davranma gücüne karşı fiilen sessiz kalıyor ve kriz döneminde başkanlık gücünün sınırlarını tanımlamıyor. Bu yüzden Huq ve Ginsburg kısa süre önce bizi şu şekilde

uyarıyorlar; "Gerçekten demokrasi karşıtı olan bir liderin ellerinde Amerikan demokrasisinin anayasal ve yasal korkuluklarını manipüle etmenin oldukça kolay olduğu kanıtlanmıştır."

Eğer Amerikan demokrasisini koruyan 1787 yılında Philadelphia'da yazılmış olan bu anayasa değilse, o zaman bunu başaran neydi? Ulusumuzun büyük zenginliği, geniş orta sınıfı ve canlı sivil toplumu gibi pek çok faktör burada önem kazanıyor. Fakat biz cevabın aynı zamanda güçlü demokratik standartlar geliştirilmiş olmasında yattığına inanıyoruz. Tüm başarılı demokrasiler anayasada ya da herhangi bir yasada bulunmayan, geniş bir şekilde bilinen ve saygı gören resmi olmayan kurallara dayanır.

Aile hayatından işlerin ve üniversitelerin yürütülmesine kadar bir toplumun tüm yönlerinde olduğu gibi siyasi hayatta da yazılı olmayan kurallar saklıdır. Bunların nasıl çalıştığını anlamak için bir basketbol maçını örnek alabiliriz. Sokak basketbolunda NBA, NCAA ya da diğer liglerin kuralları geçerli değildir ve bu tarz kuralları uygulayacak hakemler de bulunmaz. Bu oyunların karışıklığa sürüklenmesinin önündeki tek engel neyin kabul edilebilir olduğunu ve olmadığını belirten paylaşılan anlayıştır. Yarı kort basketbolunun yazılı olmayan kuralları bu oyunu oynayan herkese tanıdık gelir. İşte basit kuralların bir kaçı:

- Skorlar normal basketboldaki gibi ikili değil teklidir ve kazanan takımın iki sayı üstünlüğe sahip olması gerekir.
- Basketi atan takım topa sahiptir ("sayı yap, topu al"). Sayı yapan takım topu alır ve savunan ekibin

hazır olduğunu "kontrol" etmek için en yakındaki karşı takım oyuncusuna pas atar.

- Oyun başında topu elinde bulunduran oyuncu basket atamaz, topu pas vermek zorundadır.
- Oyuncular kendi faullerini belirtirler fakat kısıtlama ile; sadece berbat fauller geçerlidir ("kan yoksa faul yok"). Ancak faul çağrısı olursa bunu saygı duyulması gerekir.

Demokrasi tabi ki sokak basketbolu değildir. Demokrasilerin yazılı kuralları (anayasalar) ve hakemleri (mahkemeler) vardır. Fakat bunların en iyi performansı gösterip en uzun süre boyunca ayakta kalmaları ancak yazılı anayasaların oyunun yazısız kuralları ile desteklendiği ülkelerde olur. Bu kurallar ya da standartlar demokrasinin yumuşak korkulukları olarak görev yapar ve günlük siyasi yarışın yasakların olmadığı bir karışıklığa sürüklenmesini engellerler.

Standartlar kişisel eğilimlerden fazlasıdır. Sadece siyasi liderlerin iyi karakterine dayanmazlar, aynı zamanda belli bir grup ya da toplum tarafından paylaşılan, kabul edilen, saygı gören ve üyeleri tarafından uygulanarak ortak bilgilere dönüşmüş olan davranış kodlarıdır. Özellikle iyi bir şekilde işliyorlarsa yazılı olmadıkları için onları görmek genelde zordur. Bu, bizde onların gereksiz olduğu izlenimini yaratabilir. Fakat hiçbir şey gerçeklikten daha uzak olamaz. Tıpkı oksijen ya da temiz su gibi, standartların da önemi yokluklarında hızla ortaya çıkar. Standartlar güçlüyse bunları bozmak iki yana baş sallamaktan alay etmeye, halka açık eleştirilerden tamamen sürgün edilmeye kadar değişen güçlü itiraz tepkilerini tetikler

ve bu standartlara karşı gelen siyasetçilerin bir bedel ödemesini bekleyebilirsiniz.

Yazılı olmayan kurallar senatodan Seçmenler Kuruluna ve başkanlık basın konferanslarına kadar Amerika siyasetinin her bölümünde mevcutturlar. Fakat demokrasinin işlemesinde temel olan iki standart hepsinin arasında öne çıkar: karşılıklı tolerans ve kurumsal kendini tutma.

Karşılıklı tolerans şu anlama gelir; rakiplerimiz anayasal kurallara göre oynuyorlarsa onların da var olmak, güç yarışına girmek ve yönetmek için bizimle eşit hakları bulunur. Rakiplerimizin görüşlerine katılmayabilir ve hatta onlardan nefret ediyor olabiliriz fakat onların meşruluğunu kabul ederiz. Bu, siyasi rakiplerimizi düzgün, vatansever, kanunlara uyan vatandaşlar olarak kabul ettiğimiz ve onların da bizim gibi ülkemizi sevdikleri ve anayasaya saygı duydukları anlamına gelir. Yani rakiplerimizin görüşlerinin aptalca ya da yanlış olduklarını düşünüyor olsak bile, onları varoluşumuza birer tehdit olarak görmeyiz. Ya da onlara hainçe, yıkıcı ya da benzeri şekilde kabul edilemez biçimde davranamayız. Rakiplerimizin kazandığı seçim gecesinde gözyaşlarımızı tutamayabiliriz fakat bu tarz bir olayı kıyamet olarak da görmeyiz. Başka bir şekilde anlatmak gerekirse, karşılıklı tolerans siyasetçilerin birbirlerinin fikirlerine katılmadıkları konusunda karşılıklı olarak anlaşmaları ve buna karşılıklı tolerans göstermeleri anlamına gelir.

Bu fikir ne kadar sağduyulu gibi geliyor olursa olsun siyasi rakiplerin düşman olmadıkları inancı önemli ve sofistike bir buluştur. Tarih boyunca güce sahip olanların rakipleri

vatan haini olarak görülmüştür. Gerçekten de meşru muhalefet partileri fikri Amerika'nın kuruluş zamanlarında bile hemen hemen inanışa ters düşmekteydi. Amerika'nın ilk parti savaşlarının her iki tarafı da (John Adams'ın Federal yanlıları ile Thomas Jefferson'ın Cumhuriyet yanlıları) birbirlerini Cumhuriyete karşı bir tehdit olarak görmekteydiler. Federalistler kendilerini anayasanın vücut bulmuş hali olarak görüyorlardı ve biri tüm Amerika projesine karşı çıkmadan Federalistlere karşı çıkamazdı. Bu yüzden Jefferson ve Madison daha sonra Cumhuriyet Partisi olacak grubu organize ettiler. Federalistler onları Amerika Birleşik Devletleri'nin neredeyse savaşa girmek üzere olduğu Devrimci Fransa taraftarlarını destekleyen vatan hainleri olarak görüyorlardı. Jefferson taraftarları da kendi üstlerine düşeni yaptılar ve Federalistleri İngilizlerin desteklemekte olduğu kraliyet sistemini savunan muhafazakarlar olmakla suçladılar. Her iki tarafta diğerini yenmeyi umuyordu ve siyasi rakiplerini cezalandırmak için 1798 Yabancı ve İsyana Teşvik Yasası gibi adımlar attılar. Partilerin arasındaki fikir ayrılığı o kadar şiddetliydi ki pek çoğu yeni Cumhuriyetin düşeceğinden korkmaktaydı. Amerika'nın muhalefet partilerinin düşman yerine rakip olduklarını fark etmeleri ve birbirlerini yok etmek yerine gücü devridaim etmeleri yavaş bir şekilde gerçekleşti ve on yıllar sürdü. Bu farkına varış Amerikan demokrasisinin en önemli temeliydi.

Fakat karşılıklı tolerans tüm demokrasilerde mevcut değildir. Örneğin, İspanya 1931 yılında ilk gerçek demokrasiye geçme sürecine girdiğinde umutlar çok yüksekti. Başbakan Manuel Azaña'nın liderliğini yaptığı yeni sol eğimli Cumhuriyetçi hükümet parlamentoya dayalı demokrasiye sadıktı. Fakat hükümet, solda

anarşistler, Marksistler ve sağda ise faşistler ile kralcılar olmak üzere oldukça kutuplaşmış bir toplum ile karşılaştı. Rakip taraflar birbirlerini siyasi rakipler değil, ölümcül düşmanlar olarak görmekteydiler. Bir tarafta en değer verdikleri Kilise, ordu ve kraliyet gibi kurumların yok olduğunu gören ve yeni Cumhuriyeti meşru kabul etmeyen sağ kanat Katolikleri ve kralcılar vardı. Bir tarihçinin sözlerini alıntılamak gerekirse kendilerini "Bolşevikleşmiş yabancı ajanlara" karşı savaş halinde görüyorlardı. Kırsal bölgelerdeki huzursuzluk ve kiliselere, manastırlara ve diğer Katolik kurumlara yapılan yüzlerce kundakçılık nedeniyle muhafazakarlar çevrelerinin sarıldığını hissediyor ve kurulan komplolar nedeniyle öfkeleniyorlardı. Dini otoriteler karanlık bir şekilde uyarıyordu; "Şimdi bir girdaba girdik... her şey için hazır olmalıyız."

Diğer tarafta ise Katolik muhafazakar Bağımsız Özerk İspanyol Konfederasyonu'nun (CEDA) lideri sağcı José María Gil-Robles'i kralcı ya da faşist olarak gören devrim karşıtları vardı. En iyi durumda bile pek çok solcu iyi bir şekilde organize olmuş CEDA'yı aşırı muhafazakar kralcıların Cumhuriyeti vahşi bir şekilde tahttan indirmek için kullandıkları bir cephe olarak görüyorlardı. CEDA seçimlerde yarışarak demokratik oyunu oynamaya razıymış gibi görünüyor olsa da liderleri yeni düzeni koşulsuz şartsız kabul etmeye yanaşmıyordu. Bu yüzden yoğun bir şüphenin hedefi haline geldiler. Kısaca ne soldaki Cumhuriyetçiler ne sağdaki Katolikler ve kralcılar birbirlerini meşru rakipler olarak kabul etmekteydi.

Karşılıklı toleransa dayalı standartlar zayıf olursa demokrasiyi korumak zordur. Eğer rakiplerimizi tehlikeli

tehditler olarak görürsek seçimi kazanmalarından korkarız. Onları yenmek için her türlü yöntemi kullanmaya hazır hale geliriz ve bu da otokratların uyguladığı önlemleri haklı çıkarma nedeni olur. Suçlu ya da yıkıcı olarak etiketlenen siyasetçiler hapse atılabilir ve ulusa bir tehdit olarak görülen hükümetler devrilebilir.

Karşılıklı toleransa dayalı güçlü standartların olmadığı bu örnekte, İspanyol Cumhuriyeti hızla parçalandı. Sağcı CEDA'nın 1933 yılında yapılan seçimleri kazanıp parlamentonun en büyük grubu haline gelmesinin ardından yeni Cumhuriyet krize sürüklendi. Baştaki merkez-solcu Cumhuriyet koalisyonu yıkıldı ve onun yerini Sosyalistleri dışarıda bırakan azınlıkçı merkezci hükümet aldı. Pek çok Sosyalist ve sol kanat Cumhuriyetçisi orijinal (1931-33) merkez-solcu hükümeti Cumhuriyetin vücut bulmuş şekli olarak gördüğünden, onun politikalarını temelinde Cumhuriyete "sadık olmayan" bir şekilde değiştirmeye ya da iptal etmeye çalıştılar. Örgütlerinde faşist eğilimli genç bir grubun da bulunduğu CEDA, bir sonraki yıl hükümete katıldığında pek çok Cumhuriyetçi bunu önemli bir tehdit olarak algıladı. Cumhuriyet Partisi şunu deklare etti;

> Cumhuriyetçi hükümeti onun düşmanlarına vermek vatan hainliğidir. (Biz) mevcut kurumların rejimleri ile olan tüm iş birliğini yıkıyoruz ve Cumhuriyeti korumak için gereken her şeyi yapma kararımızı bildiriyoruz.

Faşizme saplanmak üzere olduklarını gören solcular ve anarşistler, Katalonya ve Asturias'da isyan ettiler ve genel bir grev çağrısı yaparak paralel bir hükümet

oluşturdular. Sağcı hükümet bu isyanı acımasız bir şekilde bastırdı. Sonra da tüm Cumhuriyet muhalefetini bu isyan ile bağlantılı hale getirmeye çalıştı ve hatta isyana katılmamış olan eski Başbakan Azaña'yı hapse attı. Ülke sokak savaşları, bombalamalar, kiliselerin ateşe verilmesi, siyasi suikastlar ve darbe komplolarının siyasi sistemin yerine geçtiği ve gittikçe daha vahşi hale gelen karışıklıklara sürüklendi. 1936 yılında İspanya'nın yeni doğan demokrasisi bir iç savaşa dönüşmüştü.

İncelediğimiz her demokrasi çöküşünde olduğu gibi (savaşlar arası Avrupa'daki Franco, Hitler ve Mussolini'den, Soğuk Savaştaki Marcos, Castro ve Pinochet'e ve en yakın tarihimizdeki Putin, Chávez ve Erdoğan'a kadar) tüm sözde diktatörler gücü üzerlerinde toplamayı rakiplerini var oluşlarına yönelik bir tehdit olarak etiketleyerek gerçekleştirdiler.

Demokrasinin hayatta kalması için büyük bir öneme sahip olan ikinci standart ise kurumsal kendini tutma dediğimiz olgudur. Kendini tutma "sabırla kendini kontrol etme; kısıtlama ve tolerans" ya da "yasal olarak harekete geçmemek için kendini tutma" anlamına gelir. Bizim için kurumsal kendini tutma yasaya harfi harfine uyarken onun ruhuna açıkça karşı çıkacak hareketlerden kaçınma anlamına gelir. Kendini tutma standartları güçlüyse siyasetçiler kurumsal ayrıcalıklarını teknik olarak yasal olsa bile sonuna kadar kullanmazlar çünkü bu tarz hareketler mevcut sistemi riske sokabilir.

Kurumsal kendini tutmanın çıkışı demokrasiden bile eski bir gelenekte yatar. Dini onayın kraliyet otoritesine güç verdiği ve kralların ilahi bir yönetme hakkına sahip

oldukları zamanlarda hiçbir ölümlünün getireceği kısıtlama kralın gücünü yasal bir şekilde kontrol edemezdi. Fakat Avrupa'nın demokrasi öncesi krallıkları yine de kendilerini tuttular. Sonuçta "tanrısal" olmak bilgelik ve kendine hakim olma yeteneği gerektiriyordu. Kral II. Richard, Shakespeare'in en ünlü tarihi oyunlarından birinde bir tiran olarak gösterilir, kraliyet ayrıcalıklarını mallara el koymak ve yağmalamak için kullanır ve bu ihlalleri yasa dışı değildir, sadece göreneklere karşı çıkar. Fakat bu ihlallerin oldukça büyük sonuçları olur ve sonunda kanlı bir iç savaşa yol açarlar. Shakespeare'in Carlisle adlı karakteri oyundaki vatandaşları uyarır ve kendini tutmaktan vazgeçmenin anlamını şu şekilde açıklar; "İngilizlerin kanı yeri gübreleyecek....Ve gelecek nesiller bu iğrenç hareketten ötürü ah edecekler."

Tıpkı güçlerini dinden alan krallıkların da kendini tutması gerektiği gibi, demokrasiler için de aynı şey geçerlidir. Demokrasiyi belirsiz bir süre boyunca oynamak istediğimiz bir oyun olarak düşünün. Oyunun gelecekte de oynanmasını garanti altına almak için takımların rakip takımı oyundan elememek için kendilerini tutmaları ya da karşı takımı yarın tekrar oynamayı kabul etmeyecek seviyeye getirene kadar kendilerine düşman etmemeleri gerekir. Eğer birinin rakibi oyunu bırakırsa gelecekte başka oyun olmaz. Bu da bireylerin kazanmak için oynuyor olsalar bile bunu kendilerini tutarak yapmaları gerektiği anlamına gelir. Sokak basketbolu oyununda agresif bir şekilde oynarız fakat aşırı bir faul yapmamız ya da sadece aşırı faullerde bir hata olduğunu kabul etmemiz gerektiğini biliriz. Sonuçta o parka bir basketbol oyunu için geldiniz, kavga etmek için değil. Siyasette ise bu genelde adil oynamak ve nezaketi korumak için kirli hilelerden ya da sert taktiklerden kaçınmak anlamına gelir.

Demokrasilerde kurumların kendilerini tutmaları neye benzer? İngiltere'deki hükümet yapısını düşünün. İngiliz başbakanın seçimi konusunda akademisyen ve yazar Keith Whittington bize şunu hatırlatır; "Bu tamamen kraliyetin imtiyazıdır. Resmi olarak Kraliyet bu rol ve hükümeti kurması için herhangi birini seçebilir." Uygulamada ise başbakan genelde en büyük meclis partisinin lideri olacak şekilde parlamentonun bir üyesidir ve Avam Kamarasında çoğunluğu kontrol eder. Günümüzde bu sistemi garanti olarak görüyoruz fakat yüzyıllar boyunca Kraliyet buna gönüllü olarak katıldı. Hâlâ yazılı bir anayasal kural bulunmuyor.

Ya da başkanlık dönem kısıtlamalarını düşünün. Amerika tarihinin çoğu boyunca iki dönem limiti kanun değil, bir kendini kısıtlama standardıydı. 1951 yılındaki Yirmi İkinci Yasa Değişikliği tarafından onaylanmadan önce anayasadaki hiçbir madde başkanın iki dönem sonra makamından inmesi gerektiğini söylemiyordu. Fakat George Washington'ın iki dönem sonra 1797 yılında emekli olması güçlü bir örnek teşkil etti. Bu standardı takip eden ilk başkan olan Thomas Jefferson'ın dediği gibi;

> Eğer başkanlık için hizmetin sona ermesi anayasa tarafından ayarlanmaz ya da pratik olarak uygulanmazsa sözde dört yıllık olan bu ofis gerçekte hayat boyu bir makama dönüşür...Ben istemeden de olsa kendimden önce gelen ünlü başkanın ortaya koyduğu sağlam örneğe saygı duymadan hizmetini iki dönemin ötesine taşıyan ilk örnek olabilirim.

Bu sayede iki dönemlik resmi olmayan dönem kısıtlaması 3son derece sağlam bir şekilde sınanmış oldu. Jefferson, Andrew Jackson ve Ulysses S. Grant gibi hırslı ve popüler başkanlar bile bu standarda meydan okumadılar. Grant'ın arkadaşları onu üçüncü dönem için yarışması amacıyla teşvik ettiklerinde bu bir ayaklanmaya neden olmuş ve Temsilciler Meclisinin şu kararı ilan etmesine yol açmıştır:

> Washington ve diğer başkanların iki dönem sonrası makamlarından ayrılarak ortaya koydukları örnek, Cumhuriyet sistemimizin bir parçası olmuştur. Bu eski ve geçerli sistemden herhangi bir sapma akılsızca ve vatansever karşıtı olacaktır ve özgür kurumlarımız için tehlikelerle doludur.

Benzer bir şekilde Demokrat Parti de adaylığının "yazılı olmayan yasayı" ihlal edeceği uyarısı ile 1892 yılında ardışık olmayan üçüncü dönemi için yarışan Grover Cleveland'ı aday göstermeyi reddetmiştir. Sadece FDR'ın 1940 yılında yeniden seçilmesi bu standardı açıkça bozmuş ve bu da Yirmi İkinci Yasa Düzenlemesinin geçmesini tetiklemiştir.

Kendini tutma üzerine olan standartlar özellikle başkanlık demokrasinde önem kazanır. Juan Linz'in söylediği gibi bölünmüş bir hükümet kolaylıkla kilitlenmelere, fonksiyon bozukluğuna ve anayasal krize yol açabilir. Kontrolsüz başkanlar Anayasa Mahkemesini kendi adamları ile doldurabilir ya da karar hükmünde kararnameler ile Kongrenin arkasından dolaşabilirler. Kontrolsüz bir kongre ise başkanın her hareketini

engelleyebilir ve hükümete fon vermeyi ya da başkanı şüpheli hareketlerden ötürü makamından indirmeyi reddederek ülkeyi kaosa sürüklemekle tehdit edebilir.

Kendini kısıtlamanın zıttı birinin kurumsal yetkilerini kısıtlama olmadan sömürmesidir. Hukuk akademisyeni Mark Tushnet buna "anayasal sert atışlar" der: Kurallara uygun oynamak fakat sınırları zorlamak ve "sonuna kadar gitmek". Bu, birinin partisinin rakiplerini temelli olarak yenmek için yaptığı kurumsal bir dövüştür ve demokratik oyunun devam edip etmemesini umursamaz.

Arjantin başkanları uzun zamandır "anayasal sert atışlar" konusunda uzmanlar. 1940'lı yıllarda Başkan Juan Perón kongredeki çoğunluğa sahip olmasını anayasa mahkemesindeki beş yargıçtan üçünü görevden almak için kullandı ve bu amaçla anayasadaki belirsiz bir yasa olan "görevi kötüye kullanma" maddesini "maksimum avantajına" olacak şekilde istismar etti. Neredeyse yarım yüzyıl sonra Başkan Carlos Menem sınırları zorlamak için buna benzer bir yetenek kullandı. Arjantin'in 1853 Anayasası başkanın karar hükmünde kararnameler çıkarma yetkisi konusunda belirsizliğe sahipti. Tarihi olarak seçilmiş başkanlar bu yeteneği nadiren kullanmış ve 1853 ile 1989 yılları arasında sadece yirmi beş kararname çıkarmışlardı. Menem bu tarz bir kısıtlama kullanmadı ve tek bir başkanlık döneminden daha kısa sürede 336 kararname çıkardı.

Yargı sistemi de anayasal sert atışlar için kullanılabilir. Venezuela'nın muhalefet partileri Aralık 2015 kongre seçimlerini ezici bir üstünlükle kazandıklarında yargı sistemini otokrat başkan Nicolás Maduro'nun gücünü kontrol etmek için kullanabileceklerini umuyorlardı.

Bu nedenle yeni kongre 120 siyasi mahkumu özgür bırakacak genel bir af kanununu geçirdi ve Maduro'nun ülkede ekonomik acil durum (bu durum ona karar hükmünde kararnameler ile geniş bir yönetim gücü verecekti) ilan etmesini engelleyen bir oylama yaptı. Bu engeli savuşturmak isteyen Maduro ona sadık olanlarla dolu olan anayasa mahkemesine döndü. *Chavista* mahkemesi yasamayı işlemez hale getirerek genel af, ulusal bütçeyi yükseltmek ve ulusal acil durumun ilanının reddi gibi neredeyse tüm yasaları anayasaya uygun olmadığı gerekçesi ile geri çevirdi. Kolombiya gazetesi *El Tiempo*'nun haberine göre mahkeme altı ay içinde tam yirmi dört kez kongreye karşı karar vermiş ve "kongreden çıkan tüm yasaları" geri çevirmişti.

Yasama organları da anayasal yetkilerini aşırı bir şekilde kullanabilirler. Örneğin, Paraguay başkanı Fernando Lugo'nun 2012 yılında görevden alınmasına bakın. Solcu eski bir rahip olan Lugo 2008 yılında seçilmiş ve Colorado Partisinin altmış bir yıllık gücüne son vermişti. Kongrede az sayıda dostu bulunan ve dışarıdan gelen bir isim olan Lugo başkanlığı boyunca görevi kötüye kullanma suçlamaları ile karşılaştı. Bu çabalar 2012 yılında, başkanın popüleritesi sönüp eski Liberal dostları onu terk edince sonuca ulaştı. Bunu tetikleyen ise polis ile köylü gecekonducular arasında çıkan ve on yedi kişinin ölümüyle sonuçlanan olaydı. Benzer şiddet olayları geçmişteki hükümetlerin yönetimi altında da gerçekleşmiş olsa bile, muhalefet bu olayı Lugo'yu çökertmek için kullandı. Ölümlerden sadece altı gün sonra, 21 Haziran tarihinde milletvekili odası "görevlerini yerine getirmekte gösterdiği zayıf performans" nedeniyle Lugo'yu mahkemeye verdi. Bir gün sonra başkana hazırlanması için sadece iki saatin

verildiği aceleye getirilmiş bir mahkemenin ardından Lugo senato tarafından görevinden alındı. Bir gözlemciye göre mahkeme "açık bir maskaralıktan" başka bir şey değildi. "Lugo'nun suçlanması bir şov mahkemesi seviyesine bile zorla yükseldi." Ancak açıkça konuşmak gerekirse bu tamamen yasaldı.

Benzer bir olay 1990'lı yıllarda Ekvador'da da gerçekleşti. Başkan Abdalá Bucaram başkanlığa Ekvador'un siyasi kurumlarına saldırarak ulaşmış olan bir popülistti. Takma adı *El Loco* yani "Çılgın" olan Bucaram gücünü rakiplerinin sabrını zorlayan çekişmelerden elde ediyordu. Görevdeki ilk aylarında açıkça akrabalarını kayırmış, eski başkan Rodrigo Borja'ya "eşek" demiş ve parasal olarak desteklediği kendi adını taşıyan sütü dağıtıma sokmuştu. Skandal seviyesinde olsa bile bunların hiç biri mahkemeye verilmesi için yeterli değildi. Buna rağmen Bucaram'ı mahkemeye vererek başkanlıktan indirme çalışmaları onun göreve geçmesinden sonraki ilk haftalarda başlamıştı. Ancak muhalefetin bu suçlama için gerekli olan üçte ikilik oya sahip olmadıkları ortaya çıkınca şüpheci ama anayasal bir alternatif bulundu. Ekvador'un 1979 anayasası basit bir yasama çoğunluğunun oy vermesi ile başkanın "zihinsel yetersizlik" nedeniyle görevinden alınmasına izin veriyordu. 6 Şubat 1997 tarihinde kongre de tam olarak bunu yaptı. Yasanın ruhunu açıkça ihlal eden bir hareket ile Bucaram'ın gerçekten zihinsel olarak yetersiz olup olmadığını bile sorgulamadan onu görevden aldılar.

Amerika Birleşik Devletleri de anayasal sert atışlardan nasibini almıştır. Daha önce de belirttiğimiz gibi On Dördüncü ve On Beşinci Yasa Değişiklikleri erkeklerin oy verme haklarını yasal hale getirmekteydi fakat Güneyin

Demokratik kontrolü altındaki yasama organları Afrikalı Amerikalıların oy haklarını reddedecek yeni yöntemler çıkardı. Getirilen yeni seçim vergileri ve okur-yazarlık testlerinin bir çoğu anayasaya uygundu fakat açıkça onun ruhuna karşı çıkmak için tasarlanmıştı. Alabama eyaletinden millet meclisi üyesi Anthony D. Sayre'ın bu yasaları tanıtırken dediği gibi, onun tasarısı "Zencileri siyasetten gayet yasal bir biçimde elemek" üzerine hazırlanmıştı.

Karşılıklı tolerans ve kurumların kendini tutması yakın bir şekilde ilişkilidir. Kimi zaman birbirlerini desteklerler. Siyasetçiler birbirlerini meşru rakipler olarak gördüklerinde kendilerini tutmaya daha yatkındırlar ve rakiplerini yıkıcı olarak görmeyen siyasetçiler onları güçten uzak tutmak için standartları yıkan hareketlere başvurmaya daha az istekli olurlar. Cumhuriyetçilerin kontrol ettiği bir senatonun, Demokratik bir başkanın Anayasa Mahkemesi için yaptığı seçimi onaylaması gibi kendini tutma hareketleri her partinin bir diğerinin katlanılabilir olduğu inancını destekler ve bir yararlar döngüsü sağlar.

Fakat bunun tersi de gerçekleşebilir. Karşılıklı toleransın erozyona uğradığı durumlar, siyasetçileri kurumsal güçlerini yakalanmadıkları sürece mümkün olduğu kadar uç noktalarda kullanmaya itebilir. Partiler birbirlerini ölümcül düşmanlar olarak gördükleri zaman, siyasi yarışın kazandırdıkları ve kaybettirdikleri de dramatik bir şekilde yükselişe geçer. Kaybetmek bir rutin ve siyasi süreçlerin kabul edilen bir parçası olmaktan çıkar ve uç noktadaki bir felaket halini alır. Siyasetçiler

kaybetmenin bedelini olduğundan daha yüksek algıladıkları zaman kendilerini tutmaktan vazgeçmeye daha yatkın olurlar. Anayasal sert atışlar o zaman karşılıklı toleransı baltalayabilir ve rakiplerimizin tehlikeli tehditler oluşturduklarına dair inancı destekleyebilir.

Ortaya çıkan sonuç ise siyasi kuramcı Eric Nelson'ın deyişiyle "amacı uğruna gittikçe daha büyük tehlikeleri göze alma çemberi" yani; korkulukları olmayan bir siyasettir. Bu tarz bir politika neye benzer? Nelson bir örnek sunuyor: "1640'lı yıllarda I. Charles'ın İngiltere'deki krallığının yıkılışı. Kraliyet, İngiltere Kilisesi ve parlamentodaki tutucu Protestanların arasında çıkan dini anlaşmazlık karşılıklı sapıklık ve ihanet suçlamalarına neden olarak İngiltere kraliyetini ayakta tutan standartların yıkılmasına yol açtı. İngiltere anayasal gelenekleri, hükümeti finanse etme amacıyla gereken vergileri toplaması için Parlamentoya özel hak veriyordu. Fakat Charles'ı papalık kadar büyük bir tehlike olarak gören Parlamento, İngiltere Kilisesinin dağıtılması gibi geniş kapsamlı talepleri karşılanmadığı sürece kraliyeti finanse etmeyi reddetti. İngiltere, İskoçlar tarafından işgal edildiğinde ve ulusal savunmaları için çaresizce paraya ihtiyaç duyduğunda bile Parlamento bu duruşundan vazgeçmedi. Charles, parlamentonun standartları bozan bu hareketine kendisi de standartları bozarak cevap verdi. Parlamentoyu dağıttı ve ülkeyi on bir yıl boyunca o olmadan yönetti." Nelson'ın gözlemlediği gibi; "Charles hiçbir zaman parlamento olmadan yasa yapma yetkisini kullanmadı." Bunun yerine o "basitçe yeni yasalar olmadan idare etmeye çalıştı." Sonunda Charles gelir ihtiyacı nedeniyle Parlamentonun vergiler üzerindeki tekelini atlatmak zorunda kaldı ve bu da Parlamento 1640 yılında tekrar açıldığında öfkeli muhalefeti daha da inatçı

hale getirdi. Nelson'ı alıntılamak gerekirse; "Yasamanın engellemesi ve kraliyetin fazla uzaması durumu sadece savaşla çözülebilecek hale gelene kadar devam etti." Bu olayı takiben başlayan iç savaş İngiltere kraliyetini dağıttı ve Charles'ın hayatına mal oldu.

Tarihteki trajik demokrasi çöküşlerinin bazıları onlardan önce etkisini kaybeden basit standartlarda görülebilir. Bu örneklerden biri Şili'de bulunur. Şili 1973 darbesinden önce Latin Amerika'nın en eski ve en başarılı demokrasisiydi ve canlı demokratik standartlar ile beslenmekteydi. Şili siyasi parti sistemi solcu Marksistlerden gerici sağcılara kadar değişiyor olsa bile "taviz vermeye dayalı bir kültür" yirminci yüzyılın büyük bir kısmı boyunca baskındı. Muhabir Pamela Constable ve Şilili siyaset bilimcisi Arturo Valenzuela'yı alıntılamak gerekirse:

> Şili'nin güçlü, kanunlara uyan gelenekleri rekabeti belli kurallar ve ritüeller ile sınırladı ve sınıflar arası düşmanlığı ve ideolojik karışıklığı yumuşattı. Denilir ki, bir şişe Şili cabernet şarabı ile çözülemeyecek tartışma yoktur.

Ancak 1960'lı yılların başında Şili'nin taviz vermeye dayalı kültürü Soğuk Savaş kutuplaşması yüzünden zor günler geçirmekteydi. Küba Devriminden ilham alan bazı solcular ülkenin siyasi alma-verme geleneğini burjuva anakronizmi olarak görmeye başlayarak reddetmişlerdi. Sağcıların büyük bir kısmı solcu Popüler Birlik koalisyonunun güç kazanması durumunda Şili'nin başka bir Küba'ya dönüşeceğinden korkmaktaydı. 1970 yılında

gerçekleşen başkanlık seçimlerinde tansiyon sıra dışı seviyelere ulaştı. Popüler Birlik adayı Salvador Allende, Demokrat rakibi Radomiro Tomic'in deyişiyle basında sağcıların "korkularını sistematik bir şekilde besleyen devasa bir nefret kampanyası" ile karşılaşmıştı.

Allende seçimi kazandı ve demokrasiye bağlı olmasına rağmen onun başkanlık ihtimali muhafazakarlar arasında paniğe yol açtı. Aşırı sağcı Anavatan ve Özgürlük Partisi, Allende'nin başkanlıktan uzak tutulması için gereken her şeyin yapılmasını talep etti ve CIA tarafından ekonomik olarak desteklenen sağ kanat partisi Ulusal Parti, Allende başkanlık için yemin etmeden önce sert hamlelere girişti. Şili'nin anayasası hiçbir adayın %50 ya da üzeri oy alamaması durumunda seçime kongrenin karar vereceğini söylüyordu ve Allende sadece %36 oy kazanmıştı. Süregelmiş standartlar kongrenin ilk sıradaki adayı seçmesi gerektiğini söylüyor olsa da, onları bu tarz bir harekete zorlayan hiçbir kural yoktu. Kendini tutmayı geride bırakan Ulusal Parti, merkezi Hristiyan Demokratları seçimi yakın bir ikinci olarak bitiren Jorge Alessandri'yi desteklemek için ikna etmeye çalıştı. Hristiyan Demokratlar bunu kabul etmediler fakat oyları karşılığında Allende'yi başkanın özgür seçimlere ve basın özgürlüğü gibi sivil özgürlüklere saygı duyması gerektiğini belirten anayasal Teminat Statüsü yasasını imzalamak zorunda bıraktılar. Bu talep yeterince makuldü ancak Arturo Valenzuela'nın görüşüyle bu "oyunun kurallarına karşı saygıları kesin olan" liderler arasında "karşılıklı anlayışın kırıldığı nokta oldu."

Allende'nin başkanlığı demokratik standartların erozyona uğramaya devam ettiği bir dönem oldu. Yasama çoğunluğuna sahip olmayan hükümet, sosyalist programı

tam olarak uygulamakta başarısızdı. Bu yüzden Allende başkanlık güçlerini suistimal etti ve kongre onları engellemeye devam ederse yasaları ulusal referandum ile geçireceğini söyleyerek "yasal boşlukları" kullanıp programını yasamanın uçlarına kadar ilerletti. Muhalefette aynı şekilde karşılık verdi. Allende'nin başkanlığının ikinci ayında gerçekleşen sosyal bir toplantı sırasında sağ-kanat senatörü Raúl Morales "anayasal şah-mat" adını verdiği stratejisini masaya yatırdı. Muhalefet, Allende'yi mahkemeye vererek görevden almak için gereken üçte ikilik senato çoğunluğuna sahip olmasa bile, mevcut senato çoğunluğu sayesinde sansür oyu ile bakanları görevden indirme hakkına sahipti. 1833 yılından beri kitaplarda olan sansür oyu sadece sıra dışı durumlarda kullanılmak için tasarlanmıştı ve 1970 yılından önce uygulanması çok nadirdi. Ancak şimdi bir silah olacaktı. 1972 yılının Ocak ayında senato, Allende'nin yakın bir destekçisi olan İçişleri Bakanı José Tohá'yı mahkemeye vererek görevden aldı. Allende'nin buna cevabı ise Tohá'yı kabineye bu sefer de savunma bakanı olarak atamak oldu.

Allende'nin başkanlığı boyunca partiler arasındaki düşmanlık büyüdü. Allende'nin solcu destekçileri, rakiplerine faşist ve "insanların düşmanı" demeye başladılar. Sağcılar ise hükümeti totaliter olmakla suçluyordu. Büyüyen karşılıklı hoşgörüsüzlük Allende'nin ve Hristiyan Demokratların bir tür ateşkes sağlama çabalarını baltaladı: Allende'nin radikal destekçileri bu tarz müzakereleri "faşizme kapı açmak" olarak görürken sağ kanat grupları ise Hristiyan Demokratları komünist tehlikeye karşı ayaklanmamakla suçluyordu. Bir yasayı geçirmek için hükümetin Hristiyan Demokratların desteğine ihtiyacı vardı fakat 1973 yılının başlarında

Hristiyan Demokratlar parti lideri Patricio Aylwin'in deyişiyle "Allende'nin tek bir gol bile atmamasına" karar verdiler.

Kutuplaşma demokratik standartları yok edebilir. Sosyo-ekonomik, ırksal ya da dini farklar aşırı parti taraftarlığına yükseliş sağlayabilir ve halk kendini dünya görüşleri sadece farklı değil fakat aynı zamanda karşı görüşü tamamen dışlayan siyasi kamplara bölebilir ve karşılıklı hoşgörü göstermek zorlaşabilir. Bazı kutuplaşmalar demokrasi için sağlıklı ve hatta gereklidir ve gerçekten de Batı Avrupa'daki demokrasilerin tarihi deneyimleri bize partilerin önemli ideolojik farkları olsa bile standartların hayatta kalabileceğini göstermektedir. Fakat toplumlar, partilerin birbiri ile çakışan dünya görüşlerine adanmış olarak bu kadar derinden bölünürse ve özellikle üyeleri birbirleri ile nadiren etkileşime geçecek şekilde sosyal olarak tecrit olursa dengeli parti rekabeti sonunda karşılıklı tehdit algısına dönüşür. Karşılıklı tolerans kaybolursa siyasetçiler kendini tutma standardını bırakmak için baştan çıkabilir ve kazanmak için her türlü bedeli göze alabilir. Bu da demokrasinin kuralları tamamen reddeden sistem karşıtı grupların yükselişi için gereken cesareti yaratabilir. Bu olduğunda demokrasi tehlikede demektir.

Korkulukların yokluğu Şili demokrasisinin ölümüne neden oldu. Hem hükümet hem de muhalefet 1973 Mart ayında gerçekleşen ara dönem yasama seçimlerini, kavgayı geri dönüşü olmayacak şekilde kazanmak için bir fırsat olarak gördü. Allende sosyalist programını uygulamaya geçirmek için kongrede çoğunluğu ararken muhalefet ise Allende'nin mahkemeye verilerek "anayasal şekilde düşürülmesi" için üçte ikilik çoğunluğun peşindeydi. Fakat

iki tarafta aradığı çoğunluğu bulamadı. Karşı tarafı temelli olarak yenemeyen ve taviz vermeye de yanaşmayan Şili partileri demokrasilerini ölüm sarmalına atmış oldular. Hristiyan Demokrat Partisini taviz vermeyenler ele geçirdi ve eski başkan Eduardo Frei'nin tanımıyla Allende'nin "Şili'de totaliter rejimi uygulama çabalarına" karşı koymak ellerinden geleni yapmaya yemin ettiler. Allende'nin karşı taraf ile olan diyaloğu tekrar kurmak için verdiği umutsuz çabalar "gerici partiler ile yapılan tüm iletişimi" reddeden ve bunun yerine kongreyi dağıtmayı tercih eden kendi yandaşları tarafından baltalandı. Allende buna karşı çıktı fakat yandaşlarını kendi tarafına çekmek için muhalefete daha sert saldırdı. Adli otoriteler grev yapan işçiler tarafından ele geçirilmiş olan kırk firmanın kamulaştırılmasını engelleyince, Allende anayasal olarak şüpheli bir hareket sayılan "ısrarlı kararname" ile cevap verdi ve bunun karşılığında muhalefet tarafından görevden alınmak üzere mahkemeye verildi. Ulusal televizyona çıkan sağ-kanat senatörü, Allende'nin şimdi "ülkenin yasadışı başı" haline geldiğini söyledi ve 1973 yılının Ağustos ayında Milletvekili Odası hükümetin anayasal olmadığı yönünde bir kararname geçirdi.

Bir aydan kısa bir süre sonra ordu güce el koydu. Güney Amerika'nın en kararlı demokrasisi olmakla gurur duyan Şilililer diktatörlüğe yenik düşmüştü. Sonraki on yedi yıl boyunca Şili'yi generaller yönetecekti.

6

Amerika Siyasetinin Yazılı Olmayan Kuralları

4 Mart 1933 tarihinde, Büyük Buhranın en karanlık günleri yaşanırken Amerikalı aileler ilk yemin konuşmasını yapan Franklin D. Roosevelt'i dinlemek için radyolarının başına toplandılar ve kasıtlı, gürleyen sesi ile yaptığı deklarasyonu duydular: "Kongreden bu krizi aşmak için kalan tek aracı isteyeceğim: Bu acil duruma karşı savaşmak için geniş başkanlık gücü, yabancı bir düşman tarafından işgal ediliyor olsaydık bana verilecek güç ile aynı büyüklükte bir güç." Roosevelt yerli bir kriz ile yüzleşmek için anayasanın ona bir başkan olarak sunduğu en açık uçlu sayılan gücü; savaş güçlerini talep etmekteydi.

Roosevelt bunun yeterli olmadığını söylüyordu. 1936 yılının Kasım ayında oyların %61'ini alarak tekrar seçildi. Bu, Amerikan tarihinin en büyük popülerliğe sahip başkanlık mandasıydı. Fakat hırslı siyasi ajandasını beklenmedik bir kaynak tarafından deli ceketi ile bağlanmış halde bulacaktı: hepsi de yasal eğitimlerini on dokuzuncu yüzyılda tamamlamış erkeklerden oluşan

muhafazakar (ve onun görüşü ile geriye dönük) Anayasa Mahkemesi. Anayasa Mahkemesi bir yasayı engellemek konusunda hiçbir zaman 1935 ve 1936 yıllarında olduğu kadar aktif olmayacaktı. Mahkeme Yeniden Yapılaşma programının büyük kısımlarını genelde tartışmaya açık nedenlerle anayasaya aykırı buldu. Roosevelt'in gündemi ipin ucunda asılı duruyordu.

Bu yüzden 1937 yılının Şubat ayında, ikinci döneminin ikinci haftasına girmekte olan Roosevelt Anayasa Mahkemesinin üye sayısını yükseltmeyi içeren teklifini sundu. Rakipleri tarafından "mahkemeyi kendi adamları ile doldurmak" olarak görülen bu hareket anayasadaki bir boşluktan yararlanıyordu: III. Madde, Anayasa Mahkemesindeki yargıçların sayısı konusunda kesin bir şey söylemiyordu. Roosevelt'in teklifi onun yetmiş yaşın üstünde olan her üye için, üye sayısı on beşe çıkana kadar yeni bir yargıç eklemesine izin verecekti. Altı yargıç yetmiş yaşında ya da daha yaşlı olduğu için Roosevelt hemen altı yargıç atayabilirdi. Başkanın motivasyonu belki de anlaşılabilirdi; Yeniden Yapılaşmanın hedeflerine ulaşabilmek için daha güvenli bir yasal temel arıyordu. Ancak bu yasa geçseydi tehlikeli bir örnek oluşturacaktı. Mahkeme aşırı politikleşecek ve Perón'un Arjantin'i ya da Chávez'in Venezuela'sı gibi üyeliği, üye sayısı ve seçim kuralları sürekli hileye açık olacaktı. Roosevelt bu adli yasayı geçirebilseydi, başkanların akranı olan dalları baltalamamaları gerektiğine dair anahtar öneme sahip bir standart yıkılmış olacaktı.

Fakat bu standart ayakta kaldı. Roosevelt'in mahkemeleri kendi yandaşları ile doldurma planı, başkanlığı boyunca başka hiçbir harekette olmadığı kadar

büyük bir muhalefet ile karşılaştı. Sadece Cumhuriyetçiler değil aynı zamanda basın, önde gelen avukatlar ve yargıçlar ve şaşırtıcı sayıda büyük bir Demokrat kitlesi de karşı çıktı. Yasa teklifi aylar içinde Roosevelt'in kendi partisinin çoğunluğu oluşturduğu kongre tarafından öldürülmüştü. Büyük Buhran kadar derin bir kriz ile karşılaştıklarında bile denge ve denetim sistemi işe yaramıştı.

Amerikan Cumhuriyeti, güçlü demokratik standartlar ile doğmadı. Aslında ilk yıllarında korkulukları olmayan bir demokrasinin tam bir örneğiydi. Gördüğümüz gibi karşılıklı tolerans standardı 1780 ile 1790'lı yıllarda henüz ilkel bir aşamadaydı: Birbirlerini meşru rakipler olarak görmekten uzak olan Federal ve Cumhuriyetçi partiler karşı tarafı vatan hainliği ile suçlamaktaydılar.

Parti düşmanlığı ve güvensizlik iklimi bizim bugün anayasal sert atışlar dediğimiz olguyu cesaretlendirdi. 1798 yılında Federaller hükümete karşı suçlayıcı yanlış ifadeler ileri süren İsyana Teşvik yasasını çıkardılar. Bu yasa, hükümeti suçlayıcı eleştiriler içeren belirsiz bir yasaydı ve Cumhuriyet Partisi gazetelerini ve eylemcilerini hedef almak için kullanıldı. Federal Başkan Adams'ın, Cumhuriyetçi muhalefetin lideri Jefferson'a karşı yarıştığı 1800 seçimlerinde iki taraf da rakiplerini sonsuza kadar devre dışı bırakarak kalıcı zafere ulaşmak istiyordu. Federal lider Alexander Hamilton, Jefferson'ın başkanlığa yükselişini engellemek için "yasal ve anayasal bir adım" bulmaktan bahsederken Jefferson ise bu seçimi Amerika'yı krallıktan kurtarmak için son fırsat olarak tanımlıyordu. Jefferson'ın zaferi yoğun parti hırçınlıklarının sonu olmadı. Sakatlanmış Federal Kongre,

Jefferson'ın mahkeme üzerindeki etkisini sınırlamak için Anayasa Mahkemesinin üye sayısını altıdan beşe düşürdü. Yeni çoğunluğa sahip olan Cumhuriyet Kongresi ise bu hareketi iptal etti ve birkaç yıl sonra Jefferson'a başka bir atama daha kazandırmak için Anayasa Mahkemesinin üye sayısını yediye çıkardı.

Bu kalıcı zafere karşı yürütülen çare aramasının sönmesi on yıllar sürecekti. Günlük siyasetin talepleri ve yükselen yeni jenerasyon kariyer siyasetçileri yarışın kazanımlarını düşürmeye yardımcı oldu. Devrim sonrası jenerasyon siyasette kimi zaman kazanma kimi zaman da kaybetme fikrine ve rakiplerin her zaman düşman olmak zorunda olmamasına alışık büyümüştü. Bu yeni görüşün sembolü olan Martin Van Buren modern Demokrat Partinin kurucusu ve sonraki ABD başkanıydı. Richard Hofstadter, Van Buren'ı şu şekilde tanımlıyor;

> Dost canlısı taşra mahkeme avukatının siyasete geçişinin simgesi, bir düşman ile uzun yıllar sürecek hareketli mahkeme düellolarından zevk alacak olan ama mahkeme dışında karşılıklı saygıyı koruyan ve genelde diğer profesyonellerin gerçek bir dostu olan bir avukat.

Van Buren kariyeri boyunca "pek çok rakip" ile karşılaşmış olsa da bir biyografi yazarının belirttiği gibi "çok az düşmanı" olmuştur. Kurucular, muhalefet partileri isteksizce kabul etmiş olsalar da, Van Buren'in jenerasyonu bunu standart olarak kabul etmiştir. Tamamen zıtlardan oluşan siyaset böylece karşılıklı tolerans siyasetine dönüşmüştür.

Ancak Amerika'nın bu yeni doğan standartları kurucuların bastırmaya çalıştığı bir konu nedeniyle kısa süre sonra dağılmıştır: Kölelik. 1850'li yıllar boyunca kölelerin geleceği ile ilgili gittikçe artan fikir ayrılığı ülkeyi kutuplara bölmüş ve bir tarihçiye göre siyasete yeni bir "duygusal yoğunluk" kazandırmıştır. Beyaz, güneyli çiftlik sahipleri ve onların Demokratik yandaşları için Cumhuriyet Partisi ile ilişkili olan köleliği kaldırma akımı varoluşsal bir tehdit yaratıyordu. Köleliğin en etkili savunucularından biri olan Güney Carolina senatörü John C. Calhoun, Güney'de köleleri özgür bıraktıktan sonraki dönemi kıyamet benzeri kelimelerle anlatıyordu. Ona göre eski köleler;

> Siyasi ve sosyal ölçekte beyazların üzerine yükselecekler. Biz, bir kelimeyle onlarla yer değiştirmiş olacağız – bu özgür ve aydınlanmış insanların üzerine düşen en büyük bozulmadır ve kendi ve atalarımıza ait olan evlerden kaçmadıkça ve ülkemizi düzensizlik, anarşi, fakirlik, sefalet ve perişanlık içinde kalacak olan eski kölelere terk etmedikçe bundan kaçamayacağız.

Köleliğin neden olduğu kutuplaşma Amerika'nın hâlâ kırılgan olan karşılıklı tolerans standardını yıkmıştı. Demokrat temsilci Henry Shaw Cumhuriyetçilere "Anayasaya ve Birliğe ihanet edenler" derken Georgia senatörü Robert Toombs ise "federal hükümetin vatan haini Siyah Cumhuriyet Partisinin ellerine düşmemesi" için yeminler ediyordu. Köle karşıtı siyasetçiler ise köle

yanlısı siyasetçileri "vatan hainliği" ve "isyana teşvik" ile suçluyorlardı.

Temel standartların erozyonu kabul edilebilir siyasi hareketlerin ötesine geçmişti. Fort Sumter'da silah seslerinin duyulmasından birkaç sene önce, kongrede partiler arası şiddet yayılmıştı. Yale tarihçisi Joanne Freeman 1830 ile 1860 yılları arasında ABD Meclisi ve senatosunda bıçaklamalar, dayak ve silahların çekilmesi gibi 125 olay olduğunu tahmin ediyor. Uzun zaman geçmeden Amerikalıların öldürdüğü Amerikalıların sayısı yüz binlere ulaşacaktı.

İç Savaş Amerika'nın demokrasisini kırdı. Amerika eyaletlerinin üçte biri 1865 seçimlerine katılmadı; elli senato koltuğundan yirmi ikisi ve meclisteki koltukların çeyreğinden fazlası boş kalmıştı. Başkan Lincoln haksız tutuklamayı yasaklayan kanunu kaldırdı ve biri hariç anayasal olarak şüpheli olan başkanlık emirleri verdi; kölelerin özgür bırakılması. Birliğin zaferini takiben eski Konfederasyon eyaletlerinin büyük bir kısmı ordu yönetimi altına girdi.

İç Savaş travması, Amerikalıları neyin yanlış gittiğine dair yakıcı bir soru ile baş başa bırakmıştı. 600.000'den fazla ölüyü içeren inanılmaz yıkım pek çok kuzeyli entelektüelin kendi demokrasilerinin üstünlüğüne dair inancını parçalamıştı. Amerika Anayasası ilhamını Tanrıdan aldığı düşünülen doküman değil miydi? Bu kendini-sorgulama dalgası yazılı olmayan kurallara dair yeni bir ilginin yükselmesine neden oldu. 1885 yılında, o zamanların siyasi bilim profesörü ve Güneyli bir Konfederasyon ailesinin oğlu olan Woodrow Wilson, kongre hakkında bir kitap yayınlayarak anayasal

düzenlemeler ile kurumların gerçek çalışma şekilleri arasındaki uyumsuzluğu inceledi.

İç Savaştan sonra demokratik standartları tekrar ayağa dikmek hiçbir zaman kolay olmamıştır ve Amerika da istisna değildi. Savaşın yaralarının iyileşmesi zaman aldı; Demokratlar ve Cumhuriyetçiler istemeden de olsa birbirlerini meşru rakipler olarak kabul ettiler. Cumhuriyetçi aday Rutherford B. Hayes'ın 1876 kampanyasında siyasetçi Robert Ingersoll Demokratlar hakkında korkunç terimler kullanmıştı:

> Bu ülkeyi yok etmeyi denemiş olan her adam Demokrattır. Bu büyük Cumhuriyetin yirmi yıldır karşılaştığı her düşman Demokrat çıkmıştır... Birlik mahkumlarına kurtların bastığı bir kırıntı tanesini bile çok gördükleri için fakir, bir deri bir kemik kalmış bir Birlik vatanseveri açlıktan deliliğe sürüklenip bu deliliğin getirdiği rüyalarda annesinin yüzünü gördüğünde ve kendisini çağıran annesinin dudaklarını bir kere daha ateşli yüzünde hissetme umudu içinde bu hayali takip ederken ölüme adım attığında onun sevgi ile atan kalbine o sefil kurşunu sıkan geçmişte de şimdide bir Demokrattır.

"Kanlı gömleği sallamak" olarak bilinen bu tarz etkili konuşma yıllar boyunca devam etmiştir.

Partiler arasında devam eden düşmanlık sonunda anayasal sert adımları getirmiştir. 1866 yılında Cumhuriyet

Kongresi, Yeniden Yapılaşmayı yoldan çıkardıklarını düşündükleri Demokrat bir başkan olan Andrew Johnson'ın herhangi bir atama yapmasını engellemek için Anayasa Mahkemesinin üye sayısını ondan yediye düşürdü. Bir yıl sonra ise Johnson'ın Lincoln'nün kabine üyelerini senatonun onayı olmadan görevinden almasını engelleyen Görev Süresi İmtiyazı Yasasını çıkardı. Bu yasayı, anayasal otoritesinin ihlali olarak gören Johnson onu görmezden gelmiş ve bu da 1868 yılında "yüksek suç" nedeniyle mahkemeye verilmesine neden olmuştur.

Yine de İç Savaş jenerasyonu sahnelerden silindikçe Demokratlar ve Cumhuriyetçiler adım adım birbirleri ile yaşamayı öğrendiler. 1880 yılında kendisi gibi Cumhuriyetçilere "kanlı gömleği katlayıp kaldırmalarını" öğütleyen Beyaz Saray Sözcüsü James Blaine'in nasihatini duymuş ve tartışmaların odağını ekonomik sorunlara çevirmişlerdir.

Ancak partisel yaraları iyileştirmenin henüz zamanı gelmemişti. Karşılıklı tolerans ancak ırksal eşitlik konusunun siyasi gündemden düşmesi ile kurulabilecekti. Bu yolda kritik öneme sahip iki olay var. Bu olaylardan kötü bir üne sahip olan ilki 1876 yılında başkanlık seçiminin tartışmaları bitirdiği ve federal askerlerin güneyden ayrılması için verilen sözün karşılığında Cumhuriyetçi Rutherford B. Hayes'in başkanlığa yükseldiği 1877 yılındaki tavizdi. Bu anlaşma Afrikalı Amerikalıların üzerindeki zorlu bir savaş sayesinde kazanılan federal korumayı kaldırıyor ve güneyli Demokratların onların basit demokratik haklarını ellerinden almaları ile tek parti yönetimini pekiştirerek etkili bir şekilde Yeniden Yapılaşma döneminin sonunu getiriyordu. İkinci olay ise

Henry Cabot Lodge'un 1890 yılında siyahların oy haklarını korumak için kongre seçimlerine federal denetim getiren Federal Seçim Tasarısı idi. Bu tasarının düşmesi güneydeki Afrikalı Amerikalıların oy verme haklarını korumak için yapılan federal çabaların sonunu getirecek ve onların düşüşünü garantileyecekti.

Bu iki olayın da trajik etkileri oldukça büyüktür. Sivil ve oy verme hakları pek çok güneyli Demokrat tarafından temel bir tehdit olarak görüldüğünden partilerin bu konuları bir kenara bırakması karşılıklı toleransın sağlanması için gereken temeli oluşturdu. Afrikalı Amerikalıların haklarından mahrum edilmesi beyazların üstünlüğünü ve Demokrat Partinin güneydeki baskın etkisini koruyarak partilerinin ulusal geçerliliğini ellerinde tutmalarına yardımcı oldu. Irksal eşitlik gündemden düştüğünde güneyli Demokratların korkuları yatıştı. Ancak o zaman partiler arası düşmanlık yumuşamaya başladı. Paradoksal şekilde daha sonra Amerikan demokrasisinin temeli olacak standartlar, oldukça büyük demokrasi karşıtı düzenlemelerden doğdu: Irksal dışlama ve güneyde tek parti yönetiminin sağlamlaştırılması.

Demokratlar ve Cumhuriyetçiler birbirlerini meşru rakipler olarak kabul ettiklerinde kutuplaşma kademeli olarak azaldı ve sonraki on yıllar boyunca Amerikan demokrasisinin temel karakteri olacak tarzda bir siyasetin yükselmesine olanak sağladı. İki taraflı işbirliği federal gelir vergisine izin veren On Altıncı Yasa Değişikliği (1913), ABD senatörlerinin doğrudan seçilmesini resmileştiren On Yedinci Yasa Değişikliği (1913) ve kadınlara seçim hakkı veren On Dokuzuncu Yasa Değişikliği (1919) gibi bir dizi önemli reformu mümkün kıldı.

Karşılıklı tolerans kendini tutmayı cesaretlendirdi. 19. yüzyılın sonlarında resmi olmayan kongreler ve alternatif çözümler çoktan hükümetin tüm dallarına nüfus etmeye başlamış ve bu da denge ve denetim sistemimizin oldukça iyi bir şekilde işlemesine olanak sağlamıştı. Bu standartlar dışarıdan gözlemleyenler için önemli olmayabilir. İki ciltlik başyapıtı olan *The American Commonwealth*'de (1888) İngiliz akademisyen James Bryce, Amerika siyasi sistemini işler halde tutanın ABD Anayasası değil, bunun yerine onun "kullanım şekli" olarak adlandırdığı yazılı olmayan kurallarımız olduğunu yazmıştır.

Yirminci yüzyılın başlarında karşılıklı tolerans ve kurumsal kendini tutma standartları iyi bir şekilde belirlenmişti. Gerçekten de bu ikisi, bizim çok takdir gören denge ve denetim sistemimizin temelini oluşturdular. Anayasal sistemimizin bizim beklediğimiz gibi çalışması için yönetim bölümü olan kongre ve yasamanın hassas bir dengeyi korumaları gerekmektedir. Bir tarafta kongre ve mahkemeler başkanın gücünü denetlemeli ve gerekirse kontrol altında tutmalı. Bu kurumlar demokrasinin bekçi köpekleri olmak zorundalar. Diğer taraftan ise kongre ve mahkemeler hükümetin işlemesine de izin vermeli. Kendini tutma burada önem kazanır. Başkanlık demokrasisinin başarılı olması için başkanı kontrol edecek kadar güçlü olan bu kurumların rutin olarak güçlerini yapabileceklerinden daha az şekilde kullanmaları gerekiyor.

Bu standartların yokluğunda dengeyi korumak daha zor hale gelir. Partilerin birbirlerine karşı duydukları nefret, siyasetçilerin anayasanın ruhuna olan bağımlılığını

geçtiğinde denge ve denetim sistemi iki farklı yöntem ile işlevini kaybetme riski altına girer. Yasama ya da yargı kurumlarının muhalefetin elinde olduğu bölünmüş hükümet durumunda anayasal sert hamleler riski doğar ve bu da muhalefetin hükümetin finansal desteğini kısmak, başkanlık tarafından yapılan tüm yargı atamalarını engellemek ve belki de başkanı düşürmek için oylamaya gitmek gibi tüm kurumsal yetkilerini mümkün olduğu kadar ileriye uzatarak kullanması anlamına gelir. Bu senaryoda yasama ve yargı, partilerin saldırı köpekleri haline gelmiştir.

Yasama ve yargı kurumlarının başkanın partisinin elinde olduğu birleşik hükümette ise risk çatışmacı değil el çekmedir. Eğer partiler arası düşmanlık seviyesi karşılıklı toleransın üstüne çıkarsa kongrede kontrole sahip olanlar başkanı korumayı anayasal görevlerinin üstünde tutabilir. Muhalefetin zaferini geciktirme çabasıyla denetim rollerinden vazgeçebilir ve başkanın gücü kötüye kullanan, yasadışı ve hatta otoriterce davranışlarına kapı açarlar. Bekçi köpeklerinden kucak köpeklerine dönüşüm (Perón'un Arjantin'deki uysal kongresini ya da Venezuela'nın *chavista* anayasa mahkemesini düşünün) otoriter yönetim için önemli bir destek kriteri olabilir.

Bu nedenle Amerika'nın denge ve denetim sistemi kamu yetkililerinin kurumsal ayrıcalıklarını mantıklı bir şekilde kullanmalarını gerektirir. ABD başkanları, kongre liderleri ve Anayasa Mahkemesi yargıçları eğer kendini tutma olmadan kullanılırsa tüm sistemi baltalayabilecek oldukça geniş güçlerden yararlanırlar. Bu güçlerin altı tanesini düşünün. Bunların üçü başkana ait: Karar hükmünde kararnameler, başkanlık affı ve mahkemeleri

kendi adamları ile doldurmak. Diğer üçü ise kongrede: Parlamentoyu engelleme, senatonun tavsiye ve rıza gücü ve mahkemeye verme. Bu yetkiler ister koşul olarak Anayasa bulunuyor ya da bunlara sadece anayasa tarafından izin veriliyor olsun bu yetkilerin silaha dönüşmesi kolaylıkla kilitlenme, fonksiyon bozukluğu ve hatta demokrasinin çöküşü ile sonuçlanabilir. Ancak yirminci yüzyılın büyük bir kısmı boyunca Amerikan siyasetçileri bu yetkilerin hepsini dikkat çekici bir şekilde kendilerini tutarak kullandılar.

Başkanlık gücü ile başlayalım. Amerikan başkanlığı kısmen anayasadaki boşluklar nedeniyle kuvvetli ve potansiyel olarak baskın bir kurumdur. Anayasanın başkanın resmi yetkilerini sıralayan ikinci maddesi bu yetkilerin limitlerini açık bir şekilde tanımlamaz. Başkanın gerek kararnameler gerekse de başkanlık emirleri ile tek taraflı davrandığı otoriter hareketlerine karşı da sessiz kalır. Dahası başkanlık güçleri son yüzyıl boyunca artış göstermiştir. Savaş ve ekonomik çöküntü gibi zorluklar tarafından yönlendirilen başkanlık ofisi geniş yasal, yönetimsel, bütçe, istihbarat ve savaş yapma kapasiteleri üzerine yetkiler biriktirmiş ve tarihçi Arthur M. Schlesinger Jr.'ın ünlü deyişi ile "İmparatorluk Başkanlığına" dönüşmüştür. Savaş sonrası Amerikan başkanları dünyanın en büyük askeri gücünü kontrol etmektedir. Evrensel bir süper gücü yönetmenin zorlukları, karışık endüstri ekonomisi ve daha yoğun başkanlık hareketlerine yönelik halkın yarattığı talep sürekli artış gösterir. Yirmi birinci yüzyılın başlarında başkanların kullanımındaki kaynaklar o kadar geniş hale gelmiştir ki Bruce Ackerman başkanlığı "anayasal şahmerdan" olarak tanımlamıştır.

Başkanlık pozisyonunun sahip olduğu engin yetki gücü, başkanları kongre ve yargının uç sınırlarında yer alan tek taraflı yönetime cezbedebilir. Programlarının geciktirildiğini düşünen başkanlar başkanlık emirleri, beyannameler, direktifler, başkanlık anlaşmaları ve kongrenin desteği olmadan bir yasanın ağırlığını taşıyan başkanlık muhtırası gibi yöntemler ile yasamayı atlatabilir.

Başkanlar, Lincoln'ün haksız tutuklamayı uzatmasını reddeden Anayasa Mahkemesinin kararına uymamasına benzer bir şekilde mahkeme kararlarına uymayı reddederek ya da başkanlık affı yetkilerini kullanarak yasamayı da atlatabilirler. Federalist 74'de başkanın af gücünün çok büyük olduğunu söyleyen Alexander Hamilton'a göre bu "doğal olarak titizlik ve dikkat aşılayacaktır." Fakat titizlik ve dikkatten uzak bir başkanın ellerinde bu af gücü yargının denetimine karşı hükümet için bir kalkan oluşturabilir. Başkan, kendisine bile af verme gücüne sahiptir. Bu tarz hareketler anayasal olsa bile yargının bağımsızlığını baltalayacaktır.

Tek taraflı harekete dair neredeyse hepsi anayasa tarafından tanınan ya da izin verilen bu kadar büyük bir potansiyel nedeniyle başkanların kendini tutma standardına uymalarının önemi çok büyüktür. George Washington bu konuda önemli bir örnek teşkil eder. Washington, başkanlığının gelecekteki başkanların otoritesi için bir örnek oluşturacağını biliyordu ve onun deyişi ile; "Ben yürünmemiş bir yolda ilerliyorum. Davranışlarımın hepsi ileride örnek teşkil edecektir." Pek çoğunun yeni bir krallık türü olmasından korktuğu bir makamın başındaki isim olarak Washington, anayasal kuralları tamamlayacak ve güçlendirecek standartlar ve uygulamalar kurmak için çok çalışmıştır. Enerjik bir

şekilde otoritesinin ona atadığı alanları savunmuş fakat kongreye ait alanlara girmemek için dikkatli davranmıştır. Yasa tasarılarını veto etme hakkını sadece bu tasarıları anayasal olarak şüpheli gördüğü zamanlarda kullanmış ve sekiz yılda sadece iki kez veto kararı vermiştir. Bu konuda "yasama organına saygı duyma motivem sayesinde yargımın değişiklik gösterdiği pek çok tasarı imzaladım," demiştir. Washington ayrıca kongrenin yetki alanına tecavüz edebilecek kararnameler yayınlamak konusunda da isteksiz davranmıştır. Sekiz yıl boyunca sadece sekiz başkanlık emri vermiştir.

Washington hayatı boyunca "gücü, güçten vazgeçmeye hazır olduğu için kazandığını" öğrenmiştir. Onun inanılmaz boyuttaki prestiji sayesinde, bu kendini tutma standardı Amerika Cumhuriyetinin oluşmaya yeni başlamış pek çok diğer siyasi kurumunu da etkilemiştir. Tarihçi Gordon Wood'un deyişiyle, "Eğer genç Cumhuriyeti sağlam bir temele kurmayı başarmış tek bir kişi varsa, bu da Washington'dur."

Başkanların kendini kısıtlamasına dair standartlar kalıcı oldu. Özellikle savaşlarda olduğu gibi kimi zaman sınava tabii tutulmuş olsa bile bu standartlar en hırslı başkanları bile kısıtlayacak kadar güçlüydüler. 1901 yılında Başkan William McKinley'in suikastının ardından başkanlığa yükselen Theodore Roosevelt'i düşünün. Roosevelt başkanlığın yönetim teorisi olarak tanımladığı ve yasa tarafından katı bir şekilde yasaklanmıyorsa tüm yönetici hareketlerine izin veren bir tarz benimsemişti. Onun başkanlık güçlerine dair bu geniş görüşü, Roosevelt'in popülist tarzının "insanlara" hitap etmesi ve "sınırsız enerjisi ve hırsı" kendi partisi Cumhuriyet Partisinin liderleri dahil çağdaş gözlemcileri alarma

geçiriştir. Başkan McKinley'in güçlü danışmanı Mark Hanna eski başkanı Roosevelt'i başkan yardımcısı olarak seçmemesi konusunda uyarmış ve "Bu deli adam ile Beyaz Saray arasında sadece tek bir hayat olduğunu fark etmiyor musun?" demiştir. Ancak Roosevelt başkan olduğunda inanılmaz bir şekilde kısıtlama göstermiştir. Örneğin, doğrudan halk ile konuşarak ya da önemli oylamaları tartışan kongrenin üyelerine saldırarak kongreye kabadayılık yapmamak için büyük bir özen sergilemiştir. Sonuçta Roosevelt anayasal denge ve denetim sistemimizin sınırları içinde davranmıştır.

Yirminci yüzyıl boyunca başkanın yasal, yönetim, ordu ve istihbarat alanındaki yetkileri artmış olsa bile başkanlar kongre ve mahkemelerle olan ilişkilerde kurulmuş olan kendini limitleme standartlarına uymuşlardır. Savaş zamanı haricinde başkanlık güçlerini kullanma konusunda makul davranışlar sergilemişlerdir. Kendilerini korumak ya da siyasi kazancı kısmak için af güçlerini kullanmamış ve çoğu bu yetkisini kullanmadan önce Adalet Departmanının tavsiyesini istemiştir. En önemlisi ise yirminci yüzyıl başkanları nadiren Lincoln ve Andrew Johnson'ın on dokuzuncu yüzyıl boyunca yaptıkları gibi hükümetin diğer dallarına karşı çıkmıştır. Başkan Harry Truman ulusal bir acil durum olarak gördüğü çelik endüstrisinin grev ile karşı karşıya olması nedeniyle sektörü kamulaştırmaya yönelik 1952 yılında verdiği başkanlık emrinin Anayasa Mahkemesi tarafından engellenmesine karşı çıkmamıştır. Eisenhower bundan memnun olmasa bile Anayasa Mahkemesinin *Brown v. Eğitim Kurulu* kararını uygulamıştır. Nixon dahi Anayasa Mahkemesi kongrenin lehine karar verdiğinde gizli kasetlerini vererek kongrenin taleplerine uymuştur.

Bu nedenle Amerika'nın başkanlık ofisi yirminci yüzyıl boyunca güçlenmiş olsa da Amerika başkanları bu gücü kullanmakta önemli bir sınırlama sergilemişlerdir. Anayasal bariyerlerin yokluğunda dahi tek taraflı yönetim hareketleri genel kural olmak yerine büyük oranda savaş durumları ile sınırlı kalmıştır.

Benzer bir hikaye, başkanların mahkemeleri kendi yandaşları ile doldurmaları konusunda da anlatılabilir. Bu hareket iki biçimde gerçekleşebilir: Dost canlısı olmayan Anayasa Mahkemesi yargıçlarını görevden almak ve onları partiye sadık kişiler ile değiştirmek ya da mahkemenin üye sayısında değişikliğe gitmek ve yeni pozisyonları yandaşlar ile doldurmak. Bu manevralardan her ikisi de kelimenin tam anlamıyla yasaldır; anayasa görevden almaya izin verir ve Anayasa Mahkemesinin üye sayısını belirtmez. Başkanlar yazılmış kanuna karşı çıkmadan mahkemeyi temizleyebilir ve kendine sadık üyeler atayabilirler. Ancak yüzyıldan uzun bir zamandır bunu yapmamışlardır.

Amerika tarihindeki tek Anayasa Mahkemesi görevinden alma olayı Cumhuriyetçilerin üstünlüğe sahip olduğu Temsilciler Meclisinin Jefferson aleyhine kampanya yapan ve onu başkanlığı sırasında eleştiren "ateşli bir Federal" olan Yargıç Samuel Chase'i görevden almak için oylama yapmasıdır. Chase'in davranışlarını isyana teşvik olarak gören Jefferson bu görevden alınma için ısrarcı olmuştur. Cumhuriyetçiler bu hareketi yasal olarak göstermek için uğraşmış olsalar bile bu görevden alma denilene göre, "baştan sona siyasi bir zulüm" olmuştur. Senato, Chase'in beraat etmesini sağlayarak görevden almaya karşı güçlü bir örnek oluşturmuştur.

Anayasa Mahkemesinin üye sayısı Amerika'nın ilk yüzyılı boyunca partilerin entrikalarına daha sık hedef olmuştur. Federallerin başkan seçilen Jefferson'ın atama yapmasını engellemek için Mahkemenin üye sayısını düşürmesi ile başlayan süreç boyunca, 1800 ile 1869 yılları arasında ABD Anayasa Mahkemesinin üye sayısı, her defasında da siyasi nedenlerle yedi kez değiştirilmiştir. Ancak on dokuzuncu yüzyılın sonlarında mahkemeleri yandaşlar ile doldurmak geniş olarak kabul edilmeyen bir hal almıştı. Amerikan siyasi sistemini anlattığı 1893 tarihli kitabında geleceğin başkanı Woodrow Wilson "Bu zorbalıkların anayasanın ruhuna yapılmış bir ihlal," olduğunu yazmıştır. Eski başkan Benjamin Harrison ise aynı dönemde Mahkemenin üye sayısını arttırmanın "partiler için oldukça cazip olduğunu" ancak bunun "anayasal birlikteliğimize ölümcül bir şekilde zarar verici" olduğunu yazmıştır. 1920'lerde İngiliz gazeteci H. W. Horwill "Karşılaştıkları provokasyonlar ne olursa olsun en güçlü Başkan ve Kongreyi, Anayasa Mahkemesini parti siyasetlerinin oyuncağı haline getirecek hareketlere başvurmalarını sınırlayacak kadar güçlü" resmi olmayan bir standardın olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tabi ki Başkan Franklin Roosevelt 1937 yılında mahkemeyi yandaşları ile doldurma çabaları ile bu standardı ihlal etmiştir. Anayasal akademisyenler Lee Epstein ve Jeffrey Segal'a göre Roosevelt'in standartları ihlal eden teklifi "olağanüstü bir kibre" sahiptir. Aynı şekilde olağanüstü olan ise Roosevelt'in sıra dışı popülaritesiydi, ezici bir üstünlük ile yeniden seçilmişti ve Demokratik yandaşları kongrenin her iki tarafında da kazandıkları sağlam çoğunluğun keyfini sürmekteydi. Bu kadar büyük bir siyasi güce sahip olan çok az Amerikan

başkanı olmuştur. Yine de Roosevelt'in mahkemeleri kendi adamları ile doldurma denemesi her kesimde itirazları tetiklemişti. Medyanın eleştirisi acımasızdı ve *San Francisco Chronicle* bu planı "Anayasa Mahkemesine açık bir savaş ilanı" olarak tanımlıyordu. Hızla kongre itirazları gelmiş ve itiraz edenler sadece Cumhuriyetçiler ile sınırlı kalmayarak pek çok Demokratı da içermişti. Missouri senatörü James A. Reed, Roosevelt'in teklifini "Kendisini gerçek bir diktatör yapmak için bir adım," olarak tanımlamıştır. Georgia'dan Demokratik bir milletvekili olan Edward Cox ise bu tasarıyı "temel yasalarımızın anlamını ve tüm hükümet sistemimizi değiştirmek," olarak görerek uyarmış ve "Ülkemizin tarihi boyunca yaşanmış anayasal hükümetin karşılaştığı en korkunç tehdit," demiştir. Sadık Yeniden Yapılaşma taraftarları bile Roosevelt'e karşı cephe almıştır. Wyoming senatörü Joseph O'Mahoney Roosevelt'in o kadar yakın bir dostuydu ki sadece iki hafta önce yemin günü öncesi Beyaz Sarayda verilen akşam yemeğinde Eleanor Roosevelt'in yanında oturmaktaydı. Yine de O'Mahoney Mahkeme planına karşı çıkmış ve bir arkadaşına "Tüm bu olay Makyavel kokuyor ve Makyavel berbattır!" diye yazmıştır.

Anayasa Mahkemesinin kendisinin de Roosevelt'in planını yenmek için oynadığı büyük rol dikkate değerdir. "Uzmanca geri çekilme" olarak tanımlanan bir hareket ile Anayasa Mahkemesi bütünlüğünü korumak amacıyla önceden Yeniden Yapılaşma karşıtı iken hızla bir dizi kararını tersine çevirmiştir. 1937 yılının baharında hızlı bir toplantı düzenleyen Mahkeme Yeniden Yapılaşma mevzuatının Ulusal İşçi-İşveren İlişkileri Yasası ve Roosevelt'in Sosyal Güvenlik Yasası gibi birkaç bölümünü kabul etmiştir. Yeniden Yapılaşma programı daha güvenli

bir anayasal zemin kazanınca kongredeki Demokratlar başkanın anayasa planına daha rahat karşı çıkmaya başladılar. 1937 yılının Temmuz ayında bu plan senatoda öldü. Popülerliğinin ve gücünün zirvesinde olan başkan anayasal otoritesinin limitlerini zorlamış ve engellenmişti. Bu, Amerika başkanlarının Anayasa Mahkemesini kendi yandaşları ile doldurmalarına dair son denemeleri olacaktı.

Kendini tutma standardı kongre için de geçerlidir. Örneğin ABD Senatosuna bakın. Asıl amacı azınlıkları çoğunlukların gücüne karşı korumak olan senato (kurucular azınlıkların da mecliste temsil edileceğine inanıyordu) kuruluşundan itibaren ihtiyat göstermeye uygun bir şekilde tasarlanmıştı. Yasama azınlıklarının ve hatta tek başına olan her bir senatörün bile çoğunluklar tarafından önerilen projeleri engellemesine olanak sağlayacak ve pek çoğu yazılı olmayan bir dizi araç geliştirmiştir. 1917 öncesinde senatoda tartışmaları sınırlayan hiçbir kural yoktu ve bu da her senatörün basitçe tartışmayı uzatarak parlamentonun herhangi bir yasama konusunda oy vermesini belirsiz bir süre boyunca engelleyebileceği anlamına geliyordu.

Bu resmi olmayan haklar hem azınlık partilerini korudukları hem de potansiyel olarak sınırları aşmak isteyen başkanları sınırladığından dolayı denge ve denetim sistemi için önemliydi. Ancak kendini kısıtlama olmadan bu haklar kolaylıkla kilitlenmeye ve karışıklığa yol açabilirdi. Siyaset bilimcisi Donald Matthews'i alıntılamak gerekirse:

> (Her senatörün) yasama meclisinde geniş bir gücü mevcut. Örneğin, tek bir senatör oybirliği rızası ile alınmamış taleplerin hepsine sistematik bir şekilde itiraz ederek senatoyu yavaşlatıp durma noktasına getirebilir. Birkaç kişi parlamentoyu engelleme haklarını kullanarak tüm yasaların geçişine mani olabilir.

Amerika tarihinin büyük bir kısmı boyunca bu tarz bir fonksiyon bozukluğu gerçekleşmedi çünkü daha önce kurulmuş olan standartlar senatörlerin bu siyasi otoritelerini kullanmasına engel oldu. Matthews'ın gözlemlediği gibi parlamentoyu yavaşlatmak gibi araçlar "potansiyel olarak bir tehlike oluşturuyor olsalar bile, şaşırtıcı bir şekilde nadiren kullanılıyorlar. Karşılıklılık ruhu senatörlerinin çoğunun bu güçlerini kullanmamasını sağlıyor."

Matthews'un 1950'li yılların sonunda ABD Senatosu üstünde yaptığı çığır açıcı çalışma, yazılı olmayan standartların ya da onun deyişiyle "geleneksel davranışların" kurumların işlemesine nasıl yardımcı olduğunu gösteriyor. Bu geleneksel davranışların iki tanesi kendini tutma ile yakından alakalı: Nezaket ve karşılıklılık. Nezaket ilk ve en önemli olarak diğer senatörlere kişisel ya da utanç verici saldırılardan kaçınmak anlamına geliyor. Matthews'un gözlemlediği ana kural senatörlerin "siyasi fikir ayrılıklarının kişisel duygularını etkilememesi." Bu oldukça zor ve bir senatörün deyişiyle "bir adamın yalancı olduğunu bildiğinizde bunu ona söylememek zor." Fakat senatörlerin başarısı için nezaket kritik bir öneme sahip

çünkü bir senatörün deyişi ile, "Bir konuda düşmanınız olan kişiler bir diğerinde dostunuz olabilir." Bir başka senatörün deyişiyle siyasi kendini-koruma "en azından bir dostluk görünümünü gerektiriyor ve siz daha ne olduğunu anlamadan gerçekten arkadaş oluyorsunuz."

Karşılıklılık standardı diğer senatörleri düşman etmemek ve gelecekteki iş birliklerini tehlikeye atmamak için kişilerin güçlerini sınırlı bir şekilde kullanmasını gerektiriyor. Matthews yaptığı çalışmada şu sonuca ulaşıyor, "Eğer bir senatör yasal gücünü sınırlarına kadar zorlarsa üstü kapalı anlaşmayı bozmuş olur ve bundan kaynaklı olarak iş arkadaşlarının işbirliğini kaybeder ve onun da aynı şekilde misilleme ile karşılaşmasını bekleyebiliriz." Bu da yasama işini çok daha zor bir hale getirir. Bir senatör bu standardı şu şekilde tanımlıyor, "Bu arkadaşlık konusu değil, bu sadece 'Sen bir O.Ç. olmadığın sürece ben de olmayacağım,' konusu."

Hiçbir kurumsal araç bu standartların önemini bir kanunun kabul edilmesini önlemek için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisi kadar net bir şekilde anlatamaz. 1917'den önce her senatör oylamaya geçilmesini belirsiz bir süre boyunca erteleme gücünü istediği gibi kullanarak yasamayı tıkayabilirdi. Yine de bu nadiren gerçekleşirdi. Tüm senatörler bu güce her an sahip olmalarına rağmen çoğu tartışmaları uzatarak oylamaya geçmeyi erteleme yetkisine "son prosedür silahı" olarak bakıyordu. Bir alıntıya göre bu yetki on dokuzuncu yüzyılın tümü boyunca sadece yirmi üç kez kullanılmıştır. Yirminci yüzyılın başlarında bir kanunun kabul edilmesini önlemek için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin kullanımı hafif bir artış gösterince senatoya üçte ikilik (şimdi beşte üçlük) çoğunluk ile bu

konuşmaları sona erdirme yetkisi veren 1917 Oylamaya Geçiş Kuralı getirildi. Fakat o zaman bile siyaset bilimcisi Sarah Binder ve Steven Smith'e göre bu yetki 1880 ile 1917 yılları arasında sadece otuz kez kullanıldı. Bir kanunun kabul edilmesini önlemek için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin kullanımı 1960'lı yılların sonunda da düşüktü ve hatta 1917 ile 1959 yılları arasında senato her anayasa döneminde ortalama olarak sadece bir kez bu yetkinin kullanımı ile karşılaşmaktaydı.

Denge ve denetim sistemi için önem taşıyan bir diğer anayasal yetki ise senatonun başkanın Anayasa Mahkemesi ve diğer önemli pozisyonlar için yaptığı atamalar üzerinde sahip olduğu "tavsiye ve rıza" gücüdür. Anayasada belirtilmiş olsa bile senatonun tavsiye ve rıza rolü yorumlara ve tartışmaya açıktır. Teoride, senato başkanın tercih ettiği kabine üyelerini ya da yargıçları atamasını engelleyebilir ve bu hareket ismen anayasaya uygun olsa bile hükümeti sakat bırakır. Bunun gerçekleşmemesinin nedenlerinden biri, başkanın kabine ve açık Anayasa Mahkemesi makamlarını doldurmasına saygı duymaya yönelik senatoda oluşan standarttır. 1800 ile 2005 yılları arasında başkanların seçtiği kabine üyeliklerinden sadece dokuz tanesi reddedildi. Senato 1925 yılında Calvin Coolidge'in avukatının genel seçimini reddettiğinde Coolidge kızgın bir şekilde senatoyu "başkanın kendi kabinesini kurma iznine sahip olduğu üç jenerasyondur kırılmadan süregelen uygulamayı" ihlal etmekle suçladı.

Senato her zaman Anayasa Mahkemesi için seçilen bireyleri reddetme hakkına sahipti. Başkan Washington'ın bile 1795 yılında engellenmiş olan bir adayı var. Fakat tarihimize bakarsak senato bu hakkın kullanımında

makul bir şekilde davranmıştır. 1880 ile 1980 yılları arasında Anayasa Mahkemesine aday olarak gösterilerin %90'dan fazlası onaylanmıştır ve sadece üç başkanın (Grover Cleveland, Herbert Hoover ve Richard Nixon) adayları reddedilmiştir. Yüksek özelliklere sahip olan adaylar, senato ile ideolojik olarak görüş ayrılıklarına sahip olsalar bile her zaman onaylanırlar. Reagan'ın 1986 yılında atamak istediği aşırı muhafazakar Antonin Scalia, Demokratların oylamayı geciktirmek için yeterli oya (47) sahip olmalarına rağmen 98'e karşı 0 oy ile atanmıştır.

Kişisel adayların onay durumundan bağımsız olarak senato, başkanın yargıç atama otoritesini uzun zamandır kabul etmiş durumdadır. 1866 ile 2016 yılları arasındaki 150 senede senato bir kere bile başkanın Anayasa Mahkemesi pozisyonunu doldurmasını engellemedi. Bu zaman dilimindeki yetmiş dört olayda başkanlar mahkeme pozisyonlarını bir sonraki başkanın seçilmesinden hemen önce doldurmaya kalkıştılar ve bu yetmiş dört durumun hepsinde de (her seferinde ilk denemede olmasa bile) bunu yapmalarına izin verildi.

Son olarak anayasa tarafından kongreye verilen ve potansiyel olarak en patlayıcı etkiye sahip olan yetki, görevdeki bir başkanı mahkemeye vererek başkanlıktan indirmektir. İngiliz akademisyen James Bryce'ın bir yüzyıldan uzun bir süre önce belirttiği gibi bu; "Kongrenin cephanesindeki en ağır silahtır." Fakat Bryce şu şekilde devam eder "Çok ağır olduğu için sıradan kullanıma uygun değildir." Eğer üstünkörü kullanılırsa anayasal akademisyen Keith Whittington'ın uyardığı gibi mahkemeye vererek görevden alma "partilerin seçilmiş görevlileri baltalamak ve seçim sonuçlarını tersine döndürmek için kullandıkları bir araca" dönüşebilir.

Daha önce de bahsettiğimiz gibi 2012 yılında Paraguay'da Fernando Lugo'nun iki gün de hızla mahkemeye verilmesi ve 1997 yılında Ekvador'da Abdalá Bucaram'ın sahte "zihinsel yetersizlik" suçlaması ile başkanlıktan indirilmesi gibi olaylarda gerçekleşen de tam olarak budur. Bu olaylarda mahkemeye vererek başkanlıktan indirme yetkisi kongre liderlerinin beğenmedikleri bir başkandan kurtulmak için yararlandıkları bir silaha dönüşmüştür.

Teoride Amerikan başkanları da Lugo ve Bucaram'ın kaderini paylaşabilir. Amerika Birleşik Devletleri'nde mahkemeye vererek görevden almak için mevcut olan yasal bariyerler gerçekten de oldukça düşüktür. Anayasal olarak bu sadece Temsilciler Meclisi çoğunluğunu gerektirir. Başkanın mahkum edilmesi ve görevden alınması senatodaki üçte ikilik çoğunluğun oyunu gerektirse bile 1868 sonrası Andrew Johnson örneğinde olduğu gibi mahkumiyetle sona ermeyen mahkemeye verme bile başkanlığı siyasi olarak iktidarsızlığa itebilecek kadar ağır etkileri olan bir olaydır.

Ancak Ekvador ve Paraguay'da olduğunun aksine, Amerika Birleşik Devletleri'nde başkanı mahkemeye verme uzun zamandır kendini tutma standardı tarafından yönetilmektedir. Anayasa akademisyeni Mark Tushnet bu standardı şu şekilde tanımlar: "Temsilciler Meclisinin mahkemeye verme yetkisi hedefteki kişiyi başkanlıktan indirme amacına ulaşacak makul bir olasılığa sahip olmadığı sürece saldırgan bir şekilde kullanılmamalıdır." Başkanı görevden indirmek için senatonun üçte ikilik çoğunluğunun oyuna ihtiyaç duyulması nedeniyle bu mahkemeye vermenin iki parti tarafında da en azından bir kısım tarafından destekleniyor olması gerekir. Johnson'ın

1868 yılında mahkemeye verilmesinin ardından, bir yüzyıldan uzun bir zaman sonra patlayacak olan Nixon skandalına kadar başkanı mahkemeye vermek ile sonuçlanacak bir kongre çabası olmadı.

Amerika'nın denge ve denetim sistemi karşılıklı tolerans ve kendini tutma standartlarına güçlü bir şekilde gömülü olduğu için yirminci yüzyıl boyunca da işe yaramaya devam etti. Bu, Amerika'nın centilmen Queensberry iyi sportmenlik boks kurallarının ülkenin siyasetini yönettiği kesintisiz bir altın çağ deneyimi yaşadığı anlamına gelmiyor. Çeşitli noktalarda demokratik standartlara meydan okundu ve hatta bu standartlar ihlal edildi. Bu olaydan üç tanesi daha yakından incelemeye değer.

Birini çoktan inceledik: Roosevelt'in Büyük Buhran ve I. Dünya Savaşı sırasındaki örneği olmayan güç odaklanması. Mahkemeleri kendi adamları ile doldurma çabalarının ötesinde, Roosevelt'in tek taraflı hareketlere olan inancı geleneksel denge ve denetim sistemi için ciddi bir tehlike arz etmekteydi. Başkanlığı boyunca kullandığı, yılda ortalama 300 olmak üzere, 3.000 başkanlık emrinin o zamana kadar ya da o zamandan günümüze kadar bir örneği olmamıştır. Onun başkanlık makamında üçüncü (ve sonra da dördüncü) dönem için yarışma kararı başkanlığı sadece iki dönem ile kısıtlayan standardı yıkmıştır.

Ancak Roosevelt'in başkanlığı hiçbir zaman otoriter yönetime kaymadı. Bunun pek çok nedeni var fakat bu nedenlerden biri Roosevelt'in başkanlık güçlerini aşırı kullanımının partiler arasında direnç oluşmasına neden olmasıdır. Mahkemeleri kendi yandaşları ile doldurma planı her iki parti tarafından da reddedilmiştir ve

Roosevelt başkanlığı iki dönem ile kısıtlayan standardı yok etmiş olsa bile 1947 yılında bu eski standart için destek o kadar fazlaydı ki ölümünden iki yıl sonra partiler arası bir koalisyon ile kongreden geçirilen Yirmi İkinci Yasa Değişikliği bunu anayasaya yazılı olarak eklemiştir. Demokrasinin korkulukları Roosevelt döneminde test edilmiş fakat yerlerini korumayı başarmışlardır.

1950'li yıllarda karşılıklı tolerans standardını tehdit eden McCarthy akımı Amerika'nın kurumları için ikinci önemli tehdittir. Komünizmin yükselişi ve özellikle Sovyetler Birliğinin 1940'lı yıllarda nükleer bir süper güç olarak ortaya çıkması pek çok Amerikalıyı korkutmuştur. Komünist karşıtı histeri partilerin yararı için kullanılabilir: Siyasetçiler komünist eğilimi olanları yemleyebilir ya da rakiplerini komünist veya komünist sempatizanı olarak etiketleyip oylarını arttırmaya çalışabilir.

1964 ile 1954 yılları arasında komünizm karşıtlığı partilerin siyasetine sızmanın bir yolunu bulmuştu. Soğuk Savaşın gelmesi ulusal güvenlik konusunda ve neredeyse yirmi yıldır ulusal güçten uzak olan ve çaresizce yeni bir seçim zaferi arayan Cumhuriyet Partisi için öfkeye neden olmuştur.

Wisconsin senatörü Joseph McCarthy bunun için bir yol bulmuştu. Senatoya ilk olarak 1947 yılında seçilmiş olan McCarthy 9 Şubat 1947 tarihinde Batı Virginia, Wheeling'de yer alan Ohio İlçesi Cumhuriyetçi Kadınlar Kulübünde yaptığı kötü bir üne sahip olan konuşması ile ulusal sahneye geçmiştir. McCarthy komünizme karşı söylenmiş, içlerindeki "hainlerden" bahsetmiş ve sonra da hemen ikonik hale gelen şu cümleyi söylemiştir: "Elimde Dışişleri Bakanı ile paylaşılmış olan 205 isimlik

bir liste var ve buna rağmen bu kişiler hâlâ Dışişleri Departmanında çalışmaya ve bu kurumun politikasını şekillendirmeye devam ediyorlar." Bu sözlere tepki hızlı geldi. Basın çıldırdı. Dikkatleri üzerine çekmeyi seven bir demagog olan McCarthy siyasi bir altın madenine denk geldiğini fark edince bu konuşmasını tekrar etmeye başlamıştı. Demokratlar öfkelendi. Ilımlı Cumhuriyetçiler alarma geçmişti fakat muhafazakar Cumhuriyetçiler bunun siyasi yararlarını görerek McCarthy'i desteklediler. Cumhuriyetçi senatör Robert Taft "Konuşmaya devam et," mesajını iletmişti. Üç gün sonra McCarthy Başkan Truman'a bir telgraf çekerek ona "Telefonunu kaldır ve (Dışişleri Bakanı Dean) Acheson'a kaç komünisten kurtulmakta başarısız olduğunu sor... İşinde başarısız olman Demokratik Partisini uluslararası Komünizm ile yatak arkadaşı olarak etiketleyecektir."

Siyasetçileri komünist olmakla suçlamak ya da yemlemek 1950'li yıllarda Cumhuriyetçi adaylar arasında sıradan bir taktik haline gelmiştir. Richard Nixon 1950 yılındaki senato kampanyasında bu taktiği kullanmış ve Demokratik rakibi Helen Gahagan Douglas'ı "Komünist yolu takip eden Pembe Bayan" olarak kötülemiştir. Florida'da ise Cumhuriyetçi George Smathers görevdeki Claude Pepper'ı yenmek için acımasız bir kampanya başlatmış ve Demokratik rakibini "Kırmızı Biber" olarak etiketlemiştir.

1952 yılındaki başkanlık yarışı geldiğinde McCarthy'nin öldürücü komünizm karşıtlığının Demokratları dövmek için kullanışlı bir sopa haline geldiği açıktı. McCarthy ülke çapındaki yarışlarda konuşma yapması için çağrılıyordu. McCarthy konusunda kararsız olan ılımlı Cumhuriyet Partisi adayı Dwight Eisenhower bile onun yarattığı siyasi

enerjiye güvenmiştir. McCarthy sürekli Demokratların adayı olan Adlai Stevenson'ı vatan hainliği ile suçlamış ve bilerek onun adını Sovyet casusu olmakla suçlanan Alger Hiss ile karıştırmıştır. Eisenhower ilk olarak McCarthy ile birlikte görünmeyi reddetmiş olsa da seçimden bir ay önce Wisconsin'de gerçekleşen Cumhuriyet Ulusal Komitesinde iki adam birlikte kampanya yapmıştır.

Karşılıklı toleransa yönelik McCarthy tarzı saldırılar 1952 yılında tavan yapmıştır. Eisenhower'ın Beyaz Saray'a girişi ile Cumhuriyetçi liderler McCarthy'nin taktiklerini daha az kullanışlı bulur hale gelmişlerdi. McCarthy'nin Eisenhower hükümetine ve özellikle de ABD ordusuna yaptığı saldırılar onun gözden düşmesine neden olmuştur. Dönüm noktası 1954 yılında televizyonlarda canlı olarak yayınlanan Ordu-McCarthy duruşmasıdır ve burada ordu baş avukatı Joseph Welch, McCarthy'nin asılsız iddialarına onu aşağılayarak şu şekilde cevap vermiştir; "Sizde hiç terbiye duygusu kalmadı mı, efendim? En sonunda, sizde hiç terbiye duygusu kaldı mı?" McCarthy'nin popülaritesi azalmış ve altı ay sonra senato onu sansürlemeye karar vererek kariyerini bitirmiştir.

McCarthy'nin düşüşü siyasetçilerin birbirlerini komünistlik ile suçlamasını ya da yemlemesini gözden düşürmüş ve yeni bir aşağılayıcı etiket olan "McCarthy akımına" yükseliş sağlamıştır. 1954 yılından sonra çok az Cumhuriyetçi bu taktiği açıktan açığa kullanmayı seçmiş ve bunu yapanlar da eleştirilmiştir. Her zaman pragmatik olan Nixon bile McCarthy tarzı güzel konuşma stratejisini tekrar gözden geçirmiştir. Bir biyografi yazarına göre başkan yardımcısı bile 1956 yılındaki tekrar seçilme kampanyası sırasında "Demokratik Partinin sadakatini kabul etmenin acısını çekiyordu." Aşırıcı John Birch gibi

gruplar "McCarthy akımının ruhunu hayatta tutmuş" olsalar bile bunlar Cumhuriyet Partisinin uç noktalarında kalmıştır. Fakat karşılıklı tolerans standardı yirminci yüzyılın sonlarına kadar her iki partinin de baskın gruplarında sağlam olarak kalmıştır.

Amerika'nın demokratik kurumlarının karşılaştığı üçüncü dikkate değer test ise Nixon hükümetinin otoriter davranışlarıdır. 1950'li yıllarda halka açık olarak bu standardı kabul etmeye doğru eğilim göstermiş olsa bile Nixon karşılıklı toleransı hiçbir zaman tamamen kabul etmemiştir. Rakiplerini ve basını düşman olarak görmüş, o ve personeli yasadışı aktivitelerini haklı çıkarmak için genellikle anarşist ya da komünist olarak tanımladıkları yerli rakiplerinin ulusa ve anayasal düzene bir tehdit olduğunu öne sürmüşlerdir. H.R Haldeman'a 1971 yılında Brookings Institution'a yasadışı bir şekilde girmeyi emreden (bu olay asla gerçekleşmemiştir) Nixon yardımcısına "Bir düşmanla ve komplo ile karşı karşıyayız. Her yöntemi kullanacağız... Bu açık mı?" demiştir. Benzer bir şekilde Watergate komplocusu G. Gordon Liddy 1972 yılında Demokratik Ulusal Komitesi merkezine yasadışı girişi haklı çıkarmak için Beyaz Sarayın "dışarıda olduğu gibi içeride de savaşta" olduğunu öne sürmüştür.

Nixon hükümetinin gazeteciler, muhalefet eylemcileri ve Demokratik Ulusal Komitesi ile Senatör Edward Kennedy gibi önde gelen Demokratlara yönelik geniş yasadışı dinleme ağı ve diğer gözetim yöntemleri demokrasiden uzaklaşan yolun başlangıcını oluşturur. Kasım 1970 tarihinde Nixon, Haldeman'a bir not göndererek ona "Onlarla kavga etmek için bir istihbarat programı" oluşturmak amacıyla yönetimin rakiplerinin bir listesini oluşturmasını emretmiştir. Bu liste düzinelerce

Demokrat dahil yüzlerce isimden oluşmaktaydı. Yönetim ayrıca İç Gelir Servisini siyasi bir silah olarak kullanmış ve Ulusal Demokratik Kongresi Başkanı Larry O'Brien gibi anahtar oyuncuları denetletmiştir. Ancak en önemli hareket Nixon'ın 1972 seçimlerinde Demokratik rakibini sabote etmek için yürüttüğü kampanyadır ve beceriksizce başarısızlığa uğramış olan Watergate hırsızlığı ile sonuçlanmıştır.

İyi bilindiği üzere Nixon'ın demokratik kurumlara yaptığı suç oluşturan saldırılar kısıtlanmıştır. Şubat 1973'de Senato başkanlığını Kuzey Carolina senatörü Demokrat Sam Ervin'in yaptığı partiler arası Başkanlık Kampanya Aktiviteleri Seçim Komitesini kurmuştur. Ervin komitesi iki partiyi de kapsıyordu: Başkan yardımcısı Tennessee senatörü Cumhuriyetçi Howard Baker bu komitenin görevini "yalın doğruyu bulmak için iki partili araştırma" olarak tanımlamıştır. Komite çalışmasına başladığında neredeyse bir düzine Cumhuriyetçi senatör özel bir bağımsız savcı atanması için Demokratlara katılmıştır. Mayıs ayında Archibald Cox ismi ortaya atılmıştır. 1973 yılının ortasında soruşma Nixon'a yaklaşmaktaydı. Senato duruşmaları başkanın suçlarını gözler önüne serebilecek olan gizli Beyaz Saray kasetlerinin varlığını ortaya koymuştu. Cox, Nixon'ın kasetleri vermesini talep etti ve bu talep her iki partinin liderleri tarafından da desteklendi. Nixon sert oynayarak kasetleri vermeyi reddetti ve sonunda Cox'u kovdu ama bu bir işe yaramayacaktı.

Bu hareket Nixon'ın istifası için geniş çapta tepkiyi tetikledi ve başkanlığını New Jersey temsilcisi Peter Rodino'nun yapmakta olduğu Meclis Yargı Komitesi başkanı mahkemeye vererek görevden almak için ilk

adımları atmaya başladı. 24 Temmuz 1974 yılında Anayasa Mahkemesi Nixon'ın kasetleri vermek zorunda olduğuna hükmetti. Fakat o zaman Rodino mahkemeye vererek görevden alma için Yargı Komitesinde ihtiyaç duyduğu Cumhuriyetçi desteğe sahipti. Nixon senatonun onu suçlu bulması için ihtiyaç duyduğu 34 Cumhuriyetçi oyu kendinde toplayabileceği umuduna tutunmuş olsa bile, senatodaki Cumhuriyetçiler Barry Goldwater'ı başkana göndererek ona görevden alınmasının kaçınılmaz olduğunu bildirdiler. Nixon Goldwater'a kaç oya sahip olduğunu sorduğunda Goldwater "En fazla on, belki daha az," diye cevap vermiştir. İki gün sonra Nixon istifa etti. Partiler arası işbirliğinin de yardımı ile kongre ve mahkemeler başkanlık gücünün kötüye kullanılmasını kontrol altına almıştı.

Amerika'nın demokratik kurumları yirminci yüzyıl boyunca da birkaç farklı olayda test edildiler fakat bu olayların her biri etkili bir şekilde kontrol altına alındı. Her iki partinin siyasetçileri ve genellikle bir bütün olarak toplumun demokrasiyi tehdit edebilecek olan bu ihlallere karşı çıkması sayesinde demokrasinin korkulukları yerinde kaldı. Sonuç olarak hoşgörüsüzlük olayları ve partiler arası savaş hiçbir zaman 1930'lu yıllarda Avrupa'da ve 1960 ile 1970'li yıllarda Latin Amerika'da olduğu gibi demokrasiyi yok edebilecek olan bir "ölüm sarmalına" yol açabilecek kadar yükselmedi.

Ancak üzücü bir uyarı ile sonlandırmak zorundayız. Siyasi sistemimizin önemli bir ölçüde dayandığı bu standartlar ırksal dışlamaya bağlıdır. Yeniden Yapılaşma dönemi sonrası gelen istikrarlı dönemin ve 1980'li yılların kaynağı ilk günahta yatmaktadır: 1877 yılındaki

taviz ve sonrasında gelen güneyin demokrasiden uzaklaşmasına izin verilmesi ile Jim Crow yasalarının sağlamlaştırılması. Irksal dışlama, Amerika siyasetinin yirminci yüzyılda karakteri haline gelmiş olan partiler arası nezakete ve iş birliğine doğrudan katkıda bulundu. "Birleşik Güney" Demokratik Parti içinde Cumhuriyetçiler ile köprü kuran ve aynı zamanda sivil hakları veto eden kuvvetli bir muhafazakar güç olarak ortaya çıktı. Güneyli Demokratların muhafazakar Cumhuriyetçiler ile olan ideolojik yakınlıkları kutuplaşmaları azalttı ve partiler arası işbirliğini başlattı. Fakat bunun bedeli ağırdı; sivil hakları ve Amerika'nın tamamen demokratikleştirilmesini siyasi gündemden uzak tutmak.

O zaman Amerika'nın demokratik standartları dışlama bağlamında doğdu. Siyasi topluluk büyük oranda beyazlardan oluştuğu sürece Demokratlar ve Cumhuriyetçilerin pek çok ortak noktası vardı. Her iki partinin de diğerini varoluşsal bir tehdit olarak görme ihtimali daha düşüktü. II. Dünya Savaşından sonra başlayan ve 1964 Sivil Haklar Yasası ve 1965 Oy Hakları Yasası ile sonuçlanan ırksal kabul uzun bir zamandan sonra Amerika Birleşik Devletleri'ni tamamen demokratik hale getirdi. Fakat bunlar aynı zamanda ABD'nin kutuplaşmasına neden olacak ve Yeniden Yapılaşmadan bu yana geçerli olan karşılıklı tolerans ve kendini tutma standartları üzerinde bugüne kadarki en büyük tehdidi oluşturacaklardı.

7

Çözülme

13 Şubat 2016 Cumartesi tarihinde bir San Antonio gazetesi, Anayasa Mahkemesi Yargıcı Antonin Scalia'nın Texas'da bir av yolculuğu sırasında uykusunda öldüğünü haber verdi. Sosyal medya patladı. Dakikalar içinde eski Cumhuriyetçi Parti elemanı ve muhafazakar yasal yayın olan *The Federalist*'in kurucusu şu tweeti gönderdi, "Eğer Scalia gerçekten öldüyse; senato 2016 yılında herhangi bir yargıcın atamasını yapmamalı ve bu adaylığı bir sonraki başkana bırakmalı." Bundan kısa bir süre sonra Cumhuriyetçi senatör Mike Lee'nin iletişim direktörü şu tweeti gönderdi, "Sıfırdan daha az şansı olan nedir? Obama'nın Scalia'nın yerine geçmekte başarılı olacak bir Anayasa Mahkemesi Yargıcı ataması yapması." Akşamın erken saatlerinde Senato Çoğunluk Lideri Mitch McConnell, Scalia ailesine baş sağlığı dileklerini içeren bir açıklama yaptı fakat aynı zamanda şunu da deklare ediyordu, "Bu pozisyon yeni bir başkan seçilene kadar doldurulmamalıdır."

16 Mart 2016 tarihinde Başkan Barack Obama Scalia'nın makamını doldurmak için temyiz yargıcı Merrick Garland'ı aday gösterdi. Hiç kimse Garland'ın niteliklerinden şüphelenmiyordu ve o herkesin gözünde ideolojik olarak ılımlı bir adaydı. Fakat Amerika tarihinde ilk kez ABD Senatosu seçilmiş bir başkanın Anayasa Mahkemesi için öne sürdüğü adayı oylamayı dahi reddetti. Senato daha önce de gördüğümüz gibi Anayasa Mahkemesi yargıçlarının seçilmesinde tavsiye ve rıza yetkisini her zaman kendini tutarak kullanmıştı: 1866 yılından bu yana görevi sona ermek üzere olan bir başkan Anayasa Mahkemesinde bir pozisyon doldurmak isterse bunu yapmasına izin verilmişti.

Fakat 2016 yılında dünya farklı bir yerdi. Şimdi tarihi örneklerden radikal bir şekilde ayrılan senato, Cumhuriyetçileri başkanın yeni bir yargıç atama otoritesini reddediyordu. Bu inanılmaz boyutlarda bir standart yıkımıydı. Bir yıl içinde Beyaz Sarayda bir Cumhuriyetçi vardı ve senatodaki Cumhuriyetçiler dileklerine kavuştular: Hemen onayladıkları muhafazakar yargıç adayı Neil Gorsuch. Eski Büyük Parti (Cumhuriyet Partisi) temel bir demokratik standarda takılmış ve Anayasa Mahkemesi koltuğunu çalıp bundan yakayı sıyırmayı başarmıştı.

Amerika'nın demokratik kurumlarını destekleyen gelenekler çözülüyor ve siyasi sistemimizin işleyişi ile uzun zamandır ayakta kalmış olan *nasıl işlemesi gerektiği* ile ilgili beklentiler arasında kaygı verici bir uçurum açılıyor. Yumuşak korkuluklarımız zayıfladı ve demokrasi karşıtı liderlere karşı gittikçe daha savunmasız hale geliyoruz.

Standartları ciddi bir şekilde yıkan Donald Trump geniş (ve doğru) bir şekilde Amerika'nın demokratik standartlarını yıkması nedeniyle eleştiriliyor. Fakat bu sorun Trump ile başlamadı. Standartların erozyonu on yıllar önce Trump başkanlık adaylığını açıklamak için asansöre binmeden çok önce başlamıştı.

1978 yılındaki kongre yarışı sırasında kuzeybatı Georgia'da genç Newt Gingrich, Atlanta dışındaki bir bölgeden üçüncü kez aday oluyordu. Kendi kendini Liberal bir Cumhuriyetçi olarak belirlediği önceki iki denemesi başarısız olduktan sonra, bu sefer bir muhafazakar olarak ortaya çıkmış ve 130 yıldır Cumhuriyetçilerin elinde olmayan bir bölgenin ilgisini çekmeyi başarmıştı. Gingrich'in gözlüklü akademisyen görünüşü (yerel bir üniversitede tarih profesörüydü), neşeli konuşması, kalın gür saçları ve gür favorileri onun Amerika siyasetinin değişimine neden olacak acımasızlığını gözlerden saklıyordu.

Gingrich 1978 kampanyasının Haziran ayında Atlanta Airport Holiday Inn'de bir grup Cumhuriyetçi üniversiteli ile buluştu ve onları alışık olduklarından daha açık sözlü ve acımasız bir siyasi görüş ile kendine çekti. Öfkeli bir seyirci kitlesi bulmuştu. Gingrich genç Cumhuriyetçileri "Kamp ateşi çevresinde harika olacak fakat siyasette işe yaramayacak izci sözleri kullanmaktan," vazgeçmeleri yönünde uyardı ve devam etti:

> Siz *bir savaştasınız*. Bu bir *güç savaşı*.... Bu partinin ihtiyatlı, tedbirli, dikkatli, mülayim, ilgisiz yarı liderlerden oluşan yeni bir jenerasyona ihtiyacı yok.... Bizim

> ihtiyacımız olan bu tembellik festivalinde ayağa kalkmayı göze alabilecek insanlar... Siyasi liderlerin ilk amacı nedir?....Bir çoğunluk kurmak.

Gingrich 1979 yılında Washington'a geldiğinde onun siyaseti savaş olarak görüşü Cumhuriyet Partisinin liderleri ile ters düşmekteydi. Kongre tatillerinde Illinois'deki evine Demokratik iş arkadaşı Dan Rostenkowski ile birlikte aynı arabada giden cana yakın bir isim olan Meclis Azınlık Lideri Bob Michel nezaket kurallarına ve partiler arası işbirliği gibi uzun zamandır ayakta olan standartlara sadık biriydi. Gingrich bu yaklaşımı çok "yumuşak" bularak reddetti. Cumhuriyetçi çoğunluğu kazanmış olan Gingrich daha sert bir siyaset oyununa duyulan ihtiyaca inanmaktaydı.

Ufak ama sayısı gittikçe artan bir grup tarafından desteklenmekte olan Gingrich, partide daha saldırgan bir yaklaşım kurmak için isyankarlığa başladı. Yeni basın teknolojisi C-SPAN'dan yararlanan Gingrich "sıfatları taş gibi kullanıyor" ve bilerek boş konuşma sanatını kullanıyordu. Kongreyi "yozlaşmış" ve "hasta" olarak tanımlıyordu. Demokratik rakiplerinin vatan sevgisini sorguluyordu. Hatta onları Mussolini ile karşılaştırıyor ve "ülkemizi yok etmeye" çalışmakla suçluyordu. Eski Georgia eyaleti Demokratik Parti lideri Steve Anthony'e göre "Gingrich'in ağzından çıkanları...daha önce hiçbir partiden duymadık. Gingrich sınırı o kadar aştı ki muhalefet birkaç yıl boyunca şoktan hareketsiz kaldı."

Gingrich ve yandaşları bu taktikleri yeni siyasi hareket komitesi olan GOPAC üzerinden yaymak için çalışmalara başladılar. GOPAC iki binden fazla eğitim kaseti üretiyor ve bunları Gingrich'in "Cumhuriyet Devrimi"

yandaşlarını aynı tumturaklı noktaya taşıma amacıyla üyelere dağıtıyordu. Gingrich'in eski basın sekreteri Tony Blankley, onun ses kasetleri dağıtımını İran'da güce ulaşma yolundaki Ayatollah Khomeini ile karşılaştırıyor. 1990'lı yılların başında Gingrich ve ekibi Cumhuriyetçi adaylara Demokratları tanımlamakta kullanacakları olumsuz kelimelerden oluşan notlar dağıtıyorlardı; *acınacak halde, hasta, garip, ihanet, bayrak karşıtı, aile karşıtı* ve *vatan haini.* Bu Amerika siyasetinde büyük bir değişim dalgası yaratacaktı.

Gingrich Cumhuriyet Partisinin lider yapısında yükselişine devam ederken bile (1989 yılında parti denetçisi ve 1995 yılında Meclis Sözcüsü olacaktı) sert hatlar taşıyan konuşma tarzını bırakmayı reddediyordu ve partiyi kendinden uzaklaştırmak yerine, onu da bu durumun içine çekti. Gingrich sözcü olduğu dönemde yeni bir Cumhuriyetçi millet meclisi jenerasyonunun rol modeli haline gelmişti ve bunların pek çoğu 1994 seçimlerini ezici bir üstünlükle kazanarak Cumhuriyet Partisine kırk yıldır ilk kez meclis çoğunluğunu getireceklerdi. Senato, ideolojileri taviz vermekten kaçınma ve yasamayı engellemekten oluşan "Gingrich senatörlerinin" gelişi ile değişime uğramış ve bu durum kurumun "geleneksel davranış" adetlerinin sonunu getirmeyi hızlandırmıştı.

O dönemde sadece birkaç kişinin fark ettiği gibi Gingrich ve yandaşları özellikle Cumhuriyetçi tabanında büyümekte olan halk huzursuzluğunun derinlerinde yatan yeni bir kutuplaşma dalgasının tepesinde yer almaktaydılar. Bu kutuplaşmayı Gingrich yaratmamıştı fakat bunun yaygın bir duyguya dönüşümünden yararlanan ilk Cumhuriyetçilerden biriydi ve onun liderliği Cumhuriyetçi Partinin baskın stratejisini "savaş

olarak siyaset" yapmaya yardımcı olacaktı. Demokrat Parti kongre üyesi Barney Frank'a göre Gingrich;

> İnsanların birbirlerine katılmadıkları zamanlarda bile rakiplerinin iyi niyetli olduğunu düşündükleri Amerikan siyasetini, insanların fikir ayrılığı yaşadığı kişileri kötü ve ahlaksız olarak gördükleri başka bir türe çevirdi. O, McCarthy akımının başarılı bir örneğiydi.

Cumhuriyetçilerin yeni sert oyun tarzı Bill Clinton'ın başkanlığında ortaya çıktı. Clinton'ın ilk döneminin dördüncü ayı olan 1993 yılının Nisan ayında Senato Azınlık Lideri Robert Dole şunu iddia ediyordu; Clinton'ın mütevazi popüler zaferi yeni başkana duyulan saygının garanti olmadığı geleneksel balayı dönemi anlamına geliyordu ve bu nedenle başkanın 16 milyon dolarlık iş girişimini engellemek için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisini kullandılar. 1980 ve 90'lı yıllarda zaten yükselişe geçmiş olan vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin kullanımı eski bir senatörün deyişi ile Clinton'ın başkanlığının ilk iki senesinde "salgın" seviyesine ulaşmıştı. 1970'den önce senato tartışmalarını sona erdirmek için verilen kapama önergelerinin (vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin kullanımının iyi bir belirtisi) sayısı bir senede asla yediyi geçmemişti fakat 1993-94 arasında bu sayı seksene ulaşacaktı. Ayrıca senatodaki Cumhuriyetçiler en önemlisi Clinton'ın 1980'li yıllarda Arkansas'da yaptığı toprak anlaşması (onların deyişi ile Whitewater soruşturması) gibi bir dizi şüpheli skandalın araştırılması için de agresif bir şekilde bastırıyorlardı. Bu

çabalar 1994 yılında Kenneth Starr'ın bağımsız hukuk danışmanı olarak atanması ile sonuçlandı. Clinton'ın tüm başkanlık döneminin üzerinde bir gölge olacaktı.

Fakat savaş olarak siyaset döneminin tam vitese geçmesi, Cumhuriyetçilerin 1994 seçimlerini ezici bir üstünlükle kazanmalarının ardından oldu. Artık Meclis Sözcüsü olan Gingrich ile Cumhuriyet Partisi "her ne şekilde olursa olsun" zaferi kovalamak amacıyla kendini tutma standardını reddedip parti tabanında ideolojik arılık sembolü olan "taviz yok" yaklaşımını benimsemişti. Meclisteki Cumhuriyetçiler 1995 yılında hükümetin beş gün, 1996 yılında ise yirmi bir gün boyunca kapanmasına neden olan bütçe tartışmaları gibi durumlarda taviz vermeyi reddediyordu. Bu tehlikeli bir virajdı. Kendini tutma olmadan denge ve denetim sistemi kilitlenmeye ve fonksiyon bozukluğuna yol açmıştı.

1990'lı yılların anayasal sert atışlarının zirve yaptığı dönem, 1998 Aralık tarihinde Başkan Clinton'ı mahkemeye vererek görevden alma oylamasıydı. ABD tarihinin sadece ikinci denemesi olan bu hareket uzun zamandır ayakta kalmış standartlara ters geliyordu. Sonu gelmemiş olan Whitewater sorgusu ile başlamış olan araştırma sonunda Başkan Clinton'ın evlilik dışı ilişkisi hakkındaki tanıklığına odaklanmış ve hiçbir zaman geleneksel yüksek suç ve kötü davranış standardına yaklaşan bir şey ortaya çıkarılmamıştı. Anayasal akademisyen Keith Whittington'ın deyişi ile, Cumhuriyetçilerin Clinton'ı mahkemeye vererek görevden almaları "teknik bir ayrıntıya" dayanmaktaydı. Cumhuriyetçi meclis üyeleri ayrıca oylamaya, karşı partinin desteği olmadan devam etmişlerdi ki bu da Başkan Clinton'ın senato tarafından suçlu bulunmamasını neredeyse garanti altına alıyordu

(Şubat 1999 tarihinde aklanmıştır). ABD tarihinde örneği bulunmayan bir hareket ile meclisteki Cumhuriyetçiler mahkemeye vererek görevden alma yetkilerini siyasileştirmiş, kalitesini bozmuş ve kongre uzmanı Thomas Mann ile Norman Ornstein'ın deyişi ile "parti savaşlarının bir başka silahı" haline getirmişlerdi.

Karşılıklı tolerans ve kendini tutma standartlarına yönelik ilk saldırıyı Newt Gingrich başlatmış olsa da savaş olarak siyaset görüşüne yönelik düşüş onun 1999 yılında kongreden ayrılmasının ardından hız kazandı. Gingrich'in yerini Meclis Sözcüsü olarak Dennis Hastert almış olsa bile, gerçek güç Meclis Çoğunluk Lideri Tom DeLay'in elindeydi. Takma adı "Çekiç" olan DeLay Gingrich'in partisel acımasızlığını paylaşıyordu. Bu ideolojisinin bir kısmını lobi faaliyetleri yapan firmaları Cumhuriyetçi çalışanlar ile doldurduğu ve lobicilerin seçilmiş Cumhuriyetçileri desteklerinde ödüllendirildiği oynamak-için-öde sistemini kurduğu K Caddesi Projesi ile ortaya koydu. Cumhuriyetçi kongre üyesi Chris Shays, DeLay'in felsefesini açık sözlerle tarif ediyor: "Eğer yasadışı değilse, yap." Sonuç standartların daha da erozyona uğraması oldu. DeLay'i gözlemleyen bir muhabiri alıntılamak gerekirse DeLay; "Diğer partileri kontrol altında tutan görünmez çiti tekrar ve tekrar aştı." DeLay standartların rutin bir şekilde kırılmasını yirmi birinci yüzyıla taşımıştı.

14 Aralık 2000 tarihinin akşamında Al Gore görevini seçim sonrası yaşanmış olan acı savaşın ardından George W. Bush'a bıraktıktan sonra, Bush Texas Temsilciler Meclisinden ülkeye seslendi. Eyaletin Demokratik Meclis Sözcüsü tarafından tanıtılan Bush neden Texas Meclisinden konuşmayı seçtiğini şu şekilde açıkladı:

> Çünkü burası partiler arası işbirliğinin evidir. Burada, Demokratların çoğunluğa sahip oldukları yerde Cumhuriyetçiler ve Demokratlar temsil ettikleri insanlar için doğru olanı yapmak amacıyla birlikte çalışırlar. Bu salonda gördüğüm işbirliği ruhuna Washington'da da ihtiyacımız var.

Bu tarz bir işbirliği ruhu oluşmadı. Bush "bölücü değil birleştirici" olmak için söz vermişti fakat partiler arası savaş onun başkanlıkta kaldığı sekiz yıl boyunca sadece daha da yoğun hale geldi. Bush'un göreve başlamasından hemen önce DeLay seçilmiş başkana gerçekleri hatırlattı ve anlatılana göre ona "Biz Demokratlar ile çalışmayız. Bu bölücü-birleştirici olayı olmayacak," dedi.

Başkan Bush ağır olarak sağ kanata yöneldi ve seçmenlerin kutuplaşmasının Cumhuriyetçilerin kendi tabanlarında etkili olmak yerine bağımsız oyların peşinde koşarak kazanabilecekleri anlamına geldiği sonucunu çıkaran siyasi danışmanı Karl Rove'un da etkisi ile partiler arası işbirliğine dair tüm iddiaları bir kenara bıraktı. 11 Eylül saldırılarının sonrası ve Afganistan ile Irak'taki önemli ordu hareketleri hariç kongredeki Demokratlar, partiler arası işbirliğinden kaçındılar ve engellemeyi tercih ettiler. Harry Reid ve diğer senato liderleri, senato kurallarını Cumhuriyetçi yasa tasarılarını yavaşlatmak ya da engellemek için kullandılar ve karşı çıktıkları Bush tasarılarını engellemek için standartları yıkarak düzenli olarak vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisine başvurdular.

Senatodaki Demokratlar ayrıca tavsiye ve rıza yetkisinde de süregelmiş kendini tutma standardından

uzaklaştılar ve Başkan Bush'un yargıç adaylarının örneği görülmemiş bir miktarını ya doğrudan reddederek ya da duruşma düzenlemeyi reddedip onların enerjisini harcayarak engellediler. Başkanın atamaları konusunda kendini tutma standardı çözülüyordu. Gerçekten de *New York Times*'ın alıntıladığı Demokrat bir strateji uzmanı senatonun "temel kuralları değiştirmesi" gerektiğini söylüyordu çünkü ona göre "bilgili ya da bilimsel oldukları için birini onaylamak zorunda değildiniz." Cumhuriyetçiler 2002 yılında Senatoyu geri kazandıklarında Demokratlar pek çok mahkeme adayının onaylanmasını engellemek için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisine başvurdular. Cumhuriyetçilerin buna cevabı öfkeli oldu. Muhafazakar köşe yazarı Charles Krauthammer "Senatonun en önemli adeti, geleneği ve yazılmamış kuralı şudur ki, yargıç adayları için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisini kullanmazsınız," diye yazmıştır. Bush'un sonuncu kongresi olan 110. Kongre sırasında vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisini kullananlar Clinton yıllarını bile neredeyse ikiye katlayarak tüm zamanların en yüksek sayısı olan 139'a ulaşmıştı.

Demokratlar başkanı engellemek için kendini tutmayı bir kenara bırakmışsa Cumhuriyetçiler de aynısını başkanı korumak için yapmıştır. Mecliste azınlık partilere de konuşma ve yasamayı değiştirme hakkı veren "normal düzene" dair resmi olmayan uygulama önemli ölçüde terk edilmişti. Değişiklikleri yasaklayan "kapalı kurallar" altında sunulan tasarıların oranı hızla arttı. Kongre gözlemcisi Thomas Mann ve Norman Ornstein'ın anlatımıyla; "Mecliste hareketleri belirleyen ve uzun süredir ayakta olan standartlar başkanın programını

uygulama amacıyla belirlenen daha büyük hedeflere ulaşmak için parçalara bölündü." Cumhuriyet Partisi etkili bir şekilde Cumhuriyet Partisi başkanını denetlemeyi bir kenara bırakmış ve kongrenin başkanı kontrol etme gücünü zayıflatmıştı. Meclis, Başkan Clinton'ın Beyaz Saray yılbaşı kartı gönderim listesini yeni bağışçılar bulmak için kötüye kullanması çabalarını araştırmak için 140 saatlik yeminli şahit ifadesi dinlemiş fakat George Bush'un başkanlığının ilk altı yılı boyunca Beyaz Saray'a hiçbir mahkeme celbi gitmemiştir. Kongre Irak Savaşını denetlemeyi reddetmiş ve sadece Abu Ghraib hapishanesindeki işkence gibi ciddi suistimalleri yüzeysel olarak araştırmıştır. Kongrenin bekçi köpekliği, kurumsal sorumluluklarını bir tarafa bıraktıkları için, kucak köpekliğine dönüşmüştür.

Standartların yıkımı ayrıca eyalet ölçüsünde de görülebilir. En kötü üne sahip ihlallerin arasında 2003'de gerçekleşen Texas'ı tekrar bölgelere ayırma planı vardır. Anayasa eyalet meclislerinin kongre seçmen bölümlerini eşit nüfusa sahip olacak bölgeler şeklinde tekrar düzenlemesine izin verir. Ancak uzun zamandır ayakta kalmış olan ve geniş bir kesimin paylaştığı standart, yeniden bölgelere ayırmanın sadece her on yılda bir nüfus sayımı sonuçlarının yayınlanmasının hemen ardından yapılması gerektiğini belirtir. Bunun iyi bir nedeni vardır: İnsanlar sürekli taşındıklarından yeniden bölgelere ayırma o on yılın ilerleyen döneminde yapılırsa doğruluğu daha az olan nüfus verilerine dayanıyor olacaktır. On yılın ortasında bölgelerin yeniden ayarlanmasının önünde bir engel olmasa bile bunun gerçekleşmesi her zaman nadir olmuştur.

2003 yılının başında Meclis Çoğunluk Lideri Tom DeLay'in önderliğini yaptığı Texas Cumhuriyetçileri kendilerinin bile sadece parti avantajına olduğunu itiraf

ettikleri radikal bir dönem dışı yeniden bölgelere ayırma planını gerçekleştirdiler. Texas seçmenleri artan bir sayıda Cumhuriyetçi olsa da eyaletin otuz iki temsilcisinin on yedisi Demokrattı ve bunların pek çoğu görevlerinde sabit bir yer kazanmıştı. Bu ulusal Cumhuriyet parti liderleri için önemliydi çünkü Cumhuriyetçiler Temsilciler Meclisinde az bir farkla çoğunluğa (229-204) sahiptiler. Demokratların Meclisi kazanması için 2004 seçimlerinde sadece on üç Cumhuriyetçi koltuğunu kazanmaları yeterliydi ve bu da birkaç koltuğun bile son kararı etkileyebileceğini gösteriyordu.

DeLay'ın rehberliği altındaki Texas Cumhuriyetçileri Afrikalı Amerikalıları ve Latinleri az sayıdaki Demokratik bölgelere atayarak ve Cumhuriyetçi oyları Demokratların uzun süredir görevde olduğu bölgelere kaydırarak onların yenilgisini garanti altına alacak yeniden bölgelere ayırma planını tasarladılar. Yeni harita özellikle altı Demokrat kongre üyesini savunmasız bırakıyordu. Plan tamamen sert bir oyun tarzıydı. Bir analisti alıntılamak gerekirse bu plan "Cumhuriyetçilerin yasanın izin vereceğini düşündüğü ölçüde parti taraftarıydı."

Texas tasarısını geçirmek için başka bir cesur hareket daha gerekecekti. Texas Meclisi bir tasarıyı geçirmek için üyelerin üçte ikisinin oylamada bulunmasını gerektirir ve Demokratların buna karşı çıkacak sayıda oyları vardı. Bu yüzden 2003 yılının Mayıs ayında yeniden bölgelere ayırma tasarısı sunulduğunda Demokratlar da kendilerine özel sıra dışı bir manevra ile cevap verdiler: Eyalet meclis üyelerinden kırk yedi tanesi otobüslere binerek Oklahoma, Ardmore'a gittiler ve meclis tasarıdan vazgeçene kadar dört gün boyunca burada kaldılar.

Vali Rick Perry buna cevap olarak Haziran ayında yeni bir meclis oturumu çağırdı ve Demokratlar başka bir çekip gitme organizasyonu için çok yorgun olduklarından dolayı yeniden bölgelere ayırma tasarısı geçti. Tasarı o zaman eyalet Senatosuna taşındı ve burada meclisteki iş arkadaşlarının örneğini takip eden Demokratlar tasarının yokluklarından dolayı düşmesi için bir uçağa binerek New Mexico, Albuquerque'ye gittiler. Senatör John Whitmire (kısa süre sonra "Quitmire" olarak bilinecekti) vazgeçip Austin'e dönene kadar bir aydan uzun bir süre boyunca orada kaldılar. Tasarı geçtiğinde DeLay uzlaşma süreçlerini denetlemek için bizzat Washington'dan geldi ve bu da daha bile radikal bir bölgelere ayırma planına yol açtı. Cumhuriyetçi meclis üyesi Joe Barton'ın bir yardımcısının e-postasında itiraf ettiği gibi; "Bu gördüğüm en agresif harita. Bu Cumhuriyetçilerin ulusal ruh hali ne olursa olsun, meclisi ellerinde tutmalarını garanti altına alıyor." Gerçekten de yeniden bölgelere ayırma planı neredeyse mükemmel şekilde işe yaradı. Altı Texas kongre koltuğu 2004 seçimlerinde Demokratlardan Cumhuriyetçilere geçti ve Cumhuriyetçilerin meclis kontrolünü ellerinde tutmalarına yardımcı oldu.

Bush başkanlığı kendini tutmanın düşüşüne ek olarak aynı zamanda karşılıklı toleransa yönelik ilk meydan okumalara da sahne oldu. Başkan Bush'u övmek gerekirse o Demokratik rakiplerinin vatanseverliğini, 11 Eylül saldırılarından sonra yükselen Müslüman karşıtlığı histeri, ona bu fırsatı sunmuş olsa bile sorgulamadı. Fakat Fox News yorumcuları ve etkili radyo konuşma programlarının sunucuları bu anı Demokratların vatanseverlik eksiklikleri olduğunu ima etmek için kullandılar. Yorumcular, Rush Limbaugh'ın 2006 yılında Senatör Patrick Leahy'in

Anayasa Mahkemesi adayı Samuel Alito'yu Bush yönetiminin işkence kullanımı üzerine sorgulamasının ardından onu "Al Qaeda için silaha sarılmak" şeklinde suçlamasında olduğu gibi Demokratları Al Qaeda ile ilişkilendirmeye başladılar.

2000'li yıllarda partiler arası hoşgörüsüzlüğün en cesur ismi Ann Coulter idi. Coulter Liberallere ve Demokratlara saldıran ve McCarthy akımının sesini taşıyan bir dizi çok satan kitap yazdı. Kitapların başlıkları bile yeterince açıktı: *Slander* (İftira-2002); *Treason* (Vatana İhanet-2003); *Godless* (Dinsiz-2006); *Guilty* (Suçlu-2009); *Demonic* (Şeytani-2011); *Adios, America!* (Hoşça kal, Amerika-2015). Joseph'in McCarthy'i savunan ve onun taktiklerini benimseyen *Treason* adlı kitabı ABD'nin Irak işgali sırasında basılmıştı. Bu kitaba göre Amerika düşmanlığı "Liberallerin tüm dünya görüşünde bir içgüdü" idi ve Liberalleri Soğuk Savaş döneminde "elli yıllık vatan hainliği" ile suçluyordu. *Treason* kitabının tanıtımı sırasında Coulter "*Burada milyonlarca şüpheli var... Ben tüm Demokratik Partiyi suçluyorum,*" demiştir. Kitap *New York Times* çok satanlar listesinin birinci sırasında on üç hafta boyunca kalmıştır.

2008 başkanlık seçimleri partiler arası hoşgörüsüzlükte dönüm noktasıydı. Amerika'nın en çok izlenen kablolu haber kanalı Fox News dahil sağ kanat medya ekosistemi Demokrat Partisi başkanlık adayı Barack Obama'yı Marksist, Amerika karşıtı ve gizli Müslüman olmakla suçluyordu. Kampanya Obama'yı 1970'li yılların başında Weather Underground'da aktif bulunan Chicago bölgesinden bir profesör olan "terörist" Bill Ayers ile bağlantılı göstermek için de önemli bir çaba harcamıştır

(Ayers 1995 yılında Illinois senato adaylığına hazırlanan Obama için bir toplantı düzenlemişti). Fox News programı *Hannity & Colmes* 2008 kampanyası sırasında Ayers hikayesini en azından altmış bir farklı bölümde tartıştı.

Fakat 2008 kampanyasının en endişe verici kısmı sağ kanat medyanın hoşgörüsüzlük stratejisinin önde gelen Cumhuriyet Partisi siyasetçileri tarafından da benimsenmesidir. Örneğin, Tom DeLay "Obama tersini ispat etmediği sürece bir Marksisttir," derken Iowa'dan Cumhuriyetçi bir kongre üyesi olan Steve King ise Obama'ya "Amerika karşıtı" demiş ve onun Amerika'yı "totaliter diktatörlüğe" sürükleyeceği konusunda uyarmıştır. Cumhuriyetçi Partisinin başkan adayı John McCain bu tarz taktikleri benimsememiş olsa da, aynı partiden seçime katılan Sarah Palin bu taktikleri kullanmıştır. Bill Ayers hikayesini kullanan Palin, Obama'nın "teröristler ile arkadaşlık" yaptığını öne sürmüştür. Kampanya ağı boyunca Palin destekçilerine Obama'nın "siyasi kariyerine yerli bir teröristin oturma odasında başladığını" söylemiş ve şu şekilde devam etmiştir; "Bu adam Amerika'yı sizin ve benim gördüğüm şekilde görmüyor.... Bu adam Amerika'yı kendi ülkesini hedef alan eski bir yerli terörist ile birlikte çalışacak kadar mükemmellikten uzak görüyor." Palin'in ırksal kodlar taşıyan konuşmaları kalabalıkların "İhanet!" tezahüratlarına ve hatta "Öldürün onu!" haykırışlarına neden olmuştur.

Barack Obama'nın 2008 yılında başkanlık seçimlerinden zaferle çıkması daha uygar bir tür siyasetin geri gelmesi için olan umutları körüklemiştir. Seçim gecesinde Obama ailesi Chicago'da sahnede toplanmış, seçilen başkan bol bol

konuşmuş ve McCain'i Amerika'ya yaptığı katkılarla dolu kahramanca kariyerinden ötürü kutlamıştır. McCain daha önceki saatlerde Phoenix, Arizona'da zarif bir konuşma yapmış ve bu konuşması sırasında Obama için ülkesini seven iyi bir adam diyerek ona "Tanrı yol açıklığı versin," dileğinde bulunmuştur. Bu, seçim sonrası uzlaşmasının kitaplara girecek bir örneğidir. Fakat Phoenix'de yanlış olan bir şeyler vardı. McCain Obama'dan bahsettiğinde kalabalık gürültülü bir şekilde protesto etmiş ve Arizona senatörü onları sakinleştirmek zorunda kalmıştır. Pek çoğu bir kenarda asık suratlı bir şekilde sessizce durmakta olan Sarah Palin'e dönmüştür. Sahne o akşam McCain'e ait olmasına rağmen onun Cumhuriyetçilere yönelik geleneklere bağlı konuşmasında geçen yeni başkan ile "farklarımız arasında köprü" kuralım talebi onu duymak için toplananlar arasında kabul görmemiştir.

Obama'nın başkanlığı tolerans ve işbirliğine dayalı yeni bir dönem başlatmak yerine radikalliğin ve partiler arası savaşın yükselişine sahne olmuştur. Uç noktadaki muhafazakar yazarlar, konuşma radyosu sunucuları, TV spikerleri ve blog yazarları arasında başlayan Başkan Obama'nın meşruluğu tartışmaları kısa süre sonra büyük bir siyasi hareket haline gelmiştir: Başkan Obama'nın göreve başlamasından sadece birkaç hafta sonra organize olan Çay Partisi. Çay Partisi misyonunu sınırlandırılmış hükümet, düşük vergiler ve sağlık reformuna karşı çıkmak gibi geleneksel muhalefet fikirleri üzerine kurmuş olsa da Obama'ya karşı çıkışları daha da ölümcüldü. Fark mı? Çay Partisi, Başkan Obama'nın başkan olma hakkını sorguluyordu.

Çay Partisi söylevlerinde kurulmuş standartları bozan düzenli olarak kullanılan iki çizgi vardı. İlki, Başkan

Obama'nın demokrasimiz için bir tehdit oluşturmasıydı. Obama'nın seçimi kazanmasından sadece günler sonra Georgia kongre üyesi Paul Broun, gelen diktatörlüğün Nazi Almanya'sı ya da Sovyet Birliği ile benzer olacağını söylemişti. Daha sonra attığı tweette ise "Sayın Başkan, siz Anayasaya inanmıyorsunuz. Siz sosyalizme inanıyorsunuz," yazmıştır. Kısa süre sonra ABD Senatosuna seçilecek olan Iowa Çay Partizanı Joni Ernst ise Başkan Obama'nın "diktatör olduğunu" öne sürüyordu.

İkinci konu ise Barack Obama'nın "gerçek bir Amerikalı" olmadığıydı. Sarah Palin 2008 kampanyası boyunca kendisini ve ezici bir şekilde beyaz Hristiyan olan destekçilerini tanımlamak için "gerçek Amerikalılar" ifadesini kullanmıştı. Bu, Çay Partisinin Başkan Obama karşıtı kampanyasının merkezini oluşturuyordu ve bu akımın takipçileri sürekli Obama'nın Amerika'yı sevmediğini ya da Amerikan değerlerini paylaşmadığını söylemekteydiler. Çay Partisi taraftarı ve radyo sunucusu Laurie Roth'a göre:

> Bu, Jimmy Carter ya da Bill Clinton'da olduğu gibi bir sola kayış değil. Bu dünya görüşünün çarpışması. Beyaz Sarayda dünya görüşünün çarpışmasına tanık oluyoruz. Gizli laik-tarz bir Müslüman olan adam, fakat o hâlâ bir Müslüman. O bir Hristiyan değil. Beyaz Sarayda Amerikalı gibi davranan Sosyalist-Komünist bir adam görüyoruz.

Çay Partisi dedikodu ve suçlamalarla dolu çok sayıda e-posta atıyordu ve bu e-postalardan birinde yer alan bir

fotoğraf, Başkan Obama'yı CNN sunucusu Fareed Zakaria tarafından yazılmış olan *The Post-American World* kitabını taşırken göstermekteydi. E-postada şunlar yazıyordu: *"BU KANINIZI DONDURACAK!!! Obama'nın okuduğu kitabın adı The Post-American World ve bu bir diğer Müslüman tarafından yazıldı."*

Boş laflar Çay Partisi taraftarları ile sınırlı değildi. Cumhuriyetçi Parti siyasetçileri de Başkan Obama'nın "Amerikanlığını" sorgulamaktaydı. Eski Colorado kongre üyesi Tom Tancredo "Ben Barack Obama'nın benimle aynı Amerika'yı sevdiğine inanmıyorum, kurucuların bir araya getirdiği Amerika," demiştir. 2012 yılında geri dönmeyi ve Cumhuriyetçi Partiden başkanlık adaylığını kazanmayı denemiş olan Newt Gingrich ise Obama için "ilk Amerika karşıtı başkan" demiştir. 2015 Şubat tarihinde Wisconsin valisi Scott Walker için gerçekleşen özel bir bağış toplama yemeğinde, eski New York şehri valisi Rudy Giuliani başkanın vatanseverliğini sorgulamış ve "Ben inanmıyorum ve biliyorum bunu söylemek korkunç bir şey fakat ben başkanın Amerika'yı sevdiğine inanmıyorum," demiştir.

Eğer Çay Partisinin Başkan Obama'nın Amerika'yı sevmediği yönündeki suçlamaları sürekli tekrar etmişse, "Başkan Obama'nın doğduğu yeri sorgulama hareketi" daha da öteye gitmiş ve Obama'nın Amerika'da doğup doğmadığını sorgulayarak onun başkanlığı elinde tutmak için sahip olduğu anayasal hakka meydan okumuştur. Obama'nın Amerikalı bile olmadığı iddiası ilk olarak 2004 senato kampanyaları sırasında blog dünyasında ortaya çıkmış ve 2008 yılında tekrar dönüş yapmıştır. Cumhuriyetçi siyasetçiler Başkan Obama'nın vatandaşlığını

sorgulamanın kalabalığın coşkusunu çekmenin en kolay yolu olduğunu fark etmişlerdi. Bu nedenle bu söylemi kullanmaya başladılar. Colorado temsilcisi Mike Coffman destekçilerine şunu demiştir; "Barack Obama'nın Amerika Birleşik Devletleri'nde doğup doğmadığını bilmiyorum. Fakat şunu biliyorum, o kalbinde bir Amerikalı değil. O, bir Amerikalı değil." Bu miti çürütmeyi reddettikleri için en az on sekiz Cumhuriyetçi senatör ve meclis üyesi bu iftiraya olanak sağlamakla suçlanmıştır. ABD senatörleri Roy Blunt, James Inhofe, Richard Shelby ve David Vitter, eski başkan yardımcısı adayı Sarah Palin ve 2012 başkanlık adayı Mike Huckabee, Barack Obama'nın doğum yerinin Amerika olmadığını savunan bu hareketi destekleyici ya da cesaretlendirici açıklamalar yapmışlardır.

Bu akımın en büyük sembollerinden biri Donald Trump olmuştur. 2011 baharında, 2012 başkanlık seçimi için kafa yormakta olan Trump *Today* şovunda Başkan Obama'nın doğuştan ABD vatandaşı olup olmadığı yönünde şüpheleri olduğunu söylemiştir. Trump "Bunun üzerinde çalışan elemanlarım var ve onlar buldukları şeylere inanamıyorlar," demiştir. Trump televizyon haber programlarına çıkıp başkanın doğum sertifikasını görmek için çağrılar yaparak bu akım için Amerika'nın en önde gelen ismi olmuştur. Obama'nın doğum sertifikası sonunda 2011 yılında halka sunulduğunda ise Trump bunun sahte olduğunu öne sürmüştür. Trump 2012'de Obama'ya karşı yarışmamayı seçmiş olsa bile, onun Başkan Obama'nın vatandaşlığını yüksek profilli bir şekilde sorgulaması ona basının ilgisini kazandırmış ve Cumhuriyetçilerin Çay Partisi tabanında sevilir hale gelmesini sağlamıştır. Hoşgörüsüzlük siyasi olarak kullanışlıydı.

Bu tarz saldırıların Amerika tarihinde uzun ve onursuz bir geçmişi vardır. Henry Ford, Peder Coughlin ve John Birch Topluluğu benzer bir dil benimsemiştir. Fakat Obama'nın meşruluğuna yönelik yapılan itirazlar iki önemli yoldan farklıydı. İlk olarak bu itirazlar sadece uç noktalar ile sınırlı değildi ve Cumhuriyetçi seçmenlerinin geniş bir kitlesi tarafından kabul görmekteydi. 2011 Fox News anketlerine göre Cumhuriyetçilerin %37'si Başkan Obama'nın Amerika Birleşik Devletleri'nde doğmadığına inanmaktaydı ve %63'ü onun nereli olduğu ile ilgili şüphelere sahip olduklarını söylemişti. CNN/ORC anketlerinde açıklanana göre Cumhuriyetçilerin %43'ü onun Müslüman olduğuna inanıyordu ve *Newsweek* anketleri Cumhuriyetçilerin çoğunluğunun Başkan Obama'nın Müslümanların iyiliğini diğer dinlere mensup olanların iyiliğinden daha çok düşündüğüne inandıklarını gösteriyordu.

İkinci olarak geçmişteki radikallerden farklı olarak bu dalga Cumhuriyet Partisinin yüksek rütbeli üyelerine kadar uzanmıştı. McCarthy dönemi hariç, iki büyük parti genelde bu tarz hoşgörüsüzlükleri bir yüzyıl boyunca partilerinin sınırlarında tutmayı başarmıştı. Ne Peder Couglin ne de John Birch Topluluğu parti liderlerinin ilgisine sahipti. Şimdi, Başkan Obama'nın (ve daha sonra da Hillary Clinton'ın) meşruluğuna yapılan saldırılar ulusun başta gelen siyasetçileri tarafından gerçekleştirilmekteydi. 2010 yılında Sarah Palin Cumhuriyetçilere, "Çay Partisi hareketini mümkün olduğu kadar benimseyin," tavsiyesinde bulunmuştu. Onu dinlediler. Cumhuriyetçi senatörler, valiler ve hatta başkanlık adayları uç noktaların dilini benimsedi ve Çay Partisi hareketini Cumhuriyet Partisini Obama hükümeti karşısında daha sert bir şekilde itme fırsatı olarak gören Cumhuriyetçi bağışçılar da onlara

katıldı. Özgürlük Çalışmaları ve Refah İçin Amerikalılar gibi iyi finanse edilmiş organizasyonlar ve Çay Partisi Ekspres ile Çay Partisi Vatan Severleri gibi siyasi hareket komiteleri düzinelerce Cumhuriyetçi adaya sponsor oldu. 2010 yılında Çay Partisi tarafından desteklenen yüzden fazla aday kongre için yarıştı ve bunların kırktan fazlası seçildi. 2011 yılında Meclis Çay Parti Toplantısının altmış üyesi vardı ve 2012'ye gelindiğinde Çay Partisi dostu adaylar Cumhuriyet Partisi başkanlık adaylığı için yarışan isimler olarak ortaya çıktılar. 2016 yılında Cumhuriyet Partisi başkanlık adaylığı, Cumhuriyetçilerin Demokrat rakiplerine suçlu dedikleri ve "Onu hapse atın!" tezahüratlarının yükseldiği ulusal parti kongresinde Obama'nın doğum yerini sorgulama hareketinin bir destekçisine gitti.

On yıllardan beri ilk kez yakında başkan olacak kişi de dahil olmak üzere Cumhuriyetçi isimler karşılıklı tolerans standardını açık bir şekilde bırakıyor ve artık uç nokta olmayan uç nokta tarafından güdülüyorlardı. Obama'nın başkanlığının sonuna gelindiğinde pek çok Cumhuriyetçi, Demokratik rakiplerinin Amerika karşıtı olduğu ya da onların Amerikan yaşam tarzına yönelik bir tehdit içerdikleri inancına kapılmıştı. Bu, tehlikeli bir alandı. Bu tarz radikallikler siyasetçileri kendini tutma standardını kırmaya davet eder. Eğer Barack Obama, senatör Ted Cruz'un iddia ettiği gibi "hukukun üstünlüğü için bir tehdit" ise o zaman onun yargıç atamalarını engellemek için gereken her şeyi yapmak mantıklı bir seçenek haline geliyordu.

Obama yıllarında yükselişe geçen partiler arası hoşgörüsüzlük, kurumsal kendini tutma standardının erozyona uğramasına neden oldu. Başkan Obama'nın

seçiminden hemen sonra Kevin McCarthy, Eric Cantor ve Paul Ryan'ın önderliğini yaptığı bir grup genç meclis üyesi, yeni hükümet ile yüzleşme stratejileri geliştirdikleri bir dizi toplantı düzenlediler. Sözde "Genç Silahlar" Cumhuriyet Partisini "Hayır Partisi" yapmaya karar verdiler. Amerika Birleşik Devletleri Büyük Buhrandan bu yana görülen en büyük ekonomik krize saplanmıştı fakat meclisin Cumhuriyetçi üyeleri yeni yönetim ile iş birliği yapmayı reddediyordu. Senato Azınlık Lideri Mitch McConnell bu duyguyu yaptığı şu açıklamada ortaya koyuyordu; "Senatoda başarmak istediğimiz tek ve en önemli şey Başkan Obama'nın başkanlığının bir dönemle sınırlı kalmasıdır." Yani McConnell de engelleme akımını benimsemişti. Ocak 2009 tarihinde senatonun önüne çıkan ilk yasa tasarısı zararsız Kamu Arazisi Yönetim Yasa Tasarısıydı ve iki partinin de iş birliği ile dokuz eyaletteki 800.000 hektarlık vahşi araziyi koruma altına almayı amaçlıyordu. Bir mesaj göndermek isteyen Cumhuriyetçiler vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkilerini kullandılar.

Bu davranış bir standart halini aldı. Senato engellemesi 2008 yılından sonra en yüksek seviyeye ulaştı. Geleneksel olarak senatörlere hazırlanmaları için daha fazla zaman vermek amacıyla kullanılan ve bir haftaya kadar olan uzatmalar artık "belirsiz ya da kalıcı vetolar" halini almıştı. 2007 ile 2012 yılları arasında vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisini kullanım sayısı baş döndürücü 385 rakamına ulaşacaktı. Bu sayı aynı yetkinin I. Dünya Savaşı ile Reagan döneminin bitişini kaplayan yetmiş yıl boyunca toplam kullanımına eşitti. Senatodaki Cumhuriyetçiler adli onayları da parti aleti olarak kullanmaya devam ettiler: Başkanın tur mahkemesi

atamaları 1980'li yıllarda %90'ın üzerindeyken Başkan Obama yönetimi altında %50'ye zor ulaşıyordu.

Demokratlar tüm bunlara kendileri de standartları yıkarak cevap verdiler. Kasım 2013 tarihinde senatodaki Demokratlar federal yargıçlar dahil (Anayasa Mahkemesi hariç) başkanın yaptığı çoğu atama için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisini kaldırmak için oylama yaptılar. Bu hareket o kadar uç noktalardaydı ki geniş olarak "nükleer seçenek" şeklinde adlandırılmıştı. Cumhuriyetçi senatörler Demokratları "siyasi gücün haksız kullanımı" ile eleştirdiler fakat Başkan Obama vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin, engellemenin "pervasız ve insafsız bir aracı" haline geldiğini savunarak bunu destekledi ve şunu deklare etti; "Günümüzdeki engelleme örnekleri normal değil; kurucularımızın öngördüğü bu değildi."

Başkan Obama da tek taraflı başkanlık hareketleri ile standartları yıkarak cevap verdi. Ekim 2011 tarihinde başkan Nevada'daki seyircisine siyasi hedeflerini başarıya ulaştırmada sloganı haline gelecek olan cümleyi söyledi: "İşi yapması için fonksiyonunu kaybetmiş olan kongreyi bekleyemeyiz. Onlar harekete geçmediğinde, ben geçeceğim." Obama başkanlık otoritesini güce gelmeden önce beklemediği bir şekilde kullanmaya başlamıştı. 2010 yılında kongrenin yeni enerji tasarısını geçirmekteki başarısızlığının ardından çıkardığı "başkanlık muhtırası" ile devletin kurumlarına tüm arabaların yakıt verimliliğini arttırma emrini vermişti. 2012 yılında kongre, göçmenlik reformlarını geçirmekte başarısız olunca on altı yaşından önce Amerika Birleşik Devletleri'ne gelmiş olan ve okuyan, lise mezunu olan ya da ordunun bir üyesi bulunan yasadışı göçmenlerin sınır dışı edilmesini durdurma yönündeki

başkanlık emrini bildirdi. 2015 yılında kongre iklim değişikliğine karşı savaşmak ile ilgili yasamayı geçirmeyi reddedince Başkan Obama başkanlık emrini kullanarak tüm federal ajanslara yaydıkları sera gazını azaltmaları ve daha fazla yenilenebilir enerji kullanmaları emrini verdi. Senatodan İran ile nükleer bir anlaşma yapma onayı çıkmayınca Obama yönetimi bir "başkanlık anlaşması" için pazarlık yaptı ve bu resmi bir anlaşma olmadığı için senatonun onayına ihtiyaç duymuyordu. Başkanın hareketleri anayasal sınırların dışında değildi fakat kongrenin engellediği hedeflere ulaşmak için tek taraflı davranan Başkan Obama kendini tutma standardını ihlal etmiş oluyordu.

Başkan Obama'nın Kongreyi atlatmak için gösterdiği çabalar daha fazla gerginliği tetikledi. Mart 2015 tarihinde Cumhuriyet senato lideri halka açık bir şekilde ABD eyaletlerini başkanın otoritesine meydan okumaya çağırdı. *Lexington Herald Leader*'da yer alan köşe yazısında Mitch McConnell eyaletleri, Obama'nın verdiği sera gazı emisyonu emrini görmezden gelmeye teşvik etti. Bu, federal otoriteye karşı yapılmış baş döndürücü bir baltalama hareketiydi. Bir sonraki yıl Arizona eyaleti meclis üyeleri eyalet hükümetinin çalışanlarının ya da kaynaklarının kongre tarafından onaylanmamış başkanlık emirlerinin uygulanmasında kullanılmasını yasaklayan bir tasarıyı tartışmaya açtı ve neredeyse oylama ile geçirdiler. *New York Times* haberinde olduğu gibi, "John Calhoun'un Ayrılıkçıları, 1828 Güney Carolina Sergi ve Protestolarından uzanıyor gibiler."

Obama'nın başkanlığı sırasında kendini tutma standardının ciddi derecede erozyona uğradığını gösteren üç çarpıcı olay gerçekleşti. İlki federal borç

limiti hakkındaki krizdi. Borç limitini yükseltmekteki başarısızlık ABD hükümetinin borçlarını ödeyememesi, Amerika'nın kredi notunun yok olması ve potansiyel olarak ekonomiyi paniğe sokma anlamına geldiği için kongre teoride bu borç limitini "rehin" alabilir ve başkan belli talepleri karşılamadığı sürece limiti yükseltmeyi reddedebilirdi. Bu sıra dışı, amaç uğruna risk alma hareketi 2011 yılından önce asla ciddi bir şekilde düşünülmedi. Borç limitini yükseltmek iki parti arasında da uzun zamandır gerçekleşen bir olaydı; 1960 ile 2011 yılları arasında 49'u Cumhuriyetçi 29'u ise Demokrat başkanlar altında olmak üzere 78 kez gerçekleştirilmişti. Bu süreç genelde çekişmeli olsa da her iki partinin de liderleri bunun sadece siyasi poz verme olduğunu biliyordu.

Bu, Çay Partisi tarafından desteklenen temsilciler ile dolu olan Cumhuriyet partisinin kongrenin kontrolünü kazandığı 2011 senesinde değişti. Pek çoğu sadece borç limitini rehin almaya değil aynı zamanda eğer büyük harcama kesintileri yönündeki talepleri gerçekleştirilmezse "tüm sistemi alaşağı ederek" bu tasarıyı öldürmeye hazırdı. Benzer bir şekilde Çay Partisi tarafından desteklenen senatörler Pennsylvania'dan Pat Toomey ve Utah'dan Mike Lee eğer Başkan Obama taleplerini yerine getirmezse açık bir temerrüt çağrısı yaptılar. Daha sonra kongre üyesi Jason Chaffetz'in yaptığı açıklamada anlattığı gibi "Biz şaka yapmıyorduk. Sistemi alaşağı ederdik." Bir son dakika anlaşması temerrüdü engellemiş olsa da çoktan önemli ölçüde bir zarar verilmişti. Piyasalar kötü bir şekilde cevap verdi ve Standard & Poor tarihte ilk kez Amerika'nın kredi notunu düşürdü.

Mart 2015 tarihinde Arkansas senatörü Tom Cotton ve 46 diğer Cumhuriyetçi senatörün, İran'ın liderlerine yazdıkları ve Başkan Obama'nın İran'ın nükleer programı üzerine herhangi bir anlaşma yapmak için müzakerelerde bulunmaya dair bir yetkisi bulunmadığını belirten mektup, örneği olmayan başka bir olaydı. İran anlaşmasına karşı olan ve Obama'nın resmi bir anlaşma yerine "başkanlık anlaşması" kullanmasına sinirlenen senatodaki Cumhuriyetçiler uzun zamandır başkanlık ofisinin yetkisinde olan diplomatik müzakerelere karışıyorlardı. Ilımlı bir Demokrat olan Florida senatörü Bill Nelson bu mektubu şöyle tanımlıyordu; "Ağzım açık kaldı. George W. Bush'un altında ben böyle bir mektuba imza atar mıydım diye derin bir şekilde düşünmekten kendimi alamadım. Böyle bir şeyi yapmayı düşünemezdim bile." Cotton ve yandaşları yüzsüz bir şekilde görevdeki bir başkanın otoritesini baltalamaya çalışmışlardı.

Standartları yıkan üçüncü olay ise senatonun başkan Obama'nın 2016 yılında Anayasa Mahkemesi için aday gösterdiği Merrick Garland'ı reddetmesiydi. Bir kere daha hatırlatmakta fayda var ki, Yeniden Yapılaşma döneminden bu yana yeni bir başkan seçilmesi yakınken görevdeki başkanın Anayasa Mahkemesindeki boş koltuğu doldurma şansı hiçbir zaman reddedilmemişti. Fakat engelleme tehdidi burada da son bulmadı. 2016 seçimleri yaklaşırken geniş bir kitle Hillary Clinton'ın kazanacağına inanıyordu. Ted Cruz, John McCain ve Richard Burr gibi pek çok Cumhuriyetçi senatör Clinton'ın sonraki dört yıl boyunca yapacağı tüm Anayasa mahkemesi atamalarını reddedeceklerine yemin ederek mahkemenin üye sayısını etkili bir şekilde sekize düşürmüş oldular. Kuzey Carolina'dan senatör Burr, Cumhuriyetçi gönüllüler ile

yapılan özel bir toplantıda "Eğer Hillary Clinton başkan olursa bundan dört yıl sonra da Anayasa Mahkemesinde bir boşluk olması için elimden geleni yapacağım," demiştir. Anayasa, Anayasa Mahkemesinin üye sayısını belirtmiyor olsa bile dokuz üyeli Mahkeme uzun zamandır süregelen bir gelenek halini almıştı. Cumhuriyetçiler ve Demokratlar Başkan Roosevelt'in 1937 yılındaki Anayasa Mahkemesi üzerindeki otoriterliğini birlikte savuşturmuşlardı. Bu artık hayal bile edilemezdi. Ted Cruz Anayasa Mahkemesinin üye sayısını değiştirmek için uzun bir "tarihi örnek" bulunduğunu söylemiş olsa bile, bu örnek iç savaştan kısa bir süre sonra ölmüştü. Cruz'un girişimi 147 yıllık bir standardı yıkacaktı.

Cumhuriyetçiler bunun gibi taktiklerle sistem karşıtı bir siyasi parti gibi davranmaya başladılar. Obama'nın başkanlığı sona erdiğinde demokrasinin yumuşak korkulukları tehlikeli bir şekilde kökünden sökülmekteydi.

Eğer biri bundan yirmi beş yıl önce adayların rakiplerini hapse atmakla tehdit ettiği, siyasi rakiplerin hükümeti seçimi çalmakla ya da diktatörlük kurmakla suçladığı, partilerin yasama çoğunluklarını başkanı mahkemeye vererek görevden almak ve anayasa mahkemesindeki koltukları çalmak için kullandıkları bir ülkeyi tarif edecek olsaydı muhtemelen aklınıza Ekvador ya da Romanya gelirdi. Muhtemelen Amerika Birleşik Devletleri'ni düşünmezdiniz.

Karşılıklı tolerans ve kendini tutma standartlarının çözülmesinin altında yoğun partisel kutuplaşma sendromu yatıyor. Bu, Cumhuriyet Partisinin radikalleşmesi ile başlamış olsa da, bu kutuplaşmanın

sonuçlarını tüm Amerika siyasi sisteminde görebilirsiniz. Hükümetin kapanması, yasamanın rehin alınması, on yılın ortasında yeniden bölgelere ayırma ve Anayasa Mahkemesi adaylarını dikkate almayı bile reddetme sıra dışı anlar değil. Son yirmi beş yıl boyunca Demokratlar ve Cumhuriyetçiler birbiri ile yarışan iki parti olmanın çok ötesine geçtiler ve Liberal muhafazakar kamplara bölündüler. Onların oyları artık derin bir şekilde ırk, dini inanç, coğrafya ve hatta hayat tarzı olarak bölünmüş durumda.

Bu olağan üstü olguyu düşünün: 1960 yılında siyaset bilimcileri Amerikalılara çocukları başka bir siyasi partinin seçmeni olan biriyle evlenirse nasıl hissedeceklerini sordular. Demokratların %4'ü ve Cumhuriyetçilerin %5'i bu soruya "memnuniyetsiz" yanıtını verdi. 2010 yılında ise aynı soru karşılığında Demokratların %33'ü, Cumhuriyetçilerin ise %49'u "biraz ya da çok mutsuz" cevabını verdi. Bir Demokrat ya da Cumhuriyetçi olmak sadece parti üyeliği olmaktan çıkmış ve bir kimlik halini almıştı. 2016 yılında Pew Vakfı tarafından yapılan anketler Cumhuriyetçilerin %49'unun ve Demokratların %55'inin diğer partinin onları "korkuttuğunu" ortaya koydu. Siyasi olarak aktif Amerikalılarda bu sayı daha da yüksekti; Demokratların %70'i ve Cumhuriyetçilerin %62'i diğer partiden korkarak yaşıyordu.

Bu anketler Amerika'da yükselişe geçmiş olan tehlikeli bir olguyu gözler önüne seriyor: Yoğun parti düşmanlığı. Bu olgunun kökleri 1960'lı yıllarda şekillenmeye başlamış olan, partilerin uzun dönemli saflara bölünmesinde yatıyor. Yirminci yüzyılın büyük bir kısmı boyunca Amerika partileri ideolojik olarak "büyük çatılardı", yani her biri farklı seçmenleri ve geniş bir

siyasi görüşü kapsamaktaydı. Demokratlar, Liberallerin Yeniden Yapılaşma koalisyonunu, organize işçileri, ikinci ve üçüncü jenerasyon Katolik göçmenleri ve Afrikalı Amerikalıları kapsıyor fakat aynı zamanda güneydeki muhafazakarlar beyazları da temsil ediyorlardı. Cumhuriyet Partisi ise kuzeybatıdaki Liberalleri, orta batı ve batıdaki muhafazakarları kapsıyordu. Protestan hristiyanlar her iki parti arasında bölünmüştü ancak Demokrat olanları daha fazlaydı ve böylece hiçbir parti "Tanrısız" olmakla suçlanmıyordu.

Her iki parti de iç yapılarında bu kadar heterojen oldukları için aralarındaki kutuplaşmalar günümüzde olduğundan çok daha azdı. Anayasal Cumhuriyetçiler ve Demokratlar vergiler ve harcamalar, hükümet sistemleri ve sendikalar konusunda fikir ayrılığına sahiplerdi fakat her iki partide patlayıcı ırk konusunda ortak noktada birleşiyordu. Her iki partide de sivil hakları destekleyen gruplar olsa da güneyli Demokratların muhalefeti ve kongre komite sistemi üzerindeki stratejik kontrolleri bu konuyu programdan uzak tutuyordu. İç yapılarındaki bu heterojen durum fikir ayrılıklarını yatıştırıyordu. Birbirlerini düşman olarak görmek yerine, Cumhuriyetçiler ve Demokratlar genelde aynı görüşü paylaşıyorlardı. Liberal Demokratlar ve Cumhuriyetçiler genellikle sivil haklar tasarılarını geçirmek için kongrede birlikte oy veriyor, güneyli Demokratlar ve kuzeyli sağ-kanat Cumhuriyetçileri ise Kongrede tasarıyı düşürmeye çalışan "muhafazakar koalisyonunu" oluşturuyorlardı.

1964 Sivil Haklar Yasası ve 1965 Oy Verme Hakları Yasası ile sonuçlanan sivil haklar hareketi partilerin bu düzenine bir son verdi. Bu, siyahlara oy hakkı vererek ve güneydeki tek parti üstünlüğünün sonunu getirerek

sonunda güneyi demokratik hale getirmekle kalmamış fakat aynı zamanda etkileri günümüzde hâlâ görülen partilerin uzun süreli sistemsel saflara bölünmelerini de hızlandırmıştı. Demokratik başkan Lyndon Johnson'ın benimsediği ve 1964 Cumhuriyetçi başkan adayı Barry Goldwater'ın karşı çıktığı Sivil Haklar Yasası, Demokratları sivil haklar partisi, Cumhuriyetçileri ise ırksal durumu koruma partisi olarak tanımlayacaktı. Bunu takip eden on yıllar boyunca güneyli beyazların Cumhuriyetçi Partiye geçişi hızlandı. Nixon'ın "Güney Stratejisi" belli ırklara çekici gelirken Ronald Reagan'ın sonraki ırksal kodlar içeren mesajları Cumhuriyet Partisini beyaz ırktan muhafazakarların evi haline getirdi. Yüzyılın sonunda uzun zamandır katı bir şekilde Demokrat olan bölge tamamen Cumhuriyetçilerin elindeydi. Aynı zamanda neredeyse yüzyıldır ilk kez oy verebilen güneyli siyahlar ve sivil hakları destekleyen kuzeyli Liberal Cumhuriyetçiler ise Demokratlara aktı. Güney Cumhuriyetçilere kayarken kuzeybatı maviye büründü.

1965 yılındaki yeniden saflaşmanın sonrasında aynı zamanda seçmenlerin ideolojik sınıflandırması da başladı. Cumhuriyet Partisinin ağırlıkla muhafazakar olması ve Demokratların çoğunlukla Liberal olması nedeniyle neredeyse bir yüzyıldır ilk kez parti üyeliği ve ideoloji birleşmişti. 2000'li yıllara gelindiğinde Demokrat ve Cumhuriyet partileri artık ideolojik "büyük çatılar" değildi. Muhafazakar Demokratların ve Liberal Cumhuriyetçilerin yok olması ile birlikte iki partinin aynı fikirde olduğu alanlar adım adım yok olmuştu. Artık çoğu senatör ve temsilcinin karşı parti yerine kendi partilerindeki üyeler ile daha çok ortak noktaları vardı, birbirleri ile daha az iş birliği yapıyor ve kendi partileri ile birlikte oy veriyorlardı.

Hem seçmenler hem de onların seçtiği temsilciler gittikçe homojen kamplara toplanmaya başladıkça iki parti arasındaki ideolojik farklar daha da belirgin hale geldi.

Fakat Amerikan seçmeninin Liberal Demokrat ve muhafazakar Cumhuriyetçi kümelerine bölünmesi tek başına Amerika'da ortaya çıkmış olan partiler arası düşmanlığın derinliğini açıklamakta yetersiz kalır. Ya da bu kutuplaşmanın neden bu kadar asimetrik olduğunu, Cumhuriyetçi Partiyi daha sert bir şekilde sağa çekerken Demokratları sola kaydırdığını açıklamaz. İdeolojik olarak ayrılmış partilerin önde gelen siyasetçilerinin rakiplerinin meşruluğunu sorgulaması ile gelen karşılıklı tolerans standardını erozyona uğratan "korku ve nefret" duygularını yaratması sık rastlanılan bir şey değildir. Seçmenler İngiltere, Almanya ve İsviçre'de de ideolojik olarak ayrılmış durumdalar fakat bu ülkelerin hiç birinde günümüzde Amerika'da şahit olduğumuz partiler arası nefrete rastlamıyoruz.

Yeniden saflara ayrılma Liberal ve muhafazakardan çok daha derine iniyor. Partilerin sosyal, etnik ve kültürel tabanları da önemli ölçüde değişti ve partilerin artık sadece farklı siyasi yaklaşımları değil aynı zamanda farklı toplumları, kültürleri ve değerleri temsil ettikleri bir seviyeye ulaştı. Bunun önemli bir nedenini daha önce açıkladık: Sivil haklar hareketi. Fakat Amerika'nın etnik çeşitliliği siyahların oy verme hakkı ile sınırlı değil. 1960'lardan itibaren Amerika Birleşik Devletleri, önce Latin Amerika'dan sonra da Asya'dan yüksek bir göç dalgasına maruz kaldı ve bu da ülkenin demografik haritasının önemli ölçüde değişmesine neden oldu. 1950 yılında beyaz olmayanlar ABD nüfusunun yaklaşık %10'unu oluşturuyordu. 2014 yılına gelindiğinde ise

bu oran %38 idi. ABD Nüfus Sayımı Bürosu projeleri 2044 yılına gelindiğinde nüfusun çoğunluğun beyaz olmayacağını ortaya koyuyor.

Siyahlara oy hakkı verilmesi ile birlikte göçmenler Amerika siyasi partilerini değişime uğrattılar. Bu yeni seçmenler orantısız olarak Demokratik Partiyi destekliyordu. Beyaz olmayan Demokratik partideki oy oranı 1950'li yıllardaki %7'den, 2012 yılında %44'e ulaşmıştı. Cumhuriyetçi oylar ise tam tersine, 2000'li yıllara gelindiğinde hala %90 oranında beyazlardan oluşmaktaydı. Bu nedenle Demokratlar artan bir şekilde etnik azınlıkların partisi olurken, Cumhuriyet Partisi ise neredeyse tamamen beyazlardan oluşmaya devam etti.

Cumhuriyet Partisi aynı zamanda Protestan Hristiyanların partisi oldu. Protestanlar 1970'li yılların sonlarında toplu olarak siyasete atıldılar. Bunda Anayasa Mahkemesinin 1973 yılında verdiği, kürtajı yasallaştıran *Roe v. Wade* kararı da etkili oldu. Cumhuriyet Partisi 1980'de Ronald Reagan ile başlayarak Hristiyan sağı benimsedi ve gittikçe artan Protestan yanlısı bir pozisyon alarak kürtaja karşı çıkmaya, okul dualarını desteklemeye ve daha sonra da eşcinsel evliliklerine karşı çıkmaya başladı. 1960'lı yıllarda Demokratik Partiye eğimli olan beyaz Protestanlar Cumhuriyet Partisine oy vermeye başladılar. 2016 yılında yapılan anketler beyaz Protestanların %76'sının Cumhuriyetçi olduğunu ortaya koyuyor. Buna karşılık Demokratik seçmenler ise gittikçe daha laik hale geldiler. Düzenli bir şekilde kiliseye giden Demokratların oranı 1960'lı yıllarda %50'ye yakınken, 2000'li yıllarda %30'un altına düşmüştü.

Bu inanılmaz bir değişimdir. Siyaset bilimcisi Alan Abramowitz'in dikkat çektiği gibi, 1950'li yıllarda evli, beyaz Hristiyanlar %80'e yakın ezici bir üstünlük oluşturuyorlardı ve Amerika seçmenleri az ya da çok iki parti arasında eşit bir şekilde bölünmüştü. 2000'li yıllara gelindiğinde ise evli, beyaz Hristiyanlar seçmenlerin %40'a yakınını oluşturuyordu ve artık Cumhuriyet Partisine yönelmişlerdi. Diğer bir deyişle artık iki parti ırk ve din olarak bölünmüştü ve bu iki konu vergiler ya da hükümet harcamalarının aksine gittikçe büyüyen bir hoşgörüsüzlük ve şiddet yaratarak derin bir kutuplaşmaya neden oluyordu.

2000'li yıllara gelindiğinde Demokratlar ve Cumhuriyetçi seçmenler ve onları temsil eden siyasetçiler geçtiğimiz yüzyılda olduğundan daha bölünmüş durumdaydı. Fakat standartların çoğunu yıkan neden Cumhuriyet Partisi oldu?

İlk olarak değişen basın ortamının Cumhuriyet Partisi üzerinde daha güçlü bir etkisi oldu. Cumhuriyetçi seçmenler, Demokratlardan daha çok parti taraftarı basın kanallarına güvenmekteler. 2010 yılında Cumhuriyetçi seçmenlerin %69'u Fox News izleyicisiydi. Nezaketsizliği meşru hale getirmeye yardımcı olmuş Rush Limbaugh, Sean Hannity, Michael Savage, Mark Levin ve Laura Ingraham gibi popüler radyo konuşma programı sunucularının çok az Liberal benzeri bulunmaktaydı.

Sağ-kanat basınının yükselişi aynı zamanda seçilmiş Cumhuriyetçileri de etkiledi. Obama yönetimi boyunca Fox News yorumcuları ve sağ-kanat radyo kişilerinin hepsi neredeyse bütün bir halde "taviz yok" pozisyonunu

benimsemiş, parti siyasetinin dışına çıkan tüm Cumhuriyetçi siyasetçilere vahşi bir şekilde saldırmaya başlamışlardı. California Cumhuriyetçi temsilcisi Darell Issa Cumhuriyet Partisinin bazı durumlarda Başkan Obama ile çalışmayı kabul etmesi halinde programının daha büyük bir kısmını gerçekleştirebileceğini söylediğinde, Rush Limbaugh bu söylediklerini halka açık bir şekilde reddetmesi ve engelleme hareketine olan bağlılığını ortaya koyması için onu zorlamıştır. Eski Cumhuriyetçi Senato Çoğunluk Lideri Trent Lott'un deyişi ile, "Eğer uzak sağdan biraz bile kayarsanız, muhafazakar basının saldırısına uğrarsınız."

Katı tutumlu pozisyonlar iyi finanse olmuş muhafazakar ilgi grupları tarafından destekleniyordu. 1990'ların sonunda Grover Norquist'in Vergi Reformunu Destekleyen Amerikalıları ve Büyüme Kulübü gibi organizasyonlar Cumhuriyet Partisi içinde önde gelen sesler haline gelmiş ve Cumhuriyetçi siyasetleri ideolojik olarak esnekliği olmayan pozisyonlara çekmeye başlamışlardı. Norquist'in Cumhuriyet Partisi kongre üyelerinin "vergi yok" sözlerini imzalamalarını talep etmesi onları özellikle engelleyici bir duruşa zorlamıştı. 2010 yılında kampanyaların finanse edilmesi konulu kuralların gevşetilmesi sayesinde (pek çoğu milyarder Koch ailesinin ağı olan) Refah İçin Amerikalılar ve Amerikan Enerji Birliği gibi dışarıdan gelen gruplar Obama yıllarında Cumhuriyet Partisi üzerinde büyük ölçüde etki sahibi olmuştu. Sadece 2012 yılında Koch ailesi 400 milyon dolarlık seçim harcaması yapmıştır. Çay Partisi ile birlikte Koch ağı ve diğer benzer örgütler *taviz vermenin* kirli bir kelime olarak kabul edildiği yeni bir Cumhuriyetçi jenerasyonun seçilmesinde yardımcı olmuştur. Merkezi

bağışçılar ve lobiciler tarafından oyulmuş bir parti, radikal güçlere karşı daha savunmasız olur.

Fakat Cumhuriyet Partisini radikal yöne iten sadece basın ve dışarıdaki ilgi grupları olmadı. Sosyal ve kültürel değişikliklerin de bunda önemli bir rolü vardı. Geçmiş on yıllarda çeşitliliği gittikçe artmış olan Demokratik Partinin aksine Cumhuriyet Partisi kültürel olarak homojen kalmıştır. Bu önemlidir çünkü partinin temelini oluşturan beyaz Protestan seçmenler herhangi bir seçim bölgesi değildi, neredeyse iki yüzyıl boyunca onlar ABD seçmenlerinin çoğunluğunu oluşturuyorlardı ve siyasi, ekonomik ve kültürel olarak Amerikan halkında baskındılar. Şimdi ise beyaz Protestanlar seçmenlerin azınlığını oluşturuyorlar ve bu oran düşmeye devam ediyor. Onlar da Cumhuriyet Partisine sığınmış durumdalar.

1964 tarihli "The Paranoid Style in American Politics" yazısında tarihçi Richard Hofstadter bu durumu grupların sosyal statüsü, kimliği ve aidiyet duyguları varoluşsal bir tehdit altındaymış gibi algılandığında ortaya çıkan "statü kaygısı" olarak tanımlar. Bu "aşırı ısınmış, aşırı şüphesi ve aşırı saldırgan, görkemli ve kıyamet benzeri" bir siyaset tarzı ortaya çıkarır. Yayınlanışının üzerinden neredeyse yarım yüz yıl sonra Hofstadter'ın yazısı hiç olmadığı kadar doğru. Çoğunluğun düşüşe geçen statüsüne karşı verilen mücadele önemli ölçüde Amerika Sağını tanımlar hale gelmiş olan yoğun düşmanlığa yakıt sağlıyor. Anket sonuçları Çay Partisi Cumhuriyetçilerinin doğup büyüdükleri ülkeyi "ellerinden kayıp gidiyor, 'gerçek' Amerika olduğuna inandıkları olgunun hızla değişen yüzü tarafından tehdit ediliyor" olarak algıladıklarını ortaya koyuyor. Sosyolog Arlie Hochschild'ın yeni kitabının

başlığını alıntılamak gerekirse kendilerini "kendi ülkelerinde yabancı" olarak görüyorlar.

Bu algı "gerçek Amerikalılar" ile kendilerini Liberaller ve Demokrat Partisi ile ilişkili görenlerin arasında yükselişe geçen farkı açıklayabilir. Eğer "gerçek Amerikalı" tanımı sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde doğan, İngilizce konuşan, beyaz ve Hristiyan olanları kapsıyorsa o zaman "gerçek Amerikalıların" nasıl düşüşte hissettiklerini açıklamak kolay. Ann Coulter'ın dondurucu bir şekilde açıkladığı gibi, "Amerikan seçmenleri sola kaymıyorlar – azalıyorlar." Çay Partisi Cumhuriyetçilerinin pek çoğunun onların Amerika'sının kaybolduğu algıları "Ülkemizi Geri Alın" ya da "Amerika'yı Tekrar Mükemmel Yapın" gibi sloganların çekiciliğini anlamamızda yardımcı oluyor. Bu tarz çekiciliklerin tehlikesi ise Demokratların gerçek Amerikalılar *olmadıklarını* öne sürerek karşılıklı toleransa ön cepheden yapılan saldırıdır.

Newt Gingrich'den Donald Trump'a kadar Cumhuriyetçi siyasetçiler kutuplaşmış bir halkın, rakiplerine düşman gibi davranmanın ve siyaseti savaş olarak görmenin kaybedecek çok şeyi olduğunu düşünenlere çekici geldiğini öğrendiler. Fakat savaşın her zaman bir bedeli bulunur. Karşılıklı tolerans ve kendini tutma standartlarına, hepsi olmasa da çoğunluğu Cumhuriyetçiler tarafından gerçekleştirilen ve gittikçe artan saldırılar, bizi dünyanın diğer kesimlerinde demokrasileri yok eden ölümüne parti savaşlarına karşı koruyan yumuşak korkulukları zayıflattı. Donald Trump Ocak 2017 tarihinde başkanlık ofisine geçtiğinde korkuluklar hâlâ yerindeydi fakat bir yüzyıldır olmadığı kadar zayıflamışlardı ve işler daha da kötüye gitmek üzereydi.

8

Korkuluklara Karşı Trump

Donald Trump'ın başkanlıktaki ilk yılı tanıdık bir senaryoyu takip etti. Tıpkı Alberto Fujimori, Hugo Chávez ve Recep Tayyip Erdoğan gibi Amerika'nın yeni başkanı da görevine rakiplerine yaptığı yakıcı sözlü saldırılar ile başladı. Basın için, "Amerikan insanlarının düşmanı! dedi, yargıçların meşruluğunu sorguladı ve büyük şehirlerin federal fonlarını kesme tehditlerinde bulundu. Bu saldırılar tahmin edilebileceği gibi siyasetin her alanında umutsuzluk, şok ve öfke yarattı. Gazeteciler kendilerini başkanın standartları kıran davranışlarını hem ortaya çıkaracak hem de bunlara neden olacak şekilde ön cephede buldular. Shorenstein Merkezi tarafından yapılan Basın, Siyaset ve Kamu Politikaları çalışması büyük haber kanal ve gazetelerinin Trump yönetimini konu aldıkları ilk yüz gün boyunca "sözlerini esirgemediklerini" ortaya koydu. Çalışma açık bir anlatım taşıyan haber raporlarının %80'inin olumsuz olduğunu gösterdi. Bu oran Clinton (%60), George W. Bush (%57) ve Obama (%41) yönetimlerinde olduğundan çok daha yüksekti.

Kısa süre sonra Trump yönetiminin yetkilileri çevrelerinin sarıldığını hissetmeye başladılar. Tek bir hafta bile basının %70 olumsuz haber raporları olmadan geçmiyordu. Trump'ın kampanyasının Rusya ile olan bağına ilişkin dedikodular ortaya çıkmaya başlayınca soruşturmanın başına insanların iyi tanıdığı bir isim olan Robert Mueller özel danışman olarak atandı. Başkanlığının henüz sadece birkaç ayını geride bırakmış olan Başkan Trump mahkemeye vererek görevden alma konuşmaları ile karşı karşıyaydı. Fakat temel desteğini hâlâ elinde tutuyordu ve o da seçilmiş diğer demagoglar gibi çabalarını ikiye katladı. Yönetiminin güçlü kurumsal kuvvetler tarafından sarıldığını iddia ediyor ve ABD Sahil Güvenlik Akademisi mezunlarına şu konuşmayı yapıyordu: "Şunu büyük bir güvenle söylüyorum ki tarihteki hiçbir siyasetçiye bu kadar kötü ya da adaletsizce davranılmamıştır." O zaman asıl soru Trump'ın buna nasıl cevap vereceğiydi. Dışarıdan gelen bu başkan kendisini Peru ve Türkiye'de olduğu gibi nedensiz bir saldırı altında hissedip karşı saldırıya mı geçecekti?

Başkan Trump ofisteki ilk senesinde oldukça açık otoriter yanlısı hareketler sergiledi. Bu kitabın dördüncü bölümünde seçilmiş otokratların gücü üzerlerinde toplamak için kullandıkları *stratejilerin üç tanesi* size sunmuştuk: Hakemleri yakalamak, anahtar oyuncuları oyun dışı bırakmak ve oyun sahasını rakiplerin lehine çevirecek şekilde oyunun kurallarını baştan yazmak. Trump bu üç stratejinin hepsini de denedi.

Başkan Trump kolluk kuvvetleri, istihbarat ve etik ajansları ve mahkemeler gibi hakemlere karşı çarpıcı bir düşmanlık sergiledi. Başkan olarak göreve başlamasından

kısa bir süre sonra başlayan ve kampanyasının Rusya bağlarını araştıran soruşturmalara karşı kendisini koruyacakları umudu ile FBI, CIA ve Ulusal Güvenlik Ajansı gibi istihbarat kurumlarının liderlerinin kendisine sadık kişiler olacağından emin olmak istedi. Başkan Trump başkanlığının ilk haftasında FBI Direktörü James Comey'i Beyaz Sarayda gerçekleşen baş başa bir akşam yemeğine davet etti ve Comey'e göre başkan ondan sadakat sözü vermesini istedi. Daha sonra Comey'in söylediğine göre kısa zaman önce ölmüş olan ulusal güvenlik direktörü Michael Flynn hakkındaki soruşturmayı düşürmesi için ona baskı yaptı. Trump Ulusal İstihbarat Direktörü Daniel Coats ve CIA Direktörü Mike Pompeo'nun Comey'in soruşturmasına mani olması için ısrarcı oldu ve kişisel olarak Coats'a ve NSA başkanı Michael Rogers'a yaklaşıp onun Rusya ile olan bağlarının varlığını reddetmelerini istedi (her ikisi de bunu reddetti).

Başkan Trump ayrıca bağımsız hareket eden ajansları temizlemeyi ya da cezalandırmayı denedi. Bu konudaki en önemli hareketi ise Rusya soruşturmasını genişleten ve yönetimi korumayacağı kesinlik kazanmış olan Comey'i kovmasıydı. ABD başkanı, FBI'ın 82 yıllık tarihinde sadece bir kez büronun direktörünü on yıllık hizmet dönemi bitmeden kovmuştu ve bu durumda da bu hareket açık etik ihlalleri nedeniyle her iki partinin de desteği ile yapılmıştı.

Comey'in kovulması Başkan Trump'ın onun kişisel koruması olmayı reddeden hakemlere yaptığı ilk saldırı değildi. İddialara göre Trump, başında olduğu para aklama soruşturması Trump'ın yakınlarına uzanmak üzere olan Manhattanlı ABD Avukatı Preet Bharara ile de kişisel bir ilişki kurmaya çalıştı ve yozlaşma karşıtı saygı duyulan bir isim olan Bharara soruşturmaya devam edince Trump

onu da görevden aldı. Başsavcı Jeff Sessions Rusya soruşturmasından istifa edince onun yardımcısı olan Rod Rosenstein saygı duyulan eski FBI Direktörü Robert Mueller'i soruşturmanın başına özel danışman olarak atadı. Trump, Sessions'ı halk içinde küçük düşürerek iddialara göre onun istifasını istedi. Hatta Beyaz Saray avukatları Mueller hakkında onun kovulması ya da gözden düşürülmesi için çıkar çatışması yaratabilecek kirli çamaşırlar bulmak amacıyla bir araştırma yürüttüler. 2017'nin sonlarında Trump'ın dostlarının bir çoğu ona açık bir şekilde Mueller'i kovma çağrısı yapmaktaydı ve onun da bunu yapacağı yönünde yaygın bir endişe vardı.

Başkan Trump'ın bağımsız soruşturmaları rayından çıkarma çabaları genelde daha az Demokratik ülkelerde düzenli olarak görülür; örneğin bağımsızlığı konusunda ısrarlı olan, Maduro hükümetindeki yozlaşma ve suistimalleri araştıran ve *chavista* tarafından atanmış Venezuela Başsavcısı Luisa Ortega'nın kovulması. Ortega'nın hizmet süresi 2021 yılına kadar bitmiyordu ve sadece kontrolü muhalefetin ellerinde olan meclis tarafından yasal bir şekilde görevinden alınabilirdi fakat hükümetin şüpheli bir şekilde seçtiği Kurucu Meclis tarafından Ağustos 2017 tarihinde kovuldu.

Başkan Trump ayrıca ona karşı karar veren yargıçlara da saldırmıştır. ABD Mahkemesinin Dokuzuncu Bölge Hakimi James Robart, hükümetin ilk seyahat yasaklamasını geri çevirdikten sonra Trump, "Bu sözde yargıcın fikri ve bu aslen kanun uygulamayı ülkemizin elinden alıyor," demiştir. Aynı mahkeme iki ay sonra sığınak şehirlere yönelik federal fonların dondurulması kararını da engelleyince Beyaz Saray bu yargıcı "seçilmemiş bir yargıcın" kanunun üstünlüğüne

saldırması nedeniyle kınadı. Trump ise bu tehdide Dokuzuncu Bölge Mahkemesini dağıtarak cevap verdi.

Başkan 2017 yılının Ağustos ayında tartışmalı bir şekilde federal mahkemenin ırksal profillemeyi durdurma emrini çiğnediği için hapse atılmış olan eski Arizona şerifi Joe Arpaio'yu affederek yargıya dolaylı bir saldırı gerçekleştirdi. Arpaio siyasi bir yandaş ve Trump'ın göçmen karşıtı destekçilerinin gözünde bir kahramandı. Daha önce de bahsettiğimiz gibi başkanın af yetkisinin bir sınırı yoktur fakat başkanlar tarih boyunca bu yetkilerini büyük bir şekilde kendilerini sınırlayarak kullanmışlar, her zaman Adalet Departmanının tavsiyesini istemişler ve bu yetkilerinden asla kendilerini korumak ya da siyasi kazanç sağlamak için yararlanmamışlardır. Başkan Trump bu standartları küstah bir şekilde yıkmıştır. Sadece Adalet Departmanının tavsiyesini istememekle kalmamış aynı zamanda kullandığı bu af taraftarları arasında popüler hale gelerek açık bir siyasi amaç kazanmıştır. Bu hareket başkanın sonunda kendisine ve yakınında olanlara da bir af çıkaracağına yönelik korkuları desteklemiştir ve iddialara göre bu seçenekler Trump'ın avukatları tarafından araştırılmıştır. Bu tarz bir hareket yargının bağımsızlığına eşi benzeri olmayan bir saldırı içerecektir. Anayasa akademisyeni Martin Redish'in anlatımı ile; "Eğer başkan kendi taraftarlarını bu açıdan muaf tutabilirse mahkemeler başkanlık biriminin anayasal hakları işgal etmesi üzerinde sahip oldukları tüm anlamlı otoriteyi kaybedeceklerdir."

Trump yönetimi aynı zamanda kaçınılmaz olarak, yasal dişleri olmasa da geçmişteki yöneticiler tarafından saygı duyulmuş olan bağımsız bekçi köpeği ajansı Hükümet Etikleri Ofisine (OGE) de takılmıştır. Trump'ın iş

anlaşmaları ile ilgili pek çok sayıda çıkar çatışması bulmuş olan OGE direktörü Walter Shaub, geçiş döneminde seçilmiş başkanı sürekli eleştirmiştir. Yönetim ise buna OGE'ye saldırılar düzenleyerek cevap vermiştir. Bir Trump yandaşı olan Meclis Gözetim Başkanı Jason Chaffetz, Shaub'un üzerine yoğunlaşacak bir soruşturmadan bile bahsetmiştir. Mayıs ayında yönetim OGE'nin Beyaz Sarayın eski lobicileri atamasına yönelik yaptığı araştırmayı zorla durdurmaya çalışmıştır. Beyaz Saray tarafından sürekli taciz edilen ve görmezden gelinen Shaub istifa etmiş ve geride gazeteci Ryan Lizza'nın deyimi ile "kırık" bir OGE bırakmıştır.

Başkan Trump'ın mahkemelere, kolluk kuvvetlerine, istihbarat ajanslarına ve diğer bağımsız ajanslara karşı olan davranışları bir otoriterin oyun kitabından alınmıştır. Trump, Adalet Bakanlığı ve FBI'ı Hillary Clinton dahil Demokratları soruşturmak amacıyla kullanma niyetinden açıkça bahsetmiştir. Adalet Bakanlığı ise 2017'nin sonlarında Clinton'ı araştırmak için özel bir danışman atamayı düşünmüştür. Ancak yaptığı tüm temizlik ve tehditlere rağmen yönetim hakemleri ele geçirmeyi başaramamıştır. Trump, Comey'in yerine kendisine sadık olacak birini atayamamıştır ve bunun en önemli nedeni senatodaki Cumhuriyetçilerin bu tarz bir hareketi veto etmesidir. Benzer bir şekilde senatodaki Cumhuriyetçiler Trump'ın Başsavcı Avukat Sessions'ı da değiştirmesine karşı çıkmışlardır. Fakat başkanın ilgilenmesi gereken başka savaşları vardı.

Trump yönetimi aynı zamanda siyasi sistemin önemli oyuncularını oyun dışı bırakma konusunda da önemli çabalar göstermiştir. Başkan Trump'ın basındaki

eleştirmenlere yaptığı sözlü saldırılar bunun bir örneğidir. *New York Times* ve CNN gibi kaynaklara yönelik, onların "sahte haberler" yaydığını ve kendisine yönelik komplolar düzenlediğini iddia ettiği düzenli saldırıları otoriterler üzerine çalışmış tüm öğrencilere tanıdık gelir. Şubat 2017 tarihinde attığı bir tweette basına "Amerikan insanlarının düşmanı," demiştir ve eleştirmenler bu terimin Stalin ve Mao tarafından da kullanıldığına dikkat çekmektedir. Trump'ın boş lafları genelde tehdit edicidir. Trump "İnsanların düşmanı" tweetinden birkaç gün sonra Muhafazakar Siyasi Hareket Komitesine şunları söylemiştir:

> Birinci Yasa Değişikliğini seviyorum; kimse bunu benden fazla sevemez. Kimse... Fakat tüm kampanya boyunca gördüğünüz gibi, şimdi bile, sahte haberler gerçeği yansıtmıyor... Bunların halkı temsil etmediğini söyleyebilirim. Halkı asla temsil etmeyecekler ve biz bu konuda bir şey yapacağız.

Tam olarak ne yapacaktı? Takip eden ayda Başkan Trump kampanyası sırasında verdiği bir söz olan "karalama kanunlarını genişletme" çalışmasına geri döndü ve *New York Times* hakkında, "Basın dünyasını rezil etti. İki yıl boyunca beni yanlış anladılar. Karalama yasalarını değiştirelim mi?" tweetini attı. Bir muhabir Beyaz Saray Personel Şefi Reince Priebus'a yönetimin böyle bir değişimi gerçekten düşünüp düşünmediğini sorduğunda "Sanırım bu araştırdığımız bir konu," cevabını almıştır. Ekvador Başkanı Rafael Correa da bu yaklaşımı kullanmıştı. Onun milyonlarca dolarlık karalama davaları ve gazetecileri

karalama suçlaması ile hapse atması basında güçlü bir soğuk etki yaratmıştır. Trump sonunda karalama konusunu bir kenara bırakmış olsa da tehditlerine devam etmiştir. Temmuz ayında eski bir WWE güreş videosundan değiştirilerek yapılmış ve Trump'ı yüzünde CNN logosunu taşıyan birine çelme takıp sonra da yumruklarken gösteren bir videoyu re-tweet yaparak paylaşmıştır.

Başkan Trump ayrıca hükümetin düzenleyici ajanslarını da dost canlısı olmayan basına karşı kullanmayı düşünmüştür. 2016 kampanyası sırasında *Washington Post* ve Amazon'un sahibi olan Jeff Bezos'u tekelcilik hareketi ile tehdit etmiş ve şu şekilde bir tweet atmıştır: "Eğer ben başkan olursam, ah, onların sorunları olacak." Ayrıca CNN'in çatı şirketi olan Time Warner ile AT&T'in birleşmesini de engellemekle tehdit etmiş ve başkanlığının ilk aylarında Beyaz Saray danışmanlarının yönetimin tekelcilik otoritesini CNN'e karşı bir kaldıraç olarak kullanmayı düşündüğü konusunda raporlar çıkmıştır. Son olarak Ekim 2017 tarihinde Trump "lisanslarını değiştirme" tehdidi ile NBC ve diğer kanallara saldırmıştır.

Trump yönetiminin tehditlerin ötesine geçtiği ve hükümetin mekanizmalarını eleştirmenleri cezalandırmak için kullandığı tek bir alan olacaktı. Başkanlığının ilk haftasında Başkan Trump yönetimin yasadışı göçmenler üzerindeki baskısına işbirliği göstermeyen "sığınak şehirlerinin" fonlarını kesmek için federal ajanslara izin veren başkanlık emrini imzaladı ve Şubat 2017 tarihinde "Eğer zorunda kalırsak fonlarını keseriz," dedi. Bu plan Chávez hükümetinin muhalefet tarafından yönetilen şehir hükümetlerinin yerel hastaneler, polis kuvvetleri, limanlar ve diğer altyapılar üzerindeki kontrollerini ellerinden

alarak onları zayıflamasını hatırlattı. Ancak Venezuela başkanının aksine Başkan Trump mahkemeler tarafından engellendi.

Başkan Trump basına ve diğer eleştirmenlere karşı sözlü bir savaş yürütüyor olsa bile bu kelimeler (henüz) hareketlere dönüşmedi. Hiçbir gazeteci tutuklanmadı ve basın kaynakları hükümet baskısı yüzünden programlarını değiştirmedi. Trump'ın oyun alanını kendi avantajına olacak şekilde değiştirmeye çalışması üzerine gösterdiği çabalar daha da endişe vericidir. Mayıs 2017 tarihinde Demokratik azınlığın dezavantajına olacak fakat Cumhuriyetçi çoğunluğun gücünü artıracak şekilde vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisi gibi "modası geçmiş" bulduğu senato kurallarını değiştirmek için bir çağrıda bulundu. Senatodaki Cumhuriyetçiler Neil Gorsuch'ın üyeliği için yolu açmak amacıyla bu yetkinin Anayasa Mahkemesi adaylarında kullanılmasını kaldırdılar fakat tamamen kaldırılmasını reddettiler.

Trump yönetimi tarafından alınmış olan belki de en demokrasi karşıtı önlem, başkanlığını başkan yardımcısı Mike Pence'in yaptığı fakat Başkan Yardımcısı Kris Kobach tarafından yönetilen Başkanlık Seçim Bütünlüğü Danışma Komisyonunun kurulmasıdır. Bunun potansiyel etkisini anlayabilmek için partilerin kimliklerinde büyük bir değişime neden olan Sivil Haklar ve Oy Hakları Yasa Tasarılarını hatırlayın: Demokratik Parti azınlığın ve ilk ve ikinci jenerasyon göçmen seçmenlerin ana temsilcisi haline gelirken Cumhuriyet Partisi büyük bir çoğunlukla beyaz kaldı. Azınlıkların seçimdeki payı büyüdüğü için bu değişikliklerin Demokratların işine yaradığı algısı azınlık katılım oranlarının sıra dışı bir şekilde yüksek

olduğu 2008 yılındaki Barack Obama'nın seçim zaferi ile perçinlendi.

Bunu bir tehdit olarak algılayan bazı Cumhuriyetçi liderler güneydeki Jim Crow yasalarının hatırasını canlandıran bir yanıt ile geldiler: Düşük gelire sahip azınlık vatandaşlarının oy vermesini zorlaştırmak. Fakir azınlık seçmenleri ezici bir üstünlükle Demokrat oldukları için bu seçmenlerin seçime katılma oranlarını azaltmak oyun alanını muhtemelen Cumhuriyetçilerin avantajına olacak şekilde değiştirecekti. Bunu sağlamak için daha sıkı seçmen kimlik yasaları getirdiler. Örneğin, oy sandıklarına gelen seçmenler geçerli bir ehliyet ya da hükümet tarafından verilmiş olan başka bir fotoğraflı kimlik göstermek zorundaydılar.

Seçmenlere kimlik gösterme zorunluluğunu getiren kanunlar yanlış bir iddiaya dayanıyordu: Amerika Birleşik Devletleri'nde oy sahtekarlıklarının yaygın olduğu iddiası. Tüm saygı değer çalışmalar bu ülkede benzer hilelerin düşük seviyede olduğunu ortaya koyuyor. Yine de Cumhuriyetçiler var olmayan bu problem ile savaşmak için yarattıkları önlemlerde ısrarcı olmaya başladılar. Seçmenlerin kimlik gösterme yasasını benimseyen ilk eyaletler 2005 yılında Georgia ve Indiana oldu. Uzun zamandır sivil haklar lideri olan Georgia kongre üyesi John Lewis eyaletin bu yasasını "modern bir seçim vergisi" olarak tanımladı. Yaklaşık 300.000 Georgialı seçmen yasanın gerektirdiği türde bir kimliğe sahip değildi ve Afrikalı Amerikalılar beyazlara oranla beş kat daha fazla bu yasanın kurbanı oluyordu. Yedinci Bölge Temyiz Mahkemesi Yargıcı Terence Evans'ın deyişi ile "Demokratik yanlısı olduğuna inanılan belli insanların seçim günü oy vermemesini sağlamak için yapılmış çok da

gizli olmayan bir deneme," olan Indiana'nın seçmen kimlik yasası 2008 yılında onaylandığı Anayasa Mahkemesine taşındı. Bundan sonra seçmenlerin kimlik yasası çoğaldı. 2010 ile 2012 yılları arasında otuz yedi eyalet bu tasarıyı sundu ve 2016 yılına gelindiğinde sadece on tanesi bu yasayı seçime yetiştirebilmiş olsa bile bu yasalar on beş eyalet tarafından kabul edilmişti.

Yasalar Cumhuriyetçilerin her iki yasama meclisini de kontrol ettikleri eyaletlerde geçirildi ve Arkansas hariç bu eyaletlerin hepsinin de valisi Cumhuriyetçiydi. Azınlık seçmenlerinin ana hedef olduğuna dair şüphe yoktu. Seçmen kimlik yasalarının düşük gelirli azınlık seçmenler üzerinde daha fazla etkisi olacağı neredeyse kesindi: Bir çalışma Afrikalı Amerikalıların %37'sinin ve Latinlerin %27'sinin geçerli bir ehliyete sahip olmadığını bildiriyor. Bu oran beyazlarda ise sadece %16. Adalet için Brennan Merkezi tarafından yapılan bir çalışma Amerikalı seçmenlerin %11'inin (yirmi bir milyon geçerli seçmen) hükümet tarafından verilen fotoğraflı bir kimliğe sahip olmadığını gösteriyor ve Afrikalı Amerikalı vatandaşlar arasında bu oran %25'e çıkıyor.

2008 yılında siyah seçmenlerin en yüksek katılım sergilediği on bir eyaletin yedisi daha katı seçmen kimlik yasaları benimsedi ve 2000 ile 2010 yılları arasında Latin nüfusunun en çok artış gösterdiği on iki eyaletin dokuzu oy vermeyi zorlaştıran yasaları geçirdi. Akademisyenler seçmen kimlik yasalarının etkilerini yeni değerlendirmeye başladılar ve çoğu çalışma oy vermeye gelen seçmenler üzerinde sadece ufak bir etki buldu. Fakat ufak etkiler bile sonuçların birbirine yakın olduğu seçimlerde önemli olabilir, özellikle de eğer bu kanunlar geniş bir şekilde yayılırsa.

Başkanlık Seçim Bütünlüğü Danışma Komisyonunun amacı da tam olarak budur. Komisyonun gerçek başkanı Kris Kobach, Amerika'daki "oyları baskılamanın en güçlü temsilcisi" olarak tanımlandı. Kansas'ın dışişleri bakanı olan Kobach, ulusun en sert seçmen kimlik yasalarını geçirmede yardımcı oldu. Kobach için Donald Trump kullanışlı bir yandaştı. 2016 kampanyası sırasında Trump seçimlerin "hileli" olduğundan şikayet etmiş ve sonrasında ise inanılmaz bir şekilde kendisinin "Yasadışı bir şekilde oy vermiş olan milyonlar düşünüldüğünde popüler bir şekilde oylamayı kazandığı," iddiasında bulunmuştur. Bu iddiasını kongre liderleri ile yaptığı bir toplantıda da yenilemiş ve üç ila beş milyon yasadışı oy olduğunu söylemiştir. Bu iddia asılsızdır: Bir basın organizasyonu olan ProPublica tarafından ulusal çapta yürütülen bir seçim gözlem projesi hiçbir hile kanıtı bulamamıştır. *Washington Post* muhabiri Philip Bump ise Nexis'i 2016 yılında kanıtlanmış seçim hileleri bulmak için baştan aşağı araştırmış ve sadece dört sonuçla karşılaşmıştır.

Fakat Başkan Trump'ın popüler oyu "kazanmış" olma konusundaki görünen takıntısı Kobach'ın seçmenleri bastırma hedefleri ile örtüşüyordu. Kobach, Trump'ın bu iddialarını "kesinlikle doğru" diyerek destekledi ve yasadışı oyların sayısının Clinton'ın zafer payını arttırdığını deklare etti. (Kobach daha sonra kimin popüler oyu kazandığı konusunda "muhtemelen hiç bilemeyeceğiz" demiştir.) Kobach Trump'ın ilgisini çekmişti ve onu komisyonu yaratıp yönetimine de kendisini ataması konusunda ikna etti.

Bu komisyonun ilk aktiviteleri hedefinin seçmenleri bastırmak olduğunu önermektedir. Komisyon ilk olarak ülke çapında seçim hileleri hikâyeleri toplamaya başlamıştır ve bu hareketleri eyalet çapında seçmen

kısıtlamaları ya da 1993 "Motor Seçmen" yasasının yürürlükten kaldırılması için siyasi bir cephane sağlayabilir. Komisyon, Cumhuriyetçilerin daha sert seçmen kimlik yasaları geçirmek için kullandıkları önemli bir sözcü olmuştur. Komisyon ikinci olarak eyalet seviyesinde seçmen kütüklerinin temizlenmesini cesaretlendirmeyi hedeflemektedir ve mevcut araştırmalar bunun pek çok meşru seçmeni engelleyeceğini göstermektedir. Komisyon ayrıca çoktan yerel seçmenlerin kayıtlarını çapraz sorguya tutarak insanların birden fazla eyalette kayıtlı olduğu çift kayıt olaylarını ortaya çıkarmayı denemiştir. Ayrıca gelen haberlere göre komisyonun planları arasında Milli Güvenlik veri tabanını kullanıp yeşil kart ve vize sahiplerini belirleyerek vatandaş olmayanları seçmen kayıtlarından çıkarmak da yer almaktadır. Bir çalışmanın ortaya koyduğu gibi buradaki risk aynı isim ve doğum tarihine sahip olan pek çok insan bulunmasından dolayı yapılacak hataların sayısının ortaya çıkarılan yasadışı kayıtların sayısını büyük bir şekilde aşacak olmasıdır.

Seçmenleri caydırma çabaları temelinde demokrasi karşıtıdır ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde acınacak bir geçmişi bulunur. Güncel seçmen-kısıtlama çabaları on dokuzuncu yüzyılın sonlarında güneyli Demokratlar tarafından gerçekleştirilenler kadar aşırı olmasa bile yine de etkilidir. Katı seçmen kimliği yasaları orantısız olarak ağırlıkla Demokrat olan düşük gelirli azınlık seçmenleri etkilediği için seçimleri Cumhuriyet Partisi yönüne kaydırmaktadır.

Trump'ın Seçim Bütünlüğü Danışma Komisyonu 2017 yılında herhangi bir kesin reform gerçekleştirmemiştir ve seçmen bilgileri için yaptığı beceriksiz talepler de genelde eyaletler tarafından geçiştirilmiştir. Fakat eğer komisyon

denetimsiz bir şekilde projelerini ilerletmeye devam ederse ülkemizin seçim süreçlerine gerçek bir zarar verme potansiyeli mevcuttur.

Başkan Trump pek çok yolla ilk yılında seçimle başa gelmiş bir otoriterin senaryosunu takip etmiştir: Hakemleri ele geçirmek, onu durduran anahtar oyuncuları oyun dışı bırakmak ve oyun alanını kendi avantajına olacak şekilde eğmek. Fakat başkan harekete geçtiğinden fazla konuşmuştur ve en önemli tehditleri gerçekleşmemiştir. FBI'ı yandaşları ile doldurmak ve Mueller soruşturmasını engellemek gibi endişe verici demokrasi karşıtı girişimleri Cumhuriyetçi muhalefet ve kendi homurtuları tarafından rayından çıkarılmıştır. Tek önemli girişimi olan Başkanlık Seçim Bütünlüğü Danışma Komisyonu henüz daha yeni ayağa kalkmakta olduğu için bunun etkisini değerlendirmek zordur. O zaman sonuç olarak Başkan Trump'ın pervasız bir şoför gibi devamlı korkuluklara çarptığı fakat onları kırıp geçmediği sonucuna ulaşabiliriz. Endişelenmek için açık nedenler bulunuyor olsa bile 2017 yılında çok az geriye kayış gerçekleşmiştir. Otoriter yönetime olan çizgiyi geçmedik.

Ancak henüz erken. Demokrasinin geriye kayışı genelde yavaş gerçekleşir ve etkileri zaman içinde ağır bir şekilde ortaya çıkar. Trump'ın başkanlıkta geçen ilk yılını diğer diktatörler ile karşılaştırdığımızda karışık bir resim ortaya çıkıyor. Tablo 3 potansiyel diktatörlerin seçimle başa geldiği dokuz ülkeyi göstermektedir. Ekvador ve Rusya gibi bu ülkelerin bazılarında geriye kayma ilk yılda açıktı. Bunlara karşılık Fujimori yönetimindeki Peru ve Erdoğan yönetimindeki Türkiye gibi ülkelerde ilk başta fark edilen bir kayış gerçekleşmemiştir. Fujimori başkan

olarak ilk yılında ateşli sözlü savaşlara girmiş olabilir ama demokratik kurumlara saldırması neredeyse iki yıl almıştır. Türkiye'deki kırılma daha uzun sürmüştür.

Tablo 3: İlk Yıllarında Diktatör Not Kartı

Ülke	Lider	Başlangıç Tarihi	Hakemleri Ele Geçirmek	Oyuncuları Oyun Dışı Bırakmak	Kuralları Değiştirmek	Rejimin Kaderi
Arjantin	Juan Perön	Haziran 1946	EVET	HAYIR	HAYIR	Otoriter
Ekvador	Rafael Correa	Ocak 2007	EVET	EVET	EVET	Ilımlı Otoriter
Macaristan	Viktor Orbán	Mayıs 2010	KISITLI	HAYIR	HAYIR	Ilımlı Otoriter
İtalya	Silvio Berlusconi	Haziran 2001	HAYIR	HAYIR	HAYIR	Demokratik
Peru	Alberto Fujimori	Temmuz 1990	HAYIR	HAYIR	HAYIR	Otoriter
Peru	Ollanta Humala	Temmuz 2011	HAYIR	HAYIR	HAYIR	Demokratik
Polonya	Jaroslaw Kaczynski	Kasım 2015	EVET	HAYIR	HAYIR	Ilımlı Otoriter
Rusya	Vladimir Putin	Mayıs 2000	HAYIR	EVET	HAYIR	Oldukça Otoriter
Türkiye	Recep Erdoğan	Mart 2003	HAYIR	HAYIR	HAYIR	Otoriter
Venezuela	Hugo Chávez	Şubat 1999	EVET	EVET	EVET	Otoriter

Trump'ın kalan başkanlık dönemi boyunca demokrasimizin kaderi birkaç etmene bağlı olacak. Bunların ilki Cumhuriyetçi liderlerin davranışları. Demokratik kurumların hayatta kalması yönetimdeki partilerin kendi başkanlarına karşı bile olsa bu kurumları koruma isteklerine bağlıdır. Roosevelt'in mahkemeyi kendi adamları ile doldurma denemesinin başarısız olması ya da Nixon'un düşüşü bir açıdan başkanların kendi partilerinin anahtar üyelerinin (Roosevelt'te Demokratlar, Nixon'da ise Cumhuriyetçiler) ayağa kalkıp başkana

karşı çıkmaya karar vermeleri sayesinde gerçekleşmiştir. Daha yakın zamanda ise Polonya'da Hukuk ve Adalet Partisi hükümetinin denge ve denetim sistemini yıkma çalışmaları aynı partinin üyesi olan başkan Andrzej Duda'nın hükümetin anayasa mahkemesini temizleyip kendi adamları ile doldurmasına yol açabilecek olan iki tasarıyı veto etmesi ile engellenmiştir. Bunun zıttı olarak Macaristan'da Başbakan Viktor Orbán kendi otoriterliğini gösterirken yönetimdeki Fidesz partisinden çok az direnç görmüştür.

Donald Trump ile kendi partisi arasındaki ilişki de özellikle Cumhuriyetçilerin kongrenin her iki meclisini de kontrol altında tuttuklarını düşünürsek eşit derecede öneme sahiptir. Cumhuriyetçi liderler başkana sadık kalmayı seçebilir. Sadık olan aktif üyeler sadece başkanı desteklemekle kalmaz aynı zamanda en tartışmalı hareketlerini bile halka açık bir şekilde koruyabilirler. Sadık olan pasif üyeler ise skandallar patladığında halkın gözü önünden çekilseler bile hâlâ başkan ile birlikte oy vermeye devam ederler. Sadık olan kritik üyeler ise aynı anda bu iki yöntemi yapmayı deneyebilir: Halkın gözünde kendilerini başkanın en kötü hareketlerinden uzak tutmayı seçebilir fakat kongrede oy vermek gibi başkanı zayıflatacak ya da düşürebilecek bir hareket yapmaktan da kaçınırlar. Başkanlık ihlalleri karşısında bu cevaplardan herhangi biri otoriterliğe olan kapıyı açacaktır.

İkinci yaklaşım ile sınırlamadır. Bu stratejiyi benimseyen Cumhuriyetçiler yargı atamalarından vergiye ve sağlık reformlarına kadar pek çok konuda başkanı destekleyebilir fakat tehlikeli gördükleri hareketlerde çizgiyi çekebilirler. Bu, koruması zor bir duruştur. Aynı partinin üyeleri oldukları için başkanın başarılı olmasının

yararlarını onlar da görecektir fakat yine de başkanın uzun dönemde kurumlarımıza gerçek bir zarar verebileceğinin farkına varmışlardır. Mümkün olduğu kadar başkan ile birlikte çalışırken aynı zamanda onun gücü kötüye kullanmaması için adımlar atarlar ve başkanın makamında kalmasına izin verirken onu sınırlayabileceklerini umarlar.

Son olarak, teoride, kongre liderleri başkanın düşürülmesi seçeneğini sorgulayabilir. Bu, siyasi olarak onlara ağır bir bedele mal olur. Bir partinin kendi başkanını düşürmesi sadece kendi parti üyelerinin (örneğin, Sean Hannity ve Rush Limbaugh'un vereceği cevapları düşünün) vatana ihanet suçlamaları ile karşılaşmalarına yol açmaz, aynı zamanda partinin yasama ajandasını da yoldan çıkarabilir. Bu karar Nixon'ın istifasının ardından olduğu gibi partinin kısa dönem seçim süreçlerini olumsuz etkiler. Fakat eğer başkandan gelen tehlike yeterince büyükse (eğer başkanın davranışları kendi seçim oylarına zarar vermeye başlamışsa) parti liderleri kendi başkanlarını düşürmeyi gerekli görebilir.

Başkan Trump'ın ofiste geçirdiği ilk yıl boyunca Cumhuriyetçiler başkanın gücü kötüye kullanmasına sadakat ve sınırlama yöntemlerinin bir karışımı ile cevap verdiler. İlk olarak sadık olanlar sayıca üstündü. Fakat başkanın Mayıs 2017 tarihinde James Comey'i kovması ile bazı Cumhuriyet Partisi senatörleri sınırlama yöntemine kaydı ve Comey'in yerine Trump'a sadık birinin getirilmesini onaylamayacaklarını net bir şekilde bildirdiler. Cumhuriyetçi senatörler aynı zamanda Rusya'nın 2016 seçimleri ile olan ilişkisini araştıran bağımsız soruşturmanın da ilerlemesini garanti altına almak için çalıştılar. Birkaç tanesi sessizce Adalet Departmanının bağımsız bir danışman ataması için bastırdı

ve pek çoğu Robert Mueller'in atanmasını destekledi. Beyaz Sarayın Mueller'i kovmak için yöntemler aradığı haberi duyulunca ve Trump yanlıları Mueller'in istifasını isteyince Susan Collins, Bob Corker, Lindsey Graham ve John McCain gibi önemli Cumhuriyetçi senatörler karşı tarafta yer aldı. Başsavcı Jeff Sessions istifa ettiği için Mueller'i kovamayınca Başkan Trump Sessions'ın kovulmasını düşünmeye başladı ve bunun üzerine Cumhuriyet Parti senatörleri Sessions'ın savunmasına yetiştiler. Senatör Yargı Komitesi Başkanı Chuck Grassley, Sessions'ın kovulması durumunda onun yerine birinin atanması için gereken duruşmaya tarih vermeyeceğini söyledi.

Graham, McCain ve Corker muhalefete nadiren katılmış olsa bile (her biri oylarının en az %85'ini Trump ile birlikte kullanmıştır) başkanı sınırlamak için önemli adımlar atmışlardır. Hiçbir Cumhuriyetçi lider 2017 yılında başkanın makamından indirilmesini düşünmemiş olsa da gazeteci Abigail Tracy'nin anlatımı ile bazıları "sınır çizgilerini bulmuş" gibi görünmektedir.

Demokrasimizin kaderini etkileyen bir diğer faktör ise halkın fikridir. Eğer sözde diktatörler orduya ya da organize olmuş geniş çapta şiddete yönelemezlerse, yandaşlarını kendilerini takip etmek ve eleştirmenleri geriye itmek ya da vazgeçirmek için başka yollar bulmaları gerekir. Halkın desteği bu alanda önemli bir araçtır. Seçilmiş bir lider örneğin, %70 onaylama oranlarına sahipse eleştirmenlerde çoğunluğa katılır, basın bültenleri yumuşar, yargıçlar hükümet karşıtı oy vermekte daha az istekli olur ve siyasi rakipler bile rahatsız edici bir muhalefetin kendilerini izole edilmiş halde bırakacağından çekinerek başlarını aşağıda tutarlar. Tam tersi olduğunda

ve hükümet onaylama oranları düştüğünde medya ve muhalefet daha cesur hale gelir, yargıçlar başkana karşı ayakta durmakta daha cesur olur ve yandaşlar karşı tarafa geçmeye başlar. Fujimori, Chávez ve Erdoğan gibi liderlerin hepsi demokratik kurumlara saldırmaya başladıklarında büyük bir popülariteden yararlanmaktaydılar.

Halkın desteğinin Trump başkanlığını nasıl etkileyebileceğini anlamak için kendinize şu soruyu sorun: Ya Amerika Batı Virginia gibi olsaydı? Batı Virginia ABD'nin en Trump yanlısı eyaletidir. Gallup anketlerine göre Başkan Trump'ın onaylama oranı 2017'nin ilk yarısında ülke çapında %40 ile sınırlıyken Batı Virginia'da ortalama %60 olmuştur. Başkanın popüler olması karşısında Batı Virginia'da Demokratlar arasında bile muhalefet sönmüştür. Demokratik senatör Joe Manchin Ağustos 2017 boyunca oylarının %54'ünü Başkan Trump yanlısı olacak şekilde vermiştir ve bu senatodaki diğer tüm Demokratlardan fazladır. *The Hill*, Manchin'i Trump'ın "Kongredeki En Büyük Yandaşı" listesinde göstermiştir. Eyaletin Demokratik valisi Jim Justice daha da ileri gitmiş ve parti değiştirmiştir. Bir miting sırasında Başkan Trump'ı kucaklayan Justice sadece onu "gerçek fikirleri olan iyi bir adam" diyerek övmekle kalmamış aynı zamanda "Rusya hakkında yeterince şey duymadık mı?" diyerek Rusya soruşturmasını görmezden gelmiştir. Eğer ülke çapındaki Demokratlar Batı Virginia'da olduğu gibi davranırlarsa Başkan Trump, seçimlerimiz üzerindeki yabancı etkisi konusunda bile olsa çok az direnç ile karşılaşır.

Başkan Trump'ın onaylama oranları ne kadar yüksek olursa, o da o kadar tehlikeli hale gelir. Onun popülerliği ülkenin ekonomik durumuna olduğu kadar rastlantısal olaylara da bağlıdır. Bush yönetiminin 2005 yılında

Katrina Kasırgasına beceriksizce cevap vermeleri gibi hükümetin halka açık yeteneksizlikleri halkın desteğini eritebilir. Fakat güvenlik tehdidi gibi diğer gelişmeler bu desteği artırabilir.

Bu bizi Başkan Trump'ın demokrasimize verebileceği zararı şekillendiren son faktöre getiriyor: Kriz. Savaş ya da büyük çaplı terör saldırıları gibi önemli güvenlik krizleri siyasi oyunu değiştiren faktörlerdir. Neredeyse değişmez bir şekilde hükümete verilen desteğin artmasına neden olurlar. Vatandaşlar kendi güvenlikleri için korkuyorlarsa otoriter önlemleri görmezden gelmeye hatta desteklemeye daha yatkın olurlar ve bu şekilde tepki veren sadece halk değildir. Yargıçlar da inanılmaz şekilde ulusal güvenliğin risk altında olduğunun algılandığı bir krizin ortasındayken başkanın güce uzanmasına karşı çıkmaya isteksiz olurlar. Siyaset bilimcisi William Howell'a göre Başkan Bush üzerindeki kurumsal kısıtlamalar 11 Eylül saldırıları karşısında yok olmuş ve Bush'un "krizi tanımlamak ve krize cevap vermek için ne istiyorsa yapmasına" olanak sağlamıştır.

Bu nedenle güvenlik krizleri, demokrasi için tehlike anlarıdır. Liderlerin "her ne istiyorlarsa" yapabilecek olmaları demokratik kurumlara karşı büyük bir tehlike oluşturabilir. Gördüğümüz gibi Fujimori, Putin ve Erdoğan gibi liderlerde olan da tam olarak budur. Rakipleri tarafından adil olmayan bir şekilde kuşatıldığını ve demokratik kurumlar tarafından zincirlendiğini düşünen bu sözde otoriterler için krizler bir fırsat penceresidir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde de güvenlik krizleri Lincoln'ün haksız tutuklamayı askıya almasından Roosevelt'in Japon Amerikalıları göz altına almasına ve

Bush'un ABD VATANSEVERLİK Yasa Tasarısına kadar başkanların daha büyük bir güce erişmesine olanak sağlamıştır. Fakat burada önemli bir fark vardır. Lincoln, Roosevelt ve Bush demokrat liderlerdi ve günün sonunda her biri de kriz tarafından onlara verilen geniş otoriteyi kullanırken önemli bir kendini tutma göstermişti.

Donald Trump ise tam tersine, nadiren herhangi bir alanda kendini tutma sergilemiştir. Onun başkanlığı sırasında bir karışıklığın oluşma şansı da ayrıca endişe vericidir. Bu herhangi bir başkan için bile endişe verici olurdu çünkü ABD seçimle başa gelmiş son on iki başkanın altısının yönetimi altındayken savaşlara girmiş veya büyük terör saldırıları ile yüzleşmiştir. Fakat Başkan Trump'ın yabancı politika konusundaki beceriksizliği düşünülürse bu riskler özellikle yüksektir. Biz, Trump'ın bir savaş ya da terör saldırısı ile karşılaşması halinde bu krizden tamamen yararlanmasından ve bunu siyasi rakiplerine saldırıp Amerikalıların garanti olarak gördükleri özgürlüklerini kısıtlamak için kullanmasından korkuyoruz. Bize göre bu senaryo günümüzde Amerikan demokrasisini tehdit eden en büyük tehlikeyi oluşturmaktadır.

Başkan Trump demokratik kurumları doğrudan yıkmasa bile onun standartları kıran davranışlarının bu kurumları yozlaştırması kesindir. David Brooks'un yazdığı gibi Başkan Trump "bir zamanlar genel hayatı yöneten davranış standartlarını ezip geçmiştir." Partisi ise bunu, ona başkanlık adaylığı vererek ödüllendirmiştir. Başkanlığı kazandıktan sonra da standartları ihlal eden davranışları kabul edilebilir başkan davranışlarının ötesine geçmiş ve bir zamanlar anormal ve kabul edilemez olarak görülen yalan söylemek,

hile yapmak ve kabadayılık gibi özellikler siyasetçilerin araçları arasında önemli bir yere sahip olmuştur.

Başkanların standartları kırmaları doğuştan kötü değildir. Pek çok ihlal zararsızdır. Ocak 1977 tarihinde Jimmy Carter başkanlığa yükselişini görmek için toplanmış olan polis, basın ve 250.000 Amerikalıyı şaşırtarak başkentten Beyaz Saraya olan 2,5 kilometrelik yolu karısı ile birlikte *yürümüştür. New York Daily News* Carter'ın "kapalı ve zırhlı limuzinden" vazgeçme kararını "örneği olmayan bir şekilde adetlerden ayrılma" olarak yorumlamıştır. O zamandan bu yana *New York Times*'ın da deyişiyle seçilmiş başkanın başkanlığa yükseleceği gün zırhlı limuzininden kısa bir süre için bile olsa inerek "insanların başkanı" olduğunu göstermesi "resmi olmayan bir adet" halini almıştır.

Standartları yıkmak aynı zamanda demokratik bir hareket de olabilir: 1840 yılı başkanlık seçimlerinde William Henry Harrison dışarı çıkıp seçmenlerin arasında kampanya yaparak gelenekleri yıkmıştır. Daha önceki adet, adayların kampanya yapmaktan kaçınmaları ve güce yönelik kişisel bir hırs barındırmadıklarını gösteren yapay bir görünüşü korumaları yönündeydi fakat bu seçmenlerin onları tanımasını kısıtlamaktaydı.

Ya da bir başka örneğe bakalım: 1901 yılında yeni başkan Theodore Roosevelt adına yayınlanan rutin bir Beyaz Saray basın bülteninin başlığı şu şekildeydi, "Alabama Tuskegee'den Booker T. Washington dün akşam Başkan ile yemek yedi." Daha önce önde gelen Afrikalı Amerikalı liderler Beyaz Sarayı ziyaret etmiş olsa bile, bu siyasi isimlerden biri ile yemek yemek bir tarihçinin deyişi ile "beyazların üstünlüğünü gösteren geçerli

sosyal etiketin" ihlali idi. Cevap hızlı ve acımasız geldi. Bir gazete bunu "Herhangi bir ABD vatandaşı tarafından gerçekleştirilmiş en lanetli rezalet," olarak tanımlamıştır. Senatör William Jennings Bryan "Umarım her ikisi de (Roosevelt ve Washington) tekrar düşünüp ırksal sınırları silme amaçlarını bırakmanın zekice olduğunu fark edeceklerdir," demiştir. Bu isyan karşısında Beyaz Sarayın basın operatörü önce bu olayın olduğunu reddetmiş daha sonra ise bunun "basit bir" öğle yemeği olduğunu söylemiş ve sonra da bunu savunmak için en azından yemekte bir kadın bulunmadığını belirtmiştir.

Toplumsal değerler zaman içinde değiştiği için başkanların standartları bir noktaya kadar kırmaları kaçınılmaz ve hatta istenilen bir şeydir. Fakat Donald Trump'ın ofisteki ilk senesinde ihlal ettiği standartlar ondan önce gelenlerden temel farklılıklar gösteriyordu. İlk olarak Trump ciddi bir standart yıkıcıydı. Daha önce hiçbir başkan bu kadar çok yazısız kuralı bu kadar hızlı bir şekilde ezip geçmemişti. Bunların pek çoğu önemsizdi; Başkan Trump bir evcil hayvan sahibi olmayarak Beyaz Sarayın 150 yıllık geleneğini yıkmıştır. Diğerleri ise daha uğursuzdu. Örneğin, Trump'ın ilk başkanlık konuşması genelde bu tarz konuşmalarda olduğundan daha karanlıktı (örneğin, "Amerikan katliamından" bahsetmiştir). Trump'tan önce bu konuşmaların en aşırısı Başkan George W. Bush tarafından söylenmiş olan "Bu biraz boktan bir şey," cümlesi idi.

Fakat Başkan Trump'ın ondan önce gelenlerden gerçekten ayrıldığı nokta, demokrasinin sağlığının dayandığı standartlar dahil olmak üzere daha önemli sonuçları olacak, yazılı olmayan kurallara meydan okumaya hazır olmasıdır. Uzun zamandır ayakta duran

bu standartların arasında akraba kayırmak gibi özel ve devletle ilgili işleri birbirinden ayırmak vardır. Başkanların aile üyelerini kabineye ya da ajans makamlarına atamasını engelleyen yasa, Beyaz Saray pozisyonlarını içermez. Bu yüzden Trump'ın kızı Ivanka ve damadı Jared Kushner'ı yüksek seviye danışman pozisyonların ataması teknik olarak yasaldır fakat hukukun ruhuna karşı çıkar.

Aynı zamanda başkanın çıkar çatışmalarını yöneten standartlar da bulunmaktadır. Başkanlar makamlarını kişisel olarak zenginleşmek için kullanamayacaklarından dolayı iş sahibi olanların başkanlığa geçmeden önce kendini şirketlerinden ayırmaları gerekir. Yine de bu ayırmayı yöneten kanunlar şaşırtıcı biçimde gevşektir. Hükümet yetkilileri teknik olarak kendilerini şirketlerden ayırmak zorunda değildir ve sadece kendi çıkarlarını etkileyebilecek kararlardan uzak durmaları gerekir. Ancak hükümet yetkililerinin yanlış yapıyormuş gibi bir algı yaratmaktan kaçınmak amacıyla kendilerini işlerinden ayırmaları standart uygulama haline gelmiştir. Başkan Trump daha önce örneği olmayan çıkar çatışmalarına neden olmasına rağmen bu tarz bir kendini tutma göstermedi. Oğullarına şirketlerinin kontrolünü verdi fakat bu hareketi hükümet etik yetkilileri tarafından büyük oranda yetersiz kabul edildi. Hükümet Etikleri Ofisi 1 Ekim 2016 ile 31 Mart 2017 tarihleri arasında Trump hükümetinin çıkar çatışmaları konusunda 39.105 şikayet almıştır. Bu sayı Başkan Obama'nın 2008-2009 yılları arasındaki yönetimi süresince aynı dönemde gelen 733 şikayete göre inanılmaz bir yükseliş göstermiştir.

Başkan Trump açık bir şekilde seçimlerin meşruluğuna meydan okuduğunda temel bir demokratik standardı ihlal etmiş oluyordu. Onun "milyonlarca" yasadışı seçmene

yönelik iddiaları bu bilgiyi kontrol edenler tarafından reddedilmiş, her iki partinin siyasetçileri tarafından inkâr edilmiş ve sosyal bilimciler tarafından çürütülmüş olsa da yeni başkan bunu hem halka açık hem de özel olarak tekrarlamaya devam etmiştir. Tarihteki en yakın sonuçlara sahip seçimi Anayasa Mahkemesinin ellerinde kaybetmiş olan Al Gore dahil, Amerikan seçim sistemi süreçlerinin dürüstlüğünü bir yüzyıldan uzun bir süre boyunca hiçbir büyük siyasetçi sorgulamamıştı.

Hileye dair yapılan yanlış suçlamalar halkın seçimlere olan güvenini baltalayabilir ve vatandaşlar seçim süreçlerine güvenmezlerse genelde demokrasinin kendisine olan inançlarını yitirirler. Meksika'da kaybetmiş olan başkan adayı Andrés Manuel López Obrador, 2006 seçimlerinin ondan çalındığı konusunda ısrarcı olunca Meksika'nın seçim sistemine olan güven düşüş göstermiştir. 2012 başkanlık seçimlerinden önce yapılan anketler Meksikalıların %71'inin seçimlere hile karıştığına inandığını göstermektedir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki sayılar ise daha da dramatiktir. 2016 seçimlerinden önce yapılan anketler Cumhuriyetçi seçmelerin %84'ünün Amerika seçimlerinde "önemli ölçüde" hile gerçekleştiğine inandığını ortaya koymaktadır ve Cumhuriyetçi seçmenlerin neredeyse %60'ı yasadışı göçmenlerin Kasım ayında "önemli ölçüde oy vereceklerine" inandıklarını söylemiştir. Bu şüpheler seçimden sonra da devam etmiştir. 2017 Temmuz ayında gerçekleştirilen Morning Consult/Politico anketine göre Cumhuriyetçilerin %47'si Trump'ın popüler oyu kazandığına inanmaktadır ve Hillary Clinton'ın kazandığına inananlar da %40'tır. Diğer bir deyişle kendini Cumhuriyetçi olarak gören seçmenlerin yarısı Amerika seçimlerine büyük oranda

hile karıştığını düşünmektedir. Bu tarz inanışların sonuçları olabilir. Haziran 2017 tarihinde yapılan bir anket "Eğer Donald Trump 2020 başkanlık seçimlerinde sadece uygun Amerikalı vatandaşların oy vereceğinden emin olunana kadar seçimleri ertelediğini açıklasaydı bu karara karşı mı çıkardınız yoksa destekler miydiniz?" sorusunu sormuştur. Cumhuriyetçilerin %52'si seçimlerin ertelenmesini destekleyeceğini söylemiştir.

Başkan Trump aynı zamanda temel siyasi nezaket kurallarını da bir kenara bırakmıştır. Hillary Clinton'a saldırmaya devam ederek seçim sonrası uzlaşma standartlarını yıkmıştır. Ayrıca görevdeki başkanın kendisinden önce gelen başkana saldırmaması yönündeki yazılı olmayan kuralı da yıkmıştır. 4 Mart 2017 tarihinde, saat 06:35'de Başkan Trump şu tweeti atmıştır, "Felaket! Obama'nın zaferden hemen önce Trump Tower'daki telefon hatlarımı dinlemeye aldığını bulduk. Hiçbir şey bulunamadı. Bu McCarthy yanlılığıdır!" Bundan yarım saat sonra ise "Başkan Obama kutsal seçim süreci boyunca telefonlarımı dinlemeye almak için ne kadar alçaldı. Bu Nixon/Watergate. Kötü (ya da hasta) adam!"

Belki de Başkan Trump'ın en kötü standart yıkıcı davranışı yalan söylemektir. Başkanın halk içinde gerçeği söylemesi gerektiği fikri Amerika siyasetinde tartışmaya kapalı bir konudur. Cumhuriyetçi danışman Whit Ayers'in müşterilerine söylemeyi sevdiği gibi, inanılırlık peşindeki adaylar "inkâr edilemez gerçekleri reddetmemeli" ve "asla yalan söylememelidir." Bu standart söz konusu olduğunda siyasetçiler genelde yalan söylemekten kaçınmak için tartışmanın konusunu değiştirmiş, zor soruları baştan yazmış ya da bu sorulara sadece partinin cevap vermesini sağlamıştır. Başkan Trump'ın rutin ve yüzsüz uydurmaları

ise benzersizdir. Bu yatkınlığı 2016 kampanyası sırasında ortaya çıkmıştır. PolitiFact onun halka açık yaptığı konuşmaların %69'unu "çoğunlukla yanlış" (%21), "yanlış" (%33) ya da "pantolonu tutuşmuş" (%15) olarak sınıflandırmıştır. Trump'ın söylediklerinin sadece %17'si "gerçek" ya da "çoğunlukla gerçektir".

Trump başkan olarak da yalan söylemeye devam etmiştir. Başkanın göreve gelmesinden itibaren yaptığı tüm halka açık konuşmaların izini süren *New York Times*, muhafazakar bir ölçü sistemi (sadece şüpheli söylemler yerine kanıtlanabilir yanlış söylemler) kullanıldığında bile Başkan Trump'ın "inanılmaz bir şey başardığını" göstermiştir: Başkan Trump, görevde olduğu ilk kırk gün boyunca halka açık olarak yanlış ya da yanlış yönlendirme içermeyen bir açıklama yapmamıştır. Hiçbir yalan çok açık değildir. Başkan Trump Ronald Reagan'dan bu yana en büyük Seçmenler Kurulu zaferini kazandığını (gerçekte George H. W. Bush, Clinton ve Obama ondan daha büyük bir farkla zafer kazanmışlardı) ve ilk altı ayında diğer tüm başkanlardan daha fazla tasarı imzaladığını (George H. W. Bush ve Clinton gibi pek çok başkanın arkasında kalmıştır) iddia etmiştir. Temmuz 2017 tarihinde Erkek İzcilerin ona "duydukları en büyük konuşmayı yaptığını" söyledikleri konusunda hava atmış ancak anında Erkek İzciler organizasyonunun kendisi tarafından yalanlanmıştır.

Başkan Trump'ın kendisi bu yalanlar için çok büyük bir bedel ödememiştir. Vatandaşların bu olanları kendi parti destekçisi gözlükleri ile filtreden geçirdiği siyasi ve basın dünyasında, Trump destekçileri başkanlığının ilk yılında onu dürüst olmayan biri olarak görmemişlerdir. Ancak siyasi sistemimiz için onun yalancılığı yıkıcı olmuştur. Vatandaşların bilgiye ulaşma hakları demokrasilerin

temelini oluşturur. Seçilmiş liderlerin yaptıkları konusunda inanılır bilgilere sahip olmadığımız sürece oy verme yetkimizi etkili bir şekilde kullanamayız. Amerika Birleşik Devletleri başkanı halka yalan söylediğinde doğru bilgiye ulaşmamız tehlikeye girer ve hükümete duyulan güven erir (bunun tersi nasıl mümkün olabilir ki?). Vatandaşlar seçilmiş liderlerine inanmadıklarında temsilci demokrasisinin temelleri zayıflar. Vatandaşlar seçtikleri liderlere inanmazsa seçimlerin değeri düşer.

Bu inanç eksikliğini kötüleştiren nokta ise Başkan Trump'ın basına duyulan saygı konusundaki temel standartlardan vazgeçmesidir. Bağımsız basın demokratik kurumların siperidir; hiçbir demokrasi onlar olmadan çalışamaz. Washington'dan bu yana tüm Amerika başkanları basın ile savaşmıştır. Pek çoğu özel olarak basından nefret etmiştir. Fakat birkaç istisna hariç, ABD başkanları basının demokratik kurumlar için merkezi olduğunu fark etmişler ve onun siyasi sistem içindeki yerine saygı duymuşlardır. Özel olarak basının azarlayan başkanlar bile basına halka açık olarak minimum saygı ve kibarlık ölçülerinde davranmışlardır. Bu temel standart başkanın basın ile olan ilişkisini yöneten bir grup yazılı olmayan kuralın doğmasına neden olmuştur. Bu standartların Air Force One'a binmeden önce basın topluluğuna el sallamak gibi bazıları yüzeyseldir fakat basın konferanslarını Beyaz Sarayın tüm basın topluluğuna açık olacak şekilde düzenlemek gibi diğerleri ise daha önemlidir.

Başkan Trump'ın basın kaynaklarına ve hatta bizzat muhabirlere halk içinde yaptığı saldırıların modern ABD tarihinde bir örneği yoktur. Basını "Dünyadaki en yalancı insanlar," olarak tanımlamış ve *New York Times,*

Washington Post ve CNN gibi önemli haber kaynaklarını yalan söylemekle ve "yanlış haber" yaymakla suçlamıştır. Trump kişisel saldırılardan da kaçınmamıştır. Haziran 2017 tarihinde bir tweet fırtınası ile televizyon sunucusu Mika Brzezinski ve onun yardımcı sunucusu Joe Scarborough'a saldırmıştır:

> Kötü izlenme oranlarına sahip olan @ Morning_Joe'nun benim hakkımda kötü konuştuğunu duydum (artık izlemiyorum). Öyleyse düşük zekalı Deli Mika ve yanındaki Psikopat Joe nasıl oldu da Yılbaşı Arifesinde üç gece üst üste Mar-a-Lago'ya gelip bana katılmakta ısrar ettiler. Kadın yüz kaldırma ameliyatı yüzünden kötü bir şekilde kanamaktaydı. Hayır dedim!

Basını özelde "düşman" olarak gören Richard Nixon bile asla bu tarz halka açık saldırılarda bulunmamıştır. Bu yarım kürede buna benzer davranışlar bulmak için Hugo Chávez, Venezuela'daki Nicolás Maduro ve Ekvador'daki Rafael Correa'ya bakmamız gerekir.

Trump yönetimi ayrıca özel olarak seçtikleri muhabirleri basın toplantılarından uzakta tutarak da kurulmuş standartları bozmuşlardır. 24 Şubat 2017 tarihinde Basın Sekreteri Sean Spicer *New York Times*, CNN, *Politico*, *BuzzFeed* ve *Los Angeles Times* muhabirlerinin televizyona çekilmeyen basın partisine girmesine izin vermemiş, *Washington Times* ve One America News Network gibi daha ufak ama başkan yanlısı kaynakların muhabirlerini havuz başına toplamıştır. Bu hareketin

tek modern örneği Nixon'ın Watergate skandalını açığa çıkaran *Washington Post*'u Beyaz Saraydan yasaklama kararıdır.

1993 yılında eski bir sosyal bilimci olan New York'un demokratik senatörü Daniel Patrick Moynihan zekice bir gözlemde bulunmuştur: İnsanların, kişilerin paylaşılan standartlardan kopması ile baş edebilmek için sınırlı bir yetenekleri vardır. Yazılı olmayan kurallar birbiri ardına ihlal edildiğinde Moynihan'ın da gözlemlediği gibi toplumlar standardı düşürmek için "sapkınlığın tanımını azaltma" eğilimine sahiplerdir. Bir zamanlar sıra dışı olarak görülen olgular normal olur.

Moynihan bu içgüdüsünü, tartışmalı olarak, Amerika'nın tek kişilik bekar ailelerine ve yüksek cinayet ve zihin hastalığı oranlarına olan büyüyen toleransını açıklamak için kullanmıştır. Bu görüş günümüzde Amerikan demokrasisine de uygulanabilir. Siyasi sapkınlık (yazılı olmayan nezaket kurallarının, basına duyulan saygının ve *yalan söylememenin* ihlali gibi) Donald Trump ile başlamadı ama onun başkanlığı ile hız kazandı. Başkan Trump'ın altında Amerika siyasi sapkınlıkları küçümser oldu. Başkanın kişisel saldırı, kabadayılık, yalan söyleme ve hile yapma rutini kaçınılmaz olarak bu tarz hareketlerin normalleşmesine yardımcı oldu. Trump'ın tweetleri basında, Demokratlarda ve bazı Cumhuriyetçilerde öfkeye neden olabilir fakat onların verdikleri cevapların etkisi ihlallerin yüksek miktarı tarafından sınırlanıyor. Moynihan'ın gözlemlediği gibi yaygın bir sapkınlık karşısında boğuluyoruz ve duyarsız hale geliyoruz. Önceden skandal olduğunu düşündüğümüz konulara alışık hale geliyoruz.

Daha da önemlisi Trump'ın sapkınlıklarına Cumhuriyet Partisi tarafından müsamaha edilmesi, bunun Cumhuriyetçi seçmenlerin çoğunluğu tarafından da kabul edilmesini sağladı. Tabi ki pek çok Cumhuriyetçi Trump'ın en kötü davranışlarını kınadı. Başkanlığının ilk yedi ayında oylarının en az %85'ini Başkan Trump ile birlikte veren sadece tek bir senatör vardı. Başkanın standartları yıkmasını sık sık güçlü bir şekilde kınayan Nebraska senatörü Ben Sasse ve Arizona senatörü Jeff Flake bile oylarının %94'ünü Trump yanlısı olacak şekilde kullandılar. Trump'ın sonu gelmez saldırgan tweetlerine yönelik hiçbir "sınırlama" stratejisi bulunmuyor. Kendi başkanlarından ayrılmanın siyasi bedelini ödemeye isteksiz olan Cumhuriyetçiler kendilerini çaresizce neyin kabul edilebilir olup olmadığını sürekli baştan tanımlar halde buldular.

Bunun demokrasimiz için felaket sonuçları olacak. Başkan Trump'ın temel standartlara saldırısı kabul edilebilir siyasi davranışın sınırlarını genişletti. Bu sonuçların bir kısmını görmeye başlamış olabiliriz. Mayıs 2017 tarihinde kongre için yapılan özel bir seçimde Cumhuriyetçilerin adayı olan Greg Gianforte ona sağlık reformunu soran *The Guardian*'dan bir gazeteciye vücudu ile çarpmıştır. Gianforte hafif saldırı ile suçlanmış fakat seçimi kazanmıştır. Daha da genel olarak YouGov'un *The Economist* için 2017 yılının ortasında gerçekleştirdiği anket özellikle Cumhuriyetçiler arasında basına yönelik hoşgörüsüzlüğün inanılmaz bir ölçüde arttığını ortaya koyuyor. Ankete katılanlara mahkemelerin "taraflı ya da doğru olmayan" haber sunan medya kaynaklarının kapatılmasına izin vermesi konusundaki düşünceleri sorulduğunda Cumhuriyetçilerin %45'i bu fikre katılmış ve

sadece %20'si karşı çıkmıştır. Cumhuriyetçilerin %50'den fazlası taraflı ya da yanlış haber için cezalar getirilmesini desteklemiştir. Diğer bir deyişle Cumhuriyetçi seçmenlerin çoğu Ekvador, Türkiye ve Venezuela'da son yıllarda görülen basını baskılama hareketini desteklediklerini belirtmiştir.

2017 yılının yazında Ulusal Tüfek Birliği iki adet üye alım videosu yayınladı. İlk videoda birliğin sözcüsü Dana Loesch, Demokratlar ve güç kullanımı hakkında konuşmaktaydı:

> Okullarını çocuklara başkanlarının bir başka Hitler olduğunu öğretmek için kullanıyorlar. Film yıldızlarını, şarkıcılarını, komedi programlarını ve ödül şovlarını hikayelerini tekrar tekrar anlatmak için kullanıyorlar. Eski başkanlarını "direnişi" desteklemek için kullanıyorlar. Hepsi de onları yürüyüşe geçirmek, protesto etmelerini sağlamak, ırkçılık, cinsiyet ayrımı, yabancı düşmanlığı ve homofobi diye bağırmalarına neden olmak için. Pencereleri kırmak, arabaları yakmak, eyaletler arası yolları ve havaalanlarını kapatmak, yasaya uyan vatandaşlara kabadayılık yapmak ve onları terörize etmek için, ta ki polis işlerini yapıp bu deliliği durdurana kadar. Bu olduğunda bunu öfkeleri için bir bahane olarak kullanacaklar. Bunu durdurmamızın, ülkemizi ve özgürlüğümüzü kurtarmanın

> tek yolu yalan şiddetine karşı doğruluk yumruğu ile savaşmaktır.

İkinci videoda ise Loesch *New York Times*'a karşı pek de üstü kapalı olmayan bir şekilde şiddet uyarısı yapıyor:

> Sizin kendini beğenmiş bir şekilde doğru olduğunuzu ya da bilgiye dayalı gazetecilik yaptığınızı iddia etmenizden gına geldi. Bunu meşhur yayınıza yapılmış bir atış olarak düşünün. Kısacası sizin için geliyoruz.

Ulusal Tüfek Birliği ufak ya da uç noktadaki bir organizasyon değil. Beş milyon üyesi bulunduğunu ve Cumhuriyet Partisi ile yakın bağları olduğunu (Donald Trump ve Sarah Palin hayat boyu üyeleri) iddia ediyor. Yine de geçmişte tehlikeli siyasi sapkınlık olarak göreceğimiz kelimeler kullanıyor.

Standartlar demokrasinin yumuşak korkuluklarıdır; onlar yıkıldıkça kabul edilebilir siyasi davranış alanı genişler ve demokrasiyi tehlikeye atacak konuşma ve hareketlerin artmasına neden olur. Bir zamanlar Amerikan siyasetinde düşünülemeyecek davranışlar artık düşünülür hale gelir. Donald Trump anayasal demokrasimizin sert korkuluklarını kırmasa bile, gelecekteki başkanın bunu yapma olasılığını arttırmış bulunuyor.

9

Demokrasiyi Kurtarmak

Bu kitabı yazmak bize Amerikan demokrasisinin kimi zaman inandığımız kadar sıra dışı olmadığını hatırlattı. Anayasamızda ya da kültürümüzde bizi demokrasinin çöküşüne karşı koruyacak hiçbir şey yok. Daha öncede ülkeyi iç savaşa sürükleyen bölgesel ya da partisel düşmanlıklar nedeniyle siyasi felaketler yaşadık. Anayasal sistemimiz iyileşti. Cumhuriyetçi ve Demokrat liderler bir yüzyıldan uzun bir süre boyunca siyasi istikrarın temelini destekleyecek olan yeni standartlar ve uygulamalar geliştirdiler. Fakat bu istikrar ırksal dışlama Güneyde otoriter yanlısı tek parti yönetimi bedeli ile geldi. Amerika Birleşik Devletleri'nin tamamen demokratikleştirilmesi ancak 1965 yılından sonra gerçekleşti. Paradoks oluşturacak şekilde bu süreç Amerikan seçmenlerinin yeniden temel saflara ayrılmasına neden olarak partilerimizi derinden kutuplaşmış hale getirdi. Yeniden Yapılaşma döneminden bu yana yaşadığımız en derin kutuplaşma olan bu süreç şimdi demokrasimize meydan okuyan standartları yıkma salgınını tetikledi.

Demokrasinin tüm dünyada geri çekilmekte olduğuna dair yükselen bir inanış mevcut. Venezuela. Tayland. Türkiye. Macaristan. Polonya. Dünya çapında demokrasinin belki de en önde gelen uzmanı olan Larry Diamond bir demokratik gerileme sürecine girdiğimize inanıyor. Amerika'nın şuan içinde bulunduğu kriz dünya çapındaki demorasinin geriye doğru kayma dalgasının bir parçası olabilir mi? Biz şüpheliyiz. Donald Trump'ın seçilmesinden önce demokrasinin dünya çapında gerileme dönemine girmiş olması abartılıyordu. Demokrasilerin sayısı 1980 ve 90'lı yıllarda önemli ölçüde arttı ve 2005 yılında en yüksek sayıya ulaşarak o günden bu yana sabit kaldı. Geriye dönüşler haberlere çıkıyor ve dikkatimizi çekiyor fakat Macaristan, Türkiye ve Venezuela'ya karşı son on yılda *daha da* demokratik hale gelmiş olan bir Kolombiya, Sri Lanka ya da Tunus gibi ülkeler var. Arjantin, Brezilya, Şili, Peru, Yunanistan, İspanya, Çek Cumhuriyeti, Romanya, Gana, Hindistan, Güney Kore ve Kuzey Afrika gibi dünyanın demokrasilerinin büyük bir kısmı sağlam. Avrupa demokrasileri zayıf ekonomiden göçmen karşıtı ters tepkiye yönelik Avrupa Birliği şüpheciliği gibi pek çok problem ile karşı karşıya olsalar da bu ülkelerin Amerika Birleşik Devletleri'nde şahit olduğumuz tarzda temel bir standart erozyonuna uğradıklarını gösteren çok az kanıt var.

Fakat Trump'ın yükselişinin kendisi dünya çapındaki demokrasi için bir tehdit oluşturabilir. Berlin Duvarının düşüşü ile Obama'nın başkanlığı dönemlerinin arasında ABD hükümetleri demokrasi yanlısı geniş bir dış politika benimsediler. Bunun sayısız istisnası vardı: Amerika'nın Çin, Rusya ve Orta Doğu'da olduğu gibi stratejik çıkarlarının tehlikede olduğu noktalarda demokrasi yok

oldu ve ABD hükümetleri diplomatik baskıyı, ekonomik yardımı ve diğer dış siyaset araçlarını kullanarak Soğuk Savaş sonrası dönemde demokratikleşme için baskı yaptı. 1990 ve 2015 dönemi dünya tarihinin en demokratik dönemidir ve bunun nedenlerinden biri de Batılı güçlerin geniş olarak demokrasiyi desteklemiş olmasıdır. Bu artık değişiyor olabilir. Donald Trump'ın altında ABD, Soğuk Savaştan bu yana demokrasi destekçisi rolünü ilk defa terk ediyormuş gibi görünüyor. Başkan Trump, Nixon'dan bu yana başa gelmiş olan en demokrasi karşıtı ABD başkanı. Dahası, Amerika artık demokratik bir rol modeli değil. Başkanın basına saldırdığı, rakibini hapse atmakla tehdit ettiği ve seçim sonuçlarını kabul etmeyebileceğini açıkladığı bir ülke demokrasiyi inandırıcı bir şekilde koruyamaz. Hem mevcut hem de potansiyel diktatörler muhtemelen Trump'ın Beyaz Sarayda olmasından cesaret alacaklardır. Bu nedenle eğer dünya çapında demokrasinin gerilemesi 2016 yılından önce bir efsaneden ibaretse bile Trump'ın başkanlığı Avrupa krizi, Çin'in yükselişi ve gittikçe saldırganlaşan Rusya ile birleştiğinde bunu bir gerçeğe çevirmeye yardımcı olabilir.

Kendi ülkemize dönersek Trump-sonrası Amerika için üç muhtemel gelecek görüyoruz. İlki ve en iyimser olanı hızlı bir demokratik iyileşme: Trump ya halk desteğini kaybedecek ve yeniden seçilmeyecek ya da daha da dramatik olarak mahkemeye verilecek veya istifaya zorlanacak. Trump'ın başkanlığının patlaması ve Trump karşıtı dayanışmanın zaferi Demokratlara enerji vererek onların gücü tekrar kazanmasını ve Trump'ın en berbat politikalarını geri çevirmelerini sağlayabilir. Eğer Başkan Trump yeterince kötü bir şekilde düşerse,

halkın iğrenmesi 1974 yılında Richard Nixon'ın istifasının ardından olduğu gibi demokrasimizin kalitesini arttıran reformlara bile neden olabilir. Trump ile ilişkilerinden dolayı ağır bir bedel ödemiş olan Cumhuriyetçi liderler radikal siyaset ile ilişkilerini sona erdirebilirler. Gelecekte Amerika'nın dünyadaki ünü hızlı bir şekilde düzelebilir. Trump'ın başkanlığı büyük bir felaketi atlattığımız ve Amerikan demokrasisinin kurtulduğu, trajik hatalarla dolu bir dönem olarak okullarda öğretilebilir, filmlere konu olabilir ve tarihi çalışmalarda tekrar edilebilir.

Bu kesinlikle bizim gerçekleşmesini umduğumuz gelecek. Fakat bu pek olası değil. Unutmayın ki uzun süredir ayakta olan demokratik standartlara yapılan saldırı ve tüm bunlara neden olan altta yatan kutuplaşma, Donald Trump Beyaz Saraya çıkmadan çok önce başladı. Amerikan demokrasisinin yumuşak korkulukları on yıllardır zayıflamakta ve Başkan Trump'ı basitçe makamından indirmek bunları mucizevi bir şekilde onarmayacak. Trump'ın başkanlığı, sonunda sadece kurumlarımızda gösterişsiz bir dipnot halinde kalıp anlık bir sapıklık olarak görülse bile bunu sonlandırmak demokrasiyi sağlıklı bir şekilde onarmak için yeterli olmayabilir.

İkincisi, Başkan Trump'ın ve Cumhuriyetçilerin beyaz ulusalcı cazibe ile kazanmaya devam ettikleri daha karanlık bir gelecek. Trump sonrası Cumhuriyet partisi bu senaryoda başkanlığı, kongrenin her iki meclisini ve eyalet meclislerinin büyük bir çoğunluğunu elinde tutacak ve sonunda Anayasa Mahkemesinde çoğunluğu kazanacak. Daha sonra da anayasal sert atış tekniklerini uzun ömürlü beyaz seçmen çoğunlukları yaratmak için kullanacak. Bu büyük çapta sınır dışı etme, göçmen

kısıtlamaları, seçmen kütüklerinin temizlenmesi ve daha sıkı seçmen kimlik yasaları gibi kombinasyonlar ile gerçekleştirilebilir. Seçmenleri tekrar tasarlamak, muhtemelen Cumhuriyetçilerin az bir çoğunlukla bile programlarını uygulayabileceği atmosferi yaratmak için vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin ve senatodaki azınlıkları koruyan diğer kuralların kaldırılması ile birleşecek. Bu önlemler sıra dışı görünüyor olabilir fakat her biri Trump yönetimi tarafından en azından düşünülmüştür.

Yeni bir beyaz çoğunluk yaratarak Cumhuriyet Partisini destekleme çabaları tabi ki büyük ölçüde demokrasi karşıtıdır. Bu tarz önlemler ilerici azınlık grupları ve özel sektörün büyük bir kısmı gibi geniş çapta kuvvetlerin direnişini tetikleyecektir. Bu direniş, yüzleşmeye ve hatta vahşi bir karışıklığa yükselerek polis baskısının artmasına ve "yasa ve düzen" adına gerçekleştirilen özel saldırılara yol açabilir. Bu tarz sıkı tedbirlerin nasıl açıklanacağını anlamak için yeni Ulusal Tüfek Birliği gönüllü toplama videolarını izleyebilir ya da Cumhuriyetçi siyasetçilerin Siyah Hayatlar Önemlidir hareketi hakkında nasıl konuştuklarını dinleyebilirsiniz.

Bu tarz bir kabus senaryosu pek muhtemel olmasa da akıl almaz da değil. Düşüşe geçen etnik çoğunlukların baskın oldukları statülerini bir kavga olmadan teslim ettikleri toplumların örneklerini bulmak zordur. Lübnan'da baskın Hristiyan grupların demografik düşüşleri on beş yıllık iç savaşa katkıda bulunmuştur. İsrail'de Batı Yakasını topraklara katmanın yarattığı demografik tehdit ülkeyi iki eski başbakanın deyişi ile ırkçılık ayrımı içeren bir siyasi sisteme kaydırmaktaydı. Bize daha yakın olan bir örnek ise Yeniden Yapılaşmanın sonrasında siyahlara oy

hakkı verilmesi tehdidine güneyli Demokratların Afrikalı Amerikalıları neredeyse bir yüzyıl boyunca haklarından mahrum ederek cevap vermesidir. Beyaz ulusalcılar Cumhuriyet Partisi içinde azınlıkta kalmış olsa da (başı etkili Cumhuriyetçi Başsavcı Jeff Sessions ve Seçim Bütünlüğü Komisyonu Başkan Yardımcısı Kris Kobach'ın çekmekte olduğu) daha sert seçmen kimlik yasaları ve seçmen kütüklerinin temizlenmesi seçmenleri yeniden tasarlamanın Cumhuriyet Partisinin programında olduğunu gösteriyor.

Üçüncü ve bize göre en olası senaryo ise Trump sonrası geleceğin kutuplaşma, yazılı olmayan siyasi adetlerden daha fazla uzaklaşma ve artan kurumsal savaşlar ile dolu bir gelecek, yani diğer bir deyişle sağlam korkulukları olmayan bir demokrasi olması. Başkan Trump ve Trump yanlıları bu senaryoda başarısız olabilir fakat bu başarısızlık partiler arasındaki bölünmeyi azaltmak ve karşılıklı tolerans ile kendini tutma standartlarındaki düşüşü tersine çevirmek için pek de etkili olmayacaktır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde korkulukları olmayan siyasetin neye benzeyebileceğini görmek için günümüzdeki Kuzey Carolina'ya bakabilirsiniz. Kuzey Carolina klasik bir "mor" eyalettir. Çeşitlendirilmiş ekonomisi ve uluslararası tanınmış üniversite sistemi ile diğer güney eyaletlerine göre daha zengin, daha kentsel ve daha iyi eğitimlidir. Aynı zamanda demografik olarak da Afrikalı Amerikalılar, Asyalı Amerikalılar ve Latinlerin nüfusun üçte birini oluşturduğu bir çeşitliliğe sahiptir. Bunların hepsi Kuzey Carolina'yı güneydeki eyaletler arasında Demokratlara en açık olan bölge haline getirir. Kuzey Carolina seçmenleri ulusal seçmenlere benzer: Demokratlar ve Cumhuriyetçiler arasında bölünmüştür

ve Demokratlar Charlotte ve Raleigh-Durham gibi şehir merkezlerinde, Cumhuriyetçiler ise kırsal alanlarda daha yoğundur.

Bu eyalet, Duke hukuk profesörü Jedediah Purdy'nin sözleri ile "ülkenin aşırı partisel siyasetini ve büyüyen karşılıklı güvensizliğini gösteren küçük bir evren" haline gelmiştir. Son on yıl boyunca parti üyeleri Cumhuriyetçilerin bastırdığı kürtaj kısıtlamaları, Cumhuriyetçi valinin Hesaplı Bakım Yasasının bir parçası olan Medicaid'i reddetmesi, aynı cinsiyette olan insanların evlenmesini yasaklayan anayasal değişiklik önerisi ve en ünlüsü ise 2016 yılındaki transseksüel insanların kendilerini ait gördükleri cinsiyete açık olan tuvaletleri kullanmasına izin veren yerel hükümetlerin engellendiği Kamu Tesisleri Mahremiyet & Güvenlik Tasarısı ("Tuvalet Tasarısı") üzerine savaşmıştır. Eski bir Cumhuriyetçi, eyalet siyasetini şu şekilde tarif eder; "Bugüne kadar gördüğümden daha kutuplaşmış ve daha hırçın.... Ve ben Jesse Helms ile çalıştım."

Çoğu kişiye göre Kuzey Carolina'nın siyasi savaşa tamamen teslim olması Cumhuriyetçilerin 2010 yılında eyalet meclisinin kontrolünü kazanmasından sonra başlamıştır. Meclis bir sonraki yıl yaygın olarak "radikal bir seçim hilesi" olduğu bilinen yeniden bölgelere ayırma planını onaylamıştır ve yeni seçim bölgeleri Afrikalı Amerikalıların oylarını az sayıdaki bölgede toplayarak onların seçimdeki ağırlığını düşürmek sureti ile Cumhuriyetçilerin kazandığı koltuk sayısını arttırmıştır. Manevi Pazartesileri hareketinin lideri olan ilerici papaz William Barber bu yeni bölgeleri "ırk ayrımı yapılan oylama bölgeleri" şeklinde tanımlamıştır. Yapılan değişiklikler, 2012 yılında Demokratların eyalet çapında

daha çok oy vermiş olmasına rağmen Cumhuriyetçilerin eyaletin on üç kongre koltuğunun dokuzunu alması ile sonuçlanmıştır.

Cumhuriyetçi Pat McCrory'in 2012 yılında valiliği kazanması hükümetin her üç dalında da kontrolü Cumhuriyetçilere vermiştir. Cumhuriyet Partisi bu eyaletteki baskınlığını gelecek için istiyordu. Valilik, her iki yasama meclisi ve eyaletin Anayasa Mahkemesinde çoğunluk ile silahlanmış olan Cumhuriyetçi liderler siyasi oyunu çarpıtacak hırslı bir dizi reform başlattılar. Çabalarına eyalet çapındaki seçmenlerin geçmişteki verilerine yönelik talepler ile başladılar. Bu bilgi ellerindeyken meclis seçmenlerin oy vermelerini daha zor hale getiren bir dizi seçim reformu gerçekleştirdi. Sıkı bir seçmen kimliği yasası geçirdiler, erken oy verme şansını düşürdüler, on altı ve on yedi yaş için ön kayıt sürecini ve aynı gün kayıt yapılmasını kaldırdılar ve birkaç anahtar bölgede oy verme merkezlerinin sayısını düşürdüler. Yeni veriler Cumhuriyetçilerin federal temyiz mahkemesinin sözleri ile "neredeyse cerrahi bir hassaslıkla" Afrikalı Amerikalıları hedef alan reformlar tasarlamasını sağlamıştı. Temyiz mahkemesi bu yeni yasaların uygulamaya koyulmasını askıya alınca Cumhuriyetçiler eyaletin seçim kurulları üzerindeki kontrollerini kullanıp bunların bir çoğunu yine de uygulamaya geçirdiler.

Kurumsal savaş Demokrat Roy Cooper'ın 2016 yılında McCrory'i valilik için az bir farkla yenmesinden sonra da devam etti. McCrory neredeyse bir ay boyuna seçim sonuçlarını kabul etmeyi reddederken Cumhuriyetçiler de seçim hilesi yönünde gerçek olmayan suçlamalar yaptılar. Fakat bu sadece başlangıçtı. McCrory sonunda Aralık 2016 tarihinde çekilmek zorunda kaldığında

Cumhuriyetçiler eyalet meclisinde "sürpriz bir özel toplantı" düzenlediler. Siyasetin ne kadar kötü bir şekilde çürüdüğünün kanıtı olurcasına Cumhuriyetçilerin valilik seçimlerinin sonuçlarına meydan okunduğunda meclisin araya girmesine izin veren bir yasadan yararlanarak seçimi McCrory'e verecekleri yaklaşan "meclis darbesi" ile ilgili dedikodular yayıldı.

Bu tarz bir darbe olmadı fakat *New York Times*'ın tanımıyla özel toplantı "yüzsüzce güç kapmak" amacıyla Demokratik valinin güçlerini azaltmak için bir dizi önlem geçirdi. Senato, valilik kabine atamalarını onaylama yetkisini kendisine verdi ve o anki Cumhuriyetçi valiye, geçici siyasi atamaları kalıcı pozisyonlara çevirme gücünü verdi. Görevden ayrılmakta olan vali McCrory hızla kendi elleri ile seçtiği neredeyse bin valilik çalışanına kalıcı görevler verdi ve yönetim ofisini kendi adamları ile doldurdu. Cumhuriyetçiler daha sonra seçmenlerin kaydından, seçmen kimlik gerekliliklerinden, oy verme saatlerinden, oy verme salonlarının dağıtımından ve yerel seçim hilesi kurallarından sorumlu olan eyalet seçim kurullarının yapısını değiştirdi. Cumhuriyet Partisi eşit parti temsilciliğine dayalı bir sistem yarattığına göre bu kurullar koltukların çoğunu kendi partisine verebilecek olan görevdeki valinin kontrolü altındaydı. Başka bir beklenmedik değişiklik ise ikinci en büyük partinin (Cumhuriyet Partisi) seçim yılları olan çift yıllarda seçim kurullarının başkanlığını yapacağı şekilde, başkanlığın iki parti arasında değişecek olması kuralıydı. Birkaç ay sonra ise meclis, eyalet temyiz mahkemesinin üye sayısını üç koltuğa düşürerek Vali Cooper'dan etkili bir şekilde üç yargıç atamasını çaldı.

Seçim hilesi olarak ırksal bölgelere ayırma, 2013 seçmen yasası ve seçim kurulları üzerinde yapılan reformlar daha sonra mahkemeden geri dönmüş olsa da bunların meclisten geçmesi Cumhuriyet Partisinin tüm gücünü siyasi rakiplerini sakat bırakacak şekilde kullanmaya hazır olduğunu ortaya koyuyordu. Chapel Hill'den bir Demokrat olan kongre üyesi David Price bu meclis krizinin ona "Amerikan demokrasisinin bizim sandığımızdan daha kırılgan olabileceğini," öğrettiğini söylüyor.

Kuzey Carolina, korkulukları olmayan bir siyasetin ve muhtemelen Amerika'nın geleceğinin neye benzeyeceğini gösteren bir pencere ortaya koyuyor. Partisel rakipler düşman olduğunda siyasi yarış bir savaşa dönüşür ve kurumlarımız da silah olur. Sonuç ise sürekli krizin eşiğinde olan bir sistemdir.

Bu korkunç senaryo, bu kitabın temel dersinin üzerini çiziyor. Amerika demokrasisi çalıştığı zaman genelde bizim garanti olarak gördüğümüz karşılıklı tolerans ve kurumsal kendini tutma standartlarına dayanır. Rakiplere güç için meşru yarışçılar olarak davranma ve sahip olunan kurumsal ayrıcalıkları sonuna kadar kullanmama kuralları Amerika Anayasasında yer almaz. Yine de onlar olmadan anayasamızın denge ve denetim sistemi bizim beklediğimiz gibi çalışmaz. Fransız düşünür Baron de Montesquieu, 1748 tarihli çalışması *The Spirit of Laws*'da güçlerin ayrılık ilkesinin öncülüğünü yaptığında bugün bizim standart dediğimiz olgu hakkında çok az endişeleniyordu. Montesquieu siyasi kurumların mimarlığının sert bir şekilde yapılmasının fazla güce ulaşma çabalarını sınırlamak için yeterli olacağı görüşündeydi. Ona göre

anayasa tasarımı bir mühendislik probleminden farklı değildi, kurumları yaratma sorununda hırs, hırsı etkisiz hale getirmek için kullanılabilirdi ve siyasi liderler bile kusurluydu. Kurucularımızın bir çoğu da buna inanıyordu.

Geçmiş kurucularımızın hatalı olduğunu hızla ortaya koydu. Siyasi partiler ya da onlara eşlik eden standartlar olmadan onların Philadelphia'da büyük bir dikkatle hazırladıkları Anayasa hayatta kalamazdı. Kurumlar sadece resmi kurallardan fazlasıydı; üstlerini kaplayan ve paylaşılan bir uygun davranış anlayışı ile çevriliydiler. İlk jenerasyon Amerikalı siyasi liderlerinin zekası kurşun geçirmez bir anayasa yaratmalarında değil, çok iyi bir anayasa tasarlamaya ek olarak anayasanın çalışmasına yardım edecek olan paylaşılan inanışları ve uygulamaları zorlukla ve adım adım kurmalarında yatar.

Amerika siyasi sisteminin gücü İsveçli Nobel Ödüllü ekonomist Gunnar Myrdal'ın deyişi ile Amerikan İnancında yatar: Kişisel özgürlük, siyasi ve sosyal eşitlik. Kuruluş evraklarımıza yazılmış olan ve sınıflarımızda, konuşmalarımızda ve makalelerimizde yer alan özgürlük ve eşitlik kendi kendini haklı çıkaran değerlerdir fakat kendi kendilerini uygulamazlar. Karşılıklı tolerans ve kurumsal kendini tutma prosedüre dayalı ilkelerdir, anayasamızın işlemesi için siyasetçilere yasaların ötesinde nasıl davranmaları gerektiğini anlatırlar. Ayrıca bu prosedüre dayalı değerlerin Amerikan İnancının merkezinde olduğunu da hatırlamak gerekir, bunlar olmadan demokrasimiz çalışmaz.

Bunun, vatandaşların Trump yönetimine karşı çıkması konusunda önemli etkileri vardır. 2016 seçiminin ertesinde pek çok ilerici fikir yaratıcısı Demokratların

"Cumhuriyetçiler gibi dövüşmesi" gerektiği sonucuna ulaştılar. Eğer Cumhuriyetçiler kuralları yıkıyorsa o zaman Demokratların da aynı şekilde cevap vermekten başka şansı yoktu. Karşı taraf kendini tutmayı bırakmışken kendini kısıtlamak ve nezaketi bırakmamak bir boksörün elleri bağlı halde ringe girmesine benzer. Kazanmak için her şeyi yapmayı göze almış bir kabadayı ile karşılaştığınızda kurallara göre oynayanlar kaybetmeyi göze alır. Cumhuriyet Partisinin Başkan Obama'nın Anayasa Mahkemesindeki boş pozisyonu doldurmasına izin vermeyi reddetmesi ve özellikle de Trump'ın zaferinin ardından bundan yakayı sıyırması, Demokratların beklenmedik bir anda yumruk yemiş gibi hissetmelerine neden oldu. Siyaset bilimcisi ve yazar David Faris bunu "kirli dövüş" olarak adlandırıyor:

> Demokratların tüm konular üzerindeki müzakere pozisyonları çok basit olmalı: Ya bize Merrick Garland'ı verirsiniz ya da gidip bir yangında ölürsünüz... Sadece bu da değil, Antonin Scalia'nın öldüğü gün yapmaları gerekeni yapmalıydılar: Demokratların senatoyu ve Cumhuriyetçilerin de başkanlığı kontrol ettiği bir sonraki seferde gerçekleşen bu olayın karşılığında ödenecek çok yüksek bir bedel olduğunu net bir şekilde ortaya koymaları gerekirdi. Bölünmüş hükümet ile karşılaşan bir sonraki Cumhuriyetçi başkan hiçbir şey alamaz. 0 onaylama. Ülkedeki en düşük bölgelerde bile hiçbir yargıç ataması yok. Kabine başkanları yok. Yasa yok.

Başkan Trump'ın seçiminden hemen sonra bazı ileri görüşlüler onun bu makama çıkmasını engelleyecek eylemler için çağrıda bulundular. Trump'ın göreve başlamasından bir ay önce yayınlanmış olan "Acele Edin Demokratlar ve Cumhuriyetçiler Gibi Dövüşün" makalesinde Dahlia Lithwick ve David S. Cohen Demokratların "onu durdurmak için çok az şey yaptığını" söylüyor. "Bay Trump'ın başkanlığı almasını engelleyecek yasal teoriler hiç de az olmamasına" rağmen Demokratlar bunları kullanmıyordu. Lithwick ve Cohen Demokratların Donald Trump'ın başkanlığa çıkmaması için "diş ve tırnakları ile dövüşüyor olmaları gerektiğini" söylüyorlardı. Demokratlar Michigan, Pennsylvania ve Wisconsin'deki olayların ve sahtekarlık soruşturmalarının üzerine gitmeli, Seçmenler Kurulunun fikrini değiştirmeye çalışmalı ve hatta Başkan Trump'ın zaferini mahkemede düşürmeyi denemeliydi.

Göreve başlama gününde bazı Demokratlar, Donald Trump'ın başkan olarak meşruluğunu sorguladılar. California temsilcisi Jerry McNerney göreve başlama gününü boykot etti ve Rusya'nın etkisi nedeniyle seçimin "meşruluk taşımadığını" iddia etti. Benzer bir şekilde Georgia temsilcisi John Lewis'de Başkan Trump'ı "meşru bir başkan" olarak görmediğini söyledi. Meclisteki Demokratların neredeyse yetmişi Trump'ın başkanlığa yükselişini boykot etti.

Trump Beyaz Saraya yerleştirildikten sonra bazı ileri görüşlüler Demokratların "Cumhuriyetçilerin oyun kitabından örnek alıp her şeyi engellemeleri gerektiği" görüşünü paylaştılar. Örneğin, *Daily Kos* internet sitesinin kurucusu olan Markos Moulitsas şunu deklare etti; "Hiçbir şey Cumhuriyetçilerin senatoda dövüşmesini

gerektirmeden geçmemeli. Bunun sabah duası olması bile umurumda değil. Her şey bir dövüş olmalı."

Kimi Demokratlar erken bir mahkemeye verme hayalini bile ortaya attılar. Trump'ın başkanlığa çıkışından iki hafta bile geçmeden Temsilci Maxine Waters bir tweet ile şunu paylaştı, "En büyük arzum @realDonaldTrump'ı doğrudan mahkemeye vermek." Mahkemeye verme konuşmaları FBI Direktörü James Comey'in kovulmasının ardından Trump'ın düşüşe geçen popülaritesi nedeniyle arttı ve bu da Demokratların mahkemeye verme süreçleri için ihtiyaç duyacakları meclis çoğunluğunu kazanmaları yönündeki umutları arttırdı. Mayıs 2017 tarihli bir röportajda Waters şunu demiştir, "Bazı insanlar bu kelimeyi kullanmak bile istemiyor. Bu neredeyse fazla görkemli bir fikir. Yapması çok zor ve düşünecek çok şey var. Ben bunu bu şekilde görmüyorum."

Bize göre Demokratların "Cumhuriyetçiler gibi dövüşme" fikri yanlış bir yönlendirmedir. İlk olarak diğer ülkelerin örnekleri bu tarz stratejilerin genelde doğrudan otoriterlerin avantajına olduğunu gösteriyor. Dünyayı yakma taktikleri genelde ılımlıları korkutarak muhalefete olan desteğin erimesini sağlıyor. Baştaki partide yer alan karşıt görüşlü kişiler bile anlaşmaya yanaşmayan bir muhalefet ile karşılaştıklarında birleşik hükümet yanlısı güçlere katılıyor ve muhalefet kirli dövüştüğünde bu hükümete aşırı önlemler almak için gereken bahaneyi veriyor.

Venezuela'da Hugo Chávez'in yönetimi altında olan da budur. Chávez'in başkanlığının ilk birkaç yılı demokratik olsa da rakipleri onun popülist söylevlerini korkutucu bulmuştur. Chávez'in Venezuela'yı da Küba tarzı bir

sosyalizme iteceğinden korkarak erken davranıp gereken her şeyi göze alarak onu görevden indirmeyi denemişlerdir. Nisan 2002 tarihinde muhalefet liderleri hem başarısız olan hem de demokratik imajlarını yok eden askeri bir darbeyi desteklemişlerdir. Kararlı muhalefet Aralık 2002 tarihinde Chávez istifa edene kadar ülkeyi kapama amacıyla belirsiz süreli genel bir greve gitmiştir. Bu grev iki ay sürmüş ve Venezuela'ya tahminen 4,5 milyon dolara mal olarak sonunda başarısız olmuştur. Chávez karşıtı güçler bundan sonra da 2005 yılındaki meclis seçimlerini boykot etmiş ancak bu *chavistas*'ın Kongrede tam bir kontrol kazanması hariç pek bir işe yaramamıştır. Her üç strateji de geri tepmiştir. Sadece Chávez'i devirmekte başarısız olmakla kalmamış aynı zamanda muhalefetin halk desteğini eriterek Chávez'in rakiplerini demokrasi karşıtı olarak etiketlemesine, hükümetin orduyu, polisi ve mahkemeleri temizlemesine, muhalifleri tutuklamasına ya da sürgün etmesine ve bağımsız medya kanallarını kapatmasına olanak sağlamıştır. Zayıflamış ve gözden düşmüş olan muhalefet, rejimin daha sonra otoriterliğe kaymasına engel olamamıştır.

Başkan Álvaro Uribe'nin yönetimi altındaki Kolombiya'nın muhalefeti daha başarılı olmuştur. 2002 yılında seçilen Uribe'nin güce uzanması Chávez'den pek de farklı değildi: Yönetimi eleştirenlere yıkıcı ve terörist diyerek saldırıyor, muhalefet ve gazetecileri gözetliyor, mahkemeleri zayıflatmayı deniyordu ve iki kere de anayasayı bir dönem daha başkanlık yapabilmek için değiştirmeye çalışmıştı. Kolombiya muhalefeti cevap olarak Venezuela'daki örneklerinin aksine Uribe'yi devirmek için anayasa dışındaki yöntemlere başvurmadı. Onun yerine siyaset bilimcisi Laura Gamboa'nın da

gösterdiği gibi çabalarının kongre ve mahkemeler üzerine yoğunlaştırdılar. Bu da Uribe'nin rakiplerinin demokratik kimliklerini sorgulamasını ve aşırı önlemler almasını daha zor hale getirdi. Uribe'nin tacizlerine rağmen Venezuela'da olduğu gibi bir kurumsal savaş gerçekleşmemiş ve Kolombiya'nın demokratik kurumları tehdit altına girmemiştir. Şubat 2010 tarihinde Anayasa Mahkemesi, Uribe'nin üçüncü dönem yarışmasını anayasaya aykırı bulmuş ve iki dönem sonra makamından inmesi için onu zorlamıştır. Buradan çıkarılacak ders şudur: Kurumsal kanallar mevcutsa muhalefet grupları bunları kullanmalıdır.

Demokratlar Başkan Trump'ı sert oyun taktikleri ile zayıflatabilecek ya da onu makamından indirebilecek olsalar bile onlara kalacak miras geride kalan koruyucu korkuluklarını kaybetmiş bir demokrasi olacaktır. Eğer Trump yönetimine engelleme ile diz çöktürülürse ya da Başkan Trump partiler arası güçlü bir iş birliği olmadan mahkemeye verilirse bunun etkisi Trump'ı en başta güce ulaştıran partiler arası antipati dinamiklerinin ve standartların erozyonunun hızlanması ve güçlenmesi olabilir. Ülkenin üçte biri Trump'ın mahkemeye verilmesini geniş bir sol-kanat komplosunun entrikaları ve hatta bir darbe olarak görüyor. Amerika siyaseti tehlikeli bir şekilde temelsiz kalmış durumda.

Bu tarz yükselişler nadiren iyi bir şekilde biter. Eğer Demokratlar karşılıklı tolerans ve kendini tutma standartlarını onarmak için çalışmazlarsa bir sonraki başkanları muhtemelen onları yenmek için her şeyi göze alabilecek bir muhalefet ile karşılaşacaktır. Eğer partiler arası uçurum derinleşir ve yazılı olmayan kurallarımız

yıpranmaya devam ederse Amerikalılar sonunda Trump'tan daha tehlikeli bir başkan seçebilirler.

Trump yönetiminin otoriter hareketlerine yapılan başkaldırılar güçlü olmak zorunda fakat aynı zamanda demokratik kural ve standartları ihlal etmek yerine bunları korumalı. Muhalefet mümkün olduğunda Kongreye, mahkemelere ve tabi ki seçimlere odaklanmalı. Eğer Trump demokratik kurumlar aracılığı ile yenilirse bu, kurumları güçlendirici bir etkiye yol açacaktır.

Protestolara da aynı gözle bakılmalıdır. Halkın protesto özgürlüğü her demokraside temel bir hak ve önemli bir aktivitedir fakat bu protestoların hedefi hakları ve kurumları parçalamak yerine onları korumak olmalıdır. 1960'larda yapılmış olan siyah protestolarının etkilerini gösteren önemli çalışmasında siyaset bilimcisi Omar Wasow, siyahların başı çektiği şiddet içerikli olmayan protestoların Washington'daki ulusal sivil haklar programı üzerinde güçlendirici bir etkisi olduğunu ve bu amaca yönelik halk desteğini arttırdığı gösterir. Bunun zıttı olarak 1968 seçimlerinde yapılan şiddetli protestolar ise beyaz desteğini düşürmüş ve seçimin Humphrey'den Nixon'a kaymasına yol açmıştır.

Kendi tarihimizden dersler çıkarmamız gerekir. Trump karşıtı güçler geniş, demokrasi yanlısı bir koalisyon oluşturmalıdır. Modern koalisyonlar genelde benzer zihniyeti paylaşan grupların bir araya gelmesi ile oluşur: İleri görüşlü sinagoglar, camiler, Katolik cemiyetleri ve Presbiteryen kiliseleri fakirlik ve ırksal hoşgörüsüzlük ile savaşmak için dinler arası bir koalisyon oluşturabilir ya da Latin, inanç temelli ve sivil haklar grupları göçmen haklarını korumak için bir koalisyon kurabilir. Benzer

zihniyeti taşıyanların kurdukları koalisyonlar önemlidir fakat demokrasiyi savunmak için yeterli değildir. En etkili koalisyonlar pek çok konuda farklı ve hatta muhalif görüşleri barındıran grupların bir araya gelmesi ile oluşur. O zaman Amerikan demokrasisinin korunması için etkili olacak bir koalisyon ileri görüşlü insanların iş adamlarıyla, dini (ve özellikle beyaz Protestanlar ile) liderlerle ve kırmızı eyalet Cumhuriyetçileri ile kuracağı bir koalisyondur. İş sektörlerinin liderleri Demokratik eylemcilerin doğal bir dostu olmayabilir fakat dengesiz ya da kuralları kıran bir yönetimi devirmek için iyi nedenleri bulunur ve güçlü ortaklar olabilirler. Kısa zaman önce Martin Luther King Jr.'ın doğum günü kutlamalarını onurlandırmayı reddeden eyalet hükümetlerine, konfederasyon bayrağını sallamayı devam edenlere ya da eşcinsel ve transseksüel haklarını ihlal edenlere karşı yapılan boykotları düşünün. Büyük şirketler bu boykotlara katıldıklarında genelde başarılı olurlar.

Doğal yandaşlarımızın ötesine uzanan koalisyonlar kurmak zordur. Derinden ilgilendiğimiz konuları o an için bir kenara bırakmaya hazır olmamızı gerektirir. Eğer ileri görüşlüler koalisyon üyeliği için kürtaj hakları ya da sağlık sistemine tek ödeme yapılması gibi konuları açarlarsa Protestan ya da Cumhuriyetçi iş adamlarının bu koalisyona katılma şansları olmaz. Zaman hedeflerimizi uzatmalı, yutkunmalı ve sert tavizler vermeliyiz. Bu bizim için önemli olan davaları terk etmemiz gerektiği anlamına *gelmiyor*. Bu, ortak noktayı bulmak için geçici olarak anlaşmazlıkları bir kenara bırakmak anlamına geliyor.

Geniş bir muhalefet koalisyonunun önemli yararları vardır. İlk olarak demokrasinin koruyucularını Amerika halkının daha geniş bir sektörüne çekici hale getirerek güçlendirirler. Trump karşıtlığı ileri görüşlü mavi eyaletler

ile sınırlanmak yerine Amerika'nın daha geniş bir bölgesine yayılır. Bu tarz geniş olaylar otoriter hükümetleri izole etmek ve yenmek için kritik bir önem taşır.

Ek olarak dar (şehirsel, laik, ileri görüşlü) Trump karşıtı koalisyonlar partiler arası bölünmeyi güçlendirecek silahlarken, geniş koalisyonlar bu tarz bir silaha dönüşmeyi engeller ve hatta onların yıkılmasını sağlar. Geçici olarak bile olsa Bernie Sanders destekçilerini, iş adamlarını, Protestanları, laik feministleri, ufak kasaba Cumhuriyetçilerini ve şehirlerdeki Siyah Hayatlar Önemlidir destekçilerini bir araya getiren siyasi bir hareket ülkemizin iki ana partisi arasında açılan uçurumu birbirine bağlayacak iletişim kanalları açacaktır ve çok az sayıda gruplar arası dostluğa sahip olan bir halkta daha fazla bağ kurulmasına yardımcı olabilir. Halkın siyasi bölünmelerinin toplumu enine kestiği noktalarda farklı insanlar ile farklı zamanlarda farklı taraflarda yer alıyoruz. Komşularımız ile kürtaj konusunda farklı fikirlere sahip olabiliriz fakat sağlık konusunda aynı fikri paylaşabiliriz; bir diğer komşumuzun göçmenler hakkındaki görüşlerini onaylamayabiliriz fakat asgari maaşın yükseltilmesi konusunda aynı görüşte olabiliriz. Bu tarz bağlar karşılıklı tolerans standartlarını kurmamıza ve korumamıza yardımcı olur. Siyasi rakiplerimizle kimi zaman olsa bile aynı görüşü paylaşıyorsak onları ölümcül düşmanlar olarak görmemizin ihtimali daha düşüktür.

Trump yönetiminin tacizlerine karşı nasıl direnileceğini düşünmek açıkça önemlidir. Ancak Amerikan demokrasisinin yüzleştiği temel problem sadece siyasi farklarda değil, aynı zamanda ırksal ve dinsel farklar nedeniyle oluşan daha derin bir kin tarafından güdülen

partilerin aşırı kutuplaşmasında yatar. Amerika'nın büyük kutuplaşması Trump'ın başkanlığından önce başlamıştır ve ondan sonraya uzanması da çok muhtemeldir.

Siyasi liderler aşırı kutuplaşma ile karşılaştıklarında ellerinde iki seçenekleri olur. İlk olarak halkın bölünmesini normal kabul edebilir fakat elit seviyede iş birliği ve taviz kullanarak onları etkisiz hale getirmeyi deneyebilirler. Şilili siyasetçilerin yaptığı budur. Beşinci Bölümde gördüğümüz gibi, Sosyalistler ile Hristiyan Demokratlar arasındaki fikir ayrılığı 1973 yılında Şili demokrasisinin yok oluşuna yardımcı oldu. Her iki parti arasında gelişmiş olan büyük güvensizlik sonraki yıllar boyunca da devam etti ve Pinochet'in diktatörlüğü hakkında paylaştıkları kötü duyguların üzerine çıktı. Kuzey Carolina Üniversitesi'nde ders vermiş olan, sürgüne gönderilmiş Sosyalist lider Ricardo Lagos, 1975 yılında eski Hristiyan Demokratik başkan Eduardo Frei Montalva üniversiteyi ziyarete geldiğinde onunla konuşmaya dayanamayacağına karar verdiği için hasta olduğunu iddia ettiğini söylemiştir.

Fakat sonunda siyasetçiler birbirleri ile konuşmaya başladılar. 1978 yılında Lagos Şili'ye döndü ve eski Hristiyan Demokrat senatör Tomás Reyes tarafından akşam yemeğine davet edildi. Düzenli olarak görüşmeye başladılar. Aynı zamanda Hristiyan Demokrat lider Patricio Aylwin de farklı siyasi geçmişlere sahip olan ve pek çoğu siyasi mahkumları koruduğu mahkeme salonlarında karşı karşıya gelmiş olan avukat ve akademisyenlerle toplantılar yapmaya başlamıştı. Bu "24 Kişilik Grup" toplantıları sadece üyelerin evlerinde verilen sıradan akşam yemekleriydi fakat Aylwin'e göre bunlar "eskiden düşman olanların arasında güven kurmuştu." Sonunda bu konuşmalar meyve verdi. Ağustos 1985 tarihinde

Hristiyan Demokratlar, Sosyalistler ve on dokuz diğer parti Santiago'nun zarif İspanyol Camiası Kulübünde bir araya gelmiş ve Tam Demokrasiye Geçiş için Ulusal Anlaşmayı imzalamışlardır. Bu birlik Demokratik Miting koalisyonunun temelini oluşturmuştur. Koalisyon, Sosyalist ve Hristiyan Demokrat liderlerinin geliştirilen "fikir birliği siyasetini" uygulaması ile anahtar kararların görüşüldüğü bir yer olmuştur. Bu başarılıydı. Demokratik Miting sadece 1988 referandumu ile Pinochet'i devirmekle kalmamış aynı zamanda 1989 yılında başkanlığı kazanarak yirmi yıl boyunca elinde tutmuştur.

Bu Miting 1970'li yılların siyasetinde keskin bir şekilde yıkılmış olan bir yönetim stili geliştirmişti. Yenilenen fikir ayrılığının Şili'nin yeni demokrasisini tehdit etmesinden korkan liderler Şililerin deyişi ile "anlaşmalar demokrasisi" adı verilen ve başkanın kongreye bir yasa tasarısı sunmadan önce tüm partilerin liderlerine danıştığı resmi olmayan bir iş birliği uygulaması geliştirmişlerdir. Pinochet'in 1980 anayasası bütçeleri az ya da çok tek taraflı geçirebilecek baskın bir başkanlık otoritesi yaratmıştı fakat Hristiyan Demokrat olan Başkan Aylwin önerdiği bütçeleri meclise sunmadan önce yaygın olarak Sosyalistlere ve diğer partilere danışmış ve danıştıkları sadece yandaşları ile sınırlı kalmamıştır. Alywin ayrıca diktatörlüğü destekleyen ve Pinochet'i koruyan sağ-kanat partileriyle de yasaları görüşmüştür. Siyaset bilimcisi Peter Siavelis'e göre bu yeni standart "hem koalisyonun içinde hem de koalisyon ile muhalefet arasında potansiyel olarak istikrarsızlaştırıcı olabilecek fikir ayrılıklarının savılmasında yardımcı olmuştur." Şili son otuz yıl boyunca Latin Amerika'nın en dengeli ve başarılı demokrasisi olmuştur.

Demokratların ve Cumhuriyetçilerin Şili'nin yolunu takip edebileceği şüphelidir. Siyasetçilerin nezaket ve işbirliği eksikliğinden dolayı yakınması ya da eski dönemde kalmış partiler arası işbirliği konusunda nostalji hissetmeleri kolaydır. Fakat standart yaratmak toplu bir girişimdir ve sadece kritik sayıda liderlerin yeni yazılmamış kuralları kabul edip bu kurallara uymaları ile mümkündür. Bunun gerçekleşmesi genelde geniş bir yelpazedeki siyasi liderlerin uçuruma bakması ve eğer kutuplaşmaya hitap edecek bir yol bulamazlarsa demokrasinin öleceğini fark etmeleri ile olur. Genelde siyasetçiler Şili'deki gibi şiddetli bir diktatörlük travması ve hatta İspanya'daki gibi bir iç savaş yaşadıklarında kaybedebilecekleri gerçek bir şekilde açığa çıkar.

Altta yatan kutuplaşmaya rağmen iş birliği yapmayı öğrenmenin alternatifi kutuplaşmayı yenmektir. Amerika Birleşik Devletleri'nde siyaset bilimcileri partiler arasındaki düşmanlığı azaltabilmek amacıyla seçim hilelerini bitirecek açık ön seçimler, zorunlu oylama, kongre üyelerinin seçimi için alternatif kurallar gibi bir dizi seçim reformu önerdiler. Ancak bunların etkililiğine yönelik kanıtlar açık olmaktan çok uzak. Biz, Amerikan kutuplaşmasının altında yatan iki güce odaklanmanın daha önemli olduğunu düşünüyoruz: Irksal ve dini yeniden saflara bölünme ve büyüyen ekonomik adaletsizlik. Biz bu sosyal temelleri konu almanın Amerika siyasi partilerinin duruşlarını baştan düzenlemelerini gerektirdiğine inanıyoruz.

Cumhuriyet Partisi, partiler arası uçurumun ana nedeni olmuştur. 2008 yılından bu yana Cumhuriyet Partisi kimi zaman engelleme yetkisi, parti düşmanlığı ve uç noktalardaki politik duruşları ile sistem karşıtı bir parti

gibi davranmıştır. Sağa yaptıkları yirmi beş yıllık yürüyüş, organizasyonun merkezini oyarak mümkün kılınmıştır. Son çeyrek yüzyılda partinin liderlik yapısının içi önce iyi finanse olmuş dışarıdan gelen (Vergi Özgürlüğü İçin Amerikalılar, Refah İçin Amerikalılar ve pek çok diğeri) gruplar sonra da Fox News ve diğer sağ-kanat basın tarafından temizlenmiştir. Bu dışarıdan gelen grupların bağış toplama cesaretleri onlara Cumhuriyet Partisinden seçilen yetkililerin üzerinde siyasi gündemi belirlemeleri için az ya da çok güç veriyordu. Koch kardeşler gibi dışarıdan gelen zengin bağışçıların ve basındaki etkili isimlerin seçilmiş Cumhuriyetçiler üzerindeki etkisi Cumhuriyet Partisinin kendi liderlerinin sahip olduğu etkiden daha fazlaydı. Cumhuriyetçiler hâlâ ülke çapında seçimleri kazanıyorlardı fakat eskiden Cumhuriyet "kurumu" denilen olgu günümüzde bir hayalete dönüşmüştü. Bu içini boşaltma, partiyi radikallerin ele geçirmesine karşı savunmasız bıraktı.

Kutuplaşmayı azaltmak Cumhuriyet Partisinin reformlardan geçmesini ve belki de en baştan kurulmasını gerektiriyor. İlk olarak Cumhuriyet Partisi kendi kurumunu tekrar kurmalı. Bu, dört farklı alanda liderlik kontrolünü geri kazanmak anlamına geliyor: Finans, parti tabanı organizasyonu, bildirge ve aday seçimi. Eğer parti liderleri kendilerini dışarıdan gelen bağışçıların ve sağ-kanat basının elinden kurtarabilirse kendini değiştirmeye başlayabilir. Bu, büyük değişiklikler içeriyor; daha çeşitli bir seçmen grubu inşa etmeli ve sayısı azalan beyaz Hristiyan tabanına daha az bağımlı olmalı ve Cumhuriyetçi Arizona senatöre Jeff Flake'in deyişi ile "popülizm, yerlilerin üstünlüğü ve demagojinin getirdiği yüksek kafa" olan beyaz ulusalcılığın çekiciliğini kullanmadan seçimleri kazanmanın bir yolunu bulmalılar.

Amerika'nın en büyük merkez-sağ partisinin yeniden kurulması zor, ancak daha bile zorlayıcı şartlar altında gerçekleşmiş olan bu tarz değişimlerin tarihi örnekleri bulunuyor ve bunun başarılı olduğu yerlerde muhafazakar parti reformu demokrasinin yeniden doğuşu için katalize olmuştur. Özellikle dramatik olan ise Batı Almanya'nın İkinci Dünya Savaşının arkasından demokratikleşmesidir. Bu başarının merkezinde takdir görmemiş bir gelişme yatar: Almanya'nın merkez-sağ partisi olan Hristiyan Demokratik Birlik Partisinin (CDU) gözden düşmüş bir muhafazakar ve sağ-kanat gelenekselliğinden oluşan yıkıntıdan çıkarak kuruluşu.

1940 senesinden önce Almanya'da hiçbir zaman ılımlı ve demokratik olmanın yanı sıra hem iyi bir şekilde organize olmuş hem de seçimleri kazanan muhafazakar bir partisi olmamıştı. Alman muhafazakarlığı içsel bölünme ve organizasyona bağlı zayıflıklar nedeniyle kalıcı olarak yıkık bir haldeydi. Özellikle de muhafazakar Protestanlar ve Katolikler arasındaki yüksek gerilimli bölünme merkez-sağda radikallerin ve otokratların kendi yararları için kullanabileceği siyasi bir vakum yaratmıştı. Bu dinamik Hitler'in güce yürümesi ile en alt noktasına ulaştı.

1945 yılından sonra Almanya'nın merkez sağı farklı bir temel üzerinde yeniden kuruldu. CDU kendisini radikallerden ve otokratlardan ayırdı. Bu parti özellikle "kirletilemez" Nazi karşıtı bir kimliği olan Konrad Adenauer gibi muhafazakar isimler tarafından kurulmuştu. Partinin kuruluş beyanı onun önceki rejime ve bu rejimin temsil ettiği her şeye doğrudan karşı çıktığını gözler önüne seriyordu. CDU liderleri Andreas Hermes bu kopmanın boyunu 1945 yılında yaptığı şu yorum ile ortaya koyuyor: "Eski bir dünya battı ve biz yenisini kurmak istiyoruz..."

CDU Almanya'nın demokratik geleceği için net bir vizyon ortaya koyuyordu: Diktatörlüğü reddetmiş ve özgürlük ile toleransı benimsemiş "Hristiyan" bir halk.

CDU aynı zamanda hem Katolikleri hem de Protestanları kendisine çekerek partisinin temelini genişletti ve daha çeşitli hale getirdi. Bu zordu. Fakat Nazi akımının ve II. Dünya Savaşının getirdiği travma muhafazakar Katolik ve Protestan liderleri Alman toplumunu ikiye bölmüş olan uzun süreli farkları yenme konusunda ikna etti. Bölgesel bir CDU liderinin anlatımı ile "Hapishanelerde, zindanlarda ve toplama kamplarında gerçekleşen, Katoliklerin ve Protestanların kapalı işbirliği eski bir fikir ayrılığını sona erdirdi ve yeni köprüler kurmaya başladı." CDU'nun yeni Katolik ve Protestan liderleri kuruluş yılları olan 1945-46 yılları arasında Katolik ve Protestan evleri bizzat ziyaret ettiler ve Alman halkını baştan şekillendirecek yeni bir merkez-sağ partisini yoktan var ettiler. CDU, Almanya'nın savaş sonrası demokrasisinin direği haline gelmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri CDU'nun kurulumunu cesaretlendirmek konusunda büyük bir rol oynamıştır. O zaman günümüzdeki Amerikalıların kendi demokrasimizi kurtarmak için bu çabalardan ders çıkarmasının gerekmesi büyük bir tarihi ironidir. Net konuşmak gerekirse: Biz Donald Trump'ı ya da diğer Cumhuriyetçileri Almanya Nazileri ile kıyaslamıyoruz. Yine de Almanya'nın merkez-sağının başarılı bir şekilde tekrar inşa olması Cumhuriyet Partisi için bazı kullanışlı dersler içeriyor. Alman benzerleri gibi günümüzdeki Cumhuriyetçiler de radikalleri aralarından atmalı, Trump hükümetinin otoriterliğinden ve beyaz milliyetçilikten net bir şekilde ayrılmalı ve partinin tabanını beyaz Hristiyanlardan daha geniş hale getirmek için bir yol bulmalıdır. CDU örneği bu

modeli sunuyor olabilir: Eğer Cumhuriyet Partisi beyaz milliyetçiliği bırakır, radikal özgür-pazar ideolojilerini yumuşatır ve geniş bir dini muhafazakar çekiciliği sunarsa bu onun daha sürdürülebilir bir taban sağlamasına olanak sağlayacak ve örneğin, Protestanlar ile Katolikleri çekerken aynı zamanda potansiyel olarak önemli ölçüde azınlık oyunu da almalarını mümkün kılacaktır.

Alman muhafazakarlığının tekrar kurulması tabi ki büyük bir felaket nedeniyle gerçekleşti. CDU'nun kendini yeniden icat etmekten başka çaresi yoktu. Günümüzdeki Cumhuriyetçilerin karşısındaki soru ise bu tarz bir yeniden icat etme sürecinin bizim daha büyük bir krize saplanmamıza neden olmadan yapılıp yapılamayacağıdır. Liderler gittikçe işlevsiz hale gelen siyaset partilerini daha fazla zarar görmeden yeniden düzenleyecek öngörüyü ve siyasi cesareti bulabilir mi yoksa bu değişime ilham olması için bir felakete mi ihtiyacımız var?

Demokrat Parti Amerika'nın derinleşen kutuplaşmasının baş sorumlusu olmasa bile yine de bunu azaltmakta bir rol oynayabilir. Bazı Demokratlar sözde çalışan beyaz sınıfı ya da üniversite eğitimi görmemiş beyaz seçmenleri tekrar kendilerine çekmekten bahsediyorlar. Bu Hillary Clinton'ın sarsıcı 2016 yenilgisinin ardından baskın olan bir tema. Hem Bernie Sanders hem de bazı ılımlılar Demokratların Rust Belt, Appalachia ve diğer bölgelerde ellerinden kaçan mavi yakalı seçmenleri tekrar kazanması gerektiği konusunda oldukça tutkulu tartışmalar yapıyorlar. Pek çok fikir lideri bunu yapmak için Demokratların göçmenleri kucaklamaktan ve sözde kimlik siyasetinden (etnik çeşitliliği yükselten ve daha kısa bir zaman önce Siyah Hayatlar Önemlidir gibi polis şiddeti karşıtı hareketleri de içeren belirsiz terim) geri

çekilmesi gerektiğini savunuyorlar. Yazdıkları *New York Times* makalesinde Mark Penn ve Andrew Stein Demokratların "kimlik siyasetinden" kaçınması ve göçmenler konusundaki duruşlarını ılımlı hale getirerek beyaz işçi sınıfı seçmenleri geri kazanmaları gerektiğini söylüyorlar. Nadir olarak seslendiriliyor olsa bile temel mesaj açık: Demokratlar beyaz işçi sınıfını geri kazanmak istiyorlarsa etnik azınlıklar üzerindeki etkilerini azaltmak zorundalar.

Bu tarz bir strateji partiler arasındaki kutuplaşmayı azaltabilir. Eğer Demokratik Parti etnik azınlıkların taleplerini terk ederse ve onları programının gerisine gönderirse düşük ve orta gelirli beyaz seçmenlerin bir kısmını geri kazanacağı kesindir. Etkili olarak parti 1980 ile 90'lı yıllardaki haline geri dönecektir; halka açık yüzü baskın olarak beyaz olan ve azınlık seçmenlerinin en fazla ufak partnerler şeklinde görüldüğü bir parti. Demokrat Parti göçmenlik ve ırksal eşitlik konularında Trump yanlısı pozisyona yaklaştıkça (yani her ikisini daha az kabullendikçe) Cumhuriyetçi tabanının gözünde daha az tehdit edici hale geleceklerdir.

Biz bunun korkunç bir fikir olduğunu düşünüyoruz. Azınlık gruplarının parti üzerindeki etkisini azaltmayı denemek (ve bunun önemini yeterince güçlü bir şekilde anlatamayız) kutuplaşmayı azaltmak için yanlış bir yöntemdir. Bu, ülkenin utanç verici hatalarından bazılarını tekrar edecektir. Amerika Cumhuriyetinin kuruluşu ırksal üstünlüğü sağlam halde bıraktı ve bu da İç Savaşa yol açtı. Demokratlar ve Cumhuriyetçiler sonunda başarısız olmuş bir Yeniden Yapılaşmanın ardından barıştıklarında, bu barışma da ırksal dışlanma üzerine kuruluydu. 1960'lı yılların reformları Amerikalılara gerçekten etnik çoğunluk

sahibi bir demokrasi kurmak için üçüncü şansı verdi. Bu görev ne kadar zor olursa olsun bunu başarmamız hayati öneme sahiptir. İş arkadaşımız Danielle Allen'ın yazdığı gibi:

> Konunun basit gerçeği şu ki dünyada hiçbir zaman belli bir etnik grubun çoğunlukta olmadığı, siyasi eşitliğin, sosyal eşitliğin ve ekonominin tüm başarılanlara güç verdiği bir demokrasi kurulmadı.

Bu Amerika'nın büyük meydan okumasıdır. Bundan geri çekilemeyiz.

Fakat Demokratların siyasi alanı yeniden yapılandırmaya yardımcı olmak için kullanabilecekleri başka yollar da var. Günümüz Amerika'sındaki partiler arası düşmanlığın yoğunluğu sadece artan etnik çeşitliliği yansıtmıyor, aynı zamanda yavaşlamış ekonomik büyümeden, gelir dağılımının alt yarısında olanların durgun maaşlarından ve yükselen ekonomik adaletsizlikten de kaynaklanıyor. Günümüzdeki ırksal kaynaklı parti kutuplaşması etnik çeşitliliğin özellikle de gelir dağılımının alt yarısında olanlar için ekonomik büyümenin yavaşladığı 1975'ten günümüze kadar olan döneme denk geldiğini gösteriyor. Pek çok Amerikalı için son birkaç on yılda gerçekleşen ekonomik değişiklikler iş güvenliğini düşürdü, daha uzun çalışma saatlerine ve daha az yükselme imkânına yol açtı ve bunun sonucu olarak halk arasındaki kızgınlık büyüdü. Bu kızgınlık kutuplaşmaya yol açtı. O zaman artan partisel bölünme ile baş etmenin bir yolu etnik kökenleri ne olursa olsun nüfusun uzun zamandır görmezden gelinen bölümünün ekmek parasına yönelik endişelerine içten bir şekilde hitap etmektir.

Ekonomik eşitsizliği düzeltmeyi hedefleyen politikalar nasıl organize edildiklerine bağlı olarak hem kutuplaştırıcı hem de kutuplaştırma karşıtı olabilir. Diğer pek çok gelişmiş demokrasinin tersine, Amerika'daki sosyal politikalar ağır olarak kişinin, devletten belirli bir yardımı veya ödentiyi alıp alamayacağına karar verebilmek için ilgili kişinin gelirinin hesaplanmasına yönelik yapılan gelir testlerine dayanır ve yardımlar sadece gelir eşiğinin altına düşen ya da diğer şekilde bu hakkı kazanan kişilere verilir. Gelir testleri programları pek çok orta-sınıf vatandaşta sosyal politikalardan sadece fakir insanların yararlanabileceği algısını oluşturulmuştur. Irk ve fakirlik ABD'de tarihi olarak örtüştüğü için bu politikalar ırksal damgalayıcı olabilir. Sosyal politikaların rakipleri genelde gelir testi programlarına karşı ırksal olarak yüklü konuşmaları kullanmışlardır. Ronald Reagan'ın "yoksulluk yardımı kraliçeleri" ya da yemek kuponları ile biftek alan "genç züppeler" referansları en önde gelen örneklerdir. *Yoksulluk yardımı* bu yardımdan yararlananların bunu hak etmedikleri algısı nedeniyle Amerika'da küçük düşürücü bir terim haline gelmiştir.

Bunun zıttı olarak Kuzey Avrupa'da sıkı gelir testlerini bir kenara bırakan siyasi ajandalar daha evrenselci bir model bulmuştur ve bunun bizim siyasetimiz üzerinde ılımlı bir etkisi olabilir. Herkese yararı dokunan Sosyal Güvenlik ve Medicare gibi sosyal politikalar dargınlığı azaltabilir, büyük Amerikalı seçmen kitleleri arasında köprü kurabilir ve ırksal motivasyon taşıyan toplumsal bir gelişmeye karşı oluşan güçlü bir tepkiye yol açacak ham maddeleri sunmadan gelir eşitsizliğini azaltmak için daha dayanıklı bir sosyal destek sağlayabilir. Kapsamlı sağlık sigortası bunun önde gelen bir örneğidir. Diğer örnekler arasında asgari maaşın agresif bir şekilde yükseltilmesi

ya da Nixon yönetimi tarafından bir zamanlar ciddi olarak düşünülen ve hatta kongreye sunulan evrensel temel gelir vardır. Farklı bir örnek ise aileler için ücretli izinler ve çalışan ailelerin çocukları için kreş desteği sağlayan ve neredeyse herkes için anaokulu öncesi eğitim gibi "aile politikaları" olabilir. Amerika'nın aileler üzerindeki harcamaları gelişmiş ülkelerin ortalamasının üçte biri kadardır ve bu da bizi Meksika ve Türkiye ile aynı seviyeye koyar. Son olarak Demokratların daha geniş iş eğitimi, eğitim alan çalışanlar için maaş para yardımları ve onların yerine ücretli işçiler, liseler ve halk üniversitesi öğrencileri için çalışma-öğrenim programları ve yerinden edilen işçiler için parasal taşınma yardımı gibi daha geniş kapsamlı iş gücü piyasası politikalarını düşünmeleri gerekir. Bu tarz politikalar dargınlık ve kutuplaşmayı arttıran ekonomik eşitsizliği azaltma potansiyeline sahip olmanın yanı sıra aynı zamanda Amerikan siyasetini yeniden düzenleyen geniş ve uzun ömürlü koalisyonların kurulmasına da katkıda bulunabilir.

Soysal ve ekonomik eşitsizliklere yönelik politikaları benimsemek, kısmen bu tarz politikaların neden olabileceği kutuplaşma ve sonuç olarak ortaya çıkan kurumsal kilitlenme nedeniyle tabi ki zordur ve biz kesinlikle ırksal azınlıklar ve beyaz işçi sınıfı dahil olmak üzere, birden fazla ırktan oluşan koalisyonların kurulmasının önünde yatan engeller konusunda kör değiliz. Evrenselci politikaların bu tarz koalisyonlar için temel sunacağından emin olamayız ama bunların şuan gerçekleştirilen gelir-testi programlarından daha iyi bir şansı olduğunu düşünüyoruz. Ancak zor olsa bile Demokratların eşitsizlik konusuna hitap etmeleri zorunludur. Bu, sonuç olarak, bir sosyal adalet sorusundan çok daha fazlasıdır. Demokrasimizin sağlığı buna dayanır.

Dünyanın diğer kısımlarındaki demokratik krizler üzerindeki mevcut kötü durum ve tarihteki diğer anları karşılaştırırsak Amerika'nın diğer ülkelerden çok da farklı olmadığı sonucu ortaya çıkar. Anayasal sistemimiz tarihteki diğer tüm örneklerinden daha eski ve daha güçlü olsa da, diğer yerlerde demokrasiyi öldürmüş olan aynı patolojilere karşı savunmasızdır. O zaman sonuç olarak Amerikan demokrasisi bize, yani Amerika Birleşik Devletleri vatandaşlarına dayanır. Hiçbir siyasi lider tek başına demokrasiyi bitiremez ancak hiçbir lider de tek başına demokrasiyi kurtaramaz. Demokrasi paylaşılan bir girişimdir. Kaderi hepimize dayanır.

II. Dünya Savaşının en karanlık günlerinde, Amerika'nın geleceği risk altındayken ABD Federal Hükümet Yazarlar Savaş Kurulu, yazar E. B. White'tan "Demokrasi nedir?" sorusu için kısa bir cevap yazmasını istedi. Onun cevabı alçakgönüllü fakat ilham vericiydi. Şunu yazdı:

> Kurul tabi ki demokrasinin ne olduğunu biliyor. Demokrasi sağda oluşan bir çizgidir. Demokrasi -ittirmeyin- de ki "-meyindir". Demokrasi talaşın yavaşça döküldüğü içi doldurulmuş bir tişörtteki deliktir; silindir şapkadaki göçüktür. Demokrasi insanların yarısından fazlasının, zamanın yarısından fazla haklı olduklarına dayanan tekrarlayan şüphedir. Demokrasi oy verme kabinlerindeki mahremiyet hissidir, kütüphanelerdeki birlik hissidir, her yerdeki yaşama gücü hissidir. Demokrasi editöre yazılmış bir mektuptur. Demokrasi dokuzuncunun başındaki bir

> skordur. Demokrasi henüz çürütülmemiş bir fikir, henüz bozulmamış bir şarkının sözleridir. Sosisli sandviçin üzerindeki hardal ve karneyle dağıtılan kahvedeki kremadır. Demokrasi sabahın ortasında, savaşın ortasında Savaş Kurulundan gelen demokrasinin ne olduğunu bilme isteği talebidir.

E.B. White tarafından tanımlanan siyasal ve sosyal eşitlik, nezaket, özgürlük hissi ve paylaşılan amaçlar yirminci yüzyılın ortasında Amerika demokrasisinin özüydü. Günümüzde bu görüş saldırı altında. Demokrasimizi kurtarmak için Amerikalıların bir zamanlar onu koruyan temel standartları eski haline getirmeleri gerekiyor. Fakat bundan da fazlasını yapmalıyız. Bu standartları bölünmüş bir toplumun tümüne uzatmalıyız. Bu standartları gerçekten herkesi kapsayacak hale getirmeliyiz. Amerika'nın demokratik standartları temellerinde her zaman sağlam olmuştur. Fakat tarihimizin çoğu boyunca bunlara ırksal dışlama eşlik etmiş ve hatta onları ırksal dışlama ayakta tutmuştur. Şimdi bu standartların ırksal eşitlik ve benzeri görünmemiş etnik çeşitlilik çağında işler hale getirilmesi gerekir. Tarihteki çok az topluluk hem çok ırklı hem de gerçekten demokratik olmayı başarmıştır. Bu bizim önümüzdeki zorluktur. Bu aynı zamanda bizim elimizdeki bir fırsattır. Eğer bunu başarırsak Amerika gerçekten sıra dışı olacaktır.

Teşekkürler

Bu kitabı bir grup olağanüstü araştırma asistanı öğrencinin işbirliği olmadan yazmamız mümkün olmazdı. Fernando Bizzarro, Kaitlyn Chriswell, Jasmine Hakimian, David Ifkovits, Shiro Kuriwaki, Martin Liby Troein, Manuel Meléndez, Brian Palmiter, Justin Pottle, Matt Reichert, Briita van Staalduinen, Aaron Watanabe ve Selena Zhao'ya içten teşekkürler. David Ifkovits ve Justin Pottle'a da notlar üzerindeki kusursuz çalışmalarından ötürü özellikle teşekkürler. Bu öğrencilerin araştırmasının meyveleri tüm kitaba yayılmıştır. Bu çalışmada kendilerini görmelerini umuyoruz.

Bu kitabı yazma fikri arkadaşlarımız ve iş arkadaşlarımızla olan sayısız sohbetten çıktı. Daniel Carpenter, Ryan Enos, Gretchen Helmke, Alisha Holland, Daniel Hopkins, Jeff Kopstein, Evan Lieberman, Robert Mickey, Eric Nelson, Paul Pierson, Pia Raffler, Kenneth Roberts, Theda Skocpol, Dan Slater, Todd Washburn ve Lucan Ahmad Way'e dinleme, tartışma ve öğretilerinden ötürü teşekkür ederiz. Larry Diamond, Scott Mainwaring, Tarek Masoud, John Sides ve Lucan Ahmad Way'e ilk taslağı okudukları için ayrıca teşekkürler.

Temsilcimiz Jill Kneerim'e pek çok konuda borçluyuz. Jill bu kitap projesini icat etti ve başlangıçtan bitişe kadar bizi yönlendirdi. Çok ihtiyaç duyulan cesaretin ve bilgece tavsiyenin kaynağı ve üstelik muhteşem bir editör oldu.

Crown Publishers'daki editörümüz Amanda Cook'a bize olan inancının yanı sıra sabrı ve iki siyaset bilimcisinden okunabilir bir kitap çıkarmaktaki azmi için teşekkür ederiz. Ayrıca Crown'dan Meghan Houser, Zach Phillips, Kathleen Quinlan ve Penny Simon'a sıkı çalışmaları ve sabırlı destekleri ve Molly Stern'e de bu projeye kattığı büyük enerji için teşekkür ederiz.

Steve, Soccer Dads Club (Chris Jonathan ve Todd) üyelerine mizah anlayışları ve destekleri (ve tabi ki siyaset konusundaki görüşleri için) teşekkür eder.

Son olarak ailelerimize teşekkür ederiz. Steve onun için en önemli olan iki kişiye, Liz Mineo ve Alejandra Mineo-levitsky'e teşekkür eder. Daniel ise sonu gelmez heyecanları ve sabırlarından ötürü Suriya, Talia ve Lilah Ziblatt'a teşekkürlerini sunar. Daniel ayrıca babası David Ziblatt'a sohbetleri, görüşleri, entelektüel arkadaşlığı ve dayanıklı ilhamı için teşekkür eder.

Son Notlar

GİRİŞ

10 **fark edilmesi zor adımlar:** Anayasa akademisyenleri Aziz Huq ve Tom Ginsburg bu tarz demokratik çöküşe "anayasal gerileme" diyorlar. Bknz. Aziz Huq ve Tom Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," *UCLA Law Review* 65 (2018); ayrıca Ellen Lust ve David Waldner, *Unwelcome Change: Understanding, Evaluating, and Extending Theories of Democratic Backsliding* (Washington, DC: U.S. Agency for International Development, 2015).

10 **"sahip olduğumuz tek antibiyotik":** Bart Jones, *Hugo!: The Hugo Chávez Story from Mud Hut to Perpetual Revolution* (Hanover, NH: Steerforth Press, 2007), s. 225.

12 **bariz diktatörlük:** Steven Levitsky ve Lucan A. Way, *Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes After the Cold War* (New York: Cambridge University Press, 2010); ayrıca Scott Mainwaring ve Aníbal PérezLiñán, *Democracies and Dictatorships in Latin America: Emergence, Survival, and Fall* (New York: Cambridge University Press, 2014).

12 **seçilmiş devlet yetkililerinin elinde:** Huq ve Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," s. 36.

13 **Pek çoğu hâlâ....inanmaya devam eder:** Latinobarómetro, erişim 16 Mart 2017, http://www.latinobarometro.org/latOnline.jsp (Soru: Demokrasi -> Ölçek [ülke] demokratik).

9 **sinsi bir tepkiye yakıt sağladı:** Robert Mickey, Steven Levitsky ve Lucan Ahmad Way, "Is America Still Safe for Democracy?," *Foreign Affairs*, Mayıs/Haziran 2017, s. 20–29.

BÖLÜM 1: CAN ALICI MÜTTEFİKLER

19 **Benito Mussolini...Roma'ya geldi:** Simonetta Falasca-Zamponi, *Fascist Spectacle: The Aesthetics of Power in Mussolini's Italy* (Berkeley: University of California Press, 1997), s. 1.

20 **"Savaş meydanından geliyorum.":** Robert Paxton, *The Anatomy of Fascism* (New York: Vintage, 2004), s. 90.

20 **Son tren istasyonunda:** Falasca-Zamponi, *Fascist Spectacle*, s. 2.

20 **yeni faşist dönemi:** A.G.E..

23 **"Onu kendimize bağlıyoruz":** Alıntılandığı eser Richard Evans, *The Coming of the Third Reich* (New York: Penguin, 2003), s. 308.

23 **"can alıcı müttefikler":** Hermann Beck, *The Fateful Alliance: German Conservatives and Nazis in 1933: The Machtergreifung in a New Light* (New York: Berghahn Press, 2011). Ayrıca bkz. Daniel Ziblatt, *Conservative Parties and the Birth of Democracy* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017).

24 **"burjuvazi bloğu":** Alexander De Grand, *The Hunchback's Tailor: Giovanni Giolitti and Liberal Italy from the Challenge of Mass Politics to the Rise of Fascism* (Westport, CT: Praeger, 2001), s. 241–42.

26 **"...istemek zordur":** Alındığı eser Cristina Marcano ve Alberto Barrera Tyszka, *Hugo Chávez* (New York: Random House, 2004), s. 304.

27 **Caldera'nın ayrılışı ve ardından gelen kurum karşıtı kampanyası:** Bkz. José E. Molina, "The Unraveling of Venezuela's Party System," Kitap: *The Unraveling of Representative Democracy in Venezuela*, editörler Jennifer L. McCoy ve David J. Myers (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2004), s. 162.

27 **"Güce":** Alıntılandığı eser Jones, *Hugo!*, s. 186.

27 **Chávez'i... geçici bir heves olarak görüyordu:** A.G.E., s. 189.

27 **tüm suçlamaları düşüren:** Marcano ve Barrera Tyszka, *Hugo Chávez*, s. 107.

28 **suratını asarak bir kenarda durdu:** Jones, *Hugo!*, s. 226.

28 **"Kimse Chávez Bey'in...ihtimal bile vermiyordu":** Alıntılandığı eser Marcano ve Barrera Tyszka, *Hugo Chávez*, s. 107.

28 **"Hayatımın en büyük aptallığını yaptım":** Alıntılandığı eser Larry Eugene Jones, " 'The Greatest Stupidity of My Life': Alfred Hugenberg and the Formation of the Hitler Cabinet, Ocak 1933," *Journal of Contemporary History* 27, sayı 1 (1992), s. 63–87.

29 **1998 yılında yapılan Latinobarómetro anketi:** Kaynak: Latinobarómetro, erişim 16 Mart 2017, http://www.latinobarometro.org/lat Online.jss

31 **"turnusol testi":** Juan J. Linz, *The Breakdown of Democratic Regimes: Crisis, Breakdown, and Reequilibration* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1978), s. 29–30.

31 **Linz'in çalışmalarını devam ettirerek:** Bkz. A.G.E., s. 27–38.

32 **Bu beş liderin hepsi:** Steven Levitsky ve James Loxton, "Populism and Competitive Authoritarianism in the Andes," *Democratization* 20, sayı 1 (2013)

34 **"uzaklaştırma":** Nancy Bermeo, *Ordinary People in Extraordinary Times: The Citizenry and the Breakdown of Democracy* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2003), s. 238.

35 **AVF'nin...gençlik grubu:** Ziblatt, *Conservative Parties and the Birth of Democracy*, s. 344.

35 **25.000 üyenin kaybı:** A.G.E.

35 **"radikal kişiler ile daha büyük bir yakınlıklar kurma":** Linz, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 32–33.

36 **"rakipleri ile birleşerek":** A.G.E., s. 37.

36 **parti liderleri...duruş sergilediler:** Giovanni Capoccia, *Defending Democracy: Reactions to Extremism in Interwar Europe* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2005), s. 121.

38 **Katolik Gençlik Cephesini yarattılar:** A.G.E., s. 120.

38 **Katolik parti...destekledi:** A.G.E., s. 121.

38 **Karar vermek kolay değildi:** A.G.E., s. 122–23.

39 **ortaya çıkınca:** Capoccia, *Defending Democracy*, s. 121.

39 **aşırı radikal Lapua Hareketinin:** Risto Alapuro ve Erik Allardt, "The Lapua Movement: The Threat of Rightist Takeover in Finland, 1930–32," Kitap: *The Breakdown of Democratic Regimes: Europe*, editörler Juan J. Linz ve Alfred Stepan (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1978), s. 130.

39 **Bu hareket...amaçlıyordu:** A.G.E., s. 130.

39 **En başta yönetimdeki merkez-sağ partisi:** Bermeo, *Ordinary People in Extraordinary Times*, s. 240; Alapuro ve Allardt, "The Lapua Movement," s. 130–31.

40 **muhafazakar P.E. Svinhufvud:** Alapuro ve Allardt, "The Lapua Movement," s. 130–31.

40 **Lapua Hareketi...devam ediyordu:** Bermeo, *Ordinary People in Extraordinary Times*, s. 240.

40 **Lapua çeteleri...kaçırdı:** Alapuro ve Allardt, "The Lapua Movement," s. 13.

40 **Lapua hareketi aynı zamanda...organize etti:** A.G.E., s. 133.

40 **Agrarian Union'ın büyük bir kısmı:** Bermeo, *Ordinary People in Extraordinary Times*, s. 240.

40 **Muhafazakar başkan bile:** A.G.E., s. 241.

40 **Lapua Hareketi izole olmuş...:** A.G.E., s. 239–41.

41 **"tutku ile değil":** "Bürgerlicher Aufruf für Van der Bellen (Citizens Appeal to Van der Bellen)," *Die Presse*, 14 Mayıs 2016, http://diepresse.com/home/innenpolitik/bpwahl/4988743/Buergerlicher-Aufruf-fuer-Van-der-Bellen

42 **kararı ailesinin bölünmesine neden olmuştur:** Yazar ile yapılan röportaj, 16 Mart 2017.

BÖLÜM 2: AMERİKA'DA DEMOKRASİ BEKÇİLİĞİ

46 **Amerika Birleşik Devletleri'nde...sağcı radikal grup mevcuttu:** Seymour Martin Lipset ve Earl Raab, *The Politics of Unreason: RightWing Extremism in America, 1790–1970* (New York: Harper & Row, 1970), s. 152.

47 **Mussolini'yi "Haftanın Adamı" seçmiş:** Lipset ve Raab, *The Politics of Unreason*, s. 170– 71.

47 **"radyo dünyasında gerçekleşen en büyük":** Alıntılandığı eser, Alan Brinkley, *Voices of Protest: Huey Long, Father Coughlin & the Great Depression* (New York: Vintage Books, 1983), s. 119.

47 **ağzına kadar dolu stadyumlarda...konuşmalar yapıyor:** A.G.E., s. 83, 175–77.

47 **onun geçişini görmek isteyen hayranları yolları dolduruyordu:** A.G.E., s. 119. 1938 tarihine kadar yapılan Gallup anketi Amerikalıların %27'sinin Peder Coughlin'i onayladığını, %32'sinin onaylamadığını gösteriyor (Lipset and Raab, *The Politics of Unreason*, s.171–73).

47 **"yaşadığı dönemin büyük bir demagogu":** Arthur Schlesinger, *The Age of Roosevelt: The Politics of Upheaval, 1935–1936* (Boston: Houghton Mifflin, [1960] 2003), s. viii, 68.

47 **şaşırtan yetenekli bir konuşmacıydı:** Richard D. White Jr., *Kingfish: The Reign of Huey S. Long* (New York: Random House, 2006), s. 45, 99, 171; Brinkley, *Voices of Protest*, s. 69.

47 **tehdit ve rüşvetten oluşan bir karışım:** Schlesinger, *The Age of Roosevelt*, s. 62; White, *Kingfish*, s. 248–53; William Ivy Hair, *The King-fish and His Realm: The Life and Times of Huey S. Long* (Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1991), s. 276–80.

47 **"Şimdi anayasa benim":** White, *Kingfish*, s. 45.

47 **"ilk gerçek diktatörü":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 253.

47 **Roosevelt'in kampanya müdürü:** A.G.E., s. 352.

48 **"ona gelen postaların diğer tüm senatörlerin toplamından...bile fazla":** A.G.E., s. 198.

48 **neredeyse sekiz milyon isimden:** Robert E. Snyder, "Huey Long and the Presidential Election of 1936," *Louisiana History* 16, sayı. 2 (Spring 1975), s. 123; White, *Kingfish*, s. 198.

48 **Başkanlık için yarışmayı:** Brinkley, *Voices of Protest*, s. 81; Hair, *The Kingfish and His Realm*, s. 306–7.

48 **"Bu Roosevelt'i yenebilirim":** Snyder, "Huey Long and the Presidential Election of 1936," s. 128.

48 **Roosevelt, Long'u ciddi bir tehlike olarak görüyordu:** Lipset ve Raab, *The Politics of Unreason*, s. 209, 224.

48 **Senatör Joseph McCarthy:** A.G.E., s. 21.

48 **anketlerinde %40 destek:** A.G.E., s. 237.

48 **"güçlü olandan nefret etmeye":** Arthur T. Hadley, *The Invisible Primary* (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1976), s. 238; Jody Carlson, *George C. Wallace and the Politics of Powerlessness: The Wallace Campaigns for the Presidency, 1964–1976* (New Brunswick, NJ: Transaction Books, 1981), s. 6.

49 **"Zaten bir anayasa nedir ki?":** Lipset ve Raab, *The Politics of Unreason*, s. 355–56.

49 **mavi yakalı tabanına:** Dan T. Carter, *The Politics of Rage: George Wallace, the Origins of the New Conservatism, and the Transformation of American Politics*, İkinci Basım (Baton Rouge: Louisiana State University Press, 2000), s. 344–52; Stephan Lesher, *George Wallace: American Populist* (Okuma, MA: Addison-Wesley, 1994), s. 276–78; Lipset ve Raab, *The Politics of Unreason*, s.345–57.

49 **üçüncü parti adaylığını:** Lipset ve Raab, *The Politics of Unreason*, s. 21.

49 **suikast girişimi:** Carlson, *George C. Wallace and the Politics of Powerlessness*, s. 149.

50 **"sigara dumanı dolu arka odada":** 1920 kongresinin bu anlatımı iki kaynağa dayanır: Francis Russell, *The Shadow of Blooming Grove: Warren G. Harding in His Times* (New York: McGraw-Hill, 1968), s. 379–81; ve John Morello, *Selling the President, 1920: Albert D. Lasker, Advertising, and the Election of Warren G. Harding* (Westport, CT: Praeger, 2001), s. 41–43.

50 **"Kimse Harding hakkında konuşmuyor":** Russell, *The Shadow of Blooming Grove*, s. 376.

52 **Parlamento demokrasilerinde:** Bkz. David Samuels ve Matthews Shugart, *Presidents, Parties, and Prime Ministers: How the Separation of Powers Affects Party Organization and Behavior* (New York: Cambridge University Press, 2010).

53 **"tiranların sonunu getirmeyi":** Alexander Hamilton, Federalist 1.

53 **seçimlerin kendisinde bir tarama cihazı:** James W. Ceaser, *Presidential Selection: Theory and Development* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1979), s. 64.

53 **"Önümüzdeki seçim":** Alıntılandığı eser Robert Dahl, *How Democratic Is the American Constitution?*, İkinci Baskı (New Haven, CT: Yale University Press, 2003), s. 76.

54 **"filtreleme":** James W. Ceaser, *Reforming the Reforms: A Critical Analysis of the Presidential Selection Process* (Cambridge, MA: Ballinger Publishing Company, 1982), s. 84–87.

55 **Genelde...yönergelerini takip ediyorlardı.:** A.G.E., s. 19–21.

56 **Yine de bunlar çok az değişiklik getirmişti:** A.G.E., s. 23.

56 **başkanlığın bekçileri:** A.G.E., s. 27.

57 **"emsal değerlendirmesi":** Örnek için bkz., Nelson W. Polsby, *Consequencesof Party Reform* (New York: Oxford University Press, 1983), s. 169–70.

57 **Onlarla...çalışmışlardı:** Austin Ranney, Kurallar ve Yönetim üzerine Senato Komitesi önünde yaptığı tanıklık, 10 Eylül 1980. Alıntılandığı eser: Ceaser, *Reforming the Reforms*, s. 96.

57 **dünya çapındaki ırkçılardan olumlu tepkiler:** Lipset ve Raab, *The Politics of Unreason*, s. 111.

57 **Adolf Hitler...ondan övgüyle bahsediyor:** Henry Ford ve Nazi rejimi ilişkisi hakkında daha fazla bilgi için bkz. Neil Baldwin, *Henry Ford and the Jews: The Mass Production of Hatred* (New York: Public Affairs, 2002).

58 **Ford geniş çapta takdir görüyor:** Bkz. Reynold M. Wik, *Henry Ford and Grasroots America* (Ann Arbor: University of Michigan Press, 1972).

58 **"Başarıya ulaşan fakir çiftçi çocuğu":** A.G.E. s. 8-10, 42, 167

58 **"Ford Çılgınlığı":** A.G.E., s. 162, 172–73.

58 **Her hafta gelen sonuçlar:** "Ford Leads in Presidential Freefor-All," *Collier's*, 26 Mayıs 1923, s. 7; "Politics in Chaos as Ford Vote Grows," *Collier's*, 23 Eylül 1923, s. 8.

59 **"Amerika siyasetinin asıl sorunu":** "Ford First in Final Returns," *Collier's*, 14 Temmuz 1923, s. 5.

59 **"seçim sistemi":** Edward Lowry, "Dark Horses and Dim Hopes," *Collier's*, 10 Kasım 1923, s. 12.

60 **"Bu duyduğum en saçma şey.":** Alıntılandığı eser Wik, *Henry Ford and Grassroots America*, s. 162.

60 **"savaş ya da kriz gibi bir şey olabilir":** "If I Were President," *Collier's*, 4 Ağustos 1923, s. 29.

61 **akranlarından hızla izole oldu:** Brinkley, *Voices of Protest*, s. 75–77; Hair, *The Kingfish and His Realm*, s. 268–69; White, *Kingfish*, s. 191.

61 **kazanmak için çok düşük bir şansa sahipti:** Robert E. Snyder, "Huey Long and the Presidential Election of 1936," *Louisiana History* 16, sayı 2 (Spring 1975), s. 131–33.

61 **Wallace...uzmanları şaşırtmıştır:** Carlson, *George C. Wallace and the Politics of Powerlessness*, s. 33–36.

61 **Amerikalıların neredeyse %40'ı:** Lipset ve Raab, *The Politics of Unreason*, s. 21.

61 **...kuruluşlarının onun adaylığını hiçbir zaman desteklemeyeceklerini:** Stephen Lesher, *George Wallace: American Populist* (Okuma, MA: Addison-Wesley, 1994), s.387–88; Carlson, *George C. Wallace and the Politics of Powerlessness*, s. 71.

62 **"ırksal saflığı":** Lynne Olson, *Those Angry Days: Roosevelt, Lindbergh, and America's Fight over World War II, 1931–1941* (New York: Random House, 2014), s. 18–20, 72.

62 **Konuşmaları geniş kalabalıkları çekiyordu:** A. Scott Berg, *Lindbergh* (New York: G. S. Putnam's Sons, 1998), s. 410.

62 **"Geleneksel bilgelik":** Olson, *Those Angry Days*, s. 442.

62 **Idaho senatörü William Borah:** Berg, *Lindbergh*, s. 398.

63 **"Tanrı kutsamasını Amerika'nın üzerinden çekmiş görünüyor":** Alıntılandığı eser Norman Mailer, *Miami and the Siege of Chicago* (New York: Random House, 1968), s. 7.

64 **"parti liderleri, sendika patronları ve içerideki diğer isimler":** Marty Cohen, David Karol, Hans Noel ve John Zaller, *The Party Decides: Presidential Nominations Before and After Reform* (Chicago: University of Chicago Press, 2008), s. 1.

65 **"Amerika Birleşik Devletleri'nde":** "A Look Back at the 1968 Democratic Convention," https://www.youtube.com/watch?v=aUKzSsVmnpY, erişim 11 Mayıs 2017.

65 **"Demokrasideki hastalıkların çaresi":** Demokratik Ulusal Komitesi, *Mandate for Reform* (Washington, DC, Democratic National Committee, Nisan 1970), s. 14.

65 **başkanlık adaylarının seçim sürecini dışarıya açmak:** Alıntılandığı eser James W. Ceaser, *Presidential Selection: Theory and Development* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1979), s. 273.

65 **"sokakların anti-politikasına":** Demokratik Ulusal Komitesi, *Mandate for Reform*, s. 49.

66 **kadın ve azınlıkların adaylığını:** Ceaser, *Presidential Selection*, s. 237.

66 **"en açık siyasi sistem":** Her iki alıntının da yapıldığı eser David E. Price, *Bringing Back the Parties* (Washington, DC: Congressional Quarterly, 1984), s. 149–50.

66 **değişken ve ayrımcılıklara neden olan:** 1972 yılında Demokrat Parti adaylığı neredeyse George Wallace tarafından alınmak üzereydi ve sonunda aday gösterilen ve Richard Nixon'ın karşısında ezici bir üstünlük ile yenilen George McGovern tarafından alındı. 1976 yılında adaylık göreve dışarıdan gelen bir isim olan Jimmy Carter'a gitti ve 1980 senesinde Başkan Carter aday olan senatör Edward Kennedy ile zorlu bir ön seçim yaşadı.

67 **"geniş kitlelerin nefretini ayaklandırabilecek":** Nelson W. Polsby ve Aaron Wildavsky, *Presidential Elections* (New York: The Free Press, 1968), s. 230.

68 **isteyen tüm adayların:** Cohen, Karol, Noel ve Zaller, *The Party Decides*, s. 175–79.

68 **"görünmez ön seçim":** Arthur Hadley, *The Invisible Primary* (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1976).

68 **"kazanan adayın gerçekten seçildiği":** A.G.E., s. xiii.

70 **artık gerçekten dışarıdan gelenlere...açılmıştı:** Dışarıdan gelenler ile kast ettiğimiz daha önce hiç seçim ile bir makama sahip ya da kabine görevine sahip olmamış kişilerdir. Burada ön seçimlerde yer alan ya da adı kongrede yarış için geçen tüm adaylardan bahsediyoruz. Bu veriyi toplamaktaki yardımlarından ötürü Fernando Bizzarro'ya teşekkür ederiz.

70 **"görünmez ön seçimleri" atlatabilecek:** Bunun nedenine ait detaylı açıklama için bkz., Cohen, Karol, Noel ve Zaller, *The Party Decides.*

72 **Las Vegas'daki bahisçiler:** James Ceaser, Andrew Busch ve John Pitney Jr., *Defying the Odds: The 2016 Elections and American Politics* (Washington, DC: Rowman & Littlefield, 2017), s. 69.

72 **"%20'den oldukça az":** Nate Silver, "Dear Media: Stop Freaking Out About Donald Trump's Polls," *FiveThirtyEight*, 23 Kasım 2015, http://fivethirtyeight.com/features /dear-media-stop-freaking-out-about-donald-trumps-polls/.

72 **Birleşik Vatandaşlar kuralı:** Marty Cohen, David Karol, Hans Noel ve John Zaller, "Party Versus Faction in the Reformed Presidential Nominating System, *PS* (Ekim 2016), s. 704-5; Theda Skocpol ve Alex Hertel-Fernandez, "The Koch Network and Republican Party Extremism," *Perspectives on Politics* 14, sayı 3 (2016), s. 681–99.

72 **alternatif medyaların patlama yapması:** A.G.E., s. 705.

72 **ulusal alanda bir ismi tanınır hale getirmenin yolu:** A.G.E., s. 703–4.

73 **"muhafazakar eğlence kompleksi":** David Frum, "The Great Republican Revolt," *The Atlantic,* 9 Eylül 2015.

73 **radikalleşmiş muhafazakar seçmenler:** Bkz. Matthew Levendusky, *How Partisan Media Polarize America* (Chicago: University of Chicago Press, 2013); Cass R. Sunstein, *#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2017).

73 **altında yatan pek çok faktör olmasına rağmen:** Bkz. John Sides, Michael Tesler ve Lynn Vavreck, *Identity Crisis: The 2016 Presidential Campaign and the Battle for the Meaning of America* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2018).

74 **Trump'dan daha fazla destekçi toplamıştı:** "The Endorsement Primary," *FiveThirtyEight*, 7 Haziran 2016, https://projects.fivethirtyeight.com/2016-endorsement-primary/.

74 **tek bir destek bile yoktu:** A.G.E.

74 **ön seçim sezonu bittiğinde:** A.G.E.

75 **sempatisine...sahipti:** Cumhuriyetçiler arasında Trump destekçileri, onun diğer Cumhuriyetçi rakiplerini destekleyenlere göre Breitbart News'ü iki kat daha fazla ana haber kaynakları olarak kabul ediyorlar. Bkz. Pew Research Center, "Trump, Clinton Voters Divided in Their Main Source for Election News," 18 Ocak 2017, s. 3, 5.

75 **eski basını....yeni yöntemler bulmuştu:** Bkz. Sides, Tesler ve Vavreck, *Identity Crisis*, Chapter 4.

75 **"Dijital çağa benzersiz uyum sağlamış yeteneklere sahip bir adam":** Nathaniel Persily, "The 2016 U.S. Election: Can Democracy Survive the Internet?," *Journal of Democracy*, Nisan 2017, s. 67.

75 **ücretsiz medya kapsamının değerinin 2 milyar dolar olduğunu:** A.G.E., s. 67.

77 **"inanılmaz boyda bir kaos" :** "Why the Never Trump Movement Failed at the Republican National Convention," ABCNews.com, 20 Temmuz 2016.

78 **seçmen hilelerinin seviyesi:** Amerika Birleşik Devletleri'nde genel seçim hileleri için bkz., Richard L. Hasen, *The Voting Wars: From Florida 2000 to the Next Election Meltdown* (New Haven, CT: Yale Uni-versity Press, 2012) ve Lorraine C. Minnite, *The Myth of Voter Fraud* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 2010). 2016 seçimlerinde hile olmaması konusunda bkz. Jessica Huseman ve Scott Klein, "There's No Evidence Our Election Was Rigged," ProPublica, 28 Kasım 2016.

78 **yasadışı göçmenin ve ölü insanların:** Darren Samuelsohn, "A Guide to Donald Trump's 'Rigged' Election," *Politico*, 25 Ekim 2016.

78 **"Sahtekar Hillary'nin Bu Seçimde Hile Yapmasını Engellememde Bana Yardımcı Olun":** A.G.E.

78 **"Dikkatli olsak iyi olur":** Jeremy Diamond, "Trump: 'I'm Afraid the Election's Going to Be Rigged,' " CNN.com, 2 Ağustos 2016.

79 **"Tabi ki seçim gününde ve öncesinde gerçekleşen büyük ölçekli bir seçmen hilesi mevcut,":** "U.S. Election 2016: Trump Says Election 'Rigged at Polling Places,' " BBC.com, 17 Ekim 2016.

79 **"elma arabasını tamamen devirmeye çalışmasıdır":** "Donald Trump, Slipping in Polls, Warns of 'Stolen Election," *New York Times*, 14 Ekim 2016.

79 **seçimin...çalınabileceğine:** "Poll: 41 Percent of Voters Say Election Could Be Stolen from Trump," *Politico*, 17 Ekim 2016.

79 **"Barack Obama'nın doğum yerini sorgulama hareketi":** "14 of Trump's Most Outrageous Birther Claims-Half from After 2011," CNN.com, 16 Eylül 2016.

80 **"hapse atılması gerektiğini":** Lisa Hagen, "Trump: Clinton 'Has to Go to Jail,'" *The Hill*, 12 Ekim 2016.

80 **yasal ücretlerini ödemeyi teklif etmiştir:** "Donald Trump Says He May Pay Legal Fees of Accused Attacker from Rally," *New York Times*, 13 Mart 2016.

80 **birkaç örnek:** "Don't Believe Donald Trump Has Incited Violence at Rallies? Watch This Video," *Vox*, 12 Mart 2016, https://www.vox.com/2016/3/12/11211846/donald-trump-violence-rallies.

82 **Belki de İkinci Yasa Değişikliği:** "Donald Trump Suggests 'Second Amendment People' Could Act Against Hillary Clinton," *New York Times*, 9 Ağustos 2016.

83 **Hillary Clinton'ı araştıracak özel bir savcı:** "Trump: Clinton 'Has to Go to Jail,'" CNN.com, 13 Ekim 2016.

83 **"Eğer ben başkan olursam":** "Donald Trump Threatens to Rewrite Libel Laws to Make It Easier to Sue the Media," *Business Insider*, 26 Şubat 2016.

83 **"karalama kanunlarını açık hale getireceğim":** A.G.E.

86 **"ideolojik hile":** Bu "toplu suçlamanın" tanımı ve ardından gelen tartışma sosyolog Ivan Ermakoff'un savaş sırasındaki Almanya ve Fransa üzerine yaptığı önemli çalışmaya dayanır. Eserin başlığı *Ruling Oneself Out: A Theory of Collective Abdications* (Durham, NC: Duke University Press, 2008).

86 **ileride diktatör olacak biri ile karşılaşıldığında:** Linz, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 37.

87 **sağ kanat siyasetçileri ideolojik rakiplerini destekledi-ler:** 2017 Fransa başkanlık seçimlerinde bu bilgiyi destekleyen elektronik veri için bkz., "French Election Results: Macron's Victory in Charts," *Financial Times*, 9 Mayıs 2017. Bkz. https://www.ft.com/content/62d782d6-31a7-11e7-9555-23ef563ecf9a.

87 **Cumhuriyetçi 1:** https://www.hillaryclinton.com/briefing/updates/2016/09/29/number-of-prominentrepublicans-and-independents-backing-hillary-clinton-grows/, erişim 20 Mayıs 2017.

87 **Cumhuriyetçi 2:** A.G.E.

88 **Cumhuriyetçi 3:** A.G.E.

88 **William Pierce:** A.G.E.

88 **Clinton'ı destekleyen önemli Cumhuriyetçiler:** "78 Republican Politicians, Donors, and Officials Who Are Supporting Hillary Clinton," *Washington Post*, 7 Kasım 2016.

89 **Fransa'da...neredeyse yarısı:** "French Election Results: Macron's Victory in Charts," *Financial Times*, 9 Mayıs 2017 [bkz. şekil: "How Allegiances Shifted from the First to the Second Round of Voting in the French Presidential Election"].

90 **Demokratlar ve Cumhuriyetçiler arasında ikiye ayrılmakla:** Alan Abramowitz, *The Polarized Public? Why American Government Is So Dysfunctional* (New York: Pearson, 2012); "Partisanship and Political Animosity in 2016," Pew Research Center, 22 Haziran 2016, http://www.people-press.org/2016/06/22/partisanship-and-political-animosity-in-2016/.

90 **birbirine yakın sonuçlar:** John Sides, Michael Tesler ve LynnVavreck, "The 2016 U.S. Election: How Trump Lost and Won," *Journal of Democracy* 28, sayı 2 (Nisan 2017), s. 36–37; Sides, Tessler ve Vavreck, *Identity Crisis*, Bölüm 2.

BÖLÜM 4: DEMOKRASİYİ YIKMAK

93 **kendini aday gösterdi:** Gregory Schmidt, "Fujimori's 1990 Upset Victory in Peru: Rules, Contingencies, and Adaptive Strategies," *Comparative Politics* 28, sayı. 3 (1990), s. 321- 55.

93 **Para kaynağı az olan:** Luis Jochamowitz, *Ciudadano Fujimori: La Construcción de un Político* (Lima: Peisa, 1993), s. 259–63.

94 **sadece belirsiz fikrileri vardı:** Charles Kenney, *Fujimori's Coup and the Breakdown of Democracy in Latin America* (Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 2004), s. 126–27; ayrıca Susan C. Stokes, *Mandates and Democracy: Neoliberalism by Surprise in Latin America* (New York: Cambridge University Press, 2001), s. 69–71.

94 **Fujimori...kimseyi ayrı tutmamış:** Bkz. Kenneth Roberts, "Neoliberalism and the Transformation of Populism in Latin America," *World Politics* 48, sayı 1 (Ocak 1995), s. 82–116.

95 **kongreden hiçbir yasa geçmedi:** Gregory Schmidt, "Presidential Usurpation or Congressional Preference? The Evolution of Executive Decree Authority in Peru," eser *Executive Decree Authority*, editörler John M. Carey ve Matthew S. Shugart (New York: Cambridge University Press, 1998), s. 124; Kenney, *Fujimori's Coup and the Breakdown of Democracy in Latin America*, s. 131–32.

95 **gerekli sabra da sahip bulunmuyordu:** Yusuke Murakami, *Peru en la era del Chino: La política no institucionalizada y el pueblo en busca de un salvador* (Lima: Instituto de Estudios Peruanos, 2012), s. 282; Maxwell A. Cameron, "The *Eighteenth Brumaire* of Alberto Fujimori," eser *The Peruvian Labyrinth: Polity, Society, Economy*, editörler Maxwell Cameron ve Philip Mauceri (University Park: Pennsylvania State University Press, 1997), s. 54–58; Cynthia McClintock, "La Voluntad Política Presidencial y la Ruptura Constitucional," eser *Los Enigmas Del Podre: Fujimori 1990–1996*, editör Fernando Tuesta (Lima: Fundación Friedrich Ebert, 1996).

95 **"Senato Başkanını başkanlık sarayına davet etme":** McClintock, "La Voluntad Política Presidencialy la Ruptura Constitucional," s. 65.

95 **"verimsiz şarlatanlar":** Catherine Conaghan, *Fujimori's Peru: Deception in the Public Sphere* (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2005), s. 30.

95 **"çakallar" ve "alçaklar":** Kenney, *Fujimori's Coup and the Breakdown of Democracy in Latin America*, s. 132.

95 **kongreyi atlamaya...başlamış:** Schmidt, "Presidential Usurpation or Congressional Preference?," s. 118–19.

95 **"sert" ve "bağlayıcı":** Cameron, "The *Eighteenth Brumaire* of Alberto Fujimori," s. 55.

95 **"Biz...bir ülkeyiz.":** Conaghan, *Fujimori's Peru*, s. 30.

96 **Japonya İmparatoru:** McClintock, "La Voluntad Política Presidencial y la Ruptura Constitucional," s. 65.

96 **"Fujimori görevden alınabilir mi?":** Kenney, *Fujimori's Coup and the Breakdown of Democracy in Latin America*, s. 146.

96 **"Başkan Kongreyi öldürecek":** Cameron, "The *Eighteenth Brumaire* of Alberto Fujimori," s. 55; Kenney, *Fujimori's Coup and the Breakdown of Democracy in Latin America*, s. 56–57, 172–76, 186.

97 **"kokuşmuş domuzlar" ve "sefil oligarklar":** Jones, *Hugo!*, s. 1.

97 **"düşman" ve "vatan haini":** Kirk Hawkins, *Venezuela's Chavismo and Populism in Comparative Perspective* (New York: Cambridge University Press, 2010), s. 61.

97 **ona karşı karar veren hakimler için "komünist":** "Silvio Berlusconi Says Communist Judges Out to Destroy Him," Reuters, 20 Ekim 2009.

97 **basın için "yenilmesi gereken en önemli siyasi düşman" demiştir:** "Assaults on Media Make Ecuador an Odd Refuge," *The Age*, 21 Haziran 2012, http://www.theage.com.au/federal-politics/political-news/assaults-on-media-make-ecuador-an-odd-refuge-20120620-20okw.html?deviceType=text.

97 **gazetecileri "terörizm" propagandası yapmakla suçlamıştır:** Ahmet Şık, "Journalism Under Siege," EnglishPen, 2016, https://www.englishpen.org/wp-content/uploads/2016/03/JournalismUnderSiege_FINAL.pdf.

98 **"baş kaldırma, engelleme ve provokasyon":** Joseph Page, *Perón* (New York: Random House, 1983), s. 162–65.

98 **"zihinsel yetersizlik":** Jones, *Hugo!*, s. 309.

101 **Orbán...sözde bağımsız olan... kendi partisinin taraftarları ile doldurmuştur:** János Kornai, "Hungary's U-Turn: Retreating from Democracy," *Journal of Democracy* 26, sayı. 43 (Temmuz 2015), s. 35.

102 **yüzlerce siyasetçi...kayıt altına almış:** Maxwell A. Cameron, "Endogenous Regime Breakdown: The Vladivideo and the Fall of Peru's Fujimori," eser *The Fujimori Legacy: The Rise of Electoral Authoritarianism in Peru*, editör Julio F. Carrión (University Park: Pennsylvania State University Press, 2006).

102 **aylık nakit ödemelerinin her ay evlerine ulaşmasını:** Conaghan, *Fujimori's Peru*, s. 167; ve Cameron, "Endogenous Regime Breakdown," s. 180.

102 **ona faşist demişti:** Page, *Perón*, s. 165.

102 **görevi kötüye kullandıkları gerekçesi ile:** Gretchen Helmke, *Courts Under Constraints: Judges, Generals, and Presidents in Argentina* (New York: Cambridge University Press, 2005), s. 64.

102 **Péron... kendisine sadık olan dört kişiyi atadı:** Page, *Perón*, s. 165; Helmke, *Courts Under Constraints*, s. 64.

102 **anayasal görev sürelerinden kaçınma çabasını "anayasaya aykırı":** Conaghan, *Fujimori's Peru*, s. 126–31.

103 **Fidesz partisine sadık olan kişiler:** Bojan Bugaric ve Tom Ginsburg, "The Assault on Postcommunist Courts," *Journal of Democracy* 27, sayı 3 (Temmuz 2016), s. 73.

103 **Anayasaya uygunluğu şüpheli olan bir hareket ile:** A.G.E., s. 73–74.

103 **anayasa mahkemesi içinde etkili bir veto gücü:** Joanna Fomina ve Jacek Kucharczyk, "Populism and Protest in Poland," *Journal of Democracy* 27, sayı. 4 (Ekim 2016), s. 62-63. Mahkeme onarım tasarısını 2016 yılının başlarında anayasaya aykırı bulmuştur fakat hükümet bu kararı görmezden gelmiştir. Kanun ve Adalet partisi lideri Jaroslaw Kaczynski partisinin "mahkemeler tarafından onaylanıyor olsa bile anarşi dolu bir Polonya'ya izin vermeyeceğini" söylemiştir. (Bugaric ve Ginsburg, "The Assault on Postcommunist Courts," s. 74.)

103 **Varlığının sona ermesinden korkan:** Allan R. Brewer-Carías, *Dismantling Democracy in Venezuela: The Chávez Authoritarian Experiment* (New York: Cambridge University Press, 2010), s. 58–59; Jones, *Hugo!*, s. 241–42.

104 **"mahkemenin öldüğünü":** Jones, *Hugo!*, s. 242.

104 **İki ay sonra:** Brewer-Carías, *Dismantling Democracy in Venezuela*, s. 59.

104 **"devrimci" sadık üyeler:** Javier Corrales ve Michael Penfold, *Dragon in the Tropics: Hugo Chávez and the Political Economy of Revolution in Venezuela* (Washington, DC: The Brookings Institution, 2011), s. 27; ve Brewer-Carías, *Dismantling Democracy in Venezuela*, s. 236–38.

104 **Adalet Divanının aldığı tek bir karar bile:** "El chavismo nunca pierde en el Supremo Venezolano," *El País*, 12 Aralık 2014, http://internacional.elpais.com/internacional/2014/12/12/actualidad/1418373177_159073.html; ayrıca Javier Corrales, "Autocratic Legalism in Venezuela," *Journal of Democracy* 26, sayı. 2 (Nisan 2015), s. 44.

105 **kanalın haber programı üzerinde kontrol sahibi olmasını sağlayacak:** Conaghan, *Fujimori's Peru*, s. 154–62

105 **"akşam haberlerini planladığımız":** A.G.E.

106 **"kişisel nedenlerle" evde kalmayı:** A.G.E., s. 137.

106 **karşısında hiç şansı yoktu:** Helmke, *Courts Under Constraints*, s. 64.

106 **sapıklık suçundan:** Dan Slater, "Iron Cage in an Iron Fist: Authoritarian Institutions and the Personalization of Power in Malaysia," *Comparative Politics* 36, sayı 1 (Ekim 2003), 94–95. Anwar'ın mahkumiyeti 2004 yılında, Mahathir Mohamad'in makamını terk etmesinden bir yıl sonra tersine çevrildi.

106 **"bilinçaltı" olduğunu:** Corrales, "Autocratic Legalism in Venezuela," s. 44–45; "Venezuelan Opposition Leader Leopoldo López Sentenced to Prison Over Protest," *New York Times*, 10 Eylül 2015.

107 **basın üzerinde güçlü bir etkisi:** "El Universo Verdict Bad Precedent for Free Press in America," *Committee to Protect Journalists Alert*, 16 Şubat 2012, https://cpj.org/2012/02/el-universo-sentence-a-dark-precedent-for-free-pre.phs.

107 **hükümet yanlısı iş adamları tarafından satın alındı:** Soner Cagaptay, *The New Sultan: Erdogan and the Crisis of Modern Turkey* (London: I. B. Tauris, 2017), s. 124; ayrıca Svante E. Cornell, "As Dogan Yields, Turkish Media Freedom Plummets," *Turkey Analyst*, 18 Ocak 2010, https://www.turkeyanalyst.org/publications/turkey-analyst-articles/item/196-as-dogan-yields-turkish-media-freedom-plummets.html.

107 **"baş ağrısı":** Marshall Goldman, *PetroState: Putin, Power, and the New Russia* (Oxford: Oxford University Press, 2008), s. 102.

107 **"tamamen kötü bir Mafya filminden alınmış":** Peter Baker ve Susan Glasser, *Kremlin Rising: Vladimir Putin's Russia and the End of the Revolution*, Revised Edition (Dulles, VA: Potomac Books, 2007), s. 83.

107 **Anlaşmayı kabul eden:** A.G.E., s. 482.

108 **Aşırı finansal baskı altında:** "Venden TV Venezolana Globovisón y Anuncian Nueva Linea Editorial de 'Centro,'" *El Nuevo Herald*, 13 Mayıs 2013, http://www.elnuevoherald.com/noticias/mundo/america-latina/venezuelaes/article2023054.html.

108 **Bir zamanların muhalefet destekçisi kanalı:** "Media Mogul Learns to Live with Chávez," *New York Times*, 5 Temmuz 2007.

108 **siyasetten uzak kaldıkları sürece:** Baker ve Glasser, *Kremlin Rising*, s. 86–87; Goldman, *PetroState*, s. 102.

109 **Putin...Khodorkovsky'nin tutuklanmasını sağladı:** Goldman, *PetroState*, s. 103, 106, 113–16. Ayrıca Baker ve Glasser, *Kremlin Rising*, s. 286–92.

109 **Kaynakları tükenen:** Levitsky ve Way, *Competitive Authoritarianism*, s. 198.

109 **ciddi bir rakip olarak ortaya çıkan:** "Rakibimiz Uzan," *Sabah*, 4 Haziran 2003, http://arsiv.sabah.com.tr/2003/06/04/p01.html.

109 **vergi yetkilileri bir çok Koç şirketini denetledi:** Svante E. Cornell, "Erdogan Versus Koc Holding: Turkey's New Witch Hunt," *Turkey Analyst*, 9 Ekim 2013, http://www.turkeyanalyst.org/publications/turkey-analyst-articles/item/64-erdogan-vs-ko.

110 **"kümes hayvanları ve tavşan müfettişliğine":** Edwin Williamson, *Borges: A Life* (New York: Penguin, 2004), s. 292–95.

111 **El Sistema'nın hükümet fonu gittikçe arttı:** Gustavo Dudamel, "Why I Don't Talk Venezuelan Politics," *Los Angeles Times*, 29 Eylül 2015.

111 **diktatörlüğe kayışını:** Gustavo Dudamel, "A Better Way for Venezuela," *New York Times*, 19 Temmuz 2017.

111 **bedelini ödedi:** "Venezuela Cancels Gustavo Dudamel Tour After His Criticisms," *New York Times*, 21 Ağustos 2017.

112 **parlamento bölgeleri hile ile ayarlandığı için:** Harold Crouch, *Government and Society in Malaysia* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1996), s. 58–59, 74.

112 **parlamento koltuk sayısını düşürdüler:** William Case, "New Uncertainties for an Old Pseudo-Democracy: The Case of Malaysia," *Comparative Politics* 37, sayı 1 (Ekim 2004), s. 101.

113 **kampanya reklamlarını yasakladı:** Kim Lane Scheppele, "Understanding Hungary's Constitutional Revolution," eser *Constitutional Crisis in the European Constitutional Area*, editörler Armin von Bogdandy vePal Sonnevend (London: Hart/Beck, 2015), s. 120–21; ve Gabor Toka, "Constitutional Principles and Electoral Democracy in Hungary," eser *Constitution Building in Consolidated Democracies: A New Beginning or Decay of a Political System?*, editörler Ellen Bos ve Kálmán Pocza (Baden-Baden: Nomos-Verlag, 2014).

113 **üçte ikilik çoğunluğunu korumayı başarmıştı:** Cas Mudde, "The 2014 Hungarian Parliamentary Elections, or How to Craft a Constitutional Majority," *Washington Post*, 14 Nisan 2014.

113 **üçte ikilik çoğunluğunu korumayı başarmıştı:** Bkz. V. O. Key Jr., *Southern Politics in State and Nation* (Knoxville: University of Tennessee Press, 1984); ve Robert Mickey, *Paths out of Dixie: The Democratization of Authoritarian Enclaves in America's Deep South, 1944–1972* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2015).

113 **Afrikalı Amerikalılar aniden...seçmen çoğunluğunu oluşturdular:** Key Jr., *Southern Politics in State and Nation*, s. 537; Richard Vallely, *The Two Reconstructions: The Struggle for Black Enfranchisement* (Chicago: University of Chicago Press, 2004), s. 122.

113 **Federal askerler...denetledi:** Mickey, *Paths out of Dixie*, s. 38.

114 **Güney eyaletlerinin çoğunda:** Vallely, *The Two Reconstructions*, s. 24, 33; Mickey, *Paths out of Dixie*, s. 38.

114 **sandığa giden siyahların oranı...%65 civarlarında ya da daha yukarıdaydı:** J. Morgan Kousser, *The Shaping of Southern Politics: Suffrage Restriction and the Establishment of the One-Party South, 1880–1910* (New Haven, CT: Yale University Press, 1974), s. 15, 28-29.

114 **%40'dan fazlasını:** Mickey, *Paths out of Dixie*, s. 38, 73; Vallely, *The Two Reconstructions*, s. 3, 78–79.

114 **bir zamanların üstün Demokrat Partisini:** Vallely, *The Two Reconstructions*, s. 77; ve Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 31.

114 **Demokratlar...** güç kaybetmişlerdi**:** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 26–27, 41.

114 **"siyah kemerli beyazlar için ölümcül":** Key Jr., *Southern Politics in State and Nation*, s. 8.

114 **"Zencilerden bir daha asla haber alamayacaksınız":** Alıntılandığı yer Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 209. Toomb bir keresinde "zencilerin oy hakkından kurtulmak için otuz yıllık bir savaşı göze almaya" hazır olduğunu söylemişti. Alıntılandığı yer Eric Foner, *Reconstruction: America's Unfinished Revolution* (New York: HarperCollins, 1988), s. 590–91.

114 **Afrikalı Amerikalıları haklarından mahrum bırakacak şekilde:** Key Jr., *Southern Politics in State and Nation*, s. 535–39; Kousser, *The Shaping of Southern Politics*; Vallely, *The Two Reconstructions*, s. 121–48. Konfederasyon olmayan iki eyalet daha (Delaware ve Oklahoma) Afrikalı Amerikalıların haklarını ellerinden almıştır (Vallely, *The Two Reconstructions*, s. 122–23).

115 **kanuna uyuyormuş gibi görünmek için:** Mickey, *Paths out of Dixie*, s. 42–43; Kousser, *The Shaping of Southern Politics.*

115 **"Tüm bu kısıtlamaların genel hedefi":** Alexander Keyssar, *The Right to Vote: The Contested History of Democracy in the United States* (New York: Basic Books, 2000), s. 89.

115 **"iyi ve dürüst bir yasa":** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 190.

115 **"Sekiz Kutu Kanunu":** Mickey, *Paths out of Dixie*, s. 72–73.

115 **1888 yılında Vali John Richardson şu açıklamayı yaptı:** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 145.

115 **%11 ile sınırlı kaldı:** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 92.

115 **"Cumhuriyet Partisini yıkarak":** Mickey, *Paths out of Dixie*, s. 73. Cumhuriyetçiler 1974 senesine kadar Güney Carolina'da valilik kazanamadı.

116 **"nefes kesici bir Cumhuriyetçi zaferi":** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 103, 113. Bu paragrafın devamı Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 104–121.

116 **"zorluklardan kaçmak için":** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 131–32.

116 **"hemen bu tasarıyı imzalamama izin verin":** Sekiz yıl sonra anayasal bir kongre seçim vergisi, okur yazarlık testi ve emlak gereklilikleri getirdi. Bkz. Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 137.

117 **"neredeyse tamamen beyaz olmasını":** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 224.

117 **Güneydeki siyahların seçimlere katılımı:** Stephen Tuck, "The Reversal of Black Voting Rights After Reconstruction," eser *Democratization in America: A Comparative-Historical Analysis*, editörler Desmond King, Robert C. Lieberman, Gretchen Ritter, ve Laurence Whitehead (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2009), s. 140.

117 **"Tüm Güney":** Foner, *Reconstruction*, s. 582.

117 **başkanlığını uzatmak için nasıl bir acil durumdan:** William C. Rempel, *Delusions of a Dictator: The Mind of Marcos as Revealed in His Secret Diaries* (Boston: Little, Brown and Company, 1993), s. 32, 101–3.

118 **isyanlar gibi tehlikeler karşısında:** Marcos'un konuşmasının tüm videosu için, 23 Eylül 1972, ABS-CVN News, https://www.youtube.com/watch?v=bDCHIIXEXes.

118 **"bayrak çevresinde toplanma":** Bkz. John Mueller, *War, Presidents, and Public Opinion* (New York: Wiley, 1973). Bayrak çevresinde toplanma etkisi üzerine Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan daha yakın zamanlı deneysel çalışmalar için; John R. Oneal ve Anna Lillian Bryan, "The Rally 'Round the Flag Effect in U.S. Foreign Policy Crises, 1950–1985," *Political Behavior* 17, sayı 4 (1995), s. 379–401; Matthew A. Baum, "The Constituent Foundations of the Rally 'Round-the-Flag Phenomenon," *International Studies Quarterly* 46 (2002), s. 263–98; ve J. Tyson Chatagnier, "The Effect of Trust in Government on Rallies 'Round the Flag," *Journal of Peace Research* 49, sayı 5 (2012), s. 631–45.

118 **Gallup tarafından kaydedilen en yüksek orandı:** David W. Moore, "Bush Approval Rating Highest in Gallup History," *Gallup News Service*, 21 Eylül 2001. Bkz. http://www.gallus.com/poll/4924/bush-job-approval-highest-gallup-history.aspx.

119 **kendi güvenlikleri için korku içindeyseler:** Leonie Huddy, Nadia Khatib ve Theresa Capelos, "The Polls—Trends, Reactions to the Terrorist Attacks of Eylül 11, 2001," *Public Opinion Quarterly* 66 (2002), s. 418–50; Darren W. Davis ve Brian D. Silver, "Civil Liberties vs. Security: Public Opinion in the Context of the Terrorist Attacks on America," *American Journal of Political Science* 48, sayı 1 (2004), s. 28–46; Leonie Huddy, Stanley Feldman ve Christopher Weber, "The Political Consequences of Perceived Threat and Felt Insecurity," *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 614 (2007), s. 131–53; ve Adam J. Berinsky, *In Time of War: Understanding American Public Opinion from World War II to Iraq* (Chicago: University of Chicago Press, 2009), Bölüm 7.

119 **11 Eylül saldırılarının ardından:** Moore, "Bush Approval Rating Highest in Gallup History."

119 **bazı sivil haklardan vazgeçmenin gereklilik olduğuna:** Sourcebook of Criminal Justice Online. Erişim: http://www.albany.edu/sourcebook/ind/TERRORISM.Public_opinion.Civil_liberties.2.html.

119 **Pearl Harbor'dan sonra:** "Gallup Vault: World War II Era Support for Japanese Internment," 31 Ağustos 2016, http://www.gallup.com/vault/195257/gallup-vault-wwii-era-support-japanese-internment.aspx.

119 **Çoğu anayasa...izin verir:** "Sıradışı durumlarda" Latin Amerika anayasaları için bkz. Brian Loveman, *The Constitution of Tyranny: Regimes of Exception in Spanish America* (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 1994). Amerika Birleşik Devletleri Anayasası için bkz. Huq ve Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," s. 29–31.

120 **darbeden sonra:** Julio F. Carrion, "Public Opinion, Market Reforms, and Democracy in Fujimori's Peru," eser *The Fujimori Legacy: The Rise of Electoral Authoritarianism in Peru*, editör Julio F. Carrion (University Park: Pennsylvania State University Press, 2005), s. 129.

120 **"komünist tehdit":** Sterling Seagrave, *The Marcos Dynasty* (New York: Harper and Row, 1988), s. 243–44; Rempel, *Delusions of a Dictator*, s. 52–55. Şubat 1970 tarihinde Marcos günlüğüne şöyle yazmıştır, "Komünizm karşıtı bir duruma sürüklenmek beni üzüyor." (Rempel, *Delusions of a Dictator*, s. 53).

120 **bir düzine gerçek asi:** Rempel, *Delusions of a Dictator*, s. 61, 122, 172–73.

120 **Marcos... sıkıyönetim ilan etmek istiyordu:** Rempel, *Delusions of a Dictator*, s. 105–7. 95 fomented public hysteria: Seagrave, The Marcos Dynasty, p. 244.

120 **hükümet güçleri tarafından gerçekleştirildiğine:** "Philippines: Marcos Gambles on Martial Law," Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı Gizliliği Kaldırılmış İstihbarat Notu, İstihbarat Bürosu Araştırması, Tarih 6 Ekim 1972. Ayrıca Seagrave, *The Marcos Dynasty*, s. 242.

120 **"olay yerine yakın bir noktada bile olmadığını":** Stanley Karnow, *In Our Image: America's Empire in the Philippines* (New York: Ballantine Books, 1989), s. 359. Ayrıca Seagrave, *The Marcos Dynasty*, s. 262.

120 **genç bir Alman tarafından mı çıkarıldığı:** Tarih yazımı hesapları için bkz. Richard Evans, "The Conspiracists," *London Review of Books* 36, sayı 6 (2014), s. 3–9.

121 **kendi istihbarat servisi tarafından mı:** Bkz. John B. Dunlop, *The Moscow Bombings: Examinations of Russian Terrorist Attacks at the Onset of Vladimir Putin's Rule* (London: Ibidem, 2014). Ayrıca Baker ve Glasser, *Kremlin Rising*, s. 55.

121 **bombalama olayları nedeniyle büyük bir destek kazanmış:** Baker ve Glasser, *Kremlin Rising*, s. 55.

121 **Rusya halkı...arkasında toplandı:** Richard Sakwa, *Putin: Russia's Choice*, İkinci Baskı (New York: Routledge, 2007), s. 20–22; Masha Gessen, *Man Without a Face: The Unlikely Rise of Vladimir Putin* (London: Penguin, 2012), s. 23–42; Dunlop, *The Moscow Bombings.*

121 **IŞİD tarafından gerçekleştirilen bir dizi terör saldırısı:** Cagatay, *The New Sultan*, s. 181– 82.

122 **Anayasa Mahkemesinin iki yargıcının dahil olduğu:** "Turkey: Events of 2016," İnsan Hakları İzleme Örgütü Raporu 2017, https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/turkey. Ayrıca "Turkey Coup Attempt: Crackdown Toll Passes 50,000," BBC.com, 20 Temmuz 2016.

122 **Güç kapma...zirve yapmıştır:** Bu reform başkana meclisi dağıtma ve Anayasa Mahkemesine tek taraflı bir şekilde beş üyenin dördünü atama hakkı verir. Türk Barosunun bu anayasal değişiklik üzerine yaptığı yorumu görmek için bkz.;
http://anayasadegisikligi.barobirlik.org.tr/Anayasa_Degisikligi.aspx.

BÖLÜM 5: DEMOKRASİNİN KORKULUKLARI

123 **umudun ışığı olan ve dünyanın tüm olasılıklarını barındıran:** Karen Orren ve Stephen Skowronek, *The Search for American Political Development* (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), s. 36.

123 **Anayasayı... en büyük nedeni olarak gördüğünü:** Kaynak için bkz. Guillermo O'Donnell ve Laurence Whitehead, "Two Comparative Democratization Perspectives: 'Brown Areas' and 'Immanence,'" eser *Democratization in America: A Comparative-Historical Perspective*, editörler Desmond King, Robert C. Lieberman, Gretchen Ritter ve Laurence Whitehead, s. 48.

124 **Hitler'in...güce ulaşmasının ardından:** Kenneth F. Ledford, "German Lawyers and the State in the Weimar Republic," *Law and History Review* 13, sayı 2 (1995), s. 317–49.

124 **ABD Anayasasının neredeyse bir kopyası olan:** George Athan Billias, *American Constitutionalism Heard Round the World, 1776–1989* (New York: New York University Press, 2009), s. 124–25; Zackary Elkins, Tom Ginsburg ve James Melton, *The Endurance of National Constitutions* (New York: Cambridge University Press, 2009), s. 26.

124 **Arjantin'in 1853 anayasası:** Jonathan M. Miller, "The Authority of a Foreign Talisman: A Study of U.S. Constitutional Practice as Authority in Nineteenth Century Argentina and the Argentine Elite's Leap of Faith," *The American University Law Review* 46, sayı. 5 (1997), s. 1464–572. Ayrıca Billias, *American Constitutionalism Heard Round the World*, s. 132–35.

124 **Metnin üçte ikisi:** Miller, "The Authority of a Foreign Talisman," s. 1510–11.

125 **"ders kitaplarında yer alabilecek bir örneğini" teşkil etmekteydi:** Raul C. Pangalangan, "Anointing Power with Piety: People Power, Democracy, and the Rule of Law," eser *Law and Newly Restored Democracies: The Philippines Experience in Restoring Political Participation and Accountability*, editör Raul C. Pangalangan (Tokyo: Institute of Developing Economies, 2002), s. 3.

126 **"Tanrı hiçbir...donatmamıştır":** Benjamin Harrison, *This Country of Ours* (New York: Charles Scribner's Sons, 1897), s. ix.

126 **birbiri ile çelişen görüş:** Huq ve Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," s. 72; ayrıca William G. Howell, *Power Without Persuasion: The Politics of Direct Presi-dential Action* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2003), s. 13–16.

126 **birine sadık olan çalışanlar ile doldurmaya karşı çıkan birkaç anayasal korkuluğumuz:** Huq ve Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," s. 61–63; ayrıca Bruce Ackerman, *The Decline and Fall of the American Republic* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2010), s. 183.

126 **"ince bir düzen dokusu":** Huq ve Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," s. 70.

126 **başkanlık gücünün sınırlarını tanımlamıyor:** Huq ve Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," s. 29, 31. Ayrıca Howell, *Power Without Persuasion*, s. 13-14, 183–87; ve Ackerman, *The Decline and Fall of the American Republic*, s. 67–85.

127 **"Gerçekten demokrasi karşıtı olan bir liderin":** Huq ve Ginsburg, "How to Lose a Constitutional Democracy," s. 60, 75. Yale anayasa akademisyeni Bruce Ackerman da benzer bir sonuca ulaşır. Bkz. Ackerman, *The Decline and Fall of the American Republic.*

127 **Tüm başarılı demokrasiler...resmi olmayan kurallara dayanır.:** Bkz. Gretchen Helmke ve Steven Levitsky, *Informal Institutions and Democracy: Lessons from Latin America* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2006).

127 **yazılı olmayan kurallar:** Princeton anayasa akademisyeni Keith Whittington buna "adetler" der. Bkz. Keith E. Whittington, "The Status of Unwritten Constitutional Conventions in the United States," *University of Illinois Law Review* 5 (2013), s. 1847–70.

128 **yazısız kuralları ile desteklendiği:** Bkz. Scott Mainwaring ve Aníbal Pérez-Liñan, *Democracies and Dictatorships in Latin America: Emergence, Survival, and Fall* (New York: Cambridge University Press, 2013).

129 **Yazılı olmayan kurallar... her bölümünde mevcutturlar:** ABD Senatosundaki standartların ya da "geleneklerin" klasik bir anlatımı için bkz. Donald R. Matthews, *U.S. Senators and Their World* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1960).

129 **Bu fikir ne kadar sağduyulu gibi geliyor olursa olsun:** Richard Hofstadter, *The Idea of a Party System: The Rise of Legitimate Opposition in the United States, 1780–1840* (Berkeley: University of California Press, 1969), s. 8.

130 **Federalistler onları...vatan hainleri olarak görüyorlardı:** Joseph J. Ellis, *American Sphinx: The Character of Thomas Jefferson* (New York: Alfred A. Knopf, 1997), s. 122; Gordon S. Wood, *The Idea of America: Reflections on the Birth of the United States* (New York: Penguin Books, 2011), s. 114; Hofstadter, *The Idea of a Party System*, s. 105, 111.

130 **İngilizlerin desteklemekte olduğu kraliyet sistemini savunan:** Wood, *The Idea of America*, s. 244–45; Hofstadter, *The Idea of a Party System*, s. 94.

130 **Her iki tarafta diğerini yenmeyi umuyordu:** Wood, *The Idea of America*, s. 245.

130 **birbirlerini yok etmek yerine:** Hofstadter, *The Idea of a Party System.*

130 **yeni sol eğimli Cumhuriyetçi hükümet:** Gabriel Jackson, *The Spanish Republic and the Civil War, 1931–1939* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1965), s. 52.

131 **"Bolşevikleşmiş yabancı ajanlara":** Shlomo Ben-Ami, "The Republican 'Take-Over': Prelude to Inevitable Catastrophe," eser *Revolution and War in Spain, 1931–1939*, editör Paul Preston (London: Routledge, 2001), s. 58–60.

131 **"Şimdi bir girdaba girdik":** Gerard Alexander, *The Sources of Democratic Consolidation* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 2002), s. 111.

131 **kralcı ya da faşist olarak gören devrim karşıtları:** Raymond Carr, *Spain 1808–1939* (Oxford: Oxford University Press, 1966), s. 621.

131 **demokratik oyunu oynamaya razıymış gibi:** Michael Mann, *Fascists* (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), s. 330.

132 **temelinde..."sadık olmayan":** Juan J. Linz, "From Great Hopes to Civil War: The Breakdown of Democracy in Spain," eser *The Breakdown of Democratic Regimes: Europe*, editörler Juan J. Linz ve Alfred Stepan (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1978), s. 162.

132 **önemli bir tehdit:** Jackson, *The Spanish Republic and the Civil War*, s. 147–48.

132 **"mevcut kurumların rejimleri ile olan tüm iş birliğini yıkıyoruz":** Alıntılandığı eser Linz, "From Great Hopes to Civil War," s. 161.

133 **isyanı acımasız bir şekilde bastırdı:** Bu süreçte 2.000 kadar işçi öldü ve tahminen 20.000 solcu tutuklandı. Bkz. Hugh Thomas, *The Spanish Civil War* (London: Penguin Books, 2001), s. 136; Stanley Payne, *The Franco Regime 1936–1974* (Madison: University of Wisconsin Press, 1987), s. 43.

133 **Cumhuriyet muhalefetini...bağlantılı hale getirmeye çalıştı:** Jackson, *The Spanish Republic and the Civil War*, s. 165–68.

133 **kurumsal kendini tutma:** Kendini tutma terimini Alisha Holland'dan ödünç aldık. Bkz. Alisha Holland, "Forbearance," *American Political Science Review* 110, sayı 2 (Mayıs 2016), s. 232–46; ve Holland, *Forbearance as Redistribution: The Politics of Informal Welfare in Latin America* (New York: Cambridge University Press, 2017). Ayrıca bkz. Eric Nelson, "Are We on the Verge of the Death Spiral That Produced the English Revolution of 1642–1649?," History News Network, 14 Aralık 2014, http://historynewsnetwork.org/article/157822.

133 **"sabırla kendini kontrol etme":** *Oxford Dictionary,* Bkz.: https://en.oxforddictionaries.com/definition/forbearance.

133 **sonuna kadar:** Whittington, "The Status of Unwritten Constitutional Conventions in the United States," s. 106.

133 **Dini onayın kraliyet otoritesine güç verdiği:** Reinhard Bendix, *Kings or People: Power and the Mandate to Rule* (Berkeley: University of California Press, 1978), s. 7.

134 **"tanrısal" olmak:** Edmund Morgan, *Inventing the People: The Rise of Popular Sovereignty in England and America* (New York: W. W. Norton, 1988), s. 21; Bendix, *Kings or People*, s. 234.

134 **"gelecek nesiller bu iğrenç hareketten ötürü ah edecekler":** Anthony Dawson ve Paul Yachnin, editörler, *Richard II, The Oxford Shakespeare* (Oxford: Oxford University Press, 2011), s. 241.

135 **"Bu tamamen kraliyetin imtiyazıdır":** Whittington, "The Status of Unwritten Constitutional Conventions in the United States," s. 107.

135 **kanun değil, bir kendini kısıtlama standardıydı:** Julia R. Azari ve Jennifer K. Smith, "Unwritten Rules: Informal Institutions in Established De-mocracies," *Perspectives on Politics* 10, sayı 1 (Mart 2012); ayrıca Whittington, "The Status of Unwritten Constitutional Conven-tions in the United States," s. 109–12.

135 **"Ben istemeden de olsa":** Thomas Jefferson, Letter to the Vermont State Legislature, 10 Aralık 1807, alıntılandığı eser Thomas H. Neale, *Presidential Terms and Tenure: Perspectives and Proposals for Change* (Washington, DC: Congressional Research Service, 2004), s. 5.

136 **"eski ve geçerli sistemden herhangi bir sapma":** Bruce Peabody, "George Washington, Presidential Term Limits, and the Problem of Reluctant Political Leadership," *Presidential Studies Quarterly* 31, sayı 3, s. 402.

136 **"yazılı olmayan yasayı" ihlal edeceği:** Whittington, "The Status of Unwritten Constitutional Conventions in the United States," s. 110. Theodore Roosevelt 1912 yılında ardışık olmayan bir üçüncü dönem adaylığı aradı ve Cumhuriyet Partisinin adaylığını almayı başaramayınca bağımsız olarak yarışa girdi. Kampanya treninde, iki dönem limitini koruduğunu iddia eden bir adam tarafından vuruldu. Bkz. Elkins, Ginsburg ve Melton, *The Endurance of National Constitutions*, s. 47.

136 **FDR'ın 1940 yılında yeniden seçilmesi:** Azari ve Smith, "Unwritten Rules: Informal Institutions in Established Democracies," s. 44.

136 **özellikle başkanlık demokrasinde önem kazanır:** Bkz. Nelson, "Are We on the Verge of the Death Spiral That Produced the English Revolution of 1642–1649?"

136 **kolaylıkla kilitlenmelere...yol açabilir:** Juan J. Linz, "The Perils of Presidentialism," *Journal of Democracy* 1, sayı. 1 (Ocak 1990), s. 51–69; Ayrıca bkz. Gretchen Helmke, *Institutions on the Edge: The Origins and Consequences of Inter-Branch Crises in Latin America* (New York: Cambridge University Press, 2017).

137 **"sonuna kadar gitmek":** Mark Tushnet, "Constitutional Hardball," *The John Marshall Law Review* 37 (2004), s. 550, 523–53.

137 **görevden almak için..."görevi kötüye kullanma":** Page, *Perón*, s. 165.

137 **karar hükmünde kararnameler çıkarma yetkisi:** Delia Ferreria Rubio ve Matteo Gorreti, "When the President Governs Alone: The *Decretazo* in Argentina, 1989–1993," eser *Executive Decree Authority*, editörler John M. Carey ve Matthew Soberg Shugart (New York: Cambridge University Press, 1998).

137 **Menem bu tarz bir kısıtlama kullanmadı:** Ferreria Rubio ve Gorreti, "When the President Governs Alone," s. 33, 50.

138 **kongre...genel bir af kanunu geçirdi:** "Venezuela's Supreme Court Consolidates President Nicolás Maduro's Power," *New York Times*, 12 Ekim 2016; "Supremo de Venezuela declara constitucional el Decreto de Emergencia Económica," *El País*, 21 Ocak 2016. Bkz. http://internacional.elpais.com/internacional/2016/01/21/america/1453346802_377899.html.

138 ***chavista* mahkemesi:** "Venezuela Leaps Towards Dictatorship," *The Economist*, 31 Mart 2017; "Maduro podrá aprobar el presupuesto a espaldas del Parlamento," *El País*, 13 Ekim 2016. Bkz.: http://internacional.elpais.com/internacional/2016/10/13/america/1476370249_34778.html; "Venezuela's Supreme Court Consolidates President Nicolás Maduro's Power," *New York Times*, 12 Ekim 2016; "Supremo de Venezuela declara constitucional el Decreto de Emergencia Económica," *El País*, 21 Ocak 2016. Bkz. http://internacional.elpais.com/internacional/2016/01/21/america/1453346802_377899.html.

138 **"kongreden çıkan tüm yasaları":** "Radiografía de los chavistas que controlan el TSJ en Venezuela," *El Tiempo*, 29 Ağustos 2016. Bkz. http://www.eltiempo.com/mundo/latinoamerica/perfil-de-los-jueces-del-tribunal-supremo-de-justicia-de-venezuela-44143.

138 **Kongrede az sayıda dostu bulunan:** Lev Marsteintredet, Mariana Llanos ve Detlef Nolte, "Paraguay and the Politics of Impeachment," *Journal of Democracy* 42, sayı 4 (2013), s. 113.

139 **senato tarafından görevinden alındı:** Marsteintredet, Llanos ve Nolte, "Paraguay and the Politics of Impeachment," s. 112–14.

139 **"açık bir maskaralıktan":** Francisco Toro, "What's in a Coup?," *New York Times*, 29 Haziran 2012.

139 **tamamen yasaldı:** Paraguay'ın 1992 Anayasasının 225. maddesi, Kongrenin başkanının "görevlerini yerine getirmekte gösterdiği zayıf performans" nedeniyle mahkemeye verebilmesine izin veriyor. Bu "meclisteki senatörlerin üçte-ikisinin istediği anlama çekilebilecek kasten belirsiz bir madde." Bkz. Toro, "What's in a Coup?"

139 **"Çılgın":** Aníbal PérezLiñán, *Presidential Impeachment and the New Political Instability in Latin America* (New York: Cambridge University Press, 2007), s. 26.

139 **kendi adını taşıyan sütü:** Carlos De la Torre, *Populist Seduction in Latin America*, İkinci Baskı (Athens, OH: Ohio University Press, 2010), s. 106; PérezLiñán, *Presidential Impeachment and the New Political Instability in Latin America*, s. 155.

139 **açıkça ihlal eden:** Bkz. De la Torre, *Populist Seduction in Latin America*, s. 102; Ximena Sosa, "Populism in Ecuador: From José M. Velasco to Rafael Correa," eser *Populism in Latin America*, İkinci Baskı, editör Michael L. Conniff (Tuscaloosa, AL: University of Alabama Press, 2012), s. 172–73; and Pérez-Liñán, *Presidential Impeachment and the New Political Instability in Latin America*, s. 26.

140 **"gayet yasal bir biçimde":** Kousser, *The Shaping of Southern Politics*, s. 134–36.

141 **"amacı uğruna gittikçe daha büyük tehlikeleri göze alma çemberi":** Nelson, "Are We on the Verge of the Death Spiral That Produced the English Revolution of 1642–1649?" Ayrıca Linz, "The Perils of Presidentialism," ve Helmke, *Institutions on the Edge*.

142 **"Yasamanın engellemesi":** Nelson, "Are We on the Verge of the Death Spiral That Produced the English Revolution of 1642–1649?"

142 **canlı demokratik standartlar:** Bkz. Arturo Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes: Chile* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1978), s. 13–20.

142 **"taviz vermeye dayalı bir kültür":** Pamela Constable ve Arturo Valenzuela, *A Nation of Enemies: Chile Under Pinochet* (New York: W. W. Norton, 1991), s. 21–22. Ayrıca Luis Maira, "The Strategy and Tactics of the Chilean Counterrevolution in the Area of Political Institutions," eser *Chile at the Turning Point: Lessons of the Socialist Years, 1970–1973*, editörler Federico Gil, Ricardo Lagos ve Henry Landsberger (Philadelphia: Institute for the Study of Human Issues, 1979), s. 247.

142 **"tartışma yoktur":** Constable ve Valenzuela, *A Nation of Enemies*, s. 21.

142 **Soğuk Savaş kutuplaşması:** Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 22–39.

142 **burjuva anakronizmi:** Constable ve Valenzuela, *A Nation of Enemies*, s. 25.

142 **başka bir Küba'ya:** Youssef Cohen, *Radicals, Reformers, and Reactionaries: The Prisoner's Dilemma and the Collapse of Democracy in Latin America* (Chicago: University of Chicago Press, 1994), s. 100.

143 **"devasa bir nefret kampanyası":** Rodrigo Tomic, "Christian Democracy and the Government of the Unidad Popular," eser *Chile at the Turning Point: Lessons of the Socialist Years, 1970–1973*, editörler Federico Gil, Ricardo Lagos ve Henry Landsberger, s. 232.

143 **demokrasiye bağlı:** Paul Sigmund, *The Overthrow of Allende and the Politics of Chile, 1964–1976* (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 1977), s. 18; Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 45.

143 **gereken her şeyin yapılmasını:** Julio Faúndez, *Marxism and Democracy in Chile: From 1932 to the Fall of Allende* (New Haven, CT: Yale University Press, 1988), s. 181.

143 **Kendini tutmayı geride bırakan:** Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 48; Sigmund, *The Overthrow of Allende*, s. 111.

143 **Teminat Statüsü yasası:** Sigmund, *The Overthrow of Allende*, s. 118–20; Faúndez, *Marxism and Democracy in Chile*, s. 188–90.

143 **"karşılıklı anlayışın kırıldığı nokta":** Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 49.

144 **senato çoğunluğuna sahip olmasa bile:** Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 50–60, 81; Ricardo Israel, *Politics and Ideology in Allende's Chile* (Tempe: Arizona State University Center for Latin American Studies, 1989), s. 210–16.

144 **"yasal boşluklar":** Sigmund, *The Overthrow of Allende*, s. 133; Cohen, *Radicals, Reformers, and Reactionaries*, s. 104–5.

144 **"anayasal şah-mat":** Maira, "The Strategy and Tactics of the Chilean Counterrevolution," s. 249–56.

144 **bir silah olacaktı:** Maira, "The Strategy and Tactics of the Chilean Counterrevolution," s. 249–56; Israel, *Politics and Ideology in Allende's Chile*, s. 216.

144 **Allende'nin buna cevabı:** Sigmund, *The Overthrow of Allende*, s. 164.

144 **Allende'nin solcu destekçileri:** Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 67; Constable ve Valenzuela, *A Nation of Enemies*, s. 28.

144 **"faşizme kapı açmak":** Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 67–77.

145 **"Allende'nin tek bir gol bile atmamasına":** Israel, *Politics and Ideology in Allende's Chile*, s. 80.

145 **"anayasal şekilde düşürülmesi":** Jorge Tapia Videla, "The Difficult Road to Socialism: The Chilean Case from a Historical Perspective," eser *Chile at the Turning Point: Lessons of the Socialist Years, 1970–1973*, editörler Federico Gil, Ricardo Lagos ve Henry Landsberger, s. 56; Sigmund, *The Overthrow of Allende*, s. 282; Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 83–85.

146 **"ülkenin yasadışı başı":** Valenzuela, *The Breakdown of Democratic Regimes*, s. 89–94.

146 **hükümetin anayasal olmadığı:** Cohen, *Radicals, Reformers and Reactionaries*, s. 117.

BÖLÜM 6: AMERİKA SİYASETİNİN YAZILI OLMAYAN KURALLARI

147 **"Kongreden...isteyeceğim":** Franklin Roosevelt, İlk Başkanlık Konuşması, 4 Mart 1933, The Avalon Project: Documents in Law, History, and Diplomacy, Yale Law School, http://avalon.law.yale.edu/20th_century/froos1.ass.

148 **Mahkeme...büyük kısımlarını:** Samuel Eliot Morison ve Henry Steele Commager, *The Growth of the American Republic* (New York: Oxford University Press, 1953), s. 615-16.

148 **Roosevelt'in teklifi:** Sidney Milkis ve Michael Nelson, *The American Presidency: Origins and Development, 1776–2014*, Yedinci Baskı (Washington, DC: Congressional Quarterly Press, 2016), s. 378–79.

148 **Roosevelt'in mahkemeyi kendi adamları ile doldurma planı:** Noah Feldman, *Scorpions: The Battles and Triumphs of FDR's Great Supreme Court Justices* (New York: Twelve, 2010), s. 108.

149 **Federaller...çıkardılar:** Hofstadter, *The Idea of a Party System*, s. 107.

149 **Bu yasa...kullanıldı:** Matthew Crenson ve Benjamin Ginsberg, *Presidential Power: Unchecked and Unbalanced* (New York: W. W. Norton, 2007), s. 49–50; Hofstadter, *The Idea of a Party System*, s. 107–11.

149 **"yasal ve anayasal bir adım":** Hofstadter, *The Idea of a Party System*, s. 136, 140; Wood, *The Idea of America*, s. 246.

150 **"dost canlısı...bir avukat":** A.G.E., s. 216.

150 **"pek çok rakip":** Donald B. Cole, *Martin Van Buren and the American Political System* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1984), s. 39, 430.

150 **Van Buren'in jenerasyonu:** Bkz. Hofstadter, *The Idea of a Party System*, s. 216– 31.

151 **"duygusal yoğunluk":** Donald Fehrenbacher, *The South and the Three Sectional Crises* (Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1980), s. 27.

151 **"beyazların üzerine yükselecekler":** Alıntılandığı eser John Niven, *John C. Calhoun and the Price of Union: A Biography* (Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1988), s. 325.

151 **"Anayasaya ve Birliğe ihanet edenler":** ABD Temsilciler Meclisi temsilcisi Henry M. Shaw, 20 Nisan 1858. Bkz. https://archive.org/details/kansasquestionsp00shaw; Ulrich Bonnell Phillips, *The Life of Robert Toombs* (New York: The MacMillan Company, 1913), s. 183.

151 **Köle karşıtı:** Temsilci Thaddeus Stevens, ABD Temsilciler Meclisi, 20 Şubat 1850. Bkz.: https://catalog.hathitrust.org/Record/009570624.

152 **Yale tarihçisi Joanne Freeman:** Joanne B. Freeman, "Violence Against Members of Congress Has a Long, and Ominous, History," *Washington Post*, 15 Haziran 2017. Ayrıca bkz. Joanne B. Freeman, *The Field of Blood: Congressional Violence and the Road to Civil War* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2018).

152 **Başkan Lincoln...kanunu kaldırdı:** Milkis ve Nelson, *The American Presidency*, s. 212–13.

152 **inanılmaz yıkım:** Louis Menand, *The Metaphysical Club: A Story of Ideas in America* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2001), s. 61.

152 **siyasi bilim profesörü Woodrow Wilson:** Woodrow Wilson, *Congressional Government: A Study in American Politics* (Boston: Houghton Mifflin Company, 1885).

153 **"denemiş olan her adam":** Robert Green Ingersoll, *Fifty Great Selections, Lectures, Tributes, After Dinner Speeches* (New York: C. S. Farrell, 1920), s. 157–58.

123 **Cumhuriyet Kongresi...üye sayısını düşürdü:** Horwill, *The Usages of the American Constitution*, s. 188.

154 **"yüksek suç":** Keith Whittington, "Bill Clinton Was No Andrew Johnson: Comparing Two Impeachments," *University of Pennsylvania Journal of Constitutional Law* 2, sayı 2 (Mayıs 2000), s. 438–39.

154 **"kanlı gömleği katlayıp kaldırmalarını":** Charles Calhoun, *From Bloody Shirt to Full Dinner Pail: The Transformation of Politics and Governance in the Gilded Age* (New York: Hill and Wang, 2010), s. 88.

154 **döneminin sonunu getiriyordu:** C. Vann Woodward, *Reunion and Reaction: The Compromise of 1877 and the End of Reconstruction* (Boston: Little, Brown and Company), 1966.

155 **kutuplaşma kademeli olarak azaldı:** Nolan McCarty, Keith Poole ve Howard Rosenthal, *Polarized America: The Dance of Ideology and Unequal Riches* (Cambridge, MA: MIT Press, 2008), s. 10.

155 **İki taraflı işbirliği...mümkün kıldı:** Kimberly Morgan ve Monica Prasad, "The Origins of Tax Systems: A French American Comparison," *American Journal of Sociology* 114, sayı 5 (2009), s. 1366.

156 **İki ciltlik başyapıtı:** James Bryce, *The American Commonwealth*, cilt 1 (New York: Macmillan and Company, 1896), s. 393–94.

158 **sessiz kalır:** Howell, *Power Without Persuasion*, s. 13–14.

158 **başkanlık ofisi...yetkiler biriktirmiş:** Arthur Schlesinger, *The Imperial Presidency* (Boston: Houghton Mifflin, [1973] 2004); Crenson ve Ginsberg, *Presidential Power*; Ackerman, *The Decline and Fall of the American Republic*; Milkis ve Nelson, *The American Presidency*; Chris Edelson, *Power Without Constraint: The Post 9/11 Presidency and National Security* (Madison: University of Wisconsin Press, 2016).

158 **"anayasal şahmerdan":** Ackerman, *The Decline and Fall of the American Republic*, s. 87–119; Crenson ve Ginsberg, *Presidential Power*, s. 180–351; Edelson, *Power Without Constraint.*

158 **Presidents who find their agenda stalled:** William Howell, "Unitary Powers: A Brief Overview," *Presidential Studies Quarterly* 35, sayı 3 (2005), s. 417.

159 **Programlarının geciktirildiğini düşünen başkanlar:** Bkz. James F. Simon, *Lincoln and Chief Justice Taney: Slavery, Secession, and the President's War Powers* (New York: Simon & Schuster, 2007).

159 **"doğal olarak titizlik ve dikkat aşılayacaktır":** Alexander Hamilton, Federalist 74.

159 **"Ben yürünmemiş bir yolda ilerliyorum":** Alıntılandığı eser Fred Greenstein, *Inventing the Job of President: Leadership Style from George Washington to Andrew Jackson* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2009), s. 9.

160 **Enerjik bir şekilde...savunmuş:** Milkis ve Nelson, *The American Presidency*, s. 91.

160 **veto etme hakkını sadece...kullanmış:** A.G.E., s. 82.

160 **"pek çok tasarı imzaladım":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 82.

160 **Washington ayrıca...isteksiz davranmıştır:** Gerhard Peters ve John T. Woolley, "Executive Orders," The American Presidency Project, editörler John T. Woolley ve Gerhard Peters, Santa Barbara, California, 1999–2017. Erişim: http://www.presidency.ucsb.edu/data/orders.phs.

160 **"gücü...hazır olduğu için kazandığını":** Gary Wills, *Cincinnatus: George Washington and the Enlightenment* (Garden City, NY: Doubleday, 1984), s. 23.

160 **"Eğer...tek bir kişi":** Gordon Wood, *Revolutionary Characters: What Made the Founders Different* (New York: Penguin, 2006), s. 30–31. Ayrıca bkz. Seymour Martin Lipset, "George Washington and the Founding of Democracy," *Journal of Democracy* 9, sayı 4 (Ekim 1998), s. 24–36.

160 **yönetim teorisi:** Stephen Skowronek, *The Politics Presidents Make: Leadership from John Adams to Bill Clinton* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1993), s. 243-44.

160 **"sınırsız enerjisi ve hırsı":** Alıntılandığı eser Milkis ve Nelson, *The American Presidency*, s. 125–27.

161 **"fark etmiyor musun?":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 125.

161 **Roosevelt... inanılmaz bir şekilde kısıtlama göstermiştir:** A.G.E., s. 128.

161 **büyük bir özen sergilemiştir:** Sidney Milkis ve Michael Nelson, *The American Presidency: Origins and Development, 1776–2007*, Beşinci Baskı (Washington, DC: Congressional Quarterly Press, 2008), s. 217.

161 **Roosevelt...sınırları içinde davranmıştır:** A.G.E., s. 289–90.

161 **başkanlar...kendini limitleme standartlarına uymuşlardır:** Crenson ve Ginsberg, *Presidential Power*, s. 211; Ackerman, *The Decline and Fall of the American Republic*, s. 87.

161 **af güçlerini kullanmamış:** Lauren Schorr, "Breaking the Pardon Power: Congress and the Office of the Pardon Attorney," *American Criminal Law Review* 46 (2009), s. 1535–62.

162 **"ateşli bir Federal":** Alexander Pope Humphrey, "The Impeachment of Samuel Chase," *The Virginia Law Register* 5, sayı. 5 (Eylül 1889), s. 283–89.

162 **Jefferson...ısrarcı olmuştur:** Ellis, *American Sphinx*, s. 225.

162 **"baştan sona siyasi bir zulüm":** Humphrey, "The Impeachment of Samuel Chase," s. 289. Tarihçi Richard Hofstadter, Chase'in mahkemeye verilmesini "basit ve temel olarak partiler arası savaşın bir hareketidir," diye tanımlamıştır. (Hofstadter, *The Idea of a Party System*, s. 163).

162 **Senato Chase'in beraat etmesini sağlayarak:** Lee Epstein ve Jeffrey A. Segal, *Advice and Consent: The Politics of Judicial Appointment* (New York: Oxford University Press, 2005), s. 31.

163 **Federallerin...ile başlayan süreç boyunca:** Gerçekleşen yedi olay şudur; 1) 1800'de, sakatlanmış Federal Kongre Jefferson'ın yargıyı şekillendirmesini sınırlamak için mahkemenin üye sayısını altıdan beşe düşürmüştür. 2) 1801'de yeni başa gelen Jefforson yanlısı kongre mahkemenin boyunu tekrar beşten altıya çıkarmıştır. 3) 1807'de kongre Jefferson'a fazladan bir atama vermek için mahkemenin üye sayısını yediye yükseltmiştir. 4) 1837 yılında kongre Andrew Jackson'a iki atama verebilmek için mahkemenin üye sayısını dokuza çıkardı. 5) 1863 yılında kongre Lincoln'e kölelik karşıtı bir yargıç ataması hakkı verebilmek için mahkemenin üye sayısını ona çıkardı. 6) 1866 yılında Cumhuriyetçilerin çoğunlukta olduğu kongre Demokratik Başkan Andrew Johnson'ın mahkemeyi şekillendirmesini engellemek için mahkemenin üye sayısını yediye düşürdü. 7) 1869 yılında kongre yeni seçilmiş Cumhuriyetçi Başkan Ulysses S. Grant'a iki atama verebilmek için mahkemenin üye sayısını dokuza çıkardı. Bkz. Jean Edward Smith, "Stacking the Court," *New York Times*, 26 Temmuz 2007.

163 **"Bu zorbalıkların":** Woodrow Wilson, *An Old Master and Other Political Essays* (New York: Charles Scribner's Sons, 1893), s. 151.

163 **"partiler için oldukça cazip olduğunu":** Benjamin Harrison, *This Country of Ours* (New York: Charles Scribner's Sons, 1897), s. 317.

163 **"sınırlayacak kadar güçlü":** Horwill, *The Usages of the American Constitution*, s. 190.

163 **"olağanüstü bir kibre":** Lee Epstein ve Jeffrey A. Segal, *Advice and Consent: The Politics of Judicial Appointment* (New York: Oxford University Press, 2005), s. 46.

164 **"açık bir savaş ilanı":** Alıntılandığı eser H. W. Brands, *Traitor to His Class: The Privileged Life and Radical Presidency of Franklin Delano Roosevelt* (New York: Doubleday, 2008), s. 470–71.

164 **"Kendisini gerçek bir diktatör yapmak için bir adım,":** Alıntılandığı eser Feldman, *Scorpions*, s. 108.

164 **"anlamını...değiştirmek":** Brands, *Traitor to His Class*, s. 472

164 **"Tüm bu olay Makyavel kokuyor":** Gene Gressley, "Joseph C. O'Mahoney, FDR, and the Supreme Court," *Pacific Historical Review* 40, sayı. 2 (1971), s. 191.

164 **"Uzmanca geri çekilme":** Morison ve Commager, *The Growth of the American Republic*, s. 618.

165 **bir dizi araç geliştirmiştir:** Gregory Koger, *Filibustering: A Political History of Obstruction in the House and Senate* (Chicago: University of Chicago Press, 2010); Gregory J. Wawro ve Eric Schickler, *Filibuster: Obstruction and Lawmaking in the U.S. Senate* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2006).

165 **Senatoda...hiçbir kural yoktu:** Wawro ve Schickler, *Filibuster*, s. 6.

165 **"[Her senatörün] engelleyebileceği anlamına geliyordu":** Matthews, *U.S. Senators and Their World*, s. 100.

166 **bu tarz bir fonksiyon bozukluğu gerçekleşmedi:** A.G.E., s. 101; Wawro ve Schickler, *Filibuster*, s. 41.

166 **"potansiyel olarak bir tehlike oluşturuyor":** Matthews, *U.S. Senators and Their World*, s. 101.

166 **Matthews'un...yaptığı çığır açıcı çalışma:** A.G.E.; ayrıca Donald Matthews, "The Folkways of the United States Senate: Conformity to Group Norms and Legislative Effectiveness," *American Political Science Review* 53, sayı 4 (Aralık 1959), s. 1064–89.

166 **Nezaket...anlamına geliyor:** Matthews, *U.S. Senators and Their World*, s. 98– 99.

166 **"Bu...zor":** Alıntılandığı eser Matthews, "Folkways," 1959, s. 1069.

167 **"bir konuda düşmanınız olan kişiler":** Matthews, *U.S. Senators and Their World*, s. 98.

167 **"en azından bir dostluk görünümü gerektiriyor":** A.G.E., s. 99.

167 **"Eğer bir senatör...zorlarsa":** Matthews, "Folkways," s. 1072.

167 **"Bu arkadaşlık konusu değil":** Alıntılandığı eser Matthews, *U.S. Senators and Their World*, s. 100.

167 **Hiçbir kurumsal araç:** Senatodaki vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin ortaya çıkışı ve gelişimi için bkz. Sarah Binder ve Steven Smith, *Politics or Principle? Filibustering in the United States Senate* (Washington, DC: Brookings Institution Press, 1997); Wawro ve Schickler, *Filibuster* ve Koger, *Filibustering*.

167 **Yine de bu nadiren gerçekleşirdi:** Wawro ve Schickler, *Filibuster*, s. 25–28.

167 **"son prosedür silahı":** Binder ve Smith, *Politics or Principle?*, s. 114.

167 **sadece yirmi üç kez kullanılmıştır:** A.G.E., s. 11.

167 **kullanımı hafif bir artış gösterince:** Wawro ve Schickler, *Filibuster*, s. 41.

168 **Sarah Binder ve Steven Smith'e göre:** Binder ve Smith, *Politics or Principle?*, s. 60.

168 **vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin kullanımı düşüktü:** A.G.E., s. 9.

168 **"tavsiye ve rıza":** Horwill, *The Usages of the American Constitution*, s. 126–28; Lee Epstein ve Jeffrey A. Segal, *Advice and Consent: The Politics of Judicial Appointments* (New York: Oxford University Press, 2007); Robin Bradley Kar ve Jason Mazzone, "The Garland Affair: What History and the Constitution *Really* Say About President Obama's Powers to Appoint a Replacement for Justice Scalia," *New York University Law Review* 91 (Mayıs 2016), s. 58–61.

168 **Bunun gerçekleşmemesinin nedenlerinden:** Horwill, *The Usages of the American Constitution*, s. 137–38; Kar and Mazzone, "The Garland Affair," s. 59–60.

168 **kabine üyeliklerinden sadece dokuz tanesi:** Epstein ve Segal, *Advice and Consent*, s. 21.

168 **"üç jenerasyondur kırılmadan süregelen uygulamayı":** Horwill, *The Usages of the American Constitution*, s. 137– 38.

169 **%90'dan fazlası:** Dayandığı eser Kar ve Mazzone, "The Garland Affair," s. 107–14.

169 **Yüksek özelliklere sahip olan adaylar:** Epstein ve Segal, *Advice and Consent*, s. 106.

169 **aşırı muhafazakar Antonin Scalia:** A.G.E., s. 107.

169 **yetmiş dört olayda:** Dayandığı eser Kar ve Mazzone, "The Garland Affair," s. 107–14.

169 **"cephanesindeki en ağır silahtır":** James Bryce, *American Commonwealth* (New York: Macmillan and Company, [1888] 1896), s. 211.

169 **"partilerin seçilmiş görevlileri baltalamak...için kullandıkları bir araca":** Keith Whittington, "An Impeachment Should Not Be a Partisan Affair," *Lawfare*, 16 Mayıs 2017.

170 **mahkemeye vererek görevden almak için mevcut olan yasal bariyerler:** A.G.E.

170 **"Temsilciler Meclisi...kullanılmamalıdır":** Tushnet, "Constitutional Hardball," s. 528.

171 **Başkanlığı boyunca kullandığı...başkanlık emrinin:** Veri kaynağı Gerhard Peters ve John T. Woolley, "The American Presidency Project" (2017), http://www.presidency.ucsb.edu/executive_orders.php?year=2017.

171 **dönem için yarışma kararı:** Anayasa akademisyeni Noah Feldman mahkemeyi kendi adamları ile doldurma denemesini "Denenmiş olan en dikkat çekici anayasal üstünlük sağlama" olarak tanımlar. Bkz. Feldman, *Scorpions*, s. 108.

172 **Soğuk Savaşın gelmesi:** Edward Shils, *The Torment of Secrecy* (Glencoe: Free Press, 1956), s. 140.

172 **McCarthy...ulusal sahneye geçmiştir:** Richard Fried, *Nightmare in Red: The McCarthy Era in Perspective* (Oxford: Oxford University Press, 1990), s. 122.

172 **"Elimde...var":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 123.

173 **Ilımlı Cumhuriyetçiler alarma geçmişti:** A.G.E., s. 125.

173 **"Konuşmaya devam et":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 125.

173 **"Telefonunu kaldır":** Alıntılandığı eser Robert Griffith, *The Politics of Fear: Joseph McCarthy and the Senate* (Amherst: University of Massachusetts Press, 1970), s. 53-54.

173 **"Pembe Bayan":** Iwan Morgan, *Nixon* (London: Arnold Publishers, 2002), s. 19.

173 **"Kırmızı Biber":** Matthews, *U.S. Senators and Their World*, s. 70.

174 **McCarthy sürekli...suçlamış:** Fried, *Nightmare in Red*, s. 22.

173 **konusunda kararsız olan...Eisenhower:** David Nichols, *Ike and McCarthy: Dwight Eisenhower's Secret Campaign Against Joseph McCarthy* (New York: Basic Books, 2017), s. 12–15.

174 **Nixon bile:** Morgan, *Nixon*, s. 53.

174 **"acısını çekiyordu":** A.G.E., s. 57.

175 **"McCarthy akımının ruhunu ayakta tutmuş":** Geoffrey Kabaservice, *Rule and Ruin: The Downfall of Moderation and the Destruction of the Republican Party, from Eisenhower to the Tea Party* (New York: Oxford University Press, 2012), s. 126.

175 **basını düşman olarak görmüş:** Morgan, *Nixon*, s. 158–59; Keith W. Olson, *Watergate: The Presidential Scandal That Shook America* (Lawrence: University Press of Kansas, 2003). s. 2.

175 **anarşist ya da komünist:** Jonathan Schell, "The Time of Illusion," *The New Yorker*, 2 Haziran 1975; Olson, *Watergate*, s. 30.

175 **"Bir düşmanla...karşı karşıyayız":** Morgan, *Nixon*, s. 24.

175 **"savaşta":** Rick Perlstein, *Nixonland: The Rise of a President and the Fracturing of America* (New York: Scribner, 2008), s. 667.

175 **Nixon hükümetinin...yolu:** Morgan, *Nixon*, s. 160, 179; Olson, *Watergate*, s. 12; Perlstein, *Nixonland*, s. 517, 676.

175 **"düzinelerce Demokrat":** Morgan, *Nixon*, s. 24.

176 **Yönetim ayrıca...bir silah olarak kullanmış:** Perlstein, *Nixonland*, s. 413.

176 **Nixon'ın demokratik kurumlara yaptığı suç oluşturan saldırılar:** Olson, *Watergate*, s. 35–42.

176 **"yalın doğruyu bulmak için iki partili araştırma":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 90.

176 **neredeyse bir düzine Cumhuriyetçi senatör:** A.G.E., s. 76–82.

176 **Cox, Nixon'ın...talep etti:** A.G.E., s. 102.

177 **Rodino...Cumhuriyetçi desteğe sahipti:** A.G.E., s. 155.

177 **Nixon...umuduna tutunmuş olsa bile:** Morgan, *Nixon*, s. 186–87.

177 **"En fazla on, belki daha az":** Olson, *Watergate*, s. 164.

178 **Amerika'nın tamamen demokratikleştirilmesini:** Eric Schickler, *Racial Realignment: The Transformation of American Liberalism, 1932–1965* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2016).

178 **bugüne kadarki en büyük tehdidi:** Ayrıca bkz. Mickey, Levitsky ve Way, "Is America Still Safe for Democracy?," s. 20–29.

179 **"Eğer Scalia gerçekten öldüyse":** Aşağıdaki Scalia'nın ölümü üzerine gelen sosyal medya cevabı iki kaynağa dayanır: Jonathan Chait, "Will the Supreme Court Just Disappear?," New York Magazine, 21 Şubat 2016 ve "Supreme Court Justice Antonin Scalia Dies: Legal and Political Worlds React," The Guardian, 14 Şubat 2016.

179 **"Sıfırdan daha az şansı olan nedir?":** A.G.E.

180 **Amerika tarihinde ilk kez:** Kar ve Mazzone, "The Garland Affair," s. 53–111. Kar ve Mazzone'ye göre Amerika tarihinde senatonun başkanın Anayasa Mahkemesi adaylarını oylamayı reddettiği (hepsi de yirminci yüzyıl öncesinde olan) altı olay gerçekleşmiş. Bu altı olayda da adayların meşruluğu tartışmaya açıktır çünkü adaylıkların hepsi de yeni bir başkan seçildikten sonra gösterilmiştir ya da başkanın kendisi seçim yerine başkan yardımcısı olarak göreve geçmiştir (On dokuzuncu yüzyıl boyunca başkanlık makamına yükselen başkan yardımcılarının gerçekten başkan mı oldukları yoksa sadece vekâlet mi ettikleri konusunda anayasal bir tartışma olmuştur).

180 **bir başkan...isterse:** Dayandığı eser Kar ve Mazzone, "The Garland Affair," s. 107–14.

181 **"izci sözleri":** Konuşmanın metni için "To College Republicans: Text of Gingrich Speech," West Georgia News. Tekrar basım: http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/newt/newt78 speech.html.

182 **Meclis Azınlık Lideri Bob Michel:** Ike Brannon, "Bob Michel, House GOP Statesman Across Five Decades, Dies at Age 93," Weekly Standard, 17 Şubat 2017.

182 **Cumhuriyetçi çoğunluğu kazanmış olan:** Ronald Brownstein, The Second Civil War: How Extreme Partisanship Has Paralyzed Washington and Polarized America (New York: Penguin, 2007), s. 137, 144; Thomas E. Mann ve Norman J. Ornstein, The Broken Branch: How Congress Is Failing America and How to Get It Back on Track (Oxford: Oxford University Press, 2008), s. 65.

182 **Gingrich... isyankarlığa başladı:** Matt Grossman ve David A. Hopkins, Asymmetric Politics: Ideological Republicans and Interest Group Democrats (New York: Oxford University Press, 2016), s. 285.

182 **"sıfatları taş gibi kullanıyor":** Brownstein, The Second Civil War, s. 142.

182 **Demokratik rakiplerinin vatan sevgisini sorguluyordu:** Thomas E. Mann ve Norman J. Ornstein, It's Even Worse Than It Looks: How the American Constitutional System Collided with the New Politics of Extremism (New York: Basic Books, 2016), s. 35.

182 **"ülkemizi yok etmeye":** Alıntılandığı eser James Salzer, "Gingrich's Language Set New Course," Atlanta Journal-Constitution, 29 Ocak 2012.

182 **"Gingrich'in ağzından çıkanları":** Alıntılandığı eser Salzer, "Gingrich's Language Set New Course."

183 **Gingrich'in eski basın sekreteri Tony Blankley:** Gail Sheehy, "The Inner Quest of Newt Gingrich," Vanity Fair, 12 Ocak 2012.

183 **Gingrich and his team distributed memos:** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 39; James Salzer, "Gin-grich's Language Set New Course."

183 **"Gingrich Senatörleri":** Sean Theriault, The Gingrich Senators: The Roots of Partisan Warfare in Congress (Oxford: Oxford University Press, 2013).

184 **"Amerikan siyasetini...başka bir türe çevirdi":** Alıntılandığı eser Salzer, "Gingrich's Language Set New Course."

184 **Senato Azınlık Lideri Robert Dole:** Michael Wines, "G.O.S. Filibuster Stalls Passage of Clinton $16 Billion Jobs Bill," New York Times, 2 Nisan 1993.

184 **vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisinin kullanımının:** Binder ve Smith, Politics or Principle?, s.10–11; Mann ve Ornstein, The Broken Branch, s. 107– 8.

184 **"salgın" seviyesine:** Eski senatör Charles Mathias, alıntılandığı eser Binder ve Smith, Politics or Principle?, s. 6.

184 **Kapama önergelerinin...sayısı:** Veri Kaynağı: ABD Senatosu. Bkz.: https://www.senate.gov/pagelayout/reference/cloture_motions/clotureCounts.htm.

185 **Meclisteki Cumhuriyetçiler...taviz vermeyi reddediyordu:** Mann ve Ornstein, The Broken Branch, s. 109–10; Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 293.

185 **"teknik bir ayrıntıya":** Whittington, "Bill Clinton Was No Andrew Johnson," s. 459.

186 **örneği bulunmayan bir hareket ile:** Andrew Johnson'ın 1868 yılında mahkemeye verilmesi, başkanın anayasal otoritesi üzerinde ciddi riskler taşıyan daha büyük bir olaydı. Bkz. Whittington, "Bill Clinton Was No Andrew Johnson."

186 **"parti savaşlarının bir başka silahı":** Mann ve Ornstein, The Broken Branch, s. 122.

186 **Bu ideolojisinin bir kısmını...ortaya koydu:** Jacob Hacker ve Paul Pierson, Winner Take All Politics (New York: Simon & Schuster, 2010), s. 207.

186 **"Eğer yasadışı değilse, yap":** Alıntılandığı eser John Ydstie, "The K Street Project and Tom DeLay," NPR, 14 Ocak 2006.

186 **"tekrar ve tekrar":** Sam Tanenhaus, "Tom DeLay's Hard Drive," Vanity Fair, Temmuz 2004.

187 **"evidir":** Brownstein, The Second Civil War, s. 227.

187 **"Biz Demokratlar ile çalışmayız":** Tanenhaus, "Tom DeLay's Hard Drive."

187 **Başkan Bush ağır olarak sağ kanata yöneldi:** Brownstein, The Second Civil War, s. 263–323.

187 **Harry Reid ve diğer senato liderleri:** A.G.E., s. 339–40.

187 **Senatodaki Demokratlar ayrıca... uzaklaştılar:** Todd F. Gaziano, "A Diminished Judiciary: Causes and Effects of the Sustained High Vacancy Rates in the Federal Courts," The Heritage Foundation, 10 Ekim 2002; Mann ve Ornstein, The Broken Branch, s. 164–65.

188 ***New York Times*'ın alıntıladığı:** Neil Lewis, "Washington Talk: Democrats Readying for a Judicial Fight," New York Times, 1 Mayıs 2001.

188 **Demokratlar...vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisine başvurdular:** Tushnet, "Constitutional Hardball," s. 524–25; Epstein ve Segal, Advice and Consent, s. 99.

188 **"en önemli adeti":** Alıntılandığı eser Mann ve Ornstein, The Broken Branch, s. 167.

188 **vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisini kullananlar:** Veri kaynağı ABD Senatosu. Bkz. https://www.senate.gov/pagelayout/reference/cloture _motions/cloturecounts.htm.

188 **"normal düzene" dair resmi olmayan uygulama:** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 7, 50.

188 **sunulan tasarıların oranı:** Mann ve Ornstein, The Broken Branch, s. 172.

188 **"Mecliste hareketleri belirleyen ve uzun süredir ayakta olan standartlar":** Mann ve Ornstein, The Broken Branch, s. xi.

189 **140 saatlik yeminli şahit ifadesi:** Brownstein, The Second Civil War, s. 274–75.

189 **Kongrenin bekçi köpekliği:** A.G.E., s. 274–75.

189 **geniş bir kesimin paylaştığı standart:** Tushnet, "Constitutional Hardball," s. 526.

189 **2003 yılının başında... Texas Cumhuriyetçileri:** Steve Bickerstaff, Lines in the Sand: Congressional Redistricting in Texas and the Downfall of Tom DeLay (Austin: University of Texas Press, 2007), s. 132, 171.

190 **yeniden bölgelere ayırma planını:** A.G.E., s. 84–108.

190 **Yeni harita...bırakıyordu:** A.G.E., s. 102–4.

190 **"parti taraftarıydı":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 108.

190 **dört gün boyunca burada kaldılar:** A.G.E., s. 220, 228.

191 **DeLay... bizzat Washington'dan geldi:** A.G.E., s. 251–53.

191 **"gördüğüm en agresif harita":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 251–53.

192 **"Al Qaeda için silaha sarılmak":** "First Democrat Issue: Terrorist Rights," The Rush Limbaugh Show, 10 Ocak 2006. Bkz. https://origin-www.rushlimbaugh.com/daily/2006/01/10/first_democrat_issue_terrorist_rights/.

192 **McCarthy akımının sesini taşıyan:** Ann Coulter, Treason: Liberal Treachery from the Cold War to the War on Terrorism (New York: Three Rivers Press, 2003).

192 **"liberallerin tüm dünya görüşünde bir içgüdü":** Coulter, Treason, s. 292, 16.

192 **"Burada milyonlarca şüpheli var":** "Coulter Right on Rape, Wrong on Treason," CoulterWatch, 11 Aralık 2014. Bkz.: https://coulterwatch.wordpress.com/2014/12/11/coulter-right-on-rape-wrong-on-treason/#_edn3.

192 **Demokrat Partisi başkanlık adayı Barack Obama'yı:** Bu saldırıların bir özeti için bkz., Martin A. Parlett, Demonizing a President: The "Foreignization" of Barack Obama (Santa Barbara, CA: Praeger, 2014).

193 **Fox News programı Hannity & Colmes:** Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 129–30.

193 **"Obama tersini ispat etmediği sürece":** Parlett, Demonizing a President, s. 164.

193 **"totaliter diktatörlüğe":** "Res. Steve King: Obama Will Make America a 'Totalitarian Dictatorship,'" ThinkProgress, 28 Ekim 2008.

193 **"teröristler ile arkadaşlık":** Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 130.

193 **"siyasi kariyerine...başladığını":** Dana Milibank, "Unleashed, Palin Makes a Pit Bull Look Tame," Washington Post, 7 Ekim 2008.

193 **ırksal kodlar taşıyan konuşmaları:** Frank Rich, "The Terrorist Barack Hussein Obama," New York Times, 11 Ekim 2008.

194 **Obama'ya karşı çıkışları:** Bkz. Christopher S. Parker ve Matt A. Barreto, Change They Can't Believe In: The Tea Party and Reactionary Politics in America (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2013); Ayrıca bkz. Theda Skocpol ve Vanessa Williamson, The Tea Party and the Remaking of American Conservatism (New York: Oxford University Press, 2013).

195 **Georgia kongre üyesi Paul Broun:** "Georgia Congressman Calls Obama Marxist, Warns of Dictatorship," Politico, 11 Kasım 2008.

195 **"siz Anayasaya inanmıyorsunuz":** "Broun Is Asked, Who'll 'Shoot Obama,'" Politico, 25 Şubat 2011.

195 **"diktatör olduğunu":** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 214.

195 **akımın takipçileri sürekli:** Bkz. Parker ve Barreto, Change They Can't Believe In.

195 **"bir sola kayış değil":** Alıntılandığı eser Parker ve Barreto, Change They Can't Believe In, s. 2.

196 **"BU KANINIZI DONDURACAK!!!":** Alıntılandığı eser Jonathan Alter, The Center Holds: Obama and His Enemies (New York: Simon & Schuster, 2013), s. 36.

196 **"Barack Obama'nın...inanmıyorum":** Alıntılandığı eser Parker and Barreto, Change They Can't Believe In, s. 200.

196 **"ilk Amerika karşıtı başkan":** "Newt Gingrich: Obama 'First Anti-American President,'" Newsmax, 23 Mart 2016; ve "Gingrich: Obama's Worldview Shaped by Kenya," News-max, 12 Eylül 2010.

196 **"Ben inanmıyorum ve biliyorum":** Darren Samuelson, "Giuliani: Obama Doesn't Love America," Politico, 18 Şubat 2015.

197 **"Bilmiyorum":** "Mike Coffman Says Obama 'Not an American' at Heart, Then Apologizes," Denver Post, 16 Mayıs 2012.

197 **miti çürütmeyi reddettikleri için:** Gabriel Winant, "The Birthers in Congress," Salon, 28 Temmuz 2009.

197 **ABD Senatörleri Roy Blunt:** A.G.E.

197 **"çalışan elemanlarım var":** "What Donald Trump Has Said Through the Years About Where President Obama Was Born," Los Angeles Times, 16 Aralık 2016.

197 **yüksek profilli bir şekilde sorgulaması:** Parker ve Barreto, Change They Can't Believe In, s. 210.

198 **Cumhuriyetçilerin %37'si:** "Fox News Poll: 24 Percent Believe Obama Not Born in the U.S.", FoxNews.com, 7 Nisan 2011.

198 **Cumhuriyetçilerin %43'ü:** "Poll: 43 Percent of Republicans Believe Obama is a Muslim," The Hill, 13 Eylül 2015.

198 **Newsweek anketleri:** Daniel Stone, "Newsweek Poll: Democrats May Not Be Headed for a Bloodbath," Newsweek, 27 Ağustos 2010.

198 **"Çay Partisi hareketini mümkün olduğu kadar benimseyin":** Alıntılandığı eser Abramowitz, The Polarized Public?, s. 101.

199 **iyi finanse edilmiş organizasyonlar:** Skocpol ve Williamson, The Tea Party and the Remaking of American Conservatism, s. 83–120.

199 **Çay Partisi tarafından desteklenen yüzden fazla aday:** "How the Tea Party Fared," New York Times, 4 Kasım 2010. Ayrıca Michael Tesler, Post-Racial or MostRacial? Race and Politics in the Obama Era (Chicago: University of Chicago Press, 2016), s. 122–23.

199 **Meclis Çay Parti Toplantısının:** "Who Is in the Tea Party Caucus in the House?," CNN.com (Political Ticker), 29 Temmuz 2011.

199 **"hukukun üstünlüğü için bir tehdit":** "Ted Cruz Calls Obama 'The Most Lawless President in the History of This Country,'" Tu94.9FM. Bkz. http://tu949fm.iheart.com/articles/national-news-104668/listen-ted-cruz-calls-barack-obama-14518575/.

200 **bir grup genç meclis üyesi:** Bkz. Michael Grunwald bildiriyor The New New Deal: The Hidden Story of Change in the Obama Era (New York: Simon & Schuster, 2013), s. 140–42.

200 **"Genç Silahlar":** A.G.E., s. 140–42.

200 **"tek ve en önemli şey":** Alıntılandığı eser Abramowitz, The Polarized Public?, s. 122.

200 **Cumhuriyetçiler vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkilerini kullandılar:** Yasa tasarısı sonunda geçmiştir. Bkz. Joshua Green, "Strict Obstructionist," The Atlantic, Ocak/Şubat 2011.

200 **Senato engellemesi 2008 yılından sonra en yüksek seviyeye ulaştı:** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 87–89.

200 **"belirsiz ya da kalıcı vetolar":** A.G.E., s. 85.

200 **vakit geçirici konuşmalar yaparak kürsüyü işgal etme yetkisini kullanım sayısı baş döndürücü 385 rakamına ulaşacaktı:** Milkis ve Nelson, The American Presidency, s. 490.

200 **tur mahkemesi atamaları:** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 92– 94.

201 **"nükleer seçenek":** "Reid, Democrats Trigger 'Nuclear' Option; Eliminate Most Filibusters on Nominees," Washington Post, 21 Kasım 2013.

201 **"siyasi gücün haksız kullanımı":** Alıntılandığı eser A.G.E.

201 **"bekleyemeyiz":** Alıntılandığı eser Jonathan Turley, "How Obama's Power Plays Set the Stage for Trump," Washington Post, 10 Aralık 2015.

201 **Obama başkanlık otoritesini...kullanmaya başlamıştı:** Bkz. Nelson, "Are We on the Verge of the Death Spiral That Produced the English Revolution of 1642–1649?"

201 **"başkanlık muhtırası":** "Obama Mandates Rules to Raise Fuel Standards," New York Times, 21 Mayıs 2010.

202 **başkanlık emrini bildirdi:** "Obama to Permit Young Migrants to Remain in U.S.," New York Times, 15 Haziran 2012.

202 **Kongre...yasamayı geçirmeyi reddedince Başkan Obama:** "Obama Orders Cuts in Federal Greenhouse Gas Emissions," New York Times, 19 Mart 2015.

164 **Mitch McConnell eyaletleri... görmezden gelmeye teşvik etti:** "McConnell Urges U.S. States to Defy U.S. Plan to Cut Greenhouse Gases," New York Times, 4 Mart 2015.

202 **"John Calhoun'un Ayrılıkçıları":** "A New Phase in Anti-Obama Attacks," New York Times, 11 Nisan 2015.

203 **Borç limitini yükseltmekteki:** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 5.

165 **leaders of both parties knew:** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 6–7.

203 **borç limitini "rehin" alabilir:** Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 295–96; Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 7–10.

203 **"tüm sistemi alaşağı ederek":** Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks, s. 25–26.

203 **Çay Partisi tarafından desteklenen senatörler:** A.G.E., s. 7–8, 26–27.

203 **"Biz şaka yapmıyorduk":** A.G.E., s. 26.

204 **Senatodaki Cumhuriyetçiler...karışıyorlardı:** George W. Bush'un eski konuşma yazarı Michael Gerson'ın anlatımı ile "Senatonun yabancı bir hükümet ile ve özellikle de rakip bir hükümet ile yabancı politika işlerini yürütmeye hakkı yoktu. Cotton mektubu senatodaki Cumhuriyetçilerin anlaşmaların başarısız olmasını umduğunu gösteriyor." Michael Gerson, "The True Scandal of the GOP Senators' Letter to Iran," Washington Post, 12 Mart 2015.

204 **"derin bir şekilde düşünmekten kendimi alamadım":** Alıntılandığı eser Susan Milligan, "Disrespecting the Oval Office," U.S. News & World Report, 16 Mart 2015.

204 **Cotton ve yandaşları:** *New York Daily News* bir sonraki gün Hainler sözcüğünü büyük harflerle ön kapağına basmıştır.

204 **Yeniden Yapılaşma döneminden bu yana:** Kar ve Mazzone, "The Garland Affair."

204 **pek çok Cumhuriyetçi senatör:** "Republican Senators Vow to Block Any Clinton Supreme Court Nominee Forever," The Guardian, 2 Kasım 2006.

205 **"Eğer Hillary Clinton başkan olursa":** A.G.E.

205 **"tarihi örnek":** Alıntılandığı eser A.G.E.

206 **Onların oyları...bölünmüş durumda:** Marc J. Hetherington ve Jonathan D. Weiler, Authoritarianism and Polarization in American Politics (New York: Cambridge University Press, 2009); Abramowitz, The Polarized Public?

206 **"hayat tarzı olarak":** Bill Bishop ve Robert G. Cushing, The Big Sort: Why the Clustering of Like-Minded America Is Tearing Us Apart (Boston: Houghton Mifflin, 2008), s. 23.

206 **"biraz ya da çok mutsuz":** Shanto Iyengar, Gaurav Sood ve Yphtach Lelkes, "Affect, Not Ideology: A Social Identity Perspective on Polarization," Public Opinion Quarterly 76, sayı 3 (2012), s. 417–18.

206 **Bir Demokrat ya da Cumhuriyetçi olmak:** A.G.E.

206 **bu sayı daha da yüksekti:** Pew Research Center, "Partisanship and Political Animosity in 2016," 22 Haziran 2016, http://www.people-press.org/2016/06/22/partisanship-and-political-animosity-in-2016/.

207 **Demokratlar...temsil ediyorlardı:** Bkz. James L. Sundquist, Dynamics of the Party System: Alignment and ReAlignment of Political Parties in the United States (Washington, DC: The Brookings Institution, 1983), s. 214–27; Alan I. Abramowitz, The Disappearing Center: Engaged Citizens, Polarization, and American Democracy (New Haven, CT: Yale University Press, 2010), s. 54–56.

207 **Protestan Hristiyanlar:** Geoffrey Layman, The Great Divide: Religious and Cultural Conflict in American Party Politics (New York: Columbia University Press, 2001), s. 171.

207 **ortak noktada birleşiyordu:** Schickler, Racial Realignment, s. 179; Edward G. Carmines ve James A. Stimson, Issue Evolution: Race and the Transformation of American Politics (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1989), Bölüm 3.

207 **güneyli Demokratların muhalefeti ve...stratejik kontrolleri:** A.G.E., s. 119.

207 **"muhafazakar koalisyonunu":** Binder ve Smith, Politics or Principle?, s. 88.

208 **Güneyi demokratik hale getirmekle:** Bkz. Mickey, Paths out of Dixie.

208 **Nixon'ın "Güney Stratejisi":** Abramowitz, The Disappearing Center, s. 66–73; Tesler, Post-Racial or Most-Racial?, s. 11–13.

208 **uzun zamandır...olan:** Earl Black ve Merle Black, The Rise of Southern Republicans (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2002); Abramowitz, The Disappearing Center, s. 66–73.

208 **güneyli siyahlar:** Carmines ve Stimson, Issue Evolution.

208 **1965 yılındaki yeniden saflaşmanın sonrasında:** Matthew Levendusky, The Partisan Sort: How Liberals Became Democrats and Conservatives Became Republicans (Chicago: University of Chicago Press, 2009).

208 **parti üyeliği ve ideoloji birleşmişti:** A.G.E.; Abramowitz, The Disappearing Center, s. 63–73.

209 **iki parti arasındaki ideolojik farklar:** Bkz. Pew Research Center, Political Polarization in the American Public (Washington, DC: Pew Foundation), 12 Haziran 2014.

209 **sosyal, etnik ve kültürel tabanları:** Bu bölümün yararlandığı kaynak Hetherington ve Weiler, Authoritarianism and Polarization in American Politics; Abramowitz, The Disappearing Center; Abramowitz, The Polarized Public? ve Alan I. Abramowitz ve Steven Webster, "The Rise of Negative Partisanship and the Nationalization of U.S. Elections in the 21st Century," Electoral Studies 41 (2016), s. 12–22.

210 **bu oran %38 idi:** "It's Official: The U.S. Is Becoming a Majority-Minority Nation," U.S. News & World Report, 6 Temmuz 2015.

210 **ABD Nüfus Sayımı Bürosu:** Sandra L. Colby ve Jennifer M. Ortman, "Projections of the Size and Composition of the U.S. Population: 2014–2060," United States Census Bureau Curent Population Reports, Mart 2015. Bkz.: https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2015/demo/p25-1143.pdf.

210 **Beyaz olmayan Demokratik partideki oy oranı:** Tesler, Post-Racial or Most-Racial?, s. 166; Abramowitz, The Polarized Public?, s. 29.

210 **Cumhuriyetçi oylar:** Tesler, Post-Racial or Most-Racial?, s. 166–68.

210 **Cumhuriyet Partisi... Hristiyan sağı benimsedi:** Geoffrey C. Layman, The Great Divide: Religious and Cultural Conflict in American Party Politics (New York: Columbia University Press, 2001); Abramowitz, The Polarized Public?, s. 69–77.

210 **beyaz Protestanların %76'sının:** "The Parties on the Eve of the 2016 Election: Two Coalitions, Moving Further Apart," Pew Research Center, 13 Eylül 2016, http://www.peoplepress.org/2016/09/13/2-party-affiliation-among-voters-1992-2016/.

210 **Demokratların oranı:** Abramowitz, The Polarized Public?, s.67.

211 **evli, beyaz Hristiyanlar:** Abramowitz, The Disappearing Center, s. 129.

211 **2000'li yıllara gelindiğinde:** A.G.E., s. 129.

211 **artık iki parti...bölünmüştü:** Hetherington ve Weiler, Authoritarianism and Polarization in American Politics, s.27–28, 63–83.

211 **standartların çoğunu yıkan:** Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics; Mann ve Ornstein, It's Even Worse Than It Looks.

211 **Cumhuriyetçi seçmenler...güvenmekteler:** Levendusky, How Partisan Media Polarize America, s. 14–16; Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 149–64.

211 **Cumhuriyetçi seçmenlerin %69'u:** Levendusky, How Partisan Media Polarize America, s. 14.

211 **Popüler radyo konuşma programı sunucularının:** Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 170–74.

211 **Sağ-kanat basının yükselişi:** Theda Skocpol ve Alexander Hertel-Fernandez, "The Koch Network and Republican Party Extremism," Perspectives on Politics 16, sayı. 3 (2016), s. 681–99.

211 **"taviz yok" pozisyonunu:** Levendusky, How Partisan Media Polarize America, s. 152.

212 **California Cumhuriyetçi temsilcisi Darell Issa:** Levendusky, How Partisan Media Polarize America, s. 152.

212 **"Eğer uzak sağdan biraz bile kayarsanız":** Alıntılandığı eser Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 177.

212 **özellikle engelleyici bir duruşa zorlamıştı:** Skocpol ve Hertel-Fernandez, "The Koch Network," s. 681–99.

212 **Grover Norquist'in Vergi Reformunu Destekleyen Amerikalıları:** Elizabeth Drew, Whatever It Takes: The Real Struggle for Power in America (New York: Viking Press, 1997), s. 65.

212 **Refah İçin Amerikalılar...gibi dışarıdan gelen gruplar:** Skocpol ve Hertel-Fernandez, "The Koch Network," s. 683.

212 **Koch ailesi...harcaması yapmıştır:** A.G.E., s. 684.

213 **Cumhuriyet Partisi kültürel olarak homojen kalmıştır:** Grossman ve Hopkins, Asymmetric Politics, s. 43–46, 118–23.

213 **beyaz Protestanlar seçmenlerin azınlığını:** Abramowitz, The Disappearing Center, s. 129.

213 **"aşırı ısınmış, aşırı şüphesi ve aşırı saldırgan":** Richard Hofstadter, The Paranoid Style in American Politics and Other Essays (New York: Vintage, 1967), s. 4.

213 **"ellerinden kayıp gidiyor":** Parker ve Barreto, Change They Can't Believe In, s. 3, 157.

214 **"kendi ülkelerinde yabancı":** Arlie Russell Hochschild, Strangers in Their Own Land: Anger and Mourning on the American Right (New York: The New Press, 2016).

214 **"gerçek Amerikalılar":** Yapılan ulusal anketlerde Elizabeth Theiss-Morse kendilerini güçlü bir şekilde Amerikalı gören kişilerin "gerçek Amerikalılar" anlayışının aşağıdaki gibi olduğunu bulmuştur; 1) Amerika'da doğan, 2) İngilizce konuşan, 3) Beyaz ve 4) Hristiyan. Bkz. Elizabeth Theiss Morse, Who Counts as an American: The Boundaries of National Identity (New York: Cambridge

214 **"Amerikan seçmenleri sola kaymıyorlar":** Ann Coulter, Adios America! The Left's Plan to Turn Our Country into a Third World Hellhole (Washington, DC: Regnery Publishing, 2015), s. 19.

214 **"Ülkemizi Geri Alın":** Parker ve Barreto, Change They Can't Believe In.

BÖLÜM 8: KORKULUKLARA KARŞI TRUMP

215 **Shorenstein Merkezi tarafından yapılan çalışma:** Thomas E. Patterson, "News Coverage of Donald Trump's First 100 Days," Shorenstein Center on Media, Politics, and Public Policy, 18 Mayıs 2017, https://shorensteincenter.org/news-coverage-donald-trumps-first-100-days. Bu çalışmayı sunan haber kaynakları; *New York Times, Wall Street Journal* ve *Washington Post*'un yanı sıra, CNN, CBS, CNN, Fox News, NBC ve iki Avrupa kanalıdır.

216 **Trump yönetiminin yetkilileri çevrelerinin sarıldığını hissetmeye başladılar:** Bkz. Glenn Thrush ve Maggie Haberman, "At a Besieged White House, Tempers Flare and Confusion Swirls," *New York Times*, 16 Mayıs 2017.

216 **basının...haber raporları:** Patterson, "News Coverage of Donald Trump's First 100 Days."

216 **"tarihteki hiçbir siyasetçiye":** "Trump Says No President Has Been Treated More Unfairly," *Washington Post*, 17 Mayıs 2017.

217 **söylediğine göre...baskı yaptı:** "Comey Memo Says Trump Asked Him to End Flynn Investigation," *New York Times*, 16 Mayıs 2017; "Top Intelligence Official Told Associates Trump Asked Him If He Could Intervene with Comey on FBI Russia Probe," *Washington Post*, 6 Haziran 2017.

217 **Comey'i kovmasıydı:** Josh Gerstein, "Trump Shocks with Ouster of FBI's Comey," *Politico*, 9 Mayıs 2017; ve "Trump Said He Was Thinking of Russia Controversy When He Decided to Fire Comey," *Washington Post*, 11 Mayıs 2017.

217 **FBI'ın 82 yıllık tarihinde sadece bir kez:** Philip Bump, "Here's How Unusual It Is for an FBI Director to Be Fired," *Washington Post*, 9 Mayıs 2017; "FBI Director Firing in Early '90s Had Some Similarities to Comey Ouster," *U.S. News & World Report*, 10 Mayıs 2017.

217 **Trump...kurmaya çalıştı:** Tina Nguyen, "Did Trump's Personal Lawyer Get Preet Bharara Fired?," *Vanity Fair*, 13 Haziran 2017; "Mueller Expands Probe into Trump Business Transactions," *Bloomberg*, 20 Temmuz 2017.

218 **Trump onu da görevden aldı:** "Mueller Expands Probe into Trump Business Transactions."

218 **Trump Sessions'ı halk içinde küçük düşürerek:** Nolan McCaskill ve Louis Nelson, "Trump Coy on Sessions's Future: 'Time Will Tell,'" *Politico*, 25 Temmuz 2017; Chris Cilizza, "Donald Trump Doesn't Want to Fire Jeff Sessions. He Wants Sessions to Quit," CNN.com, 24 Temmuz 2017.

218 **kirli çamaşırlar bulmak amacıyla bir araştırma yürüttüler:** Michael S. Schmidt, Maggie Haberman ve Matt Apuzzo, "Trump's Lawyers, Seeking Leverage, Investigate Mueller's Investigators," *New York Times*, 20 Temmuz 2017.

218 **hükümetin şüpheli bir şekilde seçtiği Kurucu Meclis:** "Venezuela's Chief Prosecutor Luisa Ortega Rejects Dismissal," BBC.com, 6 Ağustos 2017.

218 **"Bu sözde yargıcın fikri":** "Trump Criticizes 'So-Called Judge' Who Lifted Travel Ban," *Wall Street Journal*, 5 Şubat 2017.

218 **"seçilmemiş bir yargıcın":** Beyaz Saray Basın Sekreteri Ofisi, "Statement on Sanctuary Cities Ruling," 25 Nisan 2017. Bkz. https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/04/25/statement-sanctuary-cities-ruling.

219 **Trump ise...cevap verdi:** "President Trump Is 'Absolutely' Considering Breaking Up the Ninth Circuit Court," *Time*, 26 Nisan 2017.

219 **af...açık bir siyasi amaç kazanmıştır:** Aftan bir kaç gece önce Trump siyasi bir mitingte "Bu odadaki insanlar Şerif Joe'yu seviyor mu?" diye sorduğunda yüksek alkış almıştır. Daha sonra ise "Şerif Joe işini yaptığı için mi yargılandı?" diye sormuştur. Bkz. "Trump Hints at Pardon for Ex-Sheriff Joe Arpaio," CNN.com, 23 Ağustos, 2017.

219 **Bu hareket...korkuları desteklemiştir:** "Trump's Lawyers Are Exploring His Pardoning Powers to Hedge Against the Russia Investigation," *Business Insider*, 20 Temmuz 2017.

219 **"Eğer başkan kendi taraftarlarını bu açıdan muaf tutabilirse":** Martin Redish, "A Pardon for Arpaio Would Put Trump in Uncharted Territory," *New York Times*, 27 Ağustos 2017.

219 **Trump yönetimi aynı zamanda...takılmıştır:** Ryan Lizza, "How Trump Broke the Office of Government Ethics," *The New Yorker*, 14 Temmuz 2017.

220 **Meclis Gözetim Başkanı Jason Chaffetz:** George W. Bush yönetiminde etik avukatı olan Richard Painter, Chaffetz'in hareketleri "güç kullanarak ikna etme" ve "siyasi misilleme" olarak tanımlıyor. "GOP Lawmaker Hints at Investigating Ethics Chief Critical of Trump," *New York Times*, 13 Ocak 2017.

220 **yönetim OGE'nin...zorla durdurmaya çalışmıştır:** "White House Moves to Block Ethics Inquiry into ExLobbyists on Payroll," *New York Times*, 22 Mayıs 2017.

220 **"kırık" bir OGE:** Lizza, "How Trump Broke the Office of Government Ethics."

220 **Trump, Comey'in yerine:** "Trump Faces Tough Choices in FBI Pick," *The Hill*, 15 Mayıs 2017. Trump'ın sonunda Christoper Wray'i ataması FBI'ın bağımsızlığı için geniş olarak kabul görmüştür.

220 **Senatodaki Cumhuriyetçiler...karşı çıkmışlardır:** "Trump Is Reportedly Considering Bringing Rudy Giuliani on as Attorney General amid Troubles with Jeff Sessions," *Business Insider*, 24 Temmuz 2017.

221 **"Amerikan insanlarının düşmanı":** "Trump Calls the News Media the 'Enemy of the American People,'" *New York Times*, 17 Şubat 2017.

221 **"Birinci Yasa Değişikliğini seviyorum":** "Remarks by President Trump at the Conservative Political Action Committee," Beyaz Saray Basın Sekreteri Ofisi, 24 Şubat 2017. Bkz.: https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/02/24/remarks-president-trump-conservative-political-action-conference.

221 **"Basın dünyasını rezil etti":** Bkz.: https://twitter.com/realdonaldtrump/status/847455180912181249.

221 **"Sanırım bu araştırdığımız bir konu":** Jonathan Turley, "Trump's Quest to Stop Bad Media Coverage Threatens Our Constitution," *The Hill*, 2 Mayıs 2017.

221 **milyonlarca dolarlık karalama davaları:** "Confrontation, Repression in Correa's Ecuador," Committee to Protect Journalists, 1 Eylül 2011, https://cpj.org/reports/2011/09/confrontation-repression-correa-ecuador.phs.

222 **"Eğer ben başkan olursam":** Conor Gaffey, "Donald Trump Versus Amazon: All the Times the President and Jeff Bezos Have Called Each Other Out," *Newsweek*, 25 Temmuz 2017.

222 **ayrıca... engellemekle tehdit etmiş:** Philip Bump, "Would the Trump Administration Block a Merger Just to Punish CNN?," *Washington Post*, 6 Temmuz 2017.

222 **Başkan Trump... başkanlık emrini imzaladı:** "President Trump Vows to Take Aggressive Steps on Immigration," *Boston Globe*, 25 Ocak 2017.

222 **"Eğer zorunda kalırsak":** "Judge Blocks Trump Effort to Withhold Money from Sanctuary Cities," *New York Times*, 25 Nisan 2017.

222 **Bu plan...hatırlattı:** "Venezuela Lawmakers Strip Power from Caracas Mayor," Reuters, 7 Nisan 2009.

223 **Başkan Trump mahkemeler tarafından engellendi:** "Judge Blocks Trump Effort to Withhold Money from Sanctuary Cities," *New York Times*, 25 Nisan 2017.

223 **değiştirmek için bir çağrıda bulundu:** Aaron Blake, "Trump Wants More Power and Fewer Checks and BalancesAgain," *Washington Post*, 2 Mayıs 2017. Ayrıca https://twitter.com/realdonaldtrump/status /869553853750013953.

223 **Senatodaki Cumhuriyetçiler...bu yetkinin...kullanılmasını kaldırdılar:** Aaron Blake, "Trump Asks for More Power. Here's Why the Senate GOP Will Resist," *Washington Post*, 30 Mayıs 2017.

224 **bazı Cumhuriyetçi liderler:** Bkz. Hasen, *The Voting Wars*; Ari Berman, *Give Us the Ballot: The Modern Struggle for Voting Rights in America* (New York: Picador, 2015).

224 **sıkı seçmen kimlik yasaları:** Berman, *Give Us the Ballot;* Benjamin Highton, "Voter Identification Laws and Turnout in the United States," *Annual Review of Political Science* 20, sayı 1 (2017), s. 49–67.

224 **Seçmenlere kimlik gösterme zorunluluğunu getiren kanunlar:** Justin Levitt, "The Truth About Voter Fraud," New York University School of Law Brenner Center for Justice (2007). Bkz.: https://www.brennancenter.org/publication/truth-about-voter-fraud; ayrıca Minnite, *The Myth of Voter Fraud*; Hasen, *The Voting Wars*, s. 41-73; Sharad Goel, Marc Meredith, Michael Morse, David Rothschild ve Houshmand ShiraniMehr, "One Person, One Vote: Estimating the Prevalence of DoubleVoting in U.S. Presidential Elections," yayınlanmamış metin, Ocak 2017.

224 **Tüm saygı değer çalışmalar:** Örnek için bkz. Levitt, "The Truth About Voter Fraud"; Minnite, *The Myth of Voter Fraud.*

224 **"modern bir seçim vergisi":** Alıntılandığı eser Berman, *Give Us the Ballot*, s. 223.

224 **Yaklaşık 300.000 Georgialı seçmen:** A.G.E., s. 223.

225 **"çok da gizli olmayan bir deneme":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 254.

225 **tasarıyı sundu:** A.G.E., s. 260–61.

225 **bu yasalar on beş eyalet tarafından kabul edilmişti:** Highton, "Voter Identification Laws and Turnout in the United States," s. 152–53.

225 **daha fazla etkisi olacağı:** Charles Stewart III, "Voter ID: Who Has Them? Who Shows Them?" *Oklahoma Law Review* 66 (2013).

225 **geçerli bir ehliyete sahip olmadığını:** A.G.E., s. 41–42.

225 **Adalet için Brennan Merkezi tarafından yapılan bir çalışma:** Berman, *Give Us the Ballot*, s. 254.

225 **yedisi daha katı seçmen kimlik yasaları benimsedi:** A.G.E., s. 264.

225 **Akademisyenler...yeni değerlendirmeye başladılar:** Highton, "Voter Identification Laws and Turnout in the United States," s. 153.

226 **"oyları baskılamanın en güçlü temsilcisi":** Peter Waldman, "Why We Should Be Very Afraid of Trump's Vote Suppression Commission," *Washington Post*, 30 Haziran 2017.

226 **Kobach... geçirmede yardımcı oldu:** Bkz. Ari Berman, "The Man Behind Trump's Voter-Fraud Obsession," *New York Times Magazine*, 13 Haziran 2017.

226 **popüler oyu "kazanmış":** Bkz.: https://twitter.com/realdonald trump/status/802972944532209664?lang=en.

226 **Bu iddiasını...yenilemiş:** "Without Evidence, Trump Tells Law-makers 3 Million to 5 Million Illegal Ballots Cost Him the Popular Vote," *Washington Post*, 23 Ocak 2017. Trump'ın açıklaması internet sitesi Infowars'da yazan komplo teorisyeni Alex Jones'un iddialarına dayanıyormuş gibi görünmektedir. Bkz. Jessica Huseman ve Scott Klein, "There's No Evidence Our Election Was Rigged," ProPublica, 28 Kasım 2016.

226 **ulusal çapta yürütülen bir seçim gözlem projesi:** Huseman ve Klein, "There's No Evidence Our Election Was Rigged."

226 ***Washington Post* muhabiri Philip Bump:** "There Have Been Just Four Documented Cases of Voter Fraud in the 2016 Election," *Washington Post*, 1 Aralık 2016.

226 **"kesinlikle doğru":** Berman, "The Man Behind Trump's Voter-Fraud Obsession."

226 **"muhtemelen hiç bilemeyeceğiz":** Max Greenwood ve Ben Kamisar, "Kobach: 'We May Never Know' If Clinton Won Popular Vote," *The Hill*, 17 Temmuz 2019.

227 **Komisyon ayrıca...denemiştir:** Waldman, "Why We Should Be Very Afraid of Trump's Vote Suppression Commission."

227 **hataların sayısının:** Goel, Meredith, Morse, Rothschild ve Houshmand, "One Person, One Vote."

227 **Trump'ın Seçim Bütünlüğü Danışma Komisyonu:** Temmuz 2017 tarihinde kırk dört eyaletin seçmen bilgilerini Komisyon ile paylaşmayı reddettiği rapor edilmiştir. Bkz. "Forty-Four States and DC Have Refused to Give Certain Voter Information to Trump Commission," CNN.com, 5 Temmuz 2017.

230 **Hukuk ve Adalet Partisi:** "Poland's President Vetoes 2 Laws That Limited Courts' Independence," *New York Times*, 24 Temmuz 2017.

230 **Sadık olan aktif üyeler:** Örneğin California temsilcisi Duncan Hunter 2016 kampanyası sırasında çekilmiş olan *Access Hollywood* kasedi yayınlandığında halka açık bir şekilde Trump'ı savunmuştur. Bkz. "Trump's 10 Biggest Allies in Congress," *The Hill*, 25 Aralık 2016.

231 **birkaç tanesi sessizce...bastırdı:** "Special Counsel Appointment Gets Bipartisan Praise," *The Hill*, 17 Mayıs 2017.

232 **önemli Cumhuriyetçi senatörler:** "Republicans to Trump: Hands off Mueller," *Politico*, 12 Haziran 2017.

232 **Senatör Yargı Komitesi Başkanı Chuck Grassley:** A.G.E.

232 **Graham, McCain ve Corker:** Bkz.: https://projects.fivethirtyeight.com/congress-trump-score/?ex_cid=rrpromo.

232 **"sınır çizgilerini bulmuş":** "Senators Unveil Two Proposals to Protect Mueller's Russia Probe," *Washington Post*, 3 Ağustos 2017; Tracy, "As Mueller Closes In, Republicans Turn away from Trump."

233 **Başkan Trump'ın onaylama oranı:** Jeffrey M. Jones, "Trump Has Averaged 50% or Higher Job Approval in 17 States," Gallup News Service, 24 Temmuz 2017. Bkz. http://www.gallus.com/poll/214349/trump-averaged-higher-job-approval-states.aspx.

233 **Demokratik senatör Joe Manchin:** Bkz.: https://projects.fivethirtyeight.com/congress-trump-score/?ex_cid=rrpromo.

233 ***The Hill* Manchin'i...listesinde göstermiştir:** "Trump's 10 Biggest Allies in Congress."

233 **"yeterince şey duymadık mı":** "In West Virginia, Trump Hails Conservatism and a New GOP Governor," *New York Times*, 3 Ağustos 2017.

234 **hükümete verilen desteğin artmasına neden olurlar:** Tekrar bkz. Mueller, *War, Presidents, and Public Opinion* ve Amerika Birleşik Devletleri'nde bayrak etrafında toplanma etkisi ile ilgili yapılmış daha güncel çalışmalar; örneğin, Oneal ve Bryan, "The Rally 'Round the Flag Effect in U.S. Foreign Policy Crises, 1950–1985," Baum, "The Constituent Foundations of the Rally-Round-theFlag Phenomenon," ve Chatagnier, "The Effect of Trust in Government on Rallies 'Round the Flag."

234 **Vatandaşlar...görmezden gelmeye...daha yatkın olurlar:** Huddy, Khatib ve Capelos, "The Polls-Trends," s. 418–50; Darren W. Davis ve Brian D. Silver, "Civil Liberties vs. Security: Public Opinion in the Context of the Terrorist Attacks on America," *American Journal of Political Science* 48, sayı 1 (2004), s. 28–46; Huddy, Feldman ve Weber, "The Political Consequences of Perceived Threat and Felt Insecurity," s. 131–53; ve Adam J. Berinsky, *In Time of War: Understanding American Public Opinion from World War II to Iraq* (Chicago: University of Chicago Press, 2009), Bölüm 7.

234 **Yargıçlar da inanılmaz şekilde...isteksiz olurlar:** Howell, *Power Without Persuasion*; Ackerman, *The Decline and Fall of the American Republic*, s. 67–85.

235 **Başkan Trump'ın yabancı politika konusundaki beceriksizliği:** 2016 kampanyası sırasında pek çoğu eski Bush yönetiminin üyeleri olan elli Cumhuriyetçi dış politika uzmanı bir mektup yazarak Trump'ın cahilliğinin ve pervasızlığının "ulusumuzun güvenliğini riske atacağı" konusunda uyarmışlardır. Bkz. "50 G.O.S. Officials Warn Donald Trump Would Put Nation's Security 'At Risk,'" *New York Times*, 8 Ağustos 2016.

235 **"davranış standartlarını ezip geçmiştir":** David Brooks, "Getting Trump out of My Brain," *New York Times*, 8 Ağustos 2017.

236 **"kapalı ve zırhlı limuzinden":** James Wieghart ve Paul Healy, "Jimmy Carter Breaks Protocol at Inauguration," *New York Daily News*, 21 Ocak 1977.

236 **"resmi olmayan bir adet":** Christine Hauser, "The Inaugural Parade, and the Presidents Who Walked It," *New York Times*, 19 Ocak 2017.

236 **William Henry Harrison...gelenekleri yıkmıştır:** Paul F. Boller, *Presidential Campaigns: From George Washington to George W. Bush* (Oxford: Oxford University Press, 2004), s. 70

236 **"Tuskegee'den Booker T. Washington":** Takip eden olayın kaynağı Clarence Lusane, *The Black History of the White House* (San Francisco: City Lights Books, 2011), s. 219-78.

237 **"geçerli sosyal etiketin":** A.G.E.

237 **Başkan Trump...geleneğini yıkmıştı:** "President Trump Breaks a 150-Year Tradition of Pets in the White House," AOL.com, 28 Temmuz 2017.

237 **"Amerikan katliamından":** Yashar Ali, "What George W. Bush Really Thought of Donald Trump's Inauguration," *New York Magazine*, 29 Mart 2017.

238 **teknik olarak...zorunda değildir:** Hükümet Etikleri Ofisinin eski başkanı Walter Shaub'un dediği gibi "Her gün işe gitmeyi, ayaklarınızı masaya koymayı ve gazetenizi okuyup başka bir hiçbir şey yapmamayı göze aldığınız sürece Enerji Departmanı Sekreteri olup Chevron, Exxon ve B.S (hisselerini) geride tutabilirsiniz ve bu bir kanuna karşı gelmez." Bkz. Lizza, "How Trump Broke the Office of Government Ethics."

238 **Başkan Trump bu tarz bir kendini tutma göstermedi:** Trump uluslararası iş anlaşmaları ve Trump Organizasyonuna yönelik yoğun bağı ile pek çok olası çıkar çatışması ile karşılaşıyor. Seçiminden haftalar sonra Sunlight Foundayion bu çatışmaların "kırmızı bayrak" seviyesinde olanlarına ait bir liste hazırladı ve Kasım 2016 tarihinde bunların otuz iki tanesini yayınladı. Ayrıca Trump'ın kabinesine ve danışmanlığına atadığı dünyanın enerji, finans ve lobi sektörlerinden gelen isimler de potansiyel çıkar çatışmaları ile karşılaşmaktadır. Veri için bkz: http://www.sunlightfoundation.com

238 **Hükümet Etikleri Ofisi:** "As Trump Inquiries Flood Ethics Office, Director Looks to House for Action," NPR.com, 17 Nisan 2017. Trump'ın yasa ekibi eski Başkan Yardımcısı Nelson Rockefeller'ı ailesinin servetinden tamamen ayrılmayan yönetim yetkililerinden biri olarak örnek göstermiştir. Ancak Başkan Yardımcısı Rockefeller potansiyel çıkar çatışmaları nedeniyle dört ay süren bir duruşmaya maruz kalmıştır. Bkz. "Conflicts of Interest: Donald Trump 2017 vs. Nelson Rockefeller 1974," CBSNews.com, 13 Ocak 2017.

238 **Başkan Trump...ihlal etmiş oluyordu:** Bkz. https://twitter.com/real donaldtrump/status/802972944532209664?lang=en.

238 **"milyonlarca" yasadışı seçmene:** "California Official Says Trump's Claim of Voter Fraud Is 'Absurd,'" *New York Times*, 28 Kasım 2016; "Voter Fraud in New Hampshire? Trump Has No Proof and Many Skeptics," *New York Times*, 13 Şubat 2017; "Trump's Baseless Assertions of Voter Fraud Called 'Stunning,'" *Politico*, 27 Kasım 2016.

239 **önce yapılan anketler:** "Un Tercio de los Mexicans Cree Que Hubo Fraude en las Elecciones de 2006," *El Pais*, 3 Temmuz 2008. Bkz.: https://elpais.com/internacional/2008/07/03/actualidad/1215036002_850215.html; Emir Olivares Alonso, "Considera 71% de los Mexicanos que Puede Haber Fraude Electoral," *La Jornada*, 29 Haziran 2012. Bkz: http://www.jornada.unam.mx/2012/06/29/politica/003n1pol.

239 **"önemli ölçüde" hile:** Sam Corbett-Davies, Tobias Konitzer ve David Rothschild, "Poll: 60% of Republicans Believe Illegal Immigrants Vote; 43% Believe People Vote Using Dead People's Names," *Washington Post*, 24 Ekim 2016.

239 **Cumhuriyetçilerin %47'si percent of Republicans:** "Many Republicans Doubt Clinton Won Popular Vote," *Morning Consult*, 27 Temmuz 2017.

240 **Cumhuriyetçilerin %52'si:** Ariel Malka ve Yphtach Lelkes, "In a New Poll, Half of Republicans Say They Would Support Postponing the 2020 Election If Trump Proposed It," *Washington Post*, 10 Ağustos 2017.

240 **"Felaket!":** https://twitter.com/realdonaldtrump/status/837996746236182529; Ayrıca bkz.: www.politifact.com/truth-o-meter/article/2017/mar/21/timeline-donald-trumps-false-wiretapping-charge%2F.

240 **"inkâr edilemez gerçekleri reddetmemeli":** "Many Politicians Lie, but Trump Has Elevated the Art of Fabrication," *New York Times*, 8 Ağustos 2017.

241 ***PolitiFact*...sınıflandırmıştır:** *PolitiFact*. Bkz: http://www.politifact.com/personalities/donald-trump/.

241 **"inanılmaz bir şey başardığını":** David Leonhardt ve Stuart Thompson, "Trump's Lies," *New York Times*, https://www.nytimes.com/interactive/2017/06/23/opinion/trumps-lies.html?mcubz=1.

241 **Başkan Trump...iddia etmiştir:** Rebecca Savransky, "Trump Falsely Claims He Got Biggest Electoral College Win Since Reagan," *The Hill*, 16 Şubat 2017; Tom Kertscher, "Donald Trump Not Close in Claiming He Has Signed More Bills in First Six Months Than Any President," *PolitiFact Wisconsin*, 20 Temmuz 2017, http://www.politifact.com/wisconsin/statements/2017/jul/20/donald-trump/donald-trump-not-close-claiming-he-has -signed-more/.

241 **"duydukları en büyük konuşmayı":** Ella Nilsen, "Trump: Boy Scouts Thought My Speech Was 'Greatest Ever Made to Them.' Boy Scouts: No," *Vox*, 2 Ağustos 2017.

241 **dürüst olmayan biri olarak görmemişlerdir:** 2017 ortalarında yapılan anketler Amerikalıların %57'sinin Trump'ın dürüst olmadığına inandığını gösteriyor. Bkz. Quinnipiac University Poll, "Trump Gets Small Bump from American Voters," 10 Ocak 2017 (https://poll.qu.edu/national/release-detail?ReleaseID=2415); "U.S. Voters Send Trump Approval to Near Record Low," 10 Mayıs 2017 (https://poll.qu.edu/national/release-detail?ReleaseID=2456); "Trump Gets Small Bump from American Voters," 29 Haziran 2017 (https://poll.qu.edu/national/release-detail?ReleaseID=2471).

241 **Vatandaşların...hakları:** Bkz. Robert Dahl, *Polyarchy: Participation and Opposition* (New Haven, CT: Yale University Press, 1971).

242 **"Dünyadaki en yalancı insanlar":** "With False Claims, Trump Attacks Media on Turnout and Intelligence Rift," *New York Times*, 21 Ocak 2017. Ayrıca bkz.: http://video.foxnews.com/v/5335781902001/?#sp=show-clis.

243 **"Kötü izlenme oranlarına sahip olan @Morning_Joe'nun":** https://twitter.com /realdonaldtrump/status/880408582310776832, https://twitter.com/realdonaldtrump/status/880410114456465411.

243 **Basın Sekreteri Sean Spicer:** "CNN, *New York Times*, Other Media Barred from White House Briefing," *Washington Post*, 24 Şubat 2017.

244 **tek modern örneği:** "Trump Not the Only President to Ban Media Outlets from the White House," ABC10.com, 24 Şubat 2017.

244 **İnsanların...sınırlı bir yetenekleri vardır:** Daniel Patrick Moynihan, "Defining Deviancy Down: How We've Become Accustomed to Alarming Levels of Crime and Destructive Behavior," *The American Scholar* 62, sayı 1 (Winter 1993), s. 17–30.

245 **sadece tek bir senatör:** Maine'den Susan Collins oylarının %79'unu Trump yanlısı olarak verdi. Bkz.: https://projects.fivethirtyeight.com/congress-trump-score/?ex_cid=rrpromo.

245 **senatörü Ben Sasse:** Bkz.: https://projects.fivethirtyeight.com/congress-trump-score/?ex_cid=rrpromo.

245 **Cumhuriyetçilerin adayı olan Greg Gianforte:** "GOP Candidate in Montana Race Charged with Misdemeanor Assault After Allegedly Body-Slamming Reporter," *Washington Post*, 24 Mayıs 2017.

245 **"taraflı ya da doğru olmayan":** "Attitudes Toward the Mainstream Media Take an Unconstitutional Turn," *The Economist*, 2 Ağustos 2017; https://www.economist.com/blogs/graphicdetail /2017/08/daily-chart-0.

246 **"Okullarını...kullanıyorlar":** "Why Join the National Rifle Association? To Defeat Liberal Enemies, Apparently," *The Guardian*, 1 Temmuz 2017.

247 **"gına geldi":** " 'We're Coming for You': NRA Attacks *New York Times* in Provocative Video," *The Guardian*, 5 Ağustos 2017.

BÖLÜM 9: DEMOKRASİYİ KURTARMAK

249 **ancak 1965 yılından sonra:** Mickey, *Paths out of Dixie.*

249 **derin kutuplaşma:** Mickey, Levitsky ve Way, "Is America Still Safe for Democracy?," s. 20–29.

250 **yükselen bir inanış mevcut:** Bkz. Larry Diamond, "Facing Up to the Democratic Recession," *Journal of Democracy* 26, sayı. 1 (Ocak 2015), s. 141–55; ve Roberto Stefan Foa ve Yascha Mounk, "The Democratic Disconnect," *Journal of Democracy* 27, sayı 3 (Temmuz 2016), s. 5–17.

250 **Larry Diamond:** Diamond, "Facing Up to the Democratic Recession."

250 **dünya çapındaki demorasinin geriye doğru kayma dalgasının:** Steven Levitsky ve Lucan A. Way, "The Myth of Democratic Recession," *Journal of Democracy* 26, sayı 1 (Ocak 2015), s. 45–58.

251 **ABD hükümetleri diplomatik baskıyı...kullanarak:** Levitsky ve Way, *Competitive Authoritarianism*; Mainwaring ve Pérez-Liñan, *Democracies and Dictatorships in Latin America.*

252 **Trump sonrası Cumhuriyet partisi:** Cumhuriyetçilerin hükümetin çeşitli dallarında kontrolü ele almaları, şehir merkezlerindeki Demokratik oyların odaklanması ile gerçekleşti. Bu da ufak kasaba ve kırsal alanlarda hakim olan Cumhuriyetçilere Seçmenler Kurulunda ve özellikle senatoda üstünlük vererek ulusal alanda yenilmelerini imkansız hale getirdi.

254 **Aynı zamanda demografik olarak:** Bkz.: https://www.census.gov/quickfacts/NC.

255 **"ülkenin aşırı partisel siyasetini ve büyüyen karşılıklı güvensizliğini gösteren küçük bir evren":** Jedediah Purdy, "North Carolina's Partisan Crisis," *The New Yorker*, 20 Aralık 2016.

255 **parti üyeleri...savaşmıştır:** "North Carolina Governor Signs Con-troversial Transgender Bill," CNN.com, 24 Mart 2016.

255 **"daha kutuplaşmış ve daha hırçın":** Alıntılandığı eser Mark Joseph Stern, "North Carolina Republicans' Legislative Coup Is an Attack on Democracy," *Slate*, 15 Aralık 2016.

255 **Yapılan değişiklikler...sonuçlanmıştır:** Max Blau, "Drawing the Line on the Most Gerrymandered District in America," *The Guardian*, 19 Ekim 2016.

256 **Çabalarına...başladılar:** Bkz.: http://pdfserver.amlaw.com/nlj/7-29-16%204th%20Circuit%20NAACP%20 v%20NC.pdf, s. 10, 13.

256 **Sıkı bir seçmen kimliği yasası geçirdiler:** "North Carolina Governor Signs Extensive Voter ID Law," *Washington Post*, 12 Ağustos 2013; ve "Critics Say North Carolina Is Curbing the Black Vote. Again," *New York Times*, 30 Ağustos 2016.

256 **"neredeyse cerrahi bir hassaslıkla":** "Justices Reject Two Gerrymandered North Carolina Districts, Citing Racial Bias," *New York Times*, 27 Mayıs 2017.

256 **Cumhuriyetçiler...üzerindeki kontrollerini:** "Critics Say North Carolina Is Curbing the Black Vote. Again."

256 **McCrory...seçim sonuçlarını kabul etmeyi reddederken:** "North Carolina Governor Al-leges Voter Fraud in Bid to Hang On," *Politico*, 21 Kasım 2016; ve "North Carolina Gov. Pat McCrory Files for Recount as Challenger's Lead Grows," NBCNews.com, 22 Kasım 2016.

257 **"sürpriz bir özel toplantı":** "Democrats Protest as GOP Calls Surprise Special Session," WRAL.com, 14 Aralık 2016.

257 **"meclis darbesi":** "NC Is in the Hot National Spotlight Yet Again as Media Focus on General Assembly, Cooper," *Charlotte Observer*, 16 Aralık 2016; Stern, "North Carolina Republicans' Legislative Coup Is an Attack on Democracy."

257 **"yüzsüzce güç kapmak":** "A Brazen Power Grab in North Carolina," *New York Times*, 15 Aralık 2016.

257 **Senato...yetkisini kendisine verdi:** "Proposed Cuts to Gov. Elect Roy Cooper's Appointment Powers Passes NC House in 70–36 Vote," *News & Observer*, 15 Aralık 2016; ve bkz. "Bill Would Curb Cooper's Appointment Powers," WRAL.com, 14 Aralık 2016.

257 **Görevden ayrılmakta olan vali McCrory:** "Before Leaving Office, McCroryProtected 908 State Jobs from Political Firings," *News & Observer*, 23 Şubat 2017.

257 **Cumhuriyetçiler daha sonra...seçim kurullarının yapısını değiştirdi:** "Senate Passes Controversial Merger of Ethics, Elections Boards," WRAL.com, 15 Aralık 2016.

257 **yerel seçim hilesi kurallarından sorumlu olan:** Bkz: https://www.ncsbe.gov/about-us.

257 **görevdeki valinin kontrolü altındaydı:** Purdy, "North Carolina's Partisan Crisis."

257 **seçim kurullarının başkanlığını:** "Proposed Cuts to Gov. Elect Roy Cooper's Appointment Powers Passes NC House in 70–36 Vote."

257 **Meclis... üye sayısını üç koltuğa düşürerek:** "Rebuked Twice by Supreme Court, North Carolina Republicans Are Unabashed," *New York Times*, 27 Mayıs 2017.

258 **"Amerikan demokrasisinin":** Alıntılandığı eser Purdy, "North Carolina's Partisan Crisis."

258 **Baron de Montesquieu...önceliğini yaptığı:** Baron von Montesquieu, *The Spirit of the Laws* (Cambridge: Cambridge University Press, 1989).

259 **Amerikan İnancının:** Gunnar Myrdal, *An American Dilemma: The Negro Problem and American Democracy* (New York: Harper and Brothers, 1944), s. 3–4.

259 **"Demokratların...müzakere pozisyonları":** David Faris, "It's Time for Democrats to Fight Dirty," *The Week*, 1 Aralık 2016.

261 **"onu durdurmak için çok az şey yaptığını":** Dahlia Lithwick ve David S. Cohen, "Buck Up, Democrats, and Fight Like Republicans," *New York Times*, 14 Aralık 2016.

261 **"meşruluk taşımadığını":** Alıntılandığı eser Daniella Diaz ve Eugene Scott, "These Democrats Aren't Attending Trump's Inauguration," CNN.com, 17 Ocak 2017.

261 **"meşru bir başkan":** Alıntılandığı eser Theodore Schleifer, "John Lewis: Trump Is Not a 'Legitimate' President," CNN.com, 14 Ocak 2017.

261 **Meclisteki Demokratların neredeyse yetmişi:** Michelle Goldberg, "Democrats Are Finally Learning How to Fight Like Republicans," *Slate*, 19 Ocak 2017.

261 **"oyun kitabından örnek alıp":** Faris, "It's Time for Democrats to Fight Dirty." Ayrıca Graham Vyse, "Democrats Should Stop Talking About Bipartisanship and Start Fighting," *The New Republic*, 15 Aralık 2016.

262 **"Her şey bir dövüş olmalı":** Michelle Goldberg, "The End Is Nigh," *Slate*, 16 Mayıs 2017.

262 **"En büyük arzum":** Daniella Diaz, "Res. Maxine Waters: Trump's Actions 'Leading Himself' to Impeachment," CNN.com, 6 Şubat 2017.

262 **Mahkemeye verme konuşmaları...arttı:** Goldberg, "The End Is Nigh."

262 **"Ben bunu bu şekilde görmüyorum":** A.G.E.

262 **muhalefet kirli dövüştüğünde:** Bkz. Laura Gamboa, "Opposition at the Margins: Strategies Against the Erosion of Democracy in Colombia and Venezuela," *Comparative Politics* 49, sayı 4 (Temmuz 2017), s. 457–77.

263 **Bu grev iki ay sürmüş:** A.G.E., s. 466.

263 **Her üç strateji de geri tepmiştir:** Laura Gamboa, "Opposition at the Margins: The Erosion of Democracy in Latin America," PhD Dissertation, Department of Political Science, University of Notre Dame (2016), s. 129–51.

263 **muhalefetin halk desteğini eriterek:** A.G.E., s. 102–7.

263 **Kolombiya'nın muhalefeti:** A.G.E.

263 **güce uzanması Chávez'den pek de farklı değildi:** Gamboa, "Opposition at the Margins: Strategies Against the Erosion of Democracy in Colombia and Venezuela," s. 464–68.

264 **daha zor hale getirdi:** A.G.E., s. 468–72.

265 **siyahların başı çektiği şiddet içerikli olmayan protestoların:** Omar Wasow, "Do Protests Matter? Evidence from the 1960s Black Insurgency," yayınlanmamış metin, Princeton University, 2 Şubat 2017.

268 **büyük güvensizlik:** "Interview with President Ricardo Lagos," eser *Democratic Transitions: Conversations with World Leaders*, editörler Sergio Bitar ve Abraham F. Lowenthal (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2015), s. 85.

268 **sürgüne gönderilmiş Sosyalist lider:** A.G.E., s. 74.

268 **Düzenli olarak görüşmeye başladılar:** A.G.E.

268 **Hristiyan Demokrat lider Patricio Aylwin:** "Interview with President Patricio Aylwin," in Bitar and Lowenthal, *Democratic Transitions*, s. 61–62.

268 **"24 Kişilik Grup":** A.G.E.

269 **Ulusal Anlaşmayı:** Constable and Valenzuela, *A Nation of Enemies*, s. 271–72.

269 **Bu birlik...temelini oluşturmuştur:** "Interview with President Ricardo Lagos," s. 83.

269 **"fikir birliği siyasetini":** A.G.E.

269 **bir yönetim stili geliştirmişti:** Peter Siavelis, "Accommodating Informal Institutions and Chilean Democracy," eser *Informal Institutions and Democracy: Lessons from Latin America,* editörler Gretchen Helmke ve Steven Levitsky (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2006) s. 40–48.

269 **Pinochet'in 1980 Anayasası:** A.G.E., s. 49.

269 **Alywin ayrıca...görüşmüştür:** A.G.E., s. 48–49.

269 **"savılmasında yardımcı olmuştur":** A.G.E., s. 50.

270 **siyaset bilimcileri...önerdiler:** Örnek için bkz. Nathaniel Persily, *Solutions to Political Polarization in America* (New York: Cambridge University Press, 2015).

270 **Cumhuriyet Partisi:** Jacob Hacker ve Paul Pierson, *Off Center: The Republican Revolution and the Erosion of American Democracy* (New Haven, CT: Yale University Press, 2006); Mann ve Ornstein, *It's Even Worse Than It Looks*; Grossman ve Hopkins, *Asymmetric Politics*; Michael Barber ve Nolan McCarty, "Causes and Consequences of Polarization," eser Persily, *Solutions to Political Polarization in America.*

271 **Bu içini boşaltma:** Nathaniel Persily, "Stronger Parties as a Solution to Polarization," eser Persily, *Solutions to Political Polarization in America,* s. 123.

271 **"getirdiği yüksek kafa":** Jeff Flake, *Conscience of a Conservative: A Rejection of Destructive Politics and a Return to Principle* (New York: Random House, 2017), s. 8.

272 **muhafazakar parti reformu:** Daniel Ziblatt, *Conservative Parties and the Birth of Democracy* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017).

272 **Hristiyan Demokratik Birlik Partisinin:** Charles Maier, "The Two Postwar Eras and the Conditions for Stability in Twentieth-Century Western Europe," *American Historical Review* 86, sayı 2, s.327–52.

272 **Alman muhafazakarlığı:** Ziblatt, *Conservative Parties and the Birth of Democracy,* s. 172–333.

272 **"kirletilemez" Nazi karşıtı bir kimliği olan:** Jeffrey Herf, *Divided Memory: The Nazi Past in the Two Germanys* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1997), s. 270. Partinin kuruluş yıllarındaki bazı isimlerin Nazi rejimi ile olan bağlantıları partiyi her zaman bu yönden eleştirilere açık halde bırakmıştır.

272 **"Eski bir dünya battı":** Noel Cary, *The Path to Christian Democracy: German Catholics and the Party System from Windthorst to Adenauer* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1996), s. 147.

273 **CDU net bir vizyon ortaya koyuyordu:** Geoffrey Pridham, *Christian Democracy in Western Germany* (London: Croom Helm, 1977), s. 21–66.

273 **"Hristiyan" bir halk:** A.G.E., s. 32.

273 **"kapalı işbirliği":** Alıntılandığı eser A.G.E., s. 26–28.

274 **Hem Bernie Sanders hem de bazı ılımlılar:** Mark Penn ve Andrew Stein, "Back to the Center, Democrats," *New York Times*, 6 Temmuz 2017; Bernie Sanders, "How Democrats Can Stop Losing Elections," *New York Times*, 13 Haziran 2017; Ayrıca bkz. Mark Lilla, "The End of Identity Liberalism," *New York Times*, 18 Kasım 2016.

275 **Mark Penn ve Andrew Stein:** Penn ve Stein, "Back to the Center, Democrats." Ayrıca Mark Lilla, "The End of Identity Liberalism."

276 **"Konunun basit gerçeği":** Danielle Allen, "Charlottesville Is Not the Continuation of an Old Fight. It Is Something New," *Washington Post*, 13 Ağustos 2017.

276 **partiler arası düşmanlığın yoğunluğu:** Thomas Piketty, *Capital in the Twenty-First Century* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2013).

276 **Günümüzdeki ırksal kaynaklı parti kutuplaşması:** Robert Gordon, *The Rise and Fall of American Growth: The U.S. Standard of Living Since the Civil War* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2016), s. 613.

276 **son birkaç on yılda gerçekleşen ekonomik değişiklikler:** Katherine Kramer, *The Politics of Resentment: Rural Consciousness in Wisconsin and the Rise of Scott Walker* (Chicago: University of Chicago Press, 2016), s. 3.

277 **"yoksulluk yardımı kraliçeleri":** Ian Haney Lopez, *Dog Whistle Politics* (Oxford: Oxford University Press, 2013).

277 **siyasi ajandalar:** Gosta Esping-Andersen, *The Three Worlds of Welfare Capitalism* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1990).

278 **"aile politikaları":** Paul Krugman, "What's Next for Progressives?," *New York Times*, 8 Ağustos 2017.

278 **Amerika'nın aileler üzerindeki harcamaları:** A.G.E.

278 **Demokratların...düşünmeleri gerekir:** Harold Wilensky, *American Political Economy in Global Perspective* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012), s. 225.

278 **kör değiliz:** Bunun çalıştığı bir örneği görebilmek için Yeni Anlaşma koalisyonunun revizyoncu anlatımı için bkz. Eric Schickler, *Racial Realignment.*

279 **Kurul tabi ki demokrasinin ne olduğunu biliyor:** E. B. White, "The Meaning of Democracy," *The New Yorker*, 3 Temmuz 1943.

İNDEKS

"At, Geyik ve Avcı" 19
"birther hareketi," Obama'nın doğum yerini sorgulayan hareket 197, 199
"görünmez seçimler," 68, 70, 73-75
"Paranoid Style in American Politics, The" (Hofstadter), 213
"tavsiye ve rıza," 125, 158, 168, 180, 187
11 Eylül 2001, terör saldırıları, 118
A.B.D. VATANSEVERLİK Yasası, 118, 235
Abramowitz, Alan, 211
Acheson, Dean, 173
Ackerman, Bruce, 158
Adalet Departmanı, A.B.D, 161, 219, 231
Adams, John, 130, 149
Afganistan Savaşı, 187
Afrikalı Amerikalılar, 190, 207, 224-225, 254-256
  oy hakları, 117, 140, 155
akrabaya ayrımcılık, 139, 238
Alabama, 48, 113, 114, 116, 140, 236
Alessandri, Jorge, 143
Alito, Samuel, 192
Allen, Danielle, 276
Allende, Salvador, 9, 143-146
Almanya, 28-30, 209
  Batı, 272
  Nazi, 62, 121, 195
  Weimar, 22, 30, 124
Amerika Birleşik Devletleri:
  demagoglar, 14-15, 29
  demokrasi bekçiliği, 36, 45, 52, 55
  demokrasi yanlısı dış politikası, 250
  demokratik standartların tarihi, 149, 153, 178, 181
  ırksal çeşitliliğin artması, 17
  iki partili sistem, 54, 86
  soyutlama politikası, 45
  Trump sonrası senaryolar, 251-254
  Yeniden Yapılanması, 113-114
Amerika Birinci Komitesi, 62
Amerika Özgürlük Partisi, 41
Amerikan İnancı, 259
Amerikan Ulusu, (Bryce), 56
anahtar oyuncular, kenara çekilmesi 104, 176, 216, 228
Anayasa Mahkemesi, A.B.D, 72, 82, 94, 98, 100-4, 122
  Birleşik Vatandaşlar kuralı, 72
  boyu, 122, 128, 134, 135
  FDR'nin kendi yandaşları ile doldurma denemesi, 146, 148, 162, 165, 171
  ve Senato'nun "tavsiye ve rıza" gücü, 125, 158
  yargıçların görevden alınması, 124, 138
Anayasa, A.B.D, 112-114, 118, 124, 125, 126
Anayasa Mahkemesinin üye sayısının belirsizliği, 162, 163, 257
  anayasal zorluklar, 104 *ayrıca bkz. özel anayasal düzenlemeler*
  başkanlık görev süreleri, 78
  başkanlık güçleri, 144, 158, 160, 171
  demokratik standartlara olan bağlılığı, 280
  denetim ve denge, bkz. denetim ve denge 15, 16
  yazılmamış standartlar ve, 188, 270
anayasal korkuluklar, düşüşleri, 124
Anayasalar:
  "reformlar", 112, 258
  ulusal krizler ve, 234
Anthony, Steve, 182
Arjantin, 9, 30, 98, 102, 110, 124, 137, 148, 157, 229, 250
Arkansas, 114, 184, 204, 225
asgari maaş, 267
Asyalı Amerikalılar, 254
Avam Kamarası, İngiliz, 135
Avusturya, 40-42, 87
Ayers, Bill, 192, 193
Ayers, Whit, 240
Aylwin, Patricio, 145, 268, 269
Azaña, Manuel, 130
azınlıklar:
  Demokratik Partiye göçleri, 183, 226
  oy hakları, 117, 155, 223

Bachmann, Michele, 72
Baker, Howard, 176
Balbín, Ricardo, 106
Barber, William, 255
basın:
  alternatif, 72, 75
  başkanla ilişkileri, 199
  Cumhuriyetçilerin görüşleri, 202
  karalama davası, 107
  kendilerini sansürlemeleri, 108
  konuşma programcıları, 191, 211
  kutuplaşma, 90
  rüşvet, 102
  sağ kanat, 187, 192, 193, 211, 271
  Trump ve, 75, 83, 219, 223
  vergi kaçırma suçlamaları, 107
başkanlık adaylığı süreçleri:
  "görünmez ön seçimler", 70, 73-75
  alternatif medya ve, 72
  arka oda anlaşmaları, 50, 51, 65
  Demokratik reformu, 65-67
  dışarıdan gelen paranın arttırılması, 271
  kongreler, *bkz.* parti kongreleri
  kutuplaşmış medya ve, 75
  ön seçimler, *bkz.* ön seçimler Cumhuriyetçi reformları, 75
  siyasete dışarıdan gelenler 94
başkanlık, A.B.D.:
  af gücü, 159, 161
  arttırılmış güçler, 158, 159, 160

ayrıca *bkz.* belirli başkanlar
basın ile ilişkiler, 242
çıkar çatışması ve, 218, 220
görev süreleri ve, 102
kendi taraftarları ile doldurma ve, 126, 148
kendini kısıtlama ve, 160, 165
yönetici emirleri ve, 158, 159, 160, 161
Batı Virginia, 172
bekçiliği, demokrasi:
arka oda pazarlıkları, 51, 65
başkanlık sistemine zorluk olarak, 52
Cumhuriyet Partisi'nin sorumluluktan feragat etmesi, 69, 86
kurucuların endişeleri, 52
parti kongreleri ve, 55
politik partilerin rolü, 15, 34, 54
Seçmenler Kurulu ve, 124, 129, 241
Başkanlık Seçim Bütünlüğü Danışma Komisyonu, 223, 226-227, 228, 254
Belçika, 28, 36, 37
Berezovsky, Boris, 108
Berlusconi, Silvio, 97, 229
Bermeo, Nancy, 34
beyaz ulusalcılık, 61, 70, 252, 254, 271
beyazlar, Cumhuriyet Partisine göçleri, 211
Bezos, Jeff, 83, 222
Bharara, Preet, 217
Binder, Sarah, 168
Blaine, James, 154
Blankley, Tony, 183
Bolívar, Simón, 25
Bolivarcı Senfoni Orkestrası, 110
Bolivya, 32
Borah, William, 62
Borges, Jorge Luis, 110
Borja, Rodrigo, 139
Brandei, Louis, 8
Brezilya, 9, 21, 80
Breakdown of Democratic Regimes, The (Linz), 31
Breitbart News, 75
Brennan Adalet Merkezi, 225
Brinkley, David, 65
Brinkley, Douglas, 79
Brooks, David, 235
Broun, Paul, 195
Brown v. Board of Education, 161
Brüning, Heinrich, 22
Bryce, James, 156, 169
Brzezinski, Mika, 243
Bucaram, Abdalá, 139, 170
Buchanan, Pat, 67, 70, 74
Bump, Philip, 226
Burr, Richard, 204
Busek, Erhard, 41
Bush, George H. W., 118
Bush, George W., 118, 186, 204, 215, 237
Bush, Jeb, 71, 74, 89
Büyük Buhran, 16, 22, 147, 149, 171, 200

Cain, Herman, 72
Caldera, Rafael, 24, 25-28
Calhoun, John C., 151
Cantor, Eric, 200
Carson, Ben, 71
Carter, Jimmy, 195, 236
Castro, Fidel, 104, 133
Ceaser, James, 54
Chaffetz, Jason, 203, 220
Charles I, İngiltere Kralı, 141
Chase, Samuel, 162
Chávez, Hugo, 10, 21, 24-29, 97, 98, 103, 104, 215, 222, 229, 233, 243, 262, 263
Christie, Chris, 71, 74
Chu, Luis, 105, 232
Ciccia, Miguel, 106
Cleveland, Grover, 136, 169
Clinton, Bill, 184, 195
Clinton, Hillary, 78, 82, 86-89, 204
CNN, 221
Coats, Daniel, 217
Coffman, Mike, 197
Cohen, David S., 261
Collins, Susan, 89, 232
Comey, James, 262, 217
Constable, Pamela, 311
Coolidge, Calvin, 168
Cooper, Roy, 256, 257
Corker, Bob, 232
Correa, Rafael, 32, 97, 107, 243
Costa, Cindy, 77
Cotton, Tom, 204
Coughlin, Charles, 47
Coulter, Ann, 75, 192, 214
Couzens, James, 60
Cox, Archibald, 176
Cox, Edward, 164
Cruz, Ted, 71, 74, 88, 199, 204, 205
Cumhuriyet Partisi, A.B.D, 172, 180, 185, 189, 193, 198-213, 227, 231,
"savaş olarak siyaset" stratejisi, 185
2016 adaylık yarışı, 46, 70, 73
basın görüşleri, 245
demokrasi bekçiliği görevinden çekilme, 86-90
devlet yasama organlarını kontrolü, 225, 255-57
dış menfaatlar üzerinde baskı, 211-212, 271
durum kaygısı, 212-213
güneyli beyazların göçü, 208
karşılıklı toleransı bırakmaları, 209 kendini sınırlamayı bırakmaları, 214, 235, 238, 254
komünist sempatizanlarını yemlemek, 120, 172
kutuplaşmanın ana nedeni, 270
kültürel ve ırksal homojenliği, 212, 224, 273
protestanların göçü, 210
reformlar, 112, 201, 230, 252
sağ-kanat basının üzerindeki etkisi, 211
Trump'ın ilişkisi, 75, 230-231, 245-246
yasama ajandası, 231
Yeniden Yapılanma dönemi, 113, 114
Cumhuriyetçi Ulusal Kongresi, 76-77
Cumhuriyetçiler, Jeffersonian, 114, 131

Çay Partisi, 194-199, 213, 214
Çeçenler, Çeçenistan, 121
çıkar çatışması, 218, 220

Daley, Richard, 64
Dean, Howard, 72
Degrelle, Léon, 37
DeLay, Tom, 186, 187, 189-193

demagoglar, 14, 29, 54, 57, 97-99, 216 ayrıca bkz. otorite yanılları
demokrasi:
E. B. White alıntısı, 279-280
demokrasiler, ölümü, 9, 12, 14-15, 28-30, 117, 241, 250
seçim süreci, 55, 65-66, 73
Demokratik kurumlar, yıkmak, 175-177, 229, 233-235, 242
Demokratik Parti, 41, 49, 59, 61, 275
adaylık süreçlerinin reformu, 64-66
azınlıkların göçü, 208, 223, 274, 275
Cumhuriyetçilerin kirli taktiklerini benimsemek için çağrı, 259-262
Yeniden Yapılanma Dönemi, 113-114
Demokratik Ulusal Kongresi, 1968, 66
denetim ve denge, 15, 16
Diamond, Larry, 250, 281
Díaz, Susy, 106
din, kutuplaşma ve, 131
Doğan Yayın, 107
Dole, Robert, 184
Douglas, Helen Gahagan, 173
Duda, Andrzej, 230
Dudamel, Gustavo, 110
duman dolu odalar, 50, 51, 55-57
durum kaygısı, 212-213

Eisenhower, Dwight, 173, 174
Ekvator, 97, 107
El Sistema, 110
El Tiempo, 138
Enrile, Juan Ponce, 118
Epstein, Lee, 163
Erdoğan, Recep Tayyip, 97, 107, 109, 121, 122, 215, 228-229, 233-234
Ermakoff, Ivan, 86
Ernst, Joni, 195
Ervin, Sam, 176
eşitsizlik:
ırksal, 62, 145, 177-178, 193, 208, 219, 237, 258, 265, 267, 270, 275-280
sosyo-ekonomik, 145
Etnik Ajanslar, 216, 219-220
etnik çeşitlilikler:
kutuplaşma ve, 275, 278
tepki, 57
Evans, Terence, 224
eyaletler, demokratik standartları terk eden, 224-227, 254

Faris, David, 260
Farley, James A., 47
faşizm, 12, 37, 40, 45, 132, 144
Federal Seçim Tasarısı (1890), 155
Federal Soruşturma Bürosu (FBI), 90, 126, 217-220, 228, 262
Federalist Papers, 53
Federaller, 149, 163
Fidesz partisi, 230
Filipinler, 12, 117, 125
Fillon, François, 87, 89
Finlandiya, 28, 36, 39, 40
Fiorina, Carly, 71, 74
Flake, Jeff, 245, 271
Florida, 71, 113-116, 173, 204
Flynn, Michael, 217
Forbes, Steve, 67, 70, 74
Ford, Henry, 14, 57
Fox News, 73, 75, 191, 192, 198, 211, 271
Franco, Francisco, 133
Fransa, 89, 109, 130
Freeman, Joanne, 152
Frei Montalva, Eduardo, 268
Frum, David, 73
Fujimori, Alberto, 93-97, 101-106

Gamboa, Laura, 263
Garland, Merrick, 180, 204, 260
gayri resmi kurallar veya gayri resmi kurumlar, 127, 136, 156, 163, 165-166 ayrıca bkz. standartlar, demokratik
Gazprom, 108
gelir eşitsizliği, 277
Georgia, 113-116, 151, 164, 181
geriye giden, demokrasi, 66, 228
Gianforte, Greg, 245
Gil-Robles, José María, 131
Gingrich, Newt, 181-183, 186, 214
Ginsburg, Tom, 124
Giolitti, Giovanni, 21, 24
Giuliani, Rudy, 196
Globovisión, 108
Goebbels, Joseph, 121
Goldwater, Barry, 177, 208
Gore, Al, 186, 239
Gorsuch, Neil, 180, 223
göçmenler, göçmenlik, 41, 77, 239, 267
görev süreleri, 102
Görev Süresi İmtiyazı Yasası (1867), 153-154
Göring, Hermann, 62, 121
Graham, Lindsey, 76, 232
Grant, Ulysses S., 136
Grassley, Chuck, 232
Gusinsky, Vladimir, 107
Gutiérrez, Lucio, 32
Güney Carolina, 74, 77, 113
güvenlik krizleri, demokratik standartlar, 119, 234

Hadley, Arthur, 48, 49, 68
hakemler, ele geçirme, 100-106, 117, 126, 220, 228
Haldeman, H. R., 175
halkın görüşü:
güvenlik krizleri ve, 234
otorite yanılları ve, 216
Hamilton, Alexander, 53, 57
Hanna, Mark, 161
Hanna, Richard, 88
Hannity, Sean, 75, 78, 211, 231
Harding, Warren G., 50, 51
Harekete Geçme Yasası, Almanya, 121
Harrison, Benjamin, 126
Harrison, William Henry, 236
Harvey, George, 50, 51
Hastert, Dennis, 186
Hayes, Rutherford B., 153
Hays, Will, 50
Hermes, Andreas, 272

Himmler, Heinrich, 57
Hindenburg, Paul von, 22
Hitler, Adolf, 21, 23, 57, 120
Hochschild, Arlie, 213
Hofer, Norbert, 41, 87
Hofstadter, Richard, 150, 213
Hoover, Herbert, 58
Horwill, H. W., 163
Howell, William, 234
Huckabee, Mike, 74
hukukun üstünlüğü, 124
Humala, Ollanta, 229
Humphrey, Hubert, 63-65
Huntley, Chet, 64
Huq, Aziz, 126
Hükümet Etiği Ofisi (OGE), 219

I. Dünya Savaşı, 273
Ibrahim, Anwar, 106
II. Dünya Savaşı, 48, 121, 178, 273, 279
Indiana, 224
Ingersoll, Robert, 153
Ingraham, Laura, 211
Irak Savaşı, 189
ırkçılık, 49, 246, 253
ırksal eşitlik, 275, 280
  kutuplaşma etkisi, 17, 145
  siyasi gündemden kalkması, 154, 178
Issa, Darrell, 212

İç Gelir Servisi, 176
İç Savaş, A.B.D, 123, 152, 275
İngiltere 28, 135, 141-142, 209
İran, 183, 202
İspanya, 1930'ların siyasal karışıklığı, 30, 250, 270
İsrail, 253
İstihbarat ajansları, 101
İsviçre, 209
İtalya, 19-24, 36, 80, 229

Jackson, Andrew, 136
Jackson, Jesse, 67
Japon Amerikalılar, hapsedilmeleri, 119
Jefferson, Thomas, 130, 135
Jim Crow, 178, 224
Jindal, Bobby, 71
John Birch Topluluğu, 174, 198
Johnson, Andrew, 136, 154, 161, 170
Johnson, Hiram, 50
Johnson, Lyndon, 61, 63, 208
Jones, Thomas, 116
Justice, Jim, 233

kadınlar, oy verme hakkını kazanmaları, 155
Karmasin, Sophie, 41
karşılıklı tolerans, 129-132, 140, 141, 145, 149, 150
  Cumhuriyetçilerin vazgeçmesi, 181, 236
  ırksal eşitlik ve, 154, 275, 280
  koalisyon kurmak ve, 22, 112, 266
  köleliğin etkisi, 151
  kutuplaşma ve, 151, 178
  McCarthy akımı ve, 184, 192
  vatana ihanete karşı 192, 231
Kasich, John, 71, 74, 89
Katolikler, 22, 38, 131, 272, 274
Katrina, Kasırgası, 234
Kendilerini sansürleme, 108
kendini tutma, kurumsal, 129, 133, 140, 143, 156, 159, 160, 188, 214
  A.B.D. başkanlığı ve , 159-162
  A.B.D. meclisinde, 170-185
  A.B.D. senatosunda, 165-170, 180
  Demokratların özellikle kullanmaktan kaçındığı, 181
  Kutuplaşma ve, 183
  Obama-dönemi erozyonu, 199, 202
  Trump'ın eksikliği, 235, 238
Kennedy, Robert F., suikastı, 63
Key, V. O., 114
Keyssar, Alex, 115
Khodorkovsky, Mikhail, 109
Khol, Andreas, 41
King, Martin Luther, Jr., suikastı, 63
King, Steve, 193
koalisyon kurma, 265
Kobach, Kris, 223, 226, 254
Koch ailesi, 212, 271
Koç Grubu, 109
kolluk kuvvetleri, yıkımı 100, 101, 216, 220
Kolombiya, 138, 250, 263
komünist sempatizanlarını yemlemek, 120, 172
Komünizm karşıtlığı, 172, 173
komünizm, 12, 172
Kongre, A.B.D., 172, 177, 181, 182 *ayrıca bkz.* Temsilciler Meclisi, A.B.D, Senato A.B.D.
Kosta Rika, 28
kölelik, kutuplaştırıcı etkisi 277
Krauthammer, Charles, 188
krizler, otorite yanlılarının kullandığı, 18, 117, 279
Kushner, Jared, 238
kutuplaşma, 249, 252, 254, 268
  ana sürücü olarak Cumhuriyet Partisi, 270-271
  azaltılması, 271-272, 273-276
  basında, 113
  demokratik standartlar ve, 127, 142, 145, 149, 153, 171, 178
  din ve, 206
  etnik çeşitlilik ve, 280
  gelir eşitsizliği ve, 277
  ırksal eşitlik ve, 280
  karşılıklı tolerans ve, 16, 129, 130
  koalisyon kurmak, 265
  kölelik ve, 151
  siyasi partilerin, 10, 14
  ve demokrasilerin ölümü, 117
Kuzey Carolina, 80, 82
Küba, 104, 142

Lagos, Ricardo, 268
Latin Amerika, 142
Latinler, 190, 225, 254
Le Pen, Marine, 42, 87
Leahy, Patrick, 191
Lee, Mike, 197
Leopold III, Belçika Kralı, 39
Levin, Mark, 75, 211
Lewis, John, 261
Liddy, G. Gordon, 175

Limbaugh, Rush, 191, 211
Lincoln, Abraham, 123, 152, 154, 159
Lindbergh, Charles, 45
Linz, Juan, 30, 31, 35, 36, 136
Lipset, Seymour Martin, 62
Lithwick, Dahlia, 261
Lizza, Ryan, 220
Lodge, Henry Cabot, 51, 155
Loesch, Dana, 246
Long, Huey, 14, 47
López Obrador, Andrés Manuel, 239
López, Leopoldo, 106
Lott, Trent, 212
Louisiana, 47, 71, 113
Lowden, Frank, 50
Lugo, Fernando, 138, 170
Lübnan, 253

Macaristan, 12, 30, 101, 103, 112, 229, 230, 250
Macron, Emmanuel, 87
Madison, James, 54
Maduro, Nicolás, 137, 243
makamı kendi taraftarları ile doldurmak, 148, 158, 163, 180
Malezya İslam Partisi (PAS), 112
Malezya, 112
Manchin, Joe, 233
Mann, Thomas, 186, 188
Marcos, Ferdinand, 117, 120, 125
Marksistler, 131
Matthews, Donald, 166, 167
McCain, John, 76, 88, 193, 194, 232
McCarthy, Joseph, 14, 48, 172
McCarthy, Kevin, 200
McCarthy akımı, 172-175, 198
McConnell, Mitch, 200, 202
McCrory, Pat, 256, 257
McGovern-Fraser Komisyonu, 49
McGovern, George, 49, 64, 65
McGregor, Jack, 88
McKinley, William, 160
McNerney, Jerry, 261
Mein Kampf (Hitler), 22, 57
Meksika, 278, 239
Merkezi İstihbarat Ajansı (CIA), 143, 217
Michel, Bob, 182
Mississippi, 113
Mitterlehner, Reinhold, 41
Monarşiler, kurumsal tolerans ve 134-135
Montesinos, Vladimiro, 101, 102
Montesquieu, Baron de, 258
Morales, Evo, 32
Morales, Raúl, 144
Morsi, Mohamed, 9
Moulitsas, Markos, 261
Moynihan, Daniel Patrick, 244
Mueller, Robert, 216, 218, 228
Mussolini, Benito, 19, 20, 24, 28-30
Müslüman karşıtı histeri, 191
Myrdal, Gunnar, 259

Naziler, Nazi akımı, 98, 273
Nelson, Bill, 204
Nelson, Eric, 141, 142
New York Times, 48, 83, 111, 188, 192, 202, 221, 236, 241, 242, 247, 257, 275
nezaket, 211
Nixon, Richard, 83, 123, 169, 173, 243, 252
Norquist, Grover, 212

O'Brien, Larry, 66, 176
O'Mahoney, Joseph, 164
Obama, Barack, 16, 69, 70, 71, 79, 178, 180, 192-205, 212, 215, 224, 238, 240-241, 260
On Altıncı Yasa Değişikliği, 155
On Beşinci Yasa Değişikliği, 113, 139
On Dokuzuncu Yasa Düzenlemesi, 155
On Dördüncü Yasa Değişikliği, 139
On Yedinci Yasa Değişikliği, 155
Orbán, Viktor, 30, 101, 103, 112, 229, 230
Ornstein, Norman, 186
Ortega, Luisa, 218
otorite yanlıları, 2, 19
  A.B.D. tarihinde, 46-47
  anahtar oyuncuları kenara itmek, 107
  anayasal sert atışlar ve, 137, 139
  İlk Yıllarında Diktatör Not Kartı, 229
  demokrasi yanlısı partilerin kendilerini uzaklaştırması, 34, 35
  demokratik standartları reddedişleri, 14
  Kamu desteği, 46, 49-50, 232
  krizleri kullanışları, 92–96, 192–93
  onlara karşı birleşme ihtiyacı, 26–32
  oyunun kurallarını tekrar yazmak, 100, 111, 117, 216 rakiplerin meşruluğunu reddedişleri, 33, 79, 84
  sivil hakları kısıtlamaya hazır olmaları, 82, 178
  şiddeti cesaretlendirmeleri, 41
  turnusol testi, 31
oylamaya geçiş önergesi, 168
oyunun kuralları, baştan yazımı
  Kuzey Carolina'da, 100, 111
  otorite yanlıları tarafından, 31, 32, 78-79, 84, 100
  Trump'ın denemeleri, 111-115
  Yeniden Yapılanma sonrası, 113, 114

özgür basın, 8
  saldırılar, 8, 12-13, 31, 34, 83-84, 86, 97-98

Palin, Sarah, 193, 194, 197, 198, 247
Palmer, Paul, 62
Papen, Franz von, 22
Paraguay, 138, 170
Parlamento, İngiliz, 21, 35, 109, 112
parlamentoyu engellemek, 158, 166
parti kongreleri, 55
  bağlayıcı ön seçimler ve, 66-67
  ayrıca bkz. belirli kongreler
partizanlık, *bkz.* kutuplaşma 195
Pearl Harbor, Japonların saldırısı, 119
Pence, Mike, 223
Penn, Mark, 275
Pepper, Claude, 173
Pérez, Carlos Andrés, 25
Perón, Juan, 30, 47, 98, 102, 106
Perry, Rick, 71, 191
Peru, 93-97, 102, 120, 216, 228, 229
Pinochet, Augusto, 9, 12, 133, 268-269

Plot Against America, The (Roth), 45, 62
Polonya, 12, 103, 229, 230, 250
Politics of Unreason, The (Lipset ve Raab), 62
Pompeo, Mike, 217
popülistler, popülist akım, 31, 32, 116
Price, David, 258
Priebus, Reince, 221
  ön seçimler, 61, 63
Protestan Hristiyanlar, 207, 210
Protestanlar, 210, 213, 266
protestolar, koalisyon binaları ve, 101, 106, 109, 126, 202, 265
Purdy, Jedediah, 255
Putin, Vladimir, 77, 107, 121

Raab, Earl, 62
rakiplerin meşruluğunu reddetmesi, otoriterlerin, 33, 79, 84
Reagan, Ronald, 36, 66, 208, 210, 241, 277
Redish, Martin, 219
Reed, James A., 164
Reid, Harry, 187
Reyes, Tomás, 268
Ribicoff, Abraham, 64
Richard II, İngiltere Kralı, 141
Richardson, John, 115
Robart, James, 218
Robertson, Pat, 67, 70, 74
Rodino, Peter, 176
Roe v. Wade, 210
Rogers, Michael, 217
Romney, Mitt, 76
Roosevelt, Franklin Delano, 46, 119, 147
  kendi yandaşları ile doldurma, 148, 162, 165, 171
  yönetici güçlerinin arttırılması, 122
Roosevelt, Theodore, 160, 236
Rosenstein, Rod, 218
Rostenkowski, Dan, 182
Roth, Laurie, 195
Roth, Philip, 45, 62
Rove, Karl, 187
Rubio, Marco, 71
Rusya, 107, 108, 121, 216, 218, 228, 229
  ve 2016 seçimi 259
rüşvet, 47, 102, 104-106
Ryan, Paul, 88, 200

Sağlık sigortası, 277
Salandra, Antonio, 21
Sanders, Bernie, 72, 267
Sasse, Ben, 89, 245
Savage, Michael, 75, 211
Sayre, Anthony D., 140
Scalia, Antonin, 169, 260
Scarborough, Joe, 243
Schleicher, Kurt von, 23
Schlesinger, Arthur M., Jr., 47, 158
Schmuckenschlager, Stefan, 42
Seçim Hakları Yasası (1965), 178, 207
seçim hakları, azınlıklar, 115, 223
seçim hilesi, 78, 112, 255-258
seçim süreçleri:
  Demokrasilerin ölümünde, 9, 117
  "reformlar", 65, 201, 230
seçimler, A.B.D:
  1876 seçimleri, 115
  1920 seçimleri, 50
  1936 seçimleri, 61, 133
  1952 seçimleri, 173
  1968 seçimleri, 265
  2000 seçimleri, 105
  2008 seçimleri, 192, 224
  Seçmenler Kurulu, 124, 241, 261
seçimler, A.B.D., 2016 yılı, 46, 78, 86, 88, 204, 231, 239, 259
  Cumhuriyetçi adaylığı için yarış, 67
  genel seçimler, 37, 86
  normalleştirmek, 91
  Trump'ın yasadışı oy iddiaları, 226
seçmen hilesi suçlamaları, 79
seçmen kimlik saptama yasaları, 223-226, 253, 254, 256
Seçmenler Kurulu, 124, 129, 241, 261
Segal, Jeffrey, 163
Senato, A.B.D, 165-177, 179, 180
  "tavsiye ve rıza" gücü, 125, 158, 180, 187
  kendini tutma, 159, 160
  parlamentoyu engelleme, 158, 166
Sessions, Jeff, 218, 232, 254
Shaub, Walter, 220
Shaw, Henry, 151
Shays, Chris, 186
Shinawatra, Yingluck, 9
Siavelis, Peter, 269
Silver, Nate, 72
Sivil Haklar Hareketi, 207, 209
Sivil Haklar Yasası (1964), 178, 207, 208
sivil haklar, 208, 223, 265
sivil özgürlükler, 31, 34, 96, 119
Siyah Hayatlar Önemlidir, 253, 267, 274
siyasetçiler:
  demokrasi bekçiliği görevinden çekilme, 86-90
  dışarıdan gelen karizmatik kişilerle ittifak kurma, 21, 28
  karşılıklı tolerans ve, bknz. karşılıklı tolerans 140, 145, 149, 150, 154, 156, 171, 172
  kurumların kendini kısıtlaması ve *bkz.* kendini tutma, 16, 129, 133, 140 kurumsal ve *bkz.* karşılıklı tolerans, 140, 145, 149, 150, 154, 156, 171, 172
siyasi partiler:
  demokrasinin bekçileri olarak, 60, 72, 75
  göç ve dönüşümü, 209-210
  kutuplaşması, 183, 207, 249
  Seçmenler Kurulu ve, 124, 129, 241, 261
Smith, Steven, 168
Soğuk Savaş, 9, 12, 16, 48, 133, 251
Sosa, Cecilia, 103
sosyal güvenlik 164, 277
sosyal medya, 72, 179
Sovyetler Birliği, 172
Spirit of the Laws, The (Montesquieu), 258
Sri Lanka, 12, 250
standartlar, demokratik, 262-269, 272
  Anayasa'nın onlara güvenmesi, 258-259
  Ayrıca bkz. kendini tutma, kurumsal; karşı-

lıklı tolerans, 16, 129, 133, 134, 140 oyunun kuralları, baştan yazımı
eyaletin terk etmesi, 189-191
Gingrich'in saldırıları, 182, 183
güvenlik krizleri ve, 119, 234
konusunun siyasi gündemden düşmesi, 154, 275, 280
kademeli erozyonu, 12-13
kutuplaşma ve, 17, 90, 142, 145, 151, 155
otorite yanlılarının reddetmesi, 14
Trump'ın nefreti, 78-79, 181, 215-247
ve partilerin ideolojik yönlerini tekrar seçmeleri, 169, 178, 185
yeniden yapılanması, 113
Starr, Kenneth, 185
Stein, Andrew, 275
Stevenson, Adlai, 174
Stoddard, Rick, 88
süper delegeler, 66

şiddet:
otorite yanlılarının cesaretlendirmesi, 31, 33, 86
Trump'ın cesaretlendirmesi, 86-88
Şili, 8, 9, 12, 29, 142-146, 148, 250, 268, 270

Taft, Robert, 173
Tayland 250
Temsilciler Meclisi, A.B.D., 136, 162, 170, 186, 190
Tennessee, 114, 116, 176
terörizm, 97, 119
Texas, 114, 116, 179, 186, 189, 190
bölgelerin baştan belirlenmesi 2003, 189
Tohá, José, 144
Tomic, Radomiro, 143
Toombs, Robert, 151
Toomey, Pat, 203
Tracy, Abigail, 232
Treason (Coulter), 192
Truman, Harry, 161, 187
Trump, Donald, 197, 214, 226, 230
"görünmez ön seçimler" ve, 68, 70, 73
2016 seçimlerinde, 46, 78, 86, 204
Cumhuriyet Partisi adaylığı için yarışı, 69, 70, 71, 73-77
Cumhuriyet Partisi ile ilişkileri, 75, 88, 89, 230-231, 245, 251-252
demagog olarak, 14, 15
demokratik standartlara saldırı, 181, 252
dünya demokrasisine karşı oluşturduğu riskler, 250-251
göçmen karşıtı duruşu, 219
kabul edilen davranış standartlarının düşürülmesi, 245, 247
karşılıklı toleransı bırakmak, 254
kendini tutmadaki isteksizlik, 143
muhtemel görevden alınması, 262, 264
Müslüman karşıtı görüşleri, 191
otorite yanlılığı, 216
rakiplerin meşruluklarını reddetmek, 79
yalanlar, 98, 241
Trump, Ivanka, 238
Tunus, 250
Tushnet, Mark, 137, 170
Türkiye, 9, 12, 13, 97, 107, 109, 121, 216, 228, 229, 246, 250, 278

Ulusal Güvenlik Ajansı, 217
Ulusal İşçi İlişkileri Kanunu, 164
Ulusal Tüfek Birliği, 246, 253
Updike, John, 63
Uribe, Álvaro, 263
Uruguay, 80
Uzan, Cem, 109
Uzlaşma 110, 191, 194, 240

Valenzuela, Arturo, 142, 143
Van Buren, Martin, 150
Van der Bellen, Alexander, 41-42, 87
van Zeeland, Paul, 38-39
Vargas Llosa, Mario, 94
Vargas, Getúlio, 21, 125
vatana ihanet, 192, 231
Venezuela, 10-13, 21, 24-27, 32, 98, 106, 108, 110, 137, 243, 246, 250, 262-264
vergi ve finansal makamlar,
"silaha dönüşmesi", 158, 170, 267
Victor Emmanuel III, İtalya Kralı, 21
Vietnam Savaşı, 63-64
Virginia, 114, 116, 172, 233

Walker, Scott, 71, 74, 196
Wallace, George, 14, 48, 61, 80
Washington Post, 83, 88, 222, 226, 243
Washington, Booker T., 236
Washington, George, 135, 159
Wasow, Omar, 265
Waters, Maxine, 262
Welch, Joseph, 174
White, E. B., 279
Whitmire, John, 191
Whittington, Keith, 135, 169, 185
Wilson, Woodrow, 50, 152
Wood, Gordon, 160
Wood, Leonard, 50

Yabancı ve İsyana Teşvik Yasası (1798), 130
Yahudi karşıtlığı, 46
yalan, 166, 235, 240
yargı sistemi:
saldırılar, 94, 191, 214, 242
yıkılması, 141
Yasama organı, anayasal zorluklar ve, 114, 160
yazılmamış kurallar, 188, 270, *ayrıca bkz.* gayri resmi kurallar ya da gayri resmi kurumlar; standartlar, demokratik
yeniden bölgelere ayırma, 189, 190, 255
Yeniden Yapılanma, 113, 114, 276
Yeniden Yapılaşma, 148, 154, 164, 177, 204, 207, 249, 253, 275
Yirmi İkinci Yasa Değişikliği, 135, 136, 172, 135
yönetici emirleri, 157-160, 201-202

Zakaria, Fareed, 196
Zuloaga, Guillermo, 108